

Fundația ProRuralInvest

SUPORT PENTRU PROIECTUL
INVESTITII SI SERVICII RURALE

Ce? Unde? Cum?

1000

Idei de afaceri

Vol. I

DFID

Department for
International
Development

Landell Mills
MANAGEMENT CONSULTANTS

100 idei de afaceri

Chișinău, 2003

14

Cuprins

Creșterea albinelor	7
Creșterea iepurilor de casă	10
Creșterea struților	13
Creșterea curcanilor	16
Creșterea găștelor	19
Creșterea găinilor pentru carne și ouă	22
Creșterea porcinelor	25
Creșterea taurinelor	27
Creșterea ovinelor	31
Creșterea peștelui.....	34
Creșterea prepelițelor.....	37
Plantație de coacăză neagră	40
Plantație de zmeură	43
Plantație de piersic	46
Plantație de cais.....	49
Plantație de prune.....	52
Plantație de nuci	55
Plantație de gutui	58
Plantație de pere	61
Plantație de corn.....	64
Plantație de Cireș.....	67
Plantație de Vișin	70
Plantație de Mere	73
Plantație de migdal	76
Plantație de alun	79
Plantație de viță de vie cu soiuri de struguri pentru masă	82
Plantație de viță de vie cu soiuri de struguri pentru vin	85
Plantații de căpșune.....	88
Cultivarea cepei	91
Cultivarea morcovului	94
Cultivarea sfeclei roșii.....	97
Cultivarea varzei	99
Plantație de usturoi.....	102
Cultivarea ciupercilor (Șampinion)	105
Atelier de reparație a încălțăminteii	108
Atelier de reparație și confecționare a îmbrăcăminteii	110
Baie publică	112
Frizerie	114

Spălătorie și vulcanizare auto	116
Internet Centru	119
Cabinet stomatologic	121
Cabinet medical	123
Cinema club / Sală de cinema	125
Turism rural.....	127
Atelier de reparație a aparatelor electronice, aparatelor de radio și televizoarelor.....	129
Atelier de confecționare a cheilor și de ascuțire a instrumentelor	131
Producerea nutrețurilor combinate	133
Secție de fabricare a mezelurilor	135
Sisteme de irigare.....	138
Secție de fabricare a covrigilor	140

16 Această carte este destinată oamenilor cu spirit de inițiativă, fermierilor, antreprenorilor din mediul rural, care vor să-
19 și găsească locul lor în sfera businessului mic și mijlociu, care doresc să inițieze o afacere privată, fie că sunt la prima lor
21 încercare de acest gen, fie că au o anumită experiență și doresc să-și diversifice activitatea.

23 În ultimul deceniu activitatea economică în spațiul rural a evoluat foarte încet, am putea chiar spune că a stagnat. Ce este
25 și mai regretabil, este că printre activitățile desfășurate a dominat producerea agricolă, iar alte tipuri de afaceri practic nu
27 au existat. Nu vom face o analiză a cauzelor acestei situații, am vrea doar să atragem atenția cititorului asupra consecințelor
29 nefaste, care de altfel nu se lasă prea mult așteptate și să propunem mai multe căi de soluționare a problemei.

31 Așadar, marea majoritate a fermierilor și antreprenorilor rurali desfășoară o activitate economică de subzistență, situația
33 perpetuându-se din an în an. Perspectiva extinderii afacerilor în viitorul apropiat este neclară, pentru aceasta fiind necesare
35 tehnologii noi, cunoștințe și finanțare adecvată. În consecință, în mediul rural se resimte o stagnare a dezvoltării economice,
38 ce duce inevitabil la un deficit sporit de locuri de muncă și servicii. Afacerile rurale sunt limitate ca număr și ca diversitate,
40 doar câțiva antreprenori privați activând în calitate de furnizori de bunuri și servicii.

Totodată, există foarte puține inițiative noi, cu un potențial suficient de dezvoltare, ce ar putea înviora mediul economic
și servi drept exemplu pentru alții. Absența inițiativelor de dezvoltare a afacerilor în spațiul rural a determinat o reducere
substanțială a numărului întreprinderilor producătoare sau de prestări servicii, precum și o scădere a oportunităților de
angajare.

Pornind de la aceste premise, unul din principalele obiective ale Proiectului Investiții și Servicii Rurale este stimularea
creșterii și diversificarea activității economice în spațiul rural al Republicii Moldova, prin îmbunătățirea accesului noilor
fermieri și întreprinzători rurali la ceea ce ei au nevoie pentru a reuși – **informații, cunoștințe, experiență, consultanță și
finanțare.**

Un rol important în cadrul proiectului îi revine componentei „Dezvoltarea businessului rural”, care are drept scop principal,
susținerea populației din mediul rural în dezvoltarea unor afaceri proprii, eficiente și viabile. Pentru realizarea acestui obiectiv
specialiștii din cadrul componentei pun la dispoziția fermierilor și antreprenorilor rurali următoarele tipuri de asistență:

- a) asistență pentru identificarea produselor profitabile și piețelor de desfacere potențiale;
- b) asistență în conceptualizarea ideilor de afaceri și elaborarea planurilor de afaceri;
- c) consultanță în procesul înregistrării juridice a afacerii;
- d) consultanță în pregătirea pachetului de documente necesare pentru creditare;
- e) consultanță în probleme tehnologice, necesară pentru începerea activității;
- f) suport la negocierea creditelor investiționale cu instituțiile financiare;
- g) asistență post-creare în contabilitate, finanțe, management și marketing.

Totuși, nu puține sunt obstacolele și riscurile ce apar în procesul lansării unei afaceri noi. Unele dintre cele mai importante
pericole le reprezintă lipsa de inițiativă și lipsa de cunoștințe, de răspunsuri la întrebările - *ce? unde? și cum de făcut?*

Am hotărât să scriem această carte anume din dorința de a oferi întreprinzătorilor rurali o imagine mai clară despre
diferitele tipuri de afaceri, ce pot fi desfășurate în spațiul rural și avantajele acestora. În publicația de față este redat conținutul
a 50 de afaceri, cuprinzând pentru fiecare afacere în parte informații despre investiția necesară, piața de desfacere, aspectele
tehnologice și analiza veniturilor și cheltuielilor.

În final, doresc să menționez că această lucrare este rezultatul muncii a unei echipe cu o experiență bogată, acumulată
pe parcursul implementării Programului de Dezvoltare a Serviciilor de Susținere în Spațiul Rural, care include proiectele
RISP, SRISP, SSEFR, susținute financiar de Guvernul Republicii Moldova, Banca Mondială, Departamentul pentru Dezvoltare
Internațională (DFID) al Guvernului Marii Britanii și Departamentului pentru Dezvoltare Internațională (SIDA) al Guvernului
Suediei.

Vă doresc tuturor să găsiți în această carte afacerea pe care o căutați și să o implementați cu succes!

Cu mult respect,

Igor Gorașov

Director General,

Unitatea Consolidată pentru Implementarea

Proiectelor Agricole, finanțate de Banca Mondială

Dezvoltarea Businessului Rural

În conformitate cu acordul dintre guvernele Republicii Moldova și Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, SRISP implementează pe întreg teritoriul țării componenta „Dezvoltarea businessului rural” a proiectului „Investiții și Servicii Rurale” (RISP), cofinanțat de Banca Mondială, DFID și alți donatori.

Scopul componentei este crearea unor businessuri rurale private, eficiente și durabile, ca o metodă de dezvoltare a unei economii rurale sănătoase, echitabile și prospere.

Până la sfârșitul anului 2005, este planificată crearea a 900 de afaceri rurale private, durabile, înregistrate juridic, atât de profil agricol, cât și nonagricol.

Crearea unor afaceri noi, viabile și eficiente (individuale și de grup, incluzând cooperative de întreprinzători, societăți cu răspundere limitată sau gospodării țărănești), antrenate în activități economice în spațiul rural oferă populației rurale oportunitatea de a trece mai ușor la o economie orientată spre piață. Prin urmare, se îmbunătățește reacția oamenilor față de schimbările cererii de bunuri și servicii pe piață, sporesc investițiile locale și sunt create oportunități de dezvoltare individuală și de grup. Dezvoltarea acestor afaceri noi, sporește potențialul de participare a tuturor locuitorilor din spațiul rural în activitatea de afaceri și, prin urmare, contribuie la reducerea sărăciei într-un mediu economic competitiv.

Grupul țintă este populația din spațiul rural, care demonstrează dorința de a se implica în crearea și dezvoltarea afacerilor rurale, fie individual, fie în grup.

Activitățile de bază ale componentei constau în acordarea asistenței și consultanței intensive și complexe potențialilor antreprenori rurali, pentru dezvoltarea ideilor lor de afaceri și crearea unor afaceri viabile. Ca parte integrantă a proiectului RISP, această componentă oferă acces la credite, prin intermediul liniei speciale de creditare și a celei generale, cât și sub formă de subvenție condiționată acordată beneficiarilor de credite din linia specială de credit.

Afacerile Rurale create prin suportul componentei sunt afaceri private, create și gestionate spre beneficiul proprietarilor lor. În majoritatea cazurilor acestea sunt persoane juridice înregistrate legal, structura juridică fiind selectată în concordanță cu cerințele operaționale ale afacerii ce urmează a fi creată, precum și cu necesitățile și aspirațiile fondatorilor.

Asistența antreprenorilor rurali în crearea afacerilor noi este acordată gratis și include identificarea ideilor de afaceri, elaborarea strategiilor de afaceri, identificarea produselor și a piețelor de desfacere, asistență în elaborarea planurilor de afaceri incluzând toate implicațiile juridice și financiare și facilitarea accesului la finanțare. Suportul este acordat cel puțin pe parcursul primului an de activitate, pentru a asigura dezvoltarea cu succes a afacerii noi.

Au fost contractate patru agenții de dezvoltare, fiecare fiind responsabilă de o anumită zonă geografică a țării și având împreună șaisprezece echipe mobile, alcătuite din câte doi consultanți, care lucrează direct cu antreprenorii rurali în domeniul dezvoltării ideilor și afacerilor lor. Pentru stabilirea contactelor directe cu potențialii beneficiari, echipele sunt susținute de specialiști locali și internaționali, fiind organizate campanii de mediatizare și vizite în teritoriu.

Până la 1 septembrie 2003, din cele circa 900 de businessuri rurale private ce vor fi create cu susținerea proiectului, și-au început activitatea economică cca. 251 de afaceri. Pentru aceste afaceri au fost acordate împrumuturi pe termen mediu și lung în valoare de peste 44,6 mln. lei, inclusiv 5,5 mln. lei granturi condiționate. Este de menționat că pentru realizarea afacerilor, au fost atrase în circuitul economic peste 11,9 mil. lei, contribuție personală a beneficiarilor în formă de active materiale și bani lichizi.

Există și unele greutăți în implementarea componentei. Una din problemele ce afectează direct succesul este problema gajului, mai exact asigurarea insuficientă a împrumuturilor. Populația de la sate, din mai multe motive, inclusiv obiective, dispune de active valoarea cărora nu acoperă necesarul stabilit de legislația bancară în vigoare și politicile de creditare ale băncilor comerciale. Specialiștii proiectului lucrează în vederea rezolvării acestei probleme cât de curând, inclusiv prin intermediul creării unui fond de garantare a împrumuturilor acordate în spațiul rural.

Creșterea albinelor

Investiția inițială	72 000 MDL
Vânzări în primul an	48 350 MDL
Profit brut (anual)	35 880 MDL
Perioada de recuperare a investiției	2 ani

Descrierea afacerii

În ultimii ani în condițiile R. Moldova creșterii albinelor se acordă o atenție sporită odată cu solicitarea produselor agricole (în primul rând a mierii) pe piața externă. Creșterea și exploatarea albinelor este un domeniu profitabil pentru Republica Moldova întrucât dacă acest proces este organizat prin intermediul Asociației Apicultorilor. Produsele obținute de la albine sunt foarte diferite din punct de vedere al originii, compoziției, proprietăților și al importanței pentru om. Mierea, ceara, polenul, propolisul, veninul de albine sunt produse naturale cu un conținut bogat de elemente biologice. Toate aceste produse pot fi folosite ca mijloace de tratare a diferitor boli. Din alt punct de vedere, albinele au fost, sunt și vor fi veriga ecologică între floră și faună, întrucât pentru republica noastră, care este o țară agrară. Încă un aspect important al aportului albinelor îl constituie polenizarea unui șir de culturi agricole, sporind recolta cu 30-60% la floarea soarelui și livezi iar la legume – chiar până la 200-300%. Conform unor calcule aportul albinelor în această direcție exprimat financiar este de 100 de ori mai mare față de produsele obținute de la albine.

Avantajele primite de la creșterea albinelor:

- Primirea unor produse ecologice pure;
- Cerere mare pe piața internă și externă;
- Posibilități de a exporta produsele apicole;
- Funcții auxiliare de polenizare a florei și faunei;
- Afacerea data poate fi organizată și dezvoltată de către membrii unei familii;

Investiția necesară

Investiția în domeniul apiculturii este o investiție pe termen lung, care poate fi lărgită în dependență de dorința și posibilitățile proprietarului. Pentru a iniția această afacere este nevoie de:

Familii de albi – pentru a lansa o afacere profitabilă inițial este nevoie de a procura circa 50 familii de albi. Investiția inițială în familiile de albi poate fi ulterior rambursată prin vânzarea familiilor noi create sau prin lărgirea afacerii. Prețul unei familii este de 700 lei.

Stupina sau prisaca este locul unde sunt situați stupii, căsuța pentru păstrarea utilajului, inventarului, etc. Terenul dat poate fi proprietate privată sau poate fi arendat. Stupina poate fi de tip staționar sau mobilă. În primul caz dacă ea va fi plasată în afara localității este necesar de a prevedea cheltuielile pentru cumpărarea sau construcția unei căsuțe, a gardului iar în al doilea caz – procurarea platformei cu roți.

Stupi – în fiecare stup se plasează câte o familie, deci pentru lansare sunt necesare circa 50 stupi. Costul mediului al unui stup cu 12 faguri este de 600 lei.

Centrifuga pentru colectarea mierii – servește pentru extragerea mierii din faguri. Este de dorit utilizarea centrifugii din inox. Costul este de 4 500 lei.

Inventar auxiliar constă din: afumător, mască de protecție, fumar de stupină, daltă apicolă, cuțit apicol, colector de polen, filtru de miere, tară pentru colectarea mierii – bidoane, hrănitore, faguri.

Investiția inițială	Cantitatea	Costul pe unitate, Lei	Total, Lei
1. Familii de albine (12 faguri)	50	700	35 000
2. Stupi	50	600	30 000
3. Centrifuga	1	4 500	4 500
4. Vase de păstrat mierea	20	75	1 500
5. Inventar apicol			1 000
6. Faguri noi, căsuță, gard sau platformă cu roți			
TOTAL			72 000

Piața de desfacere

Prețul unui kilogram de miere variază în dependență de locul de comercializare și de ambalajul utilizat pentru produsul finit. Principalele consumatori de miere pot fi:

- Cumpărătorii de la piețele agricole, unde prețul mediu variază de la 25 lei pentru 1 kg la Comrat la 50 lei pentru 1 kg la Chișinău;
- Magazinele specializate create de asociațiile de apicultori din diferite regiuni ale republicii
- Fabricile Nefis, Bucuria, Franzeluța, Plaisir
- Supermarketurile Green Hills, Fidesco, Number One – procură mierea ambalată în borcane a câte 420 gr. sau 1000 gr.
- Întreprinderile specializate în ambalarea mierii – procură mierea la prețul de 25 lei/kg
- Exportatorii de miere – colectează mierea de albi la prețul de 25-30 lei

Desfășurarea afacerii

Rase de albine. În Republica Moldova cele mai răspândite sunt următoarele rase: *albina carpatină* și *albina ucraineană*. Procurarea raselor superioare, cu productivitatea înaltă și bine aclimatizate la condițiile climaterice concrete, vor permite obținerea unor producții mai înalte și a unui profit mai mare.

Inițierea afacerii. Apicultorul începător trebuie să pornească activitatea sa pentru primii 2-3 ani cu stupine de 40 -50 familii. Fiecare apicultor este obligat, pentru bunul mers al stupinei, să țină evidența observațiilor de bază și a lucrărilor efectuate în stupină într-un registru unde paralel cu indicatorii pozitiv se înscriu toate situațiile anormale (aparitia bolilor, defecte apărute la matcă, epuizarea rezervei de hrană, etc.) și înlăturarea lor urgentă. O condiție importantă pentru creșterea și întreținerea rentabilă a familiilor de albine o constituie cunoașterea plantelor melifere din zona în care se află stupina, perioada lor de înflorire, precum și valoarea nectaro-poliniferă.

Ciclul anual al familiilor de albine se împarte în două perioade: perioada activă și perioada repaos relativ. În ambele perioade apicultorul trebuie să îngrijească corect albinele pentru primirea rezultatelor înalte.

Perioada de repaos relativ a vieții familiei de albine începe cu răcirea timpului, ouatul mătci se reduce complet, albinele reasează rezervele de hrană, albinele se află în stare de inactivitate, care durează până la depunerea primelor ouă de către matcă. În această perioadă este important de asigurat ventilația corectă a stupilor, de protejat de diferiți atacatori (șoarecii), de vizitat stupina de 2-3 ori pe săptămână, de efectuat administrarea corectă a hranei. Tot în perioada de repaos se efectuează lucrările de însămuierea ramelor, repararea stupilor, achiziționarea inventarului apicol necesar.

Perioada activă. Începutul perioadei de activitate se consideră depunerea de către matcă a primelor ouă, și încep a crește primele larve. La temperatura aerului de 12 grade C la umbră albinele fac primele zboruri de curățare. În această perioadă apicultorul trebuie să:

- dirijeze instinctul de înmulțire a albinelor, fapt care contribuie la formarea unor familii puternice, sănătoase și capabile de muncă pentru culesul principal;
- administreze corect hrana, pentru o bună dezvoltare în primăvară în fiecare familie de albine trebuie să existe 8-10 kg miere;
- amplaseze familiile în zone bogate în plante melifere, în scopul obținerii unor recolte de miere bogate și constante;

Boli și dăunători ai albinelor. Bolile nu numai că reduc productivitatea albinelor dar și duc la pierrea stupilor. Bolile care atacă familiile de albine sunt: bolile virotice, bacteriene, bolile micotice, bolile parazitare, boli ale puietului, boli ale mătci, boli ne infecțioase.

Cei mai răspândiți dăunători sunt:

Denumirea dăunătorului	Descriere	Măsurile de combatere
Libelulele	Insecte cu două perechi de aripi mari, cu cap mare, abdomen lung și îngust.	Stupii nu vor fi puși în apropierea apei, iar în stupină se va asigura prezența apei.
Șoarecii	De câmp, de casă	Momeli
Viespile	Insecte asemănătoare cu albinele cu trup mai mare și culoare gălbie închisă.	Se vor distruge cuiburile, iar în stupine se vor pune sticle de culoare deschisă în care se toarnă soluție de miere și polen, sau oțet unde ele intră și nu pot ieși.

Important:

- Familiile de albine folosesc baza meliferă de pe un teritoriu din jur, pe o rază de 2-3 km de la stup;
- Pentru creșterea 1 kg de albină, familia consumă circa 1,2 kg de miere și 1 kg de polen;
- În timpul culesului controlul stupilor se reduce la minimum, pentru a evita deranjarea albinelor;
- Unificarea cu familii bolnave este interzisă categoric;
- Lărgirea cuibului se efectuează în luna iunie și este o acțiune care se desfășoară periodic la câteva zile;

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Pentru a calcula venitul brut s-a folosit recolta medie de miere de la o familie de 31 kg, deci de la 50 de familii de albine se colectează 1550 kg. Comercializarea mierii la prețul de 30 lei/kg permite încasarea unui venit anual de 37500 lei. Un al doilea produs comercializat în urma creșterii albinelor este ceara. O familie de albine produce 200-300 gr de ceară, care poate fi comercializată la prețul de 35 lei pentru 1 kg. Apicultorul poate de asemenea încasa venit de la polenizarea plantelor, care anual se estimează la 30 lei pentru o familie.

Volumul anual de miere			
	Num. de familii	Productivitate medie anuală, kg	TOTAL, kg
Volumul de miere	50	31	1 550
Volumul de ceară	50	0,2	10

Prognoza vânzărilor anuale			
Denumirea produsului	Cantitatea	Cost unitar, Lei	Total, Lei
1. Miere, kg	1 550	30	46 500
2. Ceară, kg	10	35	350
3. Venit de la polenizarea plantelor, familii	50	30	1 500
TOTAL			48 350

Prognoza veniturilor și cheltuielilor anuale				
	Unit. de măsură	Cantitatea	Preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				48 350
B. CHELTUIELI DIRECTE				4 750
1. Zahăr	kg	500	7	3 500
2. Medicamente			1 250	1 250
C. CHELTUIELI INDIRECTE				2 500
1. Cheltuieli administrative și comerciale				2 000
2. Cheltuieli de transport				500
D. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (15%)				1 100
E. Impozite și taxe				4 120
1. Impozitul funciar			110	110
2. Taxa pentru utilizarea spațiului verde		250	15	3 750
3. Taxa de folosire a drumurilor			130	130
4. Fondul social			130	130
G. TOTAL (B+C+D+E+F)				12 470
MARJA BRUTĂ (A - G)				35 880
MARJA BRUTĂ, %				74%

Sursa: "Ghidul apicultorului", Mihai Beșliu, Nicolae Bucătaru, Chișinău 2003.

Creșterea iepurilor de casă

Investiția inițială	28 000 MDL
Vânzări în primul an	67 515 MDL
Vânzări în anul II	231 000 MDL
Profit brut (pentru anul I)	33 720 MDL
Profit brut (pentru anul II)	135 000 MDL
Perioada de recuperare a investiției	10 luni

Descrierea afacerii

Deși creșterea iepurilor de casă este o ramură secundară a sectorului zootehnic, ea necesită puține cheltuieli deosebite la faza de inițiere a afacerii și ar putea fi destul de rentabilă pentru orice gospodărie țărănească. În Republica Moldova cu 10-15 ani în urmă cunicultura era destul de dezvoltată, iar în prezent, ca și în agricultura în ansamblu, este în declin. Factorii cei mai importanți care au condus la această diminuare sînt lipsa pieței de desfacere a produselor de bază (cărni și blănițelor) și apariția diverselor epidemii printre iepuri, ca o consecință a nerespectării de către crescători a măsurilor profilactice sau a folosirii unor preparate farmaceutice necalitative. Furajele pentru animale sunt la îndemîna fiecărui gospodar. Această ocupație nu necesită un efort fizic prea mare, fiind practic nevoie de a hrăni animalele de trei ori pe zi. Un prim avantaj constă în faptul că ei pot fi crescuți în spații reduse, consumând în principal hrană vegetală sau produse și deșeuri vegetale ce se găsesc în orice gospodărie țărănească. Un alt avantaj este că iepurii de casă se înmulțesc foarte repede. O iepuroaică fată de trei-șase ori pe an și în mod obișnuit se obțin cinci-șapte pui la o fătare. Puii cresc și se dezvoltă foarte repede. Iepuroaicele tinere pot fi date la reproducție la 7-8 luni. Iepurii tineri pot fi sacrificați la vîrsta de 3-4 luni, avînd greutate de 2-2,5 kg. Carnea de iepure este gustoasă, dietică și are puțină grăsime. Un al doilea produs secundar este blana, care poate fi comercializată la fabricile de confecții. Afacerea planificată poate oferi un imbold important în privința orientării spre restabilirea acestei ramuri în condițiile noastre.

Investiția necesară

Pentru lansarea afacerii este nevoie de teren, hale și eventual depozite, cuști pentru păstrarea iepurilor, potențial biologic și inventar auxiliar. Pentru a începe afacere medie este necesar de a procura circa 40 de femele și 4 masculi (1 mascul la 10 femele).

Teren – Pentru lansarea afacerii date este nevoie de un teren cu suprafața de circa 40 m² unde vor fi plasate baterii de cuști suprapuse. Pentru argumentarea afacerii au fost luate în calcul 250 m².

Cuști – Dimensiunile cuștii depind de rasa, vîrsta și producția iepurelui, precum și de spațiul de care dispune gospodăria țărănească. Aceste dimensiuni sunt cam următoarele: lățimea (deschiderea) 70-100 cm; adîncimea – 60 cm; înălțimea 50 – 60 cm. Deci, pentru 40 de femele de reproducere sunt necesare 40 de cuști de dimensiunile menționate mai sus, iar pentru 4 masculi 4 cuști mai mici în jumătate. O cușcă construită în cadrul gospodăriei țărănești valorează în mediu 150 lei. Astfel investiția medie în spațiu de plasament se estimează la 6 600 lei. De asemenea, va fi necesar de procurat 30 de cuști pentru tineret. Costul unei cuști este de 150 lei. Într-o cușcă se pot crește 7-8 iepurași.

Potențialul biologic – Pentru inițierea afacerii este nevoie de a procura circa 40 de femele și 4 masculi de rasă. Prețul mediu a unui iepure de rasă este de 350 lei bucata. Investiția în potențialul biologic se ridică la 15 400 lei.

Inventar auxiliar – furajatoare, adăpătoare, cuiburi pentru fătare, etc.

Investiția inițială

	Cantitatea	Costul pe unitate, Lei	Total, Lei
1. Potențialul biologic (iepuri de rasă)	44	350	15 400
2. Cuști și echipament	44	150	6 600
3. Cuști pentru tineret	30	150	4 500
3. Material auxiliar			1 500
TOTAL			28 000

Piața de desfacere

Iepurii de casă sunt valorificați în mai multe feluri. În principal, ei sunt crescuți pentru carne. Carnea de iepure este delicioasă, după gust este asemănătoare cu ce de pasăre. Fiind ușor digerabilă, ea se utilizează atât pentru consum imediat, cât și pentru conservare.

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de carne de iepure este de 40 lei. Carnea de iepure poate fi comercializată prin:

- piețele agricole locale și piețele agricole municipale – carnea poate fi realizată personal de fermier sau prin vânzător angajat, în acest caz prețul de vânzare va scădea cu 20-30% în variație de volumul propus
- magazine specializate – primesc spre realizare carnea ambalată în conformitate cu standardele și procură cantități constante periodic în dependență de cererea existentă. Cu producătorul încheie contract de cumpărare
- restaurante - încheie contracte pentru procurarea cantităților constante (circa 30 kg lunar)

Cererea de piață este relativ constantă, mai mare în preajma sărbătorilor. Cum costurile de producție sunt mult mai reduse decât la alte animale domestice, comercializarea la un preț mai scăzut va face ca vânzările să crească. Pentru sacrificare greutatea optimă este de 2 – 2,5 kg, greutate care, în funcție de specie se atinge la trei – patru luni.

Desfășurarea afacerii

Rase de iepuri. În Republica Moldova cele mai răspândite rase de iepuri sunt:

- Rasele mare se folosesc pentru carne, au greutate de peste 5 kg, suprafața blănii 2000 cm² și o viteză de creștere mare. Drept exemplu pot servi Uriașul alb, Uriașul sur, Fluture, Berbec.
- Rasele mijlocii se folosesc pentru carne-blănă. Au masa corporală de 3-5 kg, blana este mai mică comparativ cu rasele mari și poate fi de cele mai diverse culori. Drept exemplu pot servi Chinchila mare, Argintiu, Negru-roșcat, Neozelandez alb.

Inițierea afacerii. Există mai multe variate de creștere a iepurilor de casă. În funcție de amplasarea afacerii și de mijloacele disponibile se poate aplica una din cele patru sisteme de reproducție: sistemul de reproducție moderat sau lent, sistemul de reproducție semi-intensiv, sistemul de reproducție intensiv, sistemul de reproducție foarte intensiv.

În gospodăriile țărănești este util de aplicat sistemul de reproducție semi-intensiv. În procesul căruia se recomandă nu mai mult de 4 fătări pe an la o singură femelă. Între 2 cicluri de înmulțire se recomandă o pauză de 3-4 luni. Aceasta îmbunătățește sănătatea femelei.

Iepurele de casă cresc în sistemul semi-intensiv își petrece toată viața în cușcă. Cușca trebuie să satisfacă anumite condiții:

- să protejeze iepurele contra diferitor condiții climaterice și să nu permită accesul altor animale;
- să asigure suficient spațiu de mișcare și să fie dotată cu mijloace necesare hrănirii și adăpării;
- să aibă amenajat cuibul de fătare și creștere a puilor;
- să permită curățarea și dezinfecția ei cu ușurință, să ofere condiții zooigienice corespunzătoare prevenirii și combaterii bolilor;
- să fie durabilă și ieftină.

Reproducția iepurilor. Maturitatea sexuală la iepuri apare la vârsta de 3 – 3,5 luni, însă se admite împerecherea la 7-8 luni. De asemenea nu se admite împerecherea înrudită. Trebuie de ținut cont că în cazul formării nucleului de prăsilă în propria gospodărie apare necesitatea efectuării evidenței zootehnice și a organizării muncii de selecție. În scopul obținerii unui profit mai mare se poate folosi fenomenul *heterozis* (15-20%), însă pentru aceasta este necesar ca formele parentale să fie din rase diferite, spre exemplu, uriașul sur, uriașul alb, fluture, neozelandez alb, california și respectiv generația întâi va fi crescută pentru carne. Însămânțarea poate fi naturală (monta) și artificială. Masculul și femela trebuie să fie aproximativ de aceeași mărime. Dacă el este mai mare, iepurașii pot fi prea mari și vor muri din cauza unei nașteri dificile.

Gestația la iepurii de casă constituie în medie 30 zile. Stabilirea gestației se face la 9-14 zile după montă printr-o palpăre ușoară a abdomenului. Fătarea cel mai des are loc noaptea sau spre dimineață. O condiție obligatorie este ca în timpul fătării să fie apă, întrucât lipsa ei chiar pe un termen scurt duce la canibalism (iepurea își mănâncă puii). Femele exploatate în sistemul de reproducție semi-intensiv pot fi utilizate la reproducție timp de 3-4 ani, iar masculii timp de 2-3 ani.

Hrănirea iepurilor. Fiind un animal rozător și erbivor, iepurele poate fi hrănit cu orice furaje crescute în gospodărie. El poate valorifica nutrețuri de origine vegetală care sunt reprezentate de plante verzi, ca: pelinul, susaiul, salvia, trifoiul, lucerna, troscotul, etc. Din fructe și legume pot fi folosite: varza, salata, morcovul, cartofii, merele, etc. În sezonul rece iepurele se alimentează cu fân, concentrate și suculete.

Consumul lunar de nutreț pentru potențialul biologic inițial și pentru tineretul reproduc

Specificare	în perioada de exploatare, kg	Preț, kg/lei	TOTAL MDL	în perioada de maturizare, kg	Preț, kg/lei	TOTAL MDL
1. Cereale	1,20	2,3	2,76	0,80	2,3	1,84
2. Nutrețuri suculete	10,00		0,00	6,00		0,00
3. Tărâțe	0,40	2	0,80	0,20	2	0,40
4. Șrot de floarea soarelui	0,40	2	0,80	0,25	2	0,50
5. Furaje verzi*	12,00			8,00		
6. Fân	3,00			2,00		
TOTAL	27,00		4,36	17,25		2,74

* - lucerna, porumb, etc.

Combaterea bolilor. Bolile frecvente la iepurii de casă: Stomatita infecțioasă, Rinita infecțioasă, Pasteureloza, Boala hemoragică, Mixomatoza, Coccidioza, Râia. La momentul apariției simptomelor de boală trebuie contactat medicul veterinar local. Pentru combaterea bolilor menționate trebuie de hrănit iepurii conform rațiilor stabilite pentru vârsta respectivă și de efectuat vaccinarea iepurilor de 2 ori pe an.

Important:

- pentru comercializarea cărnii de iepure trebuie de primit certificat veterinar de calitate a cărnii de la Centrul Veterinar Local;

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Iepurele de casă sunt o specie foarte rentabilă. De la 40 iepuroaice se obțin 800 iepuri tineri (40 X 4 fătări an X 5 iepuri la o fătare = 800 iepuri). În procesul de creștere apar pierderi care pot fi valorificate la 10% de la numărul iepurilor fătați (80 iepuri). Pentru lărgirea afacerii vom mări șepetul cu 70 de femele și 7 masculi, deci pentru comercializare vor rămâne 643 de capete. Greutatea medie a unui iepure sacrificat este de 2-3 kg.

Al doilea produs primit de la creșterea iepurelui de casă este blana de iepure. Blana de iepure nu are la momentul de față cerere suficientă pe piața republicii din motivul micșorării numărului de fabrici de confecții care folosesc acest tip de blană pe scara industrială, însă există perspectiva atât creării noilor întreprinderi cât și a reorientării a celor existente spre fabricarea articolelor de îmbrăcăminte care vor folosi blănurile naturale, fapt ce va permite realizarea acestui produs în viitor. Blănițele de iepuri pot fi comercializate la un preț aproximativ de 5 lei pe bucată.

Volumul anual de carne (până la reproducerea lărgită)			
	Num. de capete	Cantitate, kg	TOTAL
Volumul de carne	643	2,5	1 607,5

Prognoza vânzărilor anuale				
Denumirea produsului	U.M.	Cantitate	Cost unitar, Lei	Total, Lei
Carne de iepure	kg	1607,5	40,0	64 300
Blană de iepure	buc	643	5,0	3 215
TOTAL				67 515

Prognoza veniturilor și cheltuielilor pentru creșterea iepurilor (până la reproducerea lărgită)				
	Unit. de măsură	Perioada, luni	Preț, unit/lei	TOTAL MLD
A. VÂNZĂRI NETE				67 515
B. COSTUL MATERIALELOR				30 668
Nutriția potențialului biologic inițial, 44 capete	kg	12	4,36	2 302
Nutriția în perioada de maturizare, 800 capete	kg	4	2,74	8 768
Nutriția în perioada de exploatare				
- 610 capete pentru sacrificare	kg	4	4,36	10 638
- 70 capete pentru mărirea șepetului	kg	8	4,36	2 442
Medicamente pentru 844 capete			1	1 688
Alte elemente ce țin de nutriție (20% din nutrețuri)				4 830
C. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute* (10%)				3 067
* - consum de energie electrică, apă, adăpost, etc.				
D. Impozite și taxe				60
Impozitul funciar				28
Fondul social				32
E. TOTAL (B+C+D)				33 795
MARJA BRUTĂ (A - E)				33 720
MARJA BRUTĂ, %				50%

Pentru anul II al activității (reproducere lărgită – 2200 capete pentru sacrificare) se obține un profit brut de circa 135 mii lei marja brută constituind 58%.

Sursa: „Iepurii de casă. Creșterea și valorificarea”, Marian Bura, București, 1995

„Principiile de bază de creștere a iepurilor domestici”, V. Efras, M. Bejenaru, Iacob Curchi, Chișinău, 2003

Creșterea struților

Investiția inițială	182 038 MDL
Vânzări în primul an	427 800 MDL
Profit brut (pe an)	318 972 MDL
Perioada de recuperare a investiției	4 ani

Descrierea afacerii

Struțul a fost domesticit în secolul 18 în Africa de Sud inițial pentru penajul său valoros. Populația mondială de struți reprezintă circa 400 milioane de capete, din care 90% cresc la ferme și grădini zoologice și doar 10% în libertate. Struții sânt crescuți astăzi în special pentru carnea lor roșie foarte sănătoasă, pentru pieile superbe și pentru pene și puf, precum și pentru uleiul utilizat la realizarea produselor de îngrijire a pielii. Carnea de struț este un substituit ideal pentru carnea de vacă, deoarece are gust asemănător, grăsime mult mai puțină și, în nici un caz, nu este contaminată cu boala vacii nebune. Din punct de vedere a crescătorilor, struții sânt animale foarte rezistente, se adaptează repede și ușor în diverse clime și pot fi crescuți aproape în orice țară.

Avantajele de creștere a struților sunt: utilizarea zonelor abandonate sau ne folosite în agricultură; hrana principală constituie produsele naturale (ex: lucerna verde și grăunțe); productivitatea nelimitată - un trio (1 mascul și 2 femele) poate fi productiv timp de 30 de ani; investiții limitate în echipamente, construcții, timp și personal; piața de desfacere receptivă și în creștere; calitatea și valoarea foarte ridicată a pielii.

Investiția necesară

Investiția inițială pentru lansarea acestei afaceri constă din:

1. Hala și ocolul - aceste suprafețe pot exista deja în gospodărie sau pot fi procurate
2. Potențialul biologic (pentru a începe această afacere este suficient de procurat una sau două familii, familia constă din 2 femele și 1 mascul)
3. Alte materiale auxiliare utilizate la creșterea struților

Pentru această afacere există câteva oportunități de lansare: procurarea păsărilor mature, procurarea puilor tineri de 3-6 luni pentru creșterea lor ulterioară sau procurarea ouălor pentru scoaterea puilor. Fiecare din aceste metode are costurile și riscurile sale.

Procurarea potențialului biologic este momentul de bază în procesul de formare a fermei. El trebuie în cea mai mare măsură importat, deoarece în Moldova există doar câteva ferme de struți începătoare însă ele nu comercializează potențial biologic pentru reproducere. Oferte sunt multe, însă pentru fermierii din Moldova sursele cele mai avantajoase de struți sunt fermele din România (adresă de contact: office@struti.ro și site www.struti.ro).

Investiția inițială pentru creșterea struților în anul I, II, III de viață, MDL							
	Unit	Cantit.	Preț, unit/lei	Anul I	Anul I	Anul III	TOTAL
A. ACTIVE MATERIALE							23 500
Hala și ocolul	ha	0,5	15 000	7 500			7 500
Instalație de măcinare a cerealelor	buc.	1	3 000	3 000			3 000
Incubator	buc.	1	8 000	8 000			8 000
Generator	buc.	1	5 000	5 000			5 000
B. COSTUL MATERIALELOR							68 184
Potențialul biologic	buc.	6	4 650	27 900			27 900
Nutrețuri combinate	kg		223,80	8 057	16 114	16 114	40 284
C. Operațiuni Manuale							78 000
Îngrijirea și hrănirea	om/lună	1	1 300	7 800	15 600	15 600	39 000
Medic veterinar	om/lună	1	1 300	7 800	15 600	15 600	39 000
D. Cheltuieli operaționale							3 000
Cheltuieli de transport, lunar		12	100	600	1 200	1 200	3 000
E. Alte chelt. și chelt. neprevăzute (5%)							8 634
F. Impozite și taxe							720
Impozitul funciar			110	110	110	110	330
Fondul social			130	130	130	130	390
TOTAL (A+B+C+D+E+F)							182 038

Piața de desfacere

Struțul este o pasăre de la care se poate vinde totul – ouă, carne, pene și pielea, puii – la prețuri fabuloase.

1. **Ouă** – sunt foarte căutate pentru incubare, decor și încondeiere. Ouăle pot fi folosite și pentru consum, un ou are 14-18 cm lungime, 12-15 cm diametru și în mediu 1,1-1,6 kg; cu alte cuvinte un ou de struț este echivalent cu 24 ouă de găină.

Prețul mediu a unui ou pentru ecloziune valorează de la 100-150 USD iar unui de masă 10-15 USD. Costul coajei e de la 5-7USD, care se utilizează pentru confecționarea suvenirilor. Ouăle de struț pot fi comercializate în restaurante la prețul de 10 USD. Pentru aceasta se stabilesc relații de parteneriat și restaurantele comandă cantitatea necesară fermierului. În Chișinău există restaurante a căror specialitatea casei sunt ouăle de struț.

2. Puii de struț – un alt produs prețios și ușor comercializat. Costul lor variază între 300-500 USD, cea ce permite începătorilor să inițieze afacerea cu cheltuieli mai mici (un struț matur pentru comparație costă 1500 – 3000 USD). Acest gen de afacere este foarte profitabil însă puțin dezvoltat în republica noastră, cointeresarea mai multor fermieri de a crește struți va permite crearea unei baze importante de carne, piele și pene de struț.

3. Pielea de struț – este un produs foarte popular pentru confecționarea hainelor, încălțămintei și a tapităriei. Un struț matur poate produce 1,5 m² piele, iar din ea se poate confecționa 4 perechi de cizme. Pielea este foarte moale, dar rezistentă și ușor de prelucrat. Prețul pentru 1m² de piele de struț în Europa este de 240 – 280 USD.

4. Penele – sunt cele mai căutate produse, datorită durabilității sale, dar și datorită faptului că sunt foarte mătăsoase. Sunt utilizate în Industria Modei și Energetică pentru calitățile sale antiseptice. Prețul pentru o pană variază între 50 – 70 USD.

5. Carnea – este promovată ca una din cele mai sănătoase cărnii, cu un conținut foarte scăzut de grăsimi și calorii față de carnea de vacă, porc, pui sau curcan. De asemenea carnea de struț este săracă în colesterol. Prețul pentru 1 kg este de 20 -30 USD. Pentru exportul cărnii de struț este de dorit colaborarea cu alți crescători de struți din Moldova.

6. Uleiul de struț – are însemnate proprietăți terapeutice, fiind folosit în industria cosmetică la prepararea cremelor pentru îngrijirea tenului.

Desfășurarea afacerii

Potențialul biologic. Struții sunt crescuți fie pentru reproducție, fie pentru carne, piele și pene. În cazul creșterii pentru sacrificare vârsta optimă este de 12-14 luni. Pentru reproducție este necesar ca femele să aibă 2 ani iar masculii peste 3 ani. Pentru creșterea păsărilor se utilizează familia din 1 mascul și 2 femele. Fermierul trebuie să aleagă numărul de familii pe baza calităților reproductive, a spațiului avut la dispoziție și de piața de desfacere a produselor propuse.

Modalități de a începe această afacere sunt câteva, și anume: Ouă –Pui. Cumpărarea de ouă sau pui „de o zi” este cea mai ieftină metodă de a începe, în acest caz și dezavantajele fiind numeroase:

- Mortalitatea la puii nou născuți este foarte mare;
- Necesitatea echipamentului special de incubare;
- Există posibilitatea obținerii a prea multor pui de același sex;
- Reproducerea se începe doar după 2-3 ani.

Puii trebuie crescuți într-un mediu curat și hrăniți după un program bine structurat. Deci lansarea afacerii în acest mod are riscul destul de ridicat. Păsările pot fi comercializate doar după 3-6 luni sau după 2-3 ani deja pentru reproducere.

Pui de 3-6 luni. Cumpărarea de perechi de pui de 3-6 luni este mai eficientă, perechile fiind catalogate după mărime și conformitatea sexului. Dezavantajele fiind mortalitatea înaltă până la 6 luni și timpul după care se obțin primele beneficii este destul de mare 2-3 ani până când păsările ajung la vârsta de reproducere.

Perechi la 2 ani sau struți reproducători. Avantajul procurării familiilor este că sunt pe punctul de a se reproducere. Sunt rezistenți și se pot singuri proteja și asigura. Zgomot, bătaie dese din aripi și dansuri prevestesc primele ouă.

Păsări reproducătoare (mai mari de 3 ani). Este cea mai rapidă modalitate de a obține profit, însă și cea mai costisitoare. Dar sunt în același timp rezistenți, pot fi ușor exportati, produc ouă și pui de calitate, sunt o soluție pentru crescătorii pe termen lung, pot depune circa 70-100 ouă pe an.

Hrănirea struților. Este un factor important care influențează creșterea unor păsări sănătoase și productive. În ciuda mărimei sale, struțul este una din cele mai economice specii în ceea ce privește hrana. Cu toate acestea, amestecul corect al alimentației este o problemă delicată. Struții sunt niște animale erbivore, hrănindu-se în principal cu lucernă și anumite tipuri de grăunțe. Amestecul de mâncare trebuie să conțină circa 16-22% proteine. Rațiile pentru struții de reproducere trebuie să conțină un supliment de calciu. O altă problemă a nutriției struților este legată de obiceiul de a mânca orice este strălucitor, mai ales puii. De aceea este de dorit de ei să fie ținuți într-un spațiu curat, fără resturi pe el. Este necesară prezența unei surse de apă curată în ocolul struților. Rația zilnică a unui pui este de 0,5 -1 kg de grăunțoase și nutrețuri verzi. Rația zilnică a unui struț matur este de 2,5 -3,5 kg de grăunțoase și nutrețuri verzi.

Consumul lunar de nutreț pentru pui-struți și struții maturi

Specificare	Cantitatea struț matur, kg	Preț kg/lei	TOTAL MDL	Cantitatea pui-struț, kg	Preț kg/lei	TOTAL MDL
1. Cereale,kg	66.0	3,5	231.0	15.0	3,5	52.5
3. Șroturi,kg	20.0	1	20.0	9.0	1	9.0
4. Minerale,kg	7.0	1	7.0	3.7	1	3.7
5. Vitamine,kg	3.0	15	45.0	3.0	15	45.0
6. Nutrețuri verzi						
TOTAL	96.00		303.0	30.7		110.2

Bolile. Struțul este o pasăre foarte sănătoasă și robustă, aptă să suporte toate condițiile climatice, începând cu tropice și până la cele mai reci regiuni din nord. Nu se îmbolnăvește ușor, sensibilități sau îmbolnăviri ale struților apar doar ca urmare a unei alimentații necorespunzătoare sau a unor condiții proaste de adăpost. Mai mult expuși la boli sunt puii până la 3 luni.

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Produsul de bază a fermei de struți începătoare sunt ouăle. Struțul începe ouatul după maturitate (în anul 4 de reproducție), productivitatea anuală medie este de 50 ouă de la o femelă. Ouăle pot fi comercializate atât pentru consum curent cât și pentru lărgirea lotului de păsări. De la 2 femele în primul an de maturitate se vor primi circa 100 ouă din care 50 pot fi comercializate pentru consum la un preț de 10 USD primind un venit mediu de 6 900 lei, iar de la comercializarea a 32 pui (50 x 35% rebut în procesul de incubare) de 3-6 luni cu prețul de 300 USD se poate încasa un venit de 144 900 lei. Al treilea produs obținut sunt penele și puful de struț, de la un struț matur se poate obține circa 20 kg de pene la prețul de 250 USD, cele mai prețioase sunt penele de mascul, deci venitul brut de la realizarea penelor obținute de la 4 masculi va fi de 276 000 lei. Venitul mediu obținut va fi de 332 234 lei, dar trebuie de avut în vedere că pentru realizarea acestor venituri fabuloase trebuie de obținut contracte de export.

Proгноza veniturilor și cheltuielilor pentru creșterea struților în anul 4 de reproducție, MDL

	Unit	Cantit.	Perioada, luni	Preț, unit/lei	Anul IV	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE					427 800	427 800
Ouă	buc.	50		138	6 900	
Pui între 3-6 luni	capete	35		4140	144 900	
Pene	kg	80		3450	276 000	
B. COSTUL MATERIALELOR					68 697	68 697
Nutrețuri combinate (maturi)	kg	6	12	223,80	21 816	
Nutrețuri combinate (pui)	kg	35	12	92,20	46 284	
Energie electrică (incubator)	kw/zi	17	1,5	0,78	597	
C. OPERAȚIUNI MANUALE					31 200	31 200
Îngrigirea și hrănirea	om/lună	1	12	1300	15 600	
Medic veterinar	om/lună	1	12	1300	15 600	
D. CHELTUIELI OPERAȚIONALE					3 600	3 600
1. Cheltuieli de transport		1	12	300	3 600	
E. Alte chelt. și chelt. neprevăzute (5%)					5 091	5 091
F.IMPOZITE ȘI TAXE					240	240
Impozitul funciar				110	110	
Fondul social				130	130	
G.TOTAL (B+C+D+E+F)						108 828
MARJA BRUTĂ (A-G)						318 972
MARJA BRUTĂ, %						74%

Sursa: Revista „Idei de Afaceri”, Nr.10, 2002 pag.4-6.

„Creșterea struților”, A.Rahmanov, Moscova, 2001.

Creșterea curcanilor

Investiția inițială	18 780 MDL
Vânzări în primul an	43 000 MDL
Profit brut (pe an)	15 011 MDL
Perioada de recuperare a investiției	15 luni

Descrierea afacerii

În R. Moldova creșterea **curcanilor** și producerea cărnii de curcă ocupă ultimul loc în structura producerii cărnii de pasăre. Aceasta este determinat de cerințele mari ridicate de tehnologia de creștere și nutriție a acestora. Totodată carnea de curcă este cea mai dietetică și valoroasă având calități nutritive înalte. Dacă e să comparăm masa vie a păsărilor domestice, curca matură cântărește circa 13-20 kg, față de găină care cântărește doar 2,5-3,5 kg. Curcă crește până la vârsta de 7-8 luni dar poate fi sacrificată deja la 3-4 luni, atingând la această vârstă greutatea de 7-10 kg. Pe parcursul unui an productiv o femelă atinge o producție de peste 100 ouă, de la care se pot obține cca. 70-75 curculițe. În dependență de masa folosită la o curcă se va produce până la 450-500 kg de carne. Sacrificarea curcilor pentru carne se face în funcție de cerințele pieței, respectiv la 100-140 și chiar mai multe zile în dependență de modul de utilizare a cărnii de către consumator.

Investiția necesară

O afacere medie poate fi inițiată cu un lot de circa 300 capete, din care corelația dintre masculi și femele trebuie să fie de 1:7. Pentru crearea unei ferme de curcani în mediul rural este nevoie de:

Hala – spațiul utilizat trebuie să fie curat, bine aerisit, dezinfectat. Curcile pot fi întreținute în cotețe capitale și șoproane, e de dorit de separat masculii de femele ca ele să fie mai puțin deranjate în timpul împerecherilor naturale. Cotețul trebuie împărțit în compartimente unde se vor plasa câte 30-50 femele în fiecare. Solariile trebuie prevăzute obligatoriu 0,5 capete la 1m². Densitatea în hală 1,5 capete la 1m². Pentru argumentarea afacerii a fost luată în calcul o suprafață de 0,5 ha.

Incubator – pentru incubarea ouălelor va fi necesar procurarea unui incubator. Luând în considerare volumul afacerii date, se poate începe cu un incubator de capacitate medie, costul unui incubator este de **8000 lei**.

Generator – În perioada de incubare există riscul deconectării energiei electrice, pentru ne întreruperea procesului de ecloziune este nevoie de generator de energie electrică. Costul unui generator de mână a doua este de **5000 lei**.

Instalație de măcinare a cerealelor – pentru pregătirea și obținerea nutrețurilor în condiții casnice mai economice. Costul este de **3000 lei**, cu capacitatea de 500 kg/oră.

Materiale auxiliare – Cuibare, Adăpătoare, Jgheaburi, etc.

Investiția inițială			
	Cantitatea	Costul pe unitate, Lei	Total, Lei
1. Echipament:			
- Adăpătoare	20	50	1 000
- Jgheaburile	20	50	1 000
2. Potențialul biologic (ouă de rasă)	390	2	780
3. Incubator	1	8 000	8 000
4. Generator	1	5 000	5 000
5. Instalație de măcinare a cerealelor	1	3 000	3 000
TOTAL			18 780

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de carne de curcan este de 25 lei. Piața de desfacere a producătorilor de carne de curcan depinde de zona în care este amplasată ferma de curcani. Cererea preponderentă la carnea de curcan crește în perioada sărbătorilor.

Carnea de curcan poate fi realizată prin intermediul:

- piețelor agricole – comercializarea cărnii la piețe poate fi desfășurată de fermier personal, de un angajat permanent la piață sau poate fi vândută en-gros angajaților pieței agricole. Comercializarea prin aceste trei canale are avantajele și dezavantajele sale: prețul - dacă în primul și al doilea caz fermierul își stabilește prețul dorit, în cazul trei prețul scade cu 30-35%, deoarece nu sunt achitate: taxa de piață, salariul angajatului și alte cheltuieli neprevăzute.
- magazinelor specializate în carne – cantitățile de procurare sunt constante, sunt încheiate contracte de cumpărare-vânzare, prețul este mai mic cu 30-35% decât prețul de piață
- întreprinderilor producătoare de salamuri și mezeluri (Carmez, Basarabia Nord, Sunset, producătorii de mezeluri mici și mijlocii) – colaborarea cu întreprinderile mari producătoare de mezeluri și salamuri necesită stabilirea relațiilor de parteneriat prin contracte.

Desfășurarea afacerii

Rasele de curci sunt într-un număr mai mic decât galinaceele și se clasifică luând în considerație greutatea și conformația corporală, culoare penajului. Cele mai răspândite în Republica Moldova sunt curcile bronzate, Albă cu pieptul larg, Albă de Olanda, etc.

Incubarea ouălelor. Perioada de incubare la curci durează 28-29 zile. Pentru a reproduce ouăle trebuie să fie fecundate, să aibă compoziția morfologică și chimică corespunzătoare. Să corespundă următoarelor condiții: Greutatea oului – 65 – 70 gr., suprafața cojii trebuie să fie netedă, curată, fără dungă, crăpături, la ovoscop gălbenușul trebuie să fie situat pe centru, să nu fie prea mobil, să nu fie mai vechi de 10 zile de la ouat, temperatura optimă de păstrare a ouălelor de prăsilă este de 18 -20 grade C.

Creșterea puilor pentru carne. Puii de curcă sunt mai pretențioși către condițiile de alimentație și întreținere decât alte specii, mai ales la nivelul de proteină, temperatură, din hală, ventilație, etc. Curcarii de crosuri ușoare se cresc până la 10-14 săptămâni, crosuri medii până la 12-16 și grele 20-24 săptămâni. Tehnologiile intensive prevăd creșterea curcanilor toată perioada fără pădoc în baterii sau pe sol cu așternut adânc din paie, rumeguș, coajă de floarea soarelui, etc.

Temperatura în primele zile de viață trebuie menținută la circa 33-35 grade C. Umeditatea relativă de 60%. Durata iluminării în primele două săptămâni 23 ore, micșorând treptat acest indice până la 10 -12 ore. Densitatea 10 pui pe 1m² până la vârsta de 10 săptămâni. Puii trebuie obișnuiți din primele ore să consume hrană și apă.

Hrănirea prevede asigurarea puilor cu combifuraje de valoare completă, echilibrată după conținutul de proteină, aminoacizi, energie, vitamine, micro- și macroelementi. În combifuraj se introduc câteva culturi cerealiere. Din nutrețurile bogate în proteine vegetale se includ 1-2 feluri de șroturi (soia, floarea soarelui), mazăre, drojdie furajeră. Curcile folosesc foarte bine nutrețurile verzi, ceapa ciorescă, frunzele de răsărită.

Consumul lunar de nutreț pentru perioada maturizare și de exploatare a curcilor						
Specificare	în perioada de maturizare, kg	Preț kg/lei	TOTAL MDL	în perioada de exploatare, kg	Preț kg/lei	TOTAL MDL
1.Cereale,kg	2,15	2,3	4,95	2,54	2,3	5,84
2.Furaje de origine animală, kg	0,31	2	0,62	0,55	2	1,10
3.Șroturi,kg	0,31	1	0,31	0,55	1	0,55
4.Minerale,kg	0,10	1	0,10	0,36	1	0,36
5.Nutrețuri verzi						
TOTAL	2,87		5,98	4,00		7,85

Maturizarea. Însămânțarea artificială la curci este acceptabilă. La monta naturală masculilor li se dă drumul spre sfârșitul zilei, când s-a terminat ouatul. Fluxul complet este compus din perioada de creștere (0 - 26 săptămâni), perioada de ouat 33-52 săptămâni. Furajul are o însemnătate de bază pentru nivelul de producție. Curcile folosesc bine pășunatul.

Combaterea bolilor. O atenție deosebită la creșterea curcanilor trebuie de acordat menținerii lotului de păsări prin combaterea la timp a bolilor infecțioase, parazitare și ne infecțioase. O importanță se acordă regimului de microclimă, care cuprinde: însușirile fizice ale aerului – temperatura, umeditatea, presiunea atmosferică; compoziția chimică a aerului, precum și regimul de lumină în hală. Trebuie de avut în vedere că mortalitatea cea mai mare este provocată de bolile ne infecțioase, care sunt avitaminoze când în furaje lipsesc vitaminele A,D,B,E. Din bolile parazitare cele mai răspândite sunt coccidioza, ascaridoza, pasteureloza, pseudopesta aviară. Vaccinarea curcilor se face 2 ori pe an.

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Din lotul de 300 capete, 150 capete sunt femelele, care trebuie păstrate pentru reproducție și 150 capete sunt masculi. Din 150 de masculi circa 20 masculi vor fi păstrați pentru lărgirea lotului viitor iar 130 vor merge la sacrificare. Greutatea medie a unui curcan este de 10 kg. Cantitatea anuală de carne obținută de la creșterea curcanilor va fi de 1300 kg, iar cantitatea de ouă produse anual este de 5 250 bucăți.

Volumul mediu anual de carne și ouă primite de la creșterea curcilor			
	Num. de capete	Productivitatea medie anuală	TOTAL
1. Volumul de carne, kg	130	10	1 300
2. Volumul de ouă, bucăți	150	35	5 250

Prognoza vânzărilor anuale			
Denumirea produsului	Cantitate	Cost unitar, Lei	Total, Lei
1.Ouă de curcă, ouă	5 250	2	10 500
2. Carne de curcan, kg	1 300	25	32 500
TOTAL			43 000

Prognoza veniturilor și cheltuielilor pentru creșterea curcanilor				
	Unit. de măsură	Perioada luni	Preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				43 000

B.COSTUL MATERIALELOR				25 335
1.Nutriția în perioada de maturizare, 300 capete	kg	5,5	5,98	9 867
2.Nutriția în perioada de exploatare				
- 150 femele	kg	6,5	7,85	7 654
- 130 masculi	kg	5,5	7,85	5 613
- 20 masculi	kg	6,5	7,85	1 021
3.Energia electrică	kw/oră	12	0,78	281
4.Medicamente	an	2	1,5	900
C. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (10%)				2 535
D. Impozite și taxe				120
Impozitul funciar	ha	0,5	110	55
Fondul social	ha	0,5	130	65
E. TOTAL (B+C+D)				27 990
MARJA BRUTĂ (A-E)				15 011
MARJA BRUTĂ, %				35%

Pentru sporirea eficienței acestei afaceri se propune ca din ouăle obținute să fie eclozionate curci de o zi, ca premiză fiind faptul că pe piață există o cerere sporită de acest material biologic prețios la un preț rezonabil de 6-7 lei/cap. Încă un aspect important privind eficientizarea afacerii este sporirea numărului de capete de femele utilizate în procesul de producere.

Sursa: „Ghidul Avicol”, AGROinform, Chișinău, 1999.

Creșterea găștelor

Investiția inițială	18 800 MDL
Vânzări în primul an	59 050 MDL
Profit brut (pe an)	30 042 MDL
Perioada de recuperare a investiției	8 luni

Descrierea afacerii

Creșterea găștelor este o îndeletnicire tradițională pentru fermierul moldovean din timpuri îndepărtate și este destinată producerii cârnii, ficatului gras, ouălelor, penelor, pufului și grăsimii. În R. Moldova creșterea găștelor este o ramură a aviculturii destinată exclusiv produsului de carne. De la găscă de rasă Albă Italiană se poate obține 35-40 boboci anual sau 245-280 kg de carne, cu un conținut ridicat de grăsime (până la 30% și chiar mai mult). Avantajul major al creșterii găștelor este determinat de faptul că de la vârsta de o lună găștele se trimit la pășune, apoi pe miriști. O găscă consumă zilnic peste 2 kg de iarbă. Condițiile care favorizează organizarea unei ferme pentru creșterea găștelor sînt existența în apropiere a unor rezerve naturale de apă și a locurilor pentru pășunat. În practica, fermierilor crescători de găște din R. Moldova nu colectează puful de găscă (jumulirea pe viu) care este deosebit de prețios și cu o valoare adăugată considerabilă. De asemenea nu este aplicată tehnologia de obținere a ficatului gras.

Motivul pentru care merită de început această afacere sunt:

- De la găște se pot primi a serie de produse de o înaltă calitate:
  - Carnea și ficatul de găscă** au calități nutriționale excepționale. Ele pot fi comercializate atât în formă proaspătă cât și să se prepare preparate culinare, afumături, mezeluri și diverse conserve
  - Grăsimea de găscă** pentru compoziția sa chimică deosebită este frecvent folosită în arta culinară și în industria farmaceutică
  - Ouăle incubabile** fiind unul din principalele scopuri a întreținerii găștelor adulte, la incubarea cărora se obțin boboci de o zi și mai apoi realizarea lor determină finalul eficienței economice al acestei afaceri
  - Puful de găscă** fiind ușor și posedând calități înalte de termoizolare este folosit în industria ușoară. În gospodăria puful de găscă se folosește pentru confecționarea pernelor, plapumelor și iorganelor
- Afacerea poate fi administrată și deservită de către membrii unei familii
- Nutrețuri ieftine și existente frecvent în gospodăria țărănească

Investiția necesară

O fermă de găște crescute cu scopul comercializării de carne și ouă poate fi constituită dintr-un lot de circa 500 păsări. Orice afacere necesită pentru început o investiție inițială, care poate fi materializată în formă valorică (bani) sau fizică (clădiri, echipament, etc.). Pentru crearea fermei de găște gospodăria țărănească trebuie să posede următoarele componente:

Încăpere pentru întreținerea găștelor (cotețe) – în cele mai dese cazuri în gospodăriile țărănești există spații ce pot fi utilizate la începutul lansării afacerii. Cotețele pentru găște, de obicei, se amplasează în apropierea bazinelor de apă și pășuni. Pentru argumentarea afacerii a fost luată în calcul o suprafață de 0,5 ha.

Incubator – pentru incubarea ouălelor va fi necesar procurarea unui incubator. Luând în considerare volumul afacerii date, se poate începe cu un incubator de capacitate medie, costul unui incubator este de **8 000 lei**.

Generator – în perioada de incubare există riscul deconectării energiei electrice, pentru ne întreruperea procesului de ecloziune este nevoie de generator de energie electrică. Costul unui generator de mână a doua este de **5000 lei**.

Instalație de măcinare a cerealelor – pentru pregătirea și obținerea nutrețurilor în condiții casnice mai economice. Costul este de **3000 lei**, cu capacitatea de 500 kg/oră.

Materiale auxiliare – Cuibare, Adăpătoare, Jgheburile, etc.

Investiția inițială	Cantitatea	Costul pe unitate, Lei	Total, Lei
Echipament:			
- Adăpătoare	50	50	2 500
- Jgheburile	50	40	2 000
Potențial biologic (ouă de rasă)	650	2	1 300
Incubator	1	5 000	5 000
Generator	1	5 000	5 000
Instalație de măcinare a cerealelor	1	3 000	3 000
TOTAL			18 800

Piața de desfacere

Produsele principale propuse spre realizare de către o fermă de găște sunt:

- Bobocul** obținut prin incubarea oului de găscă. Prețul unui boboc conform prețurilor de piață este de 14 lei/bucata. Potențialii consumatori ai acestui produs sunt gospodăriile țărănești din republică.
- Alt produs este **oul de găscă** cu o greutate de circa 160-170 grame, care poate fi comercializat la prețul de 1,4-1,5 lei/

bucata, important fiind faptul ca în R. Moldova practic nimeni nu comercializează ouă de gâscă incubabile.

- Al treilea produs este **carnea de gâscă** care poate fi comercializată în magazine specializate și la piețele agricole la prețul de 25 lei/kg;
- Al patrulea produs este **puful și penele** care pot fi realizate la prețul de 20 lei/kg.

Consumatorii principali ai fermei de găște sunt:

- Întreprinderile producătoare de salamuri și mezeluri – procură carnea de gâscă și ficatul pentru producerea mezelurilor și a pateului de gâscă. Colaborarea cu întreprinderile producătoare de mezeluri și salamuri necesită stabilirea anumitor contracte de colaborare și posibilitatea de a satisface volumele cerute permanent de aceste întreprinderi
- Distribuitorii din cadrul piețelor agricole – pot procura de la gospodăriile țărănești cantități mari, procură chiar și de la domiciliul fermierului, micșorând cheltuielile producătorului. În acest caz scade și prețul cu 40-50% de la prețul de piață
- Restaurante – sunt localuri, unde preponderent se servesc specialități pregătite din diferite tipuri de carne. Colaborarea cu restaurantele se derulează cel mai frecvent prin contracte de cumpărare-vânzare cu livrare directă, în cantități fixe dependente de cererea clientelei
- Întreprinderile de confecții – procură pene și puf

Desfășurarea afacerii

Rase de găște. Cele mai răspândite rase de găște în Moldova sunt: Albă Italiană, Chinezească, Cubaneză și Landes. De la rasa albă Italiană în primul an de exploatare se poate obține până la 25-28 de boboci de o zi, care la 9 săptămâni au o greutate corporală de 5-6 kg. Găștele de rasă Cubaneză sunt ușoare dar au o productivitate de ouă mai înaltă, însă bobocii cresc mai încet. Greutatea corporală la 10-12 săptămâni constituie 3-4 kg.

Incubarea ouălelor. Procesul de incubare la găște durează 30-34 zile. Dacă se inițiază o afacere mai largă (500 capete) este nevoie de incubator care poate fi construit în condiții casnice sau procurat. Pentru a reproduce – ouăle trebuie să fie fecundate, să aibă compoziția morfologică și chimică corespunzătoare.

Creșterea bobocilor. Pentru creștere trebuie selectați boboci sănătoși. La vârsta de 20-30 de zile bobocii se transferă din locurile încălzite în șoproane cu densitatea 8-10 capete la 1m² de suprafață. Bobocii sunt sloboziți în solarii chiar din primele zile de viață. Pentru carne bobocii se cresc până la vârsta de 80-90 de zile, când ating o greutate corporală până la 4,5-5,5 kg. O importanță mare la creșterea bobocilor o are asigurarea lor permanentă cu apă.

Maturizarea. Capacitatea de ouat a găștelor începe la sfârșitul primului an și sporește cu vârsta, timp de 4-5 ani. Ouatul găștelor începe la sfârșitul lunii februarie. În timpul ouatului se recomandă o intensificare a hrănirii, mărindu-se cantitățile de nutrețuri bogate în proteine, vitamine și substanțe minerale. Sezonul de ouat este scurt și se întinde pe o perioadă de 17-20 săptămâni până în luna iunie. Productivitatea medie a unei găște este de 40 - 60 ouă anual.

Hrănirea găștelor. Găștele folosesc în cantități mari furajele verzi și dacă găștele au acces liber la pășune, atunci e de ajuns un adaos minim de 80-100 g/cap de concentrate pe zi. În perioada rece a anului sunt binevenite amestecuri din grăunțoase, faină de fân de lucernă, șroturi de floarea soarelui și soia. Nutrețurile se distribuie de trei ori pe zi.

Consumul lunar de nutreț în perioada de maturizare și de exploatare a găștelor						
Specificare	în perioada de maturizare	Prețul 1 kg de nutreț	TOTAL MDL	în perioada de exploatare	Prețul 1 kg de nutreț	TOTAL MDL
1.Cereale,kg	0.84	2.3	1.93	2.40	2.3	5.52
2.Șroturi,kg	0.36	1	0.36	0.75	1	0.75
3.Minerale,kg	0.03	1	0.03	0.12	1	0.12
4.Nutrețuri verzi						
TOTAL	1.23		2.32	3.27		6.39

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Venitul realizat de la creșterea găștelor constă din comercializarea ouălelor, cărnii și pufului. Pentru calculul venitului încasat de la comercializarea ouălelor de gâscă s-a folosit productivitatea medie anuală de 50 ouă de la o gâscă (circa 12 500 ouă anual de la 250 găște). Pentru calculul venitului încasat de la comercializarea cărnii de gâscă s-a folosit greutatea medie de 8 kg și reieșind din tendințele de lărgire a afacerii la sacrificare vor merge doar 200 găscani, iar 250 găște și 50 găscani vor fi păstrați pentru lărgirea lotului de reproducție.

De la jumalirea unei găște se primesc 300 g de puf, deci de la un lot de 500 capete se va produce 15 kg de puf, care poate fi realizat la un preț de 20 lei/kg.

Folosirea abundentă a nutrețurilor verzi în alimentația găștelor sporește rentabilitatea acestei afaceri față de creșterea altor păsări domestice.

Volumul mediu anual de carne și ouă primite de la creșterea găștelor			
	Num. de capete	Productivitatea medie anuală	TOTAL
1. Volumul de ouă, bucăți	250	50	12 500
2. Volumul de carne, kg	200	8	1 600
3. Volumul de pe puf, kg	500	0.03	15

Proгноза vânzărilor anuale			
Denumirea produsului	Cantitate	Cost unitar, Lei	Total, Lei
1.Ouă de găscă, bucăți	12 500	1,5	18 750
2.Carne de găscă, kg	1 600	25	40 000
3. Puf, kg	15	20	300
TOTAL			59 050

Proгноза veniturilor și cheltuielilor pentru creșterea găștelor				
	Unit. de măsură	Perioada, luni	Preț unit/lei	TOTAL MDL
A. VÂNZĂRI NETE				59 050
B.COSTUL MATERIALELOR				26 262
Nutriția în perioada de maturizare, 500 capete	kg	3	2,32	3 480
Nutriția în perioada de exploatare				
- 250 femele	kg	9	6,39	14 378
- 190 masculi	kg	3	6,39	3 642
- 60 masculi	kg	9	6,39	3 451
Energie electrică curentă și pentru incubator	kw/zi		0,78	562
Medicamente	an	1	1,5	750
C. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (10%)				2 626
D. Impozite și taxe				120
Impozitul funciar	ha	0,5	110	55
Fondul social	ha	0,5	130	65
E. TOTAL (B+C+D)				29 008
MARJA BRUTĂ (A- E)				30 042
MARJA BRUTĂ, %				51%

Sursa: „Ghidul Avicol”, AGROinform, Chișinău, 1999.

„Alimentația animalelor domestice”, Sergiu Coșman, Chișinău, 2002

Creșterea găinilor pentru carne și ouă

Investiția inițială	13 150 MDL
Vânzări în primul an	41 325 MDL
Profit brut (pe an)	15 965 MDL
Perioada de recuperare a investiției	10 luni

Descrierea afacerii

Creșterea **păsărilor** sau avicultura constituie o sursă importantă de aprovizionare a populației cu produse alimentare deosebit de valoroase, cum ar fi carnea și ouăle. Peste 85% din carnea de pasăre ce se consumă în prezent în lume este carnea de pui broiler și aproape în totalitate ouăle de consum sînt de găină. Concomitent cu producția de bază menționată creșterea păsărilor dă proprietarilor puf, pene, care servesc ca materie primă pentru industria ușoară și îngrășăminte organice prețioase pentru fertilitatea solului. Reieșind din faptul că gospodăriile țărănești dispun de o largă gamă de cereale și la un preț mult mai jos decât cel de piață, iar ouăle și carnea fiind produse cu un consum specific de furaj mult mai mic decât alte produse alimentare, o asemenea afacere are o importanță deosebită, iar implementarea lui în zonele rurale va avea un impact benefic asupra dezvoltării economice a acestora.

Creșterea găinilor în cadrul gospodăriilor țărănești are următoarele avantaje:

- Există cerere permanentă la carne și ouă, pene și puf
- Păsările se înmulțesc mult mai repede decât alte animale domestice
- Investițiile pentru creșterea păsărilor sunt mai mici comparativ cu investițiile necesare pentru creșterea altor animale domestice
- Afacerea poate fi derulată de către membrii unei singure gospodării țărănești
- Necesită spații și încăperi medii, existente preponderent în cadrul gospodăriilor țărănești

Investiția necesară

Spațiu – densitatea amplasării puilor la 1m² de suprafață este de 18-20 capete. Halele de întreținere a găinilor trebuie să fie amenajate cu padocuri (ocoluri) suprafața cărora trebuie să fie de 2-3 ori mai mare decât suprafața halei. O condiție obligatorie este asigurarea halei cu lumină, care influențează esențial la productivitatea păsărilor. Pentru lansarea afacerii date și întreținerea păsărilor se pot folosi clădirile deja existente în gospodărie sau dacă ele nu satisfac după mărime pot fi construite hale simplificate din material de construcție autohton.

Incubator – pentru incubarea ouălelor va fi necesar procurarea unui incubator. Luând în considerare volumul afacerii date, se poate începe cu un incubator de capacitate medie, costul căruia este **3 000 lei**.

Generator – În perioada de incubare există riscul deconectării energiei electrice, pentru neîntreruperea procesului de ecloziune este nevoie de generator de energie electrică. Costul unui generator de mână a doua este de **5 000 lei**.

Instalație de măcinare a cerealelor – pentru pregătirea și obținerea nutrețurilor în condiții casnice mai economice. Costul este de **3 000 lei**, cu capacitatea de 500 kg/oră.

Materiale auxiliare – Cuibare, Adăpătoare, Jgheburile, etc.

Investiția inițială	Cantitatea	Costul pe unitate, Lei	Total, Lei
Echipament:			
- Cuibare	40	20	800
- Adăpătoare	10	10	100
- Jgheburile	30	20	600
Potențialul biologic (ouă de rasă)	650	1	650
Incubator	1	3 000	3 000
Generator de energie electrică	1	5 000	5 000
Instalație de măcinare a cerealelor	1	3 000	3 000
TOTAL			13 150

Piața de desfacere

Produsele de bază produse de o fermă de găini, care au la etapa actuală cerere pe piață sunt ouăle și carnea.

Oul este practic singurul aliment, care într-un volum mic cuprinde cele mai diverse substanțe hrănitoare. Comercializarea ouălelor se efectuează prin:

- Piețe agricole – fermierul sau membrii familiei sale pot vinde zi de zi acest produs de sine stătător, însă în cazul unei ferme de 500 de păsări este imposibil. Prețul mediu de piață este de 0,5-0,7 lei/buc.
- Distribuitori – procură en-gros ouăle de la fermieri (prețul en-gros este cu 30-35% mai mic ca prețul pieței) și le vând la prețul pieței. Colaborarea cu distribuitorii este un avantaj pentru fermieri deoarece ei încasează venitul de la realizarea unei partide mari de ouă și nu suportă riscuri aferente rebutului sau deteriorării. Prețul en-gros – 0,3 - 0,4 lei/buc.
- Cofetării, restaurante, cantine – procură cantități constante, la prețul de piață, încheie contracte directe cu gospodăriile țărănești pentru livrarea directă și permanentă

Termenul de păstrare a ouălelor de găină este de 25 zile.

Comercializarea cărnii de găină se efectuează tot prin canalele menționate mai sus. Prețul mediu de piață a cărnii de găină este de 25 lei/kg.

Desfășurarea afacerii

Rase de păsări. După aptitudinile economice rasele de găini se împart în: rase de ouă, carne și mixte (carne - ouă). Cele mai răspândite în gospodăriile țărănești din republică sunt rasele de găini mixte. Din această categorie fac parte: Rhode Island, Sussex, Plymouth Rock, New Hampshire, Gât golaș Moldovenesc, Kucinski și altele. Aceste găini se caracterizează prin rezistența lor, o greutate corporală comparativ mare (cocoșii 3,5-4 kg iar găinile 3 kg) și un număr suficient de ouă obținute de la o găină ouătoare.

Indiferent de scopul urmărit - producerea ouălor pentru consum, ouă incurabile sau carnea de păsări, întreținerea păsărilor cu aplicarea sistemului extensiv în condițiile climatice a R. Moldova, obținerea produselor avicole în special ouălor va avea un caracter sezonier (aprilie-septembrie). Se recomandă un sistem de creștere a tineretului și exploatare a găinilor adulte cel puțin - semiintensiv, cu respectarea strictă a cerințelor fiziologice a păsărilor; program de lumină, temperatura în hală și alimentația păsărilor cu un furaj bine balansat. În acest caz afacerea poate fi derulată ritmic pe tot parcursul anului.

Incubarea ouălelor. Pentru formarea lotului de pui în acest caz se folosesc cloștile, dar în cele mai dese cazuri se practică scoaterea cu ajutorul incubatorului. Dacă se inițiază o afacere mai largă (500 păsări) este nevoie de incubator care poate fi construit în condiții casnice sau procurat.

Procesul de incubare durează după normă 20 -21 zile. Pentru a reproduce - ouăle trebuie să fie fecundate, să aibă compoziția morfologică și chimică corespunzătoare. Să corespundă următoarelor condiții: greutatea oului 55 - 63 gr., ouăle trebuie să aibă formă ovală, suprafața cojii trebuie să fie netedă, curată, fără dungă, crăpături, la ovoscop gălbenușul trebuie să fie situat pe centru, să nu fie prea mobil. Se recomandă colectarea ouălor pentru incubare la un termen optim de 5-7 zile. Depășirea acestui termen de colectare aduce la micșorarea ecloziunii puilor cu 3-4% la o zi depășită. Păstrarea ouălor incubabile se va efectua la o temperatură de 8-12 grade C cu o umiditate de 70-80%.

Creșterea puilor în sistem extensiv

Pentru a crește găini bine dezvoltate și bune producătoare de ouă, trebuie de respectat următoarele principii de creștere a puilor:

- Încăperile și spațiile destinate pentru creșterea puilor trebuie să fie curate, spațioase, calde, luminoase, uscate și fără curenți de aer rece
- Puii se repartizează pe o suprafață suficientă de teren, având acces liber la hrănitoare și adăpătoare
- Puii trebuie hrăniți cu cereale de o calitate înaltă

Puii necesită un climat de temperatură adecvată. La vârsta de 8-10 zile puii au nevoie de o temperatură a spațiului unde se cresc de cca. 28-29 grade C sub eveluză iar programul de lumină va constitui o durată de 23 ore. În adăposturi e de dorit de instalat pătule „paturi de dormit” din lemn 3x4cm la distanța de 10-15 cm de la podea câte 7-8 pui la 1 m liniar de pătule. Puicile se transformă în adulte la 130 -140 zile. Perioada optimă de folosire a puicilor ouătoare este 59 - 60 săptămâni.

Hrănirea. Rația de bază a păsărilor constă din nutrețuri concentrate, care se împart în: nutrețuri cu un conținut înalt de energie, nutrețuri proteice, minerale și suculente. Cerințele energetice ale păsărilor sunt îndeplinite prin folosirea porumbului, grâului, orzului, sortului. O deosebită importanță pentru sporirea productivității o au nutrețurile cu un conținut înalt de proteine, ca soia, mazărea, șroturile de soia și floarea - soarelui. Din adaosurile minerale în rațiile păsărilor se folosesc creta, calcarul, sarea de bucătărie. Hrana se distribuie găinilor de 3-4 ori pe zi în formă uscată sau umedă. În perioada de vară în rația păsărilor se introduc și plante verzi.

Consumul lunar de nutreț în perioada de maturizare și de exploatare a găinilor

Specificare	în perioada de maturizare, kg	Preț kg/lei	TOTAL MDL	în perioada de exploatare, kg	Preț kg/lei	TOTAL MDL
1.Cereale,kg	0,78	2,3	1,79	3,50	2,3	8,05
2.Furaje de orig.animală, kg	0,10	2	0,20	0,60	2	1,20
3.Șroturi,kg	0,07	1	0,07	0,45	1	0,45
4.Minerale,kg	0,05	1	0,05	0,21	1	0,21
5.Nutrețuri verzi						
TOTAL	1,00		2,11	4,76		9,91

Bolile. În Republica Moldova bolile frecvent răspândite la găini sunt: canibalismul, coccidioza, puloroza-tif, micoplasmoza, pasteureloza. Profilaxia constă în crearea unor condiții normale zooigienice și sanitar veterinar și în vaccinarea la timp a păsărilor.

Important:

Pentru realizarea pe piața locală a ouălelor de găină trebuie obținute următoarele certificate:

- Certificat de la Serviciu Veterinar local;
- Certificat igienic de la Centrul de Medicină Preventivă (adresa: Chișinău, str. B. Hajdeu 49, tel.278986);
- Autorizație de la Serviciul Sanitar - Epidemiologic de Stat (tel. de contact:735777, 727705 - Serviciul Igiena Alimentației).

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Ferma de găini permite fermierului să se hrănească și în același timp să încaseze un venit de la comercializarea produselor primite. Cererea existentă permanent la ouă și carne de găină garantează în permanență un venit constant. Dacă considerăm, că productivitatea unei găini este de 200 ouă anual, de la lotul de 250 găini – 50 000 ouă. De la comercializarea acestor ouă se poate încasa un venit anual de 25 000 lei.

Din lotul de 500 de capete corelație mascul : femelă este 1:1, deci 250 femele vor fi păstrate pentru producerea ouălelor iar masculii vor fi sacrificați pentru realizarea cărnii (25 masculi vor fi păstrați pentru lărgirea lotului). Volumul total de carne obținut de la 225 de păsări cu greutatea medie de 2,5 kg va fi de 563 kg. De la comercializarea cărnii de găină se va încasa un venit de 16 325 lei.

Volumul mediu anual de carne și ouă primite de la creșterea găinilor			
	Num. de capete	Productivitatea medie anuală	TOTAL
1.Volumul de ouă, bucăți	250	200	50 000
2.Volumul de carne, kg	225	2,5	563

Prognoza vânzărilor anuale			
Denumirea produsului	Cantitate	Cost unitar, Lei	Total, Lei
1.Ouă de găina, ouă	50 000	0,5	25 000
2. Carne de găină, kg	653	25	16 325
TOTAL			41 325

Prognoza veniturilor și cheltuielilor pentru creșterea găinilor				
	Unit. de măsură	Perioada, luni	Preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				41 325
B.COSTUL MATERIALELOR				22 836
Nutriția în perioada de maturizare, 500 capete	kg	2,11	4,72	4 980
Nutriția în perioada de exploatare				
- 200 femele	kg	9,91	2,7	5 351
- 225 masculi	kg	9,91	4,72	10 524
- 25 masculi	kg	9,91	2,7	669
Medicamente pentru 500 capete	an		1,5	750
Energia electrică	kw/zi		0,78	562
C. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute				2 284
D. Impozite și taxe				240
Impozitul funciar			110	110
Fondul social			130	130
E.TOTAL (B+C+D)				25 360
MARJA BRUTĂ (A-E)				15 965
MARJA BRUTĂ, %				39%

În avicultură efectul economic maxim este garantat dacă sînt folosiți hibrizi comerciali de găini de rase ușoare și grele. Acești hibrizi au un efect de heterozis ce depășesc cu mult părinții lor din rase pure. Ei produc anual peste 300 ouă cu un consum specific de 1,3-1,5 kg la 10 buc și 2,2-2,5 kg la 1 kg spor carne. Totodată se mărește perioada de folosire a găinilor ouătoare până la 72-73 săptămâni. Astfel marja brută poate depăși 50%.

Sursa: „Ghidul Avicol”, AGROinform, Chișinău, 1999.

„Alimentația animalelor domestice”, Sergiu Coșman, Chișinău, 2002

Creșterea porcinelor

Investiția:	15 240 MDL
Vânzări anuale:	80 600 MDL
Profit brut anual:	41 544 MDL
Termenul de recuperare a investiției:	un an
Numărul de persoane:	1 persoană

Descrierea afacerii

Creșterea porcilor este o îndeletnicire tradițională în Moldova. Porcii după eficiența producerii cărnii dețin primul loc între animalele agricole. Creșterea porcilor se practică pe larg datorită faptului că ponderea cărnii de porc în producția totală de carne constituie mai mult de 50 %.

Creșterea porcinelor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Există cerere sporită la carne de porc.
- Afacerea poate fi lansată în proporții mici și extinsă pe măsura posibilităților.
- Porcinele ușor se acomodează la diferite condiții climatice.
- Durata perioadei afacerii este de 5 ani.
- Afacerea poate fi administrată de membrii unei familii.

Investiția necesară

Pentru creșterea porcinelor este nevoie de spațiu și încăperi speciale. O afacere se poate începe cu 2 scroafe, care va permite obținerea anual a 40 de purcei pentru creștere și îngrășare.

Spațiu. Pentru întreținerea a 2 scroafe și creșterea purceilor obținuți este nevoie de o încăpere specială, utilată cu secție pentru fătare (6 m²) și 5 secții pentru creșterea și îngrășare (30 m²). Astfel pentru 2 scroafe și 40 de purcei este suficient o încăpere de 36 m². În acest caz nu este nevoie de a procura spațiu special.

Încăperi pentru creșterea porcinelor. Pentru întreținerea scroafelor gestante este nevoie de secție special amenajată ce va include: culcuș pentru odihnă, troacă pentru furaje și apă, secție pentru hrănire suplimentară a purceilor-sugaci. Pentru creșterea și îngrășarea porcilor este nevoie de secții ce va include: culcuș pentru odihnă, troacă pentru furaje și apă. Într-o secție pot fi întreținuți 6 purcei cu masă corporală până la 100-130 kg. La construcția secțiilor se folosește lemnul și cotilețul. Podeaua se face din scândură de lemn cu scurgere bună a lichidului. Construcția unei secții se estimează la 1550 lei. Astfel investiția minimă în încăpere va constitui 9300 lei.

Scroafe de rasă. În Moldova se cresc următoarele rase: Marele Alb, Landrace, Estonă de bacon, Tipul Moldovenesc de carne, Tipul Moldovenesc de carne „Sudic”.

Prețul 1 kg greutate vie la scroafele de rasă constituie - 27 lei. Pentru procurarea unei scroafe de rasă Marele alb cu greutatea corporală de 110 kg sunt necesari - 2970 lei. Investiția pentru cele 2 scroafe va constitui - 5940 lei. Scroafe de rasă pot fi procurate de la S.A. „Carniváros” (Sîngerei), S.R.L. „Mighela” (Brătușeni). Informații și consultații de specialitate în ceea ce privește creșterea porcilor le puteți obține la Institutul Național pentru cercetări în Zootehnie și Veterinărie din Republica Moldova (Maximovca).

Denumirea rasei	Greutatea vierilor maturi, kg	Greutatea scroafelor, kg	Prolificitatea scroafelor la o fătare, purcei	Sporul mediu zilnic, g	Greutatea de 100 kg, zile
Marele Alb	320-350	225-250	11-12	630-650	190-195
Estonă de bacon	300-320	165-168	10-11	650-680	193-199
Landrace	320-350	180-200	10-12	650-680	183-195
Moldovenesc de carne	320-350	240-270	10-11	750	182

Investiția totală

Specificare	Unități	Lei / unitatea	Total
Secții ale încăperii	6	1 550	9 300
Scroafe de rasă	2	2 970	5 940
TOTAL			15 240

Piața de desfacere

Carnea de porc se bucură de o cerere sporită pe piață și la întreprinderile de prelucrare. Cei mai mari operatori pe piață sunt SA „Basarabia Nord” și SA „Carmez” și agenți economici locali cu capacități mici de prelucrare. În același timp carnea de porc are calități bine recunoscute. În țară activează circa 30 întreprinderi ce se ocupă cu achiziționarea carnei de porc greutate vie și exportul peste hotare (în special Rusia). Întreprinderile cu cele mai mari achiziții de carne de porc sunt următoarele: Asociația de achiziții publice (Dondușeni), Antardo (Soroca), Roma (Bălți), Amboli (Bălți) și Hulubaș (Criuleni). Prețul mediu de comercializarea a cărnii de porc greutate vie constituie 12 lei/kg. Consumatorul final plătește 25-35 lei/kg. Carnea de porc se comercializează în stare proaspătă sau congelată. Prețul pentru 1 kg masă vie oscilează: pentru lunile de vară 12-14 lei și lunile de iarnă 14-16 lei.

Purceii înțărcați au masă corporală de 15-20 kg și pot fi comercializați a câte 200 lei pentru un purcel.

Desfășurarea afacerii

Procesul de creștere a porcinelor este relativ simplu și la numărul de până la 50 de porcine poate fi administrat de o singură persoană. Procesul de creștere constă din următoarele etape:

Însămânțarea scroafelor. Scroafele care vin în călduri manifestă interes pentru vierii. Ar fi bine de folosit un vier de rasă (Landrace, Duroc, Hampshire), ceea ce ar contribui la folosirea fenomenului heterozis și obținerea suplimentară a unui profit cu 15-20%. Căldura la scroafe se repetă în mijlociu peste 18-22 zile și durează 24-28 ore, în cursul căreia trebuie petrecută monta și se recomandă o montă repetată peste 10-15 pre. Monta se efectuează la vârsta de 9-10 luni (greutate 100-130 kg). Durata perioadei gestante durează în mijlociu 114 zile. O scroafă de prăsilă poate fi utilizată pe parcursul a 5 ani în decursul cărora numărul fătărilor constituie 6 fătări a câte 10 purceli la o fătare.

Alimentația scroafelor și fătarea. Fătarea durează 2-3 ore. În perioada de alăptare scroafele au nevoie de 3,5 unități nutritive la 100 kg greutate vie și adăugător pentru fiecare purcel câte 0,33-0,38 unități nutritive.

Alimentația purcelilor sugaci. Începând cu a 4-5 zi purcelilor sugaci li se dă apă curată, care se schimbă de 5-6 ori pe zi și li se dă în troacă suplimente minerale: cretă, argilă și cărbune lemnos. La vârsta de o săptămână laptele matern este insuficient și lor în afară de orz prăjit li se adaugă lapte uscat. La vârsta de 2 săptămâni li se adaugă făină de fân, sfeclă, morcov și bostani. La vârsta de 5-6 săptămâni la purceli se întărește aparatul digestiv și li se administrează concentrate în formă crudă. În primele 10-15 zile hrănirea se efectuează de 7-8 ori pe zi și la momentul înțărării va constitui de 4 ori pe zi. Castrarea vierușilor se face la vârsta de 18-20 zile.

Îngrășarea purcelilor. Nutrețurile necesare pentru creșterea și îngrășarea porcilor vor fi procurate de la întreprinderi specializate în producerea lor. Există trei tipuri de îngrășare: pentru carne, pentru bacon și până la condiții de grăsimi.

Îngrășare pentru carne se pun purcelii bine dezvoltăți în vârstă de 2,5-3 luni, greutate corporală de 38-40 kg și se întrețin timp de 6-8 luni, când greutatea corporală vie va atinge 90-120 kg.

Îngrășare de bacon se aleg purceli bine dezvoltăți de rase precoce și metișii la vârsta de 2,5 luni, greutate de 20-25 kg, perioada de întreținere 5-7 luni, când greutatea corporală vie va atinge 80-100 kg.

Îngrășare până la condiții de grăsimi se pun scroafele și vierii adulți. Îngrășarea durează 2-3 luni.

Important:

Pentru a vinde carne de porc trebuie să obțineți următoarele certificate și autorizații:

- Certificat eliberat de Serviciul Veterinar de Stat.
- Certificat eliberat de primărie precum că animalele aparțin producătorului.

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Planificarea volumul anual al producției de carne și vânzărilor nete:

Specificare	Total purceli, cap anual	Greutatea vie 1 cap, kg	Total carne masă vie anual, kg	Prețul 1 kg de carne vie, lei	Vânzări anuale - total, lei
Purceli la îngrășare	40	130	5 200	15,5	80 600
Total vânzări anuale					80 600

Planificarea volumul producției de carne și vânzărilor pe perioada de 5 ani:

Specificare	Total fătări	Prolificitatea	Total purceli, cap	Greutatea 1 cap, kg	Total carne masă vie, kg	Prețul 1 kg de carne vie, lei	Vânzări totale, lei
Purceli (obținuți de la 2 scroafe)	20	10	200	130	26 000	15,5	403 000
Comercializarea scroafelor			2	200	400	12,0	4 800
Total vânzări							407 800

Proгноza cheltuielilor anuale pentru întreținerea pe grupe de vârstă a porcinelor, lei

Specificare	Concentrate	Nutrețuri suculente	Făină vitaminoasă	Nutrețuri animale	Aditivi nutritivi	Lapte uscat	Sare	Cretă	Alte cheltuieli 5% (prep. veterinară, înșămânțare, etc.), lei	Total, lei
Cheltuieli anuale la 1 cap, lei										
1 scroafă	895	119	194	144	4				68	1 423
1 purcel-sugaci	33	2	2		0	78			6	121
1 purcel la îngrășare	413	186	69	56	8		3	11	37	784
Cheltuieli anuale pe grupele de întreținere a porcinelor, lei										
2 scroafe	1 789	237	388	288	9	0	0	0	136	2 847
40 purceli sugaci	1 318	70	92	0	7	3 120	0	0	230	4 837
40 purceli la îngrășare	16 528	7 447	2 765	2 232	335	0	125	445	1 494	31 372
Total cheltuieli anuale	19 635	7 755	3 245	2 520	351	3 120	125	445	1 860	39 056

Calculul marjei brute (anual):

- Vânzări 80 600 lei
- Cheltuieli 39 056 lei

Marja brută 41 544 lei (51,5%)

Sursa: „Producerea cărnii de porc în gospodăriile private”, Gheorghe Roșcovan, Chișinău 2001, pag. 32

Creșterea taurinelor

Investiția, lei	192 000
Vânzări, lei/anul VI	170 784
Profit brut, lei/anul VI	106 423
Perioada de recuperare a investiției, ani	6

Descrierea afacerii

Această afacere se va axa pe creșterea taurinelor destinate pentru producerea cărnii în gospodării cu o bază dezvoltată de furaje ecologice. Principalele rase folosite în afacere vor fi taurinele pentru producerea de carne-lapte: *Simmental*, *Бестужевская*, *Швицкая*, *Кургаская*, *Лебединская*, *Врунă*, *Pinzgau*. Carnea acestor rase de taurine se caracterizează prin calități valoroase de consum, având în compoziția sa 17-21% substanțe proteice și 2-23% grăsimi.

Randamentul de carne și conținutul de grăsime în lapte depinde direct de *nutriția rațională a taurinelor*, iar efectul economic al afacerii depinde și de *durata de creștere a taurinelor*. Succesul acestei afacerii este influențat în mare măsură de achiziționarea raselor potrivite pentru carne – lapte și realizarea măsurilor zootehnice și veterinare recomandate. Pentru minimalizarea cheltuielilor de întreținere, proprietarul fermei de taurine trebuie să aibă terenuri agricole pe care va planta culturile necesare: porumb, lucernă, trifoi, sfeclă furajeră, bostan, iarbă de Sudan, sorgul, mazărea etc., care vor reprezenta furajele verzi și cele uscate folosite în nutriția taurinelor. Afacerea dată are specificul său, necesitând investiții financiare mari pe termen lung și oameni cu cunoștințe și experiență de lucru în domeniu.

Pentru înființarea unei ferme de taurine pentru carne – lapte, se vor procura 15 vaci de rasă aflate în stare de gestație, cu vârsta de 27 luni, la prețul de 10000 lei/vaca. Vacile vor fi procurate la ferme specializate din țară și străinătate (Rusia, România, Ucraina).

Cu scopul minimalizării cheltuielilor de start, pentru creșterea șeptelului se va folosi o fermă existentă, cu infrastructura necesară, edificii speciale și depozite, care necesită reparație capitală. Ferma va fi branșată la rețeaua de energie electrică, care va servi la iluminarea încăperilor și va asigura pomparea apei în rezervoare de acumulare. Suprafața necesară a fermei va fi de circa 120 m², la înălțimea încăperilor de 2,25 m. *Instalația de măcinare* va fi folosită pentru fabricarea la fermă a concentratelor sub formă de urluială din amestec de cereale și leguminoase. *Instalația de tocat furaje* se va folosi la tocarea cociilor de porumb și paielor.

Cheltuieli investiționale	Unități	Preț, lei/un.	Total, lei
Materiale de construcție (ciment, nisip, ardezle, cherestea etc.)			23 000
Reparația încăperilor și amenajarea teritoriului			10 000
Construcția sobelor pentru încălzirea încăperilor de întreținere	2	1 000	2 000
Procurarea vacilor în gestație cu vârsta de 27 luni	15	10 000	150 000
Procurarea instalației de măcinat cereale	1	3 000	3 000
Procurarea instalației de tocat furaje	1	1 000	1 000
Obiecte de mică valoare și scurtă durată (bidoane, căldări etc.)			3 000
Total			192 000

Conform unor recomandări medicale și normelor de alimentare, consumul mediu anual al cărnii de către o persoană trebuie să fie de 82 kg, dintre care carnea de vită constituie 33 kg. Însă din diferite motive, în prezent consumul mediu mondial al cărnii de vită este de 21,7 kg/locuitor. În anul precedent, producția mondială de carne a fost de circa 240 mln. tone, dintre care carnea de vită – 60 mln. tone. Prețul mondial la carnea de vită este de circa 1950 \$/t. Comerțul mondial al cărnii de vită este la nivel de 5,5 mln. tone. Marii consumatori și importatori ai cărnii de vită sunt Japonia, Mexic și SUA.

Principalele piețe de desfacere a cărnii vor fi: piețele agricole din orașele și centrele raionale ale republicii; magazinele; combinatele de carne și secțiile de fabricare a mezelurilor. Deoarece prețurile de achiziție en-gross sunt mici, vânzările de carne se vor face en-detail. În estimările efectuate prețul de vânzare a cărnii este de 18 lei/kg. În prezent, la piețele din or. Chișinău carnea de vită se vinde la prețul de 26-28 lei/kg.

Livrarea carcaselor beneficiarilor se va face după greutatea și calitatea cărnii. Producția va fi certificată de medicul veterinar autorizat.

Pielele de taurine vor fi vândute întreprinderilor de prelucrare a pieilor (S.A. "Piele", or. Chișinău) și exportatorilor, la prețul de 24 lei/kg, greutatea unei piei fiind în medie de 20 kg. Laptele va fi realizat la prețul de 1,50 lei/litru agenților de colectare a laptelui și întreprinderilor de prelucrare a produselor lactate din republică.

Menționăm, că profitabilitatea afacerii depinde în mare măsură de prețul de vânzare a laptelui. Astfel, la creșterea prețului de vânzare a laptelui de la 1,5 până la 1,8 lei/litru termenul de recuperare a investiției scade de la 6 până la 2 ani. Prețul de vânzare a laptelui poate fi ridicat o dată cu creșterea conținutului de grăsime în lapte (circa 3,8%).

În calculele realizate s-au luat următoarele taxe și costuri practicate pe piață: costul furajelor pentru nutriția unei taurine – 4000 lei/an; taxa pentru folosirea pășunii – 15 lei/vaca/an; însămânțarea artificială – 50 lei/vaca; asistență veterinară – 50 lei/vaca. Cantitatea de lapte colectată pentru vânzare este de 4000 kg în primul an și 4800 kg/vacă în anii următori, restul laptelui fiind folosit în alimentarea vițelilor.

Afacerea va demara cu 15 vaci aflate în stare de gestație. În anii următori numărul taurinelor va fi următor: anul II – 30 capete; anul III – 25 cap.; anul IV – 26 cap.; anul V – 30 cap.; anul VI – 25 cap. Afacerea dată prevede menținerea unui șeptel în

număr de 25-30 capete, ceea ce garantează un profit anual mediu de 38 mii lei. La demararea afacerii cu un șeptel mai mic de 15 vaci profitabilitatea afacerii scade, odată cu creșterea termenului de recuperare a investiției. La un start cu un șeptel de peste 20 capete și menținerea în șeptel a mai multor vaci mulgătoare, termenul de recuperare a investiției se micșorează substanțial.

Așadar, șeptelul de taurine va fi compus din vaci pentru reproducere și lapte, și taurine cu vârsta de 18 luni pentru carne. Pentru sacrificare vor fi folosiți vițelii și vițelele cu vârsta de minim 18 luni, la greutatea corporală de 450-500 kg și vitele mulgătoare rebutate (bolnave; cu productivitate de lapte mică; cu conținut mic de grăsime în lapte).

Pentru ferma de taurine este necesară crearea mediului favorabil de creștere. Într-o fermă neîncălzită pe timp de iarnă, energia taurinelor nu se va consuma pentru sporul în greutate și lapte, ci pentru încălzirea corpului; va crește morbiditatea șeptelului. De aceea, iarnă taurinele pentru carne se vor întreține în încăperi luminoase, îngrijite, podeaua fiind din lemn, la temperatura constantă de +12...16°C și umezeala relativă a aerului de 70%. Temperatura încăperilor de întreținere a taurinelor va fi asigurată de 2 sobe. În calcule s-au prevăzut cheltuieli de încălzire cu lemne, la un consum anual de 30 m³, la prețul de procurare a lemnului de 150 lei/m³.

Îngrijirea taurinelor mature. În perioada rece a anului taurinele se vor întreține în încăperi construite din materiale de construcție ieftine, de origine locală (piatră, cărămizi din lut, lemn etc.). Este obligatoriu ca locul de aflare a taurinei să fie fabricat din lemn, având o pantă de scurgere. În afară de nutriție va fi nevoie de paie pentru așternut (2,5 kg/vacă/zi). Pentru taurinele de carne plimbatoarele nu se recomandă, în afară de vacile aflate în stare de gestație. Pentru a diminua consumul energiei obținute de taurine la pășunare, distanța dintre pășuni și fermă nu trebuie să depășească 3 km. Pășunile de pe lângă încăperile de întreținere vor fi împrejmuite cu gard.

Nutriția taurinelor pentru carne-lapte are particularitățile sale care depind de tehnologia de întreținere și randamentul raselor. Taurinele pentru carne-lapte se caracterizează printr-o *energie de creștere înaltă*, carnea acestora fiind mai calitativă. Dar aceste calități pot fi realizate numai prin alimentare eficientă a vițelilor. Pentru reducerea costurilor de nutriție efectivul de taurine va fi întreținut preponderent vara, cu folosirea maximală a furajelor verzi, iar iarna se vor folosi la maxim furajele fibroase, grosiere, suculente și concentrate, menținând sporul de greutate corporală. Pe timp de vară taurinele mature mănâncă circa 70 kg iarbă/zi. Iarba trebuie să aibă înălțimea de peste 10...15 cm. Pășunile se aleg din calculul de 0,2 ha/cap., la productivitatea pășunii de 15 t iarbă/ha. Astfel, conform estimărilor, pentru șeptelul proiectat va fi nevoie de 4-6 ha pășune comună.

În afacerea dată se propune ca efectivul de taurine să fie crescut prin *metoda intensivă*, ce presupune următoarea rație de alimentare: 15% fân; 25% siloz; 20% rădăcinoase; 40% concentrate. Vacile folosite pentru reproducere și lapte vor fi furajate aparte de taurinele pentru carne. Astfel, pentru o vacă cu lactația de 20 l/zi pentru fiecare 100 kg de greutate vie este necesar 1 un. furajeră și 60...70 g de proteină digerabilă. Pentru formarea 1 litru de lapte sunt necesare 0,5 un. furajere și 70 g de proteină digerabilă. De menționat, că 1 kg de furaje trebuie să conțină 110...125 g proteine necesare pentru taurine. În caz dacă conținutul de proteine este mai mic crește consumul de furaje. Pentru a diminua costurile, vacile slab dezvoltate vor fi sacrificate.

Pentru vacile cu productivitatea de lapte anuală de 4200...5000 kg, la greutatea corporală de 500-575 kg, se vor consuma anual următoarele cantități de furaje: 3 t fân; 0,5-1 t paie; 4,5 t siloz de porumb (sau 3 t de fânaj); 15 t masă verde; 5 t plante rădăcinoase și 2 t de concentrate. Pentru aceste vaci consumul mediu anual de substanțe nutritive este de 4300...4500 unități furajere și 488...511 kg proteină digerabilă.

O mare însemnătate pentru nutriție are folosirea în perioada de iarnă a fânului, fânajului recoltat în faza maturității în lapte, ceară și pângă, paielor și plevei. Cel mai bun fân este de lucernă, trifoi și sparcetă. În comparație cu paietele din culturile de toamnă, paietele din culturile de primăvară sunt mai nutritive. Pentru sporirea productivității de lapte iarna se folosesc plantele rădăcinoase: sfecla furajeră și de zahăr; morcovul, cartoful, bostanul, dovleacul. Pentru un spor mai mare în greutate și majorarea producției de lapte, în rația taurinelor se vor adăuga concentrate. Astfel, la un consum de 200-250 g concentrate productivitatea zilnică de lapte este de 20 litri/cap.

Vițelele vor fi însămânțate pe cale artificială la vârsta de 16 luni, la masa corporală de 380 kg. Perioada de însămânțare va cuprinde luna mai – iunie. Fătutul în perioada de februarie – martie garantează cheltuieli minime de întreținere și îngrijire.

După însămânțarea artificială, juncile înainte de fătare se vor alimenta asemănător vacilor aflate în stare de gestație. Pentru echilibrarea furajelor în substanțe strict necesare întru dezvoltarea intensivă a taurinelor, în hrană se vor adăuga concentrate, premix, vitamine și microelemente, procurate în farmaciile veterinare și direct de la producători (spre exemplu, S.A. "Vitafort", tel. 246-083).

Îngrijirea tineretului. Randamentul de carne, de 52%, poate fi format la taurine printr-o întreținere și alimentație corectă, și bine echilibrată. Începând cu vârsta de 2 luni vițelii sunt pășunați. În primele 6 luni de după naștere vițelii vor fi alimentați în modul următor: 300-350 kg lapte; 400 kg fân; 400-500 kg lapte degresat; 300 kg fânaj tocat; 200 kg rădăcinoase; 180 concentrate; 2,3 kg sare și 2,8 kg precipitat.

În comparație cu vițelii pentru care, vițelele pentru reproducere și lapte vor avea în rație în abundență fân, rădăcinoase, substanțe minerale și vitamine, ce va asigura dezvoltarea tractului intestinal (puține concentrate). Vițelele care provin de la părinți valoroși vor fi folosite pentru reproducție, iar tăurașii și vițelele rebutate – pentru carne. La vârsta de 14-15 luni vițelii vor avea greutatea de 350 kg. Tineretul pentru carne se va crește până la vârsta de 18 luni, cu greutatea de minim 450-480 kg.

La vârsta de 6 luni vițelii vor avea greutatea corporală de minimum 180-190 kg. Nutriția tineretului se va face diferențiat după vârstă. Pentru un spor în greutatea corporală de 1 kg/zi, tineretul va fi hrănit conform următoarelor recomandări:

Greutatea corporală, kg	Necesarul zilnic de substanțe în nutriția vițelilor pentru carne					
	Unități furajere, kg/zi	Proteină digerabilă, g/zi	Sare de bucătărie, g/zi	Calciu, g/zi	Fosfor, g/zi	Caroten, mg
150	7,1	710	25	31	16	45
200	7,6	760	30	35	19	45
250	8	775	35	40	23	60
300	8,4	800	45	47	27	70
400	9,1	800	55	49	27	90
500	9,7	825	65	61	33	110

Astfel, taurinele pentru carne până la vârsta de 18 luni vor avea nevoie de 2315 un. furajere și 234 kg proteină digerabilă.

În cadrul activității de producere, care va fi administrată de proprietarul afacerii, se vor afla un contabil și doi muncitori – îngrijitori de animale, care se vor ocupa de pregătirea furajelor, hrănirea animalelor și curățirea încăperilor. Mulsul vacilor se va face în mod manual de către două mulgătoare. Salariul lunar al angajaților: contabil – 200 lei; îngrijitorii – 450 lei; mulgătorii – 500 lei. Pentru diferitele lucrări legate de transportare (a apei, furajelor, gunoiului etc.) se va arenda un tractor; iar pentru acordarea taurinelor a asistenței veterinare se va contracta prin cumul un medic veterinar la un salariu de 50 lei/lună. Salariul tractoristului angajat prin cumul este de 50 lei/lună.

Important!

1. Alimentarea taurinelor numai cu furaje verzi și rădăcinoase, în lipsa furajelor concentrate, va reduce sporul în greutatea corporală, va spori cheltuielile de întreținere și va micșora profitabilitatea afacerii;
2. Cu 2 luni înainte de fătare nutriția vacilor va include furaje calitative și bine echilibrate, ce va garanta un tineret bine dezvoltat și un colostru bogat în substanțe uscate;
3. Cu 2-3 săptămâni înainte de vânzare tineretul pentru îngrășare se va întreține mai mult legat și se va hrăni zilnic cu 3 kg fân/cap și 2 kg rădăcinoase/cap;
4. La cultivării sorgului zaharat folosit pentru siloz, 5-7 ari de sorg vor asigura nutriția anuală a unei taurine cu masă vegetală.

Indicatori	anul I	anul II	anul III	anul IV	anul V	anul VI	anul VII
Investiția	192 000						
Vânzări	90 000	108 000	201 760	102 304	118 544	170 784	192 048
Cheltuieli	54 414	78 471	123 201	98 677	100 071	106 423	89 119
Profit brut	35 586	29 529	78 559	3 627	18 473	64 361	102 929
Profit brut cumulat	- 156 414	- 126 884	- 48 325	- 44 697	- 26 224	38 136	141 065
Marja Brută	40%	27%	39%	4%	16%	38%	54%

Proгноza vânzărilor în anul VI

Indicatori	Valori
Număr de vaci mulgătoare	12
Număr de taurine sacrificate	18
Cantitatea de lapte mulsă de la o vacă, kg/an	4800
Total cantitatea de lapte, kg/an	57 600
Greutatea corporală a unei taurine, kg	450
Randamentul în carne	52%
Cantitatea de carne spre vânzare, kg	4 212
VÂNZĂRI	
Lapte, lei/an	86 400
Carne, lei/an	75 816
Piele, lei/an	8 568
Total vânzări, lei/anul VI	170 784

Proгноza cheltuielilor în anul VI

Indicatori de consum	Valori, lei
Consum de furaje în nutriția taurinelor	61868
Consum de apă potabilă și pentru necesități de producere	75
Consum energie electrică	803
Consum de paie pentru așternut	514
Asistență veterinară (analiza sângelui, vaccinări, dezinsecții, dezinsecții)	3750
Însămânțarea artificială a taurinelor	600
Arenda tractorului pentru lucrări la fermă	600
Consum de lemne pentru încălzirea încăperilor	4500
Consum de motorină pentru tractor	1620

Remunerarea muncii angajaților	26400
Taxa pentru folosirea pășunilor	375
Taxa amenajarea teritoriului	250
Cheltuieli neprevăzute (5%)	5068
Total	106423

Surse: FAO, anul 2002

Creșterea taurinelor pentru lapte, Chișinău, Agroinform, 1999

D. Holban Ghid medical veterinar pentru proprietarii de bovine, Chișinău, ACSA, 2002

Коровы и телята. Разведение. Выращивание, Донецк, Издательство «Донецчина», 2000

№	№	№	№	№	№	№	№
1	2	3	4	5	6	7	8
10	11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	32	33
34	35	36	37	38	39	40	41
42	43	44	45	46	47	48	49
50	51	52	53	54	55	56	57
58	59	60	61	62	63	64	65
66	67	68	69	70	71	72	73
74	75	76	77	78	79	80	81
82	83	84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95	96	97
98	99	100	101	102	103	104	105
106	107	108	109	110	111	112	113
114	115	116	117	118	119	120	121
122	123	124	125	126	127	128	129
130	131	132	133	134	135	136	137
138	139	140	141	142	143	144	145
146	147	148	149	150	151	152	153
154	155	156	157	158	159	160	161
162	163	164	165	166	167	168	169
170	171	172	173	174	175	176	177
178	179	180	181	182	183	184	185
186	187	188	189	190	191	192	193
194	195	196	197	198	199	200	201
202	203	204	205	206	207	208	209
210	211	212	213	214	215	216	217
218	219	220	221	222	223	224	225
226	227	228	229	230	231	232	233
234	235	236	237	238	239	240	241
242	243	244	245	246	247	248	249
250	251	252	253	254	255	256	257
258	259	260	261	262	263	264	265
266	267	268	269	270	271	272	273
274	275	276	277	278	279	280	281
282	283	284	285	286	287	288	289
290	291	292	293	294	295	296	297
298	299	300	301	302	303	304	305
306	307	308	309	310	311	312	313
314	315	316	317	318	319	320	321
322	323	324	325	326	327	328	329
330	331	332	333	334	335	336	337
338	339	340	341	342	343	344	345
346	347	348	349	350	351	352	353
354	355	356	357	358	359	360	361
362	363	364	365	366	367	368	369
370	371	372	373	374	375	376	377
378	379	380	381	382	383	384	385
386	387	388	389	390	391	392	393
394	395	396	397	398	399	400	401
402	403	404	405	406	407	408	409
410	411	412	413	414	415	416	417
418	419	420	421	422	423	424	425
426	427	428	429	430	431	432	433
434	435	436	437	438	439	440	441
442	443	444	445	446	447	448	449
450	451	452	453	454	455	456	457
458	459	460	461	462	463	464	465
466	467	468	469	470	471	472	473
474	475	476	477	478	479	480	481
482	483	484	485	486	487	488	489
490	491	492	493	494	495	496	497
498	499	500	501	502	503	504	505
506	507	508	509	510	511	512	513
514	515	516	517	518	519	520	521
522	523	524	525	526	527	528	529
530	531	532	533	534	535	536	537
538	539	540	541	542	543	544	545
546	547	548	549	550	551	552	553
554	555	556	557	558	559	560	561
562	563	564	565	566	567	568	569
570	571	572	573	574	575	576	577
578	579	580	581	582	583	584	585
586	587	588	589	590	591	592	593
594	595	596	597	598	599	600	601
602	603	604	605	606	607	608	609
610	611	612	613	614	615	616	617
618	619	620	621	622	623	624	625
626	627	628	629	630	631	632	633
634	635	636	637	638	639	640	641
642	643	644	645	646	647	648	649
650	651	652	653	654	655	656	657
658	659	660	661	662	663	664	665
666	667	668	669	670	671	672	673
674	675	676	677	678	679	680	681
682	683	684	685	686	687	688	689
690	691	692	693	694	695	696	697
698	699	700	701	702	703	704	705
706	707	708	709	710	711	712	713
714	715	716	717	718	719	720	721
722	723	724	725	726	727	728	729
730	731	732	733	734	735	736	737
738	739	740	741	742	743	744	745
746	747	748	749	750	751	752	753
754	755	756	757	758	759	760	761
762	763	764	765	766	767	768	769
770	771	772	773	774	775	776	777
778	779	780	781	782	783	784	785
786	787	788	789	790	791	792	793
794	795	796	797	798	799	800	801
802	803	804	805	806	807	808	809
810	811	812	813	814	815	816	817
818	819	820	821	822	823	824	825
826	827	828	829	830	831	832	833
834	835	836	837	838	839	840	841
842	843	844	845	846	847	848	849
850	851	852	853	854	855	856	857
858	859	860	861	862	863	864	865
866	867	868	869	870	871	872	873
874	875	876	877	878	879	880	881
882	883	884	885	886	887	888	889
890	891	892	893	894	895	896	897
898	899	900	901	902	903	904	905
906	907	908	909	910	911	912	913
914	915	916	917	918	919	920	921
922	923	924	925	926	927	928	929
930	931	932	933	934	935	936	937
938	939	940	941	942	943	944	945
946	947	948	949	950	951	952	953
954	955	956	957	958	959	960	961
962	963	964	965	966	967	968	969
970	971	972	973	974	975	976	977
978	979	980	981	982	983	984	985
986	987	988	989	990	991	992	993
994	995	996	997	998	999	1000	1001

Des
Ov
game
a ovine
creștere
In re
pentru
de Kara
la confe
încălzân
de ovine
caș, brân
In al
acomod
Încă
investi
sediu a
încăper
(fân, silo
Ovin
pot fi p
Agricolă
Agro", s.
lei/cap.
Insta
oleagino
animale
furci, lop
Cheltu
Ovine d
Constru
Instala
Instala
Gard de
Grătar p
Jgheab
Jgheab
Obiecte
Total
Princ
volumul
11,5 mln
ovine es
Cons
• in t
• in t
Ferm
pielicele
alimente
localitate
Majoritat
de come
întreprin
Fabrica d

Creșterea ovinelor

Investiția, lei	69 040
Vânzări în anul III, lei	66 740
Profit brut în anul III, lei	20 170
Perioada de recuperare a investiției, ani	3,4

Descrierea afacerii

Ovicultura reprezintă o îndeletnicire destul de veche, aceasta datorându-se unor metode de creștere nesofisticate și unei game largi de produse finite folosite atât în alimentație, cât și în diverse industrii de prelucrare. O particularitate deosebită a ovinelor constă în faptul că acestea nu sunt pretențioase față de condițiile de întreținere, ce minimizează cheltuielile de creștere. Totodată, există o cererea sporită la produsele fabricate (brânză, pielicele).

În republică, unele din cele mai răspândite rase de ovine sunt Karakul și Țigaia. Rasa Karakul este destinată cu precădere pentru producerea pielicelelor și laptelui. Pielicelele se folosesc la confecționarea căciulelor, gulerelor, mantourilor etc. Lâna de Karakul este semigroasă și servește la confecționarea covoarelor și postavurilor. Blana ovinelor tip Karakul se folosește la confecționarea cojoacelor, blănurilor, căptușelilor pentru haine etc. Lâna servește la confecționarea hainelor de dermă, încălțăminte și mănușilor. Aprecierea ovinelor de rasa Karakul se face după calitatea pielicelelor la nașterea meilor. Laptele de ovine conține 7% grăsimi și 6% proteine, la un conținut de 18% substanță uscată. Din lapte se obțin următoarele produse: caș, brânză, cașcaval, urdă etc.

În afacerea dată se propune înființarea unei ferme de creștere a ovinelor de rasa Karakul, care sunt foarte bine acomodate la întreținerea pe pășuni slab productive.

Încăperea fermei va fi construită din materiale de construcție locale (piatră, cărămizi din lut, lemn), ce va necesita cheltuieli investiționale mici. O altă cale de minimalizare a cheltuielilor de start va fi folosirea unei încăperi existente în localitate (fost sediu a brigăzii de tutun, brigăzii de tractoare, a grădinii, ferme zootehnice etc.). Ferma va fi compusă din următoarele încăperi: ograda cu pantă împrejmuită cu gard; încăpere de producere și depozitare a brânzeturilor; depozit pentru hrană (fân, siloz, sfecă); spațiul de odihnă a păstorului.

Ovinele de prăsilă se vor cumpăra la începutul lunii octombrie, la târgurile de ovine. Totodată, ovinele de rasa Karakul pot fi procurate la Gospodăria experimentală a Institutului Național pentru Zootehnie și Medicină Veterinară; Cooperativa Agricolă de Producere "Agrosargal", s. Sărata Galbenă; S.A. "Corlăteanca" s. Corlăteni; S.A. "Pelinia", s. Pelinia, S.R.L. "Rentier-Agro", s. Manoilești, r-nul Ungheni și în străinătate. Se vor procura 100 ovine la preț de 500 lei/cap. și 2 berbeci, la preț de 1400 lei/cap.

Instalația de măcinare va fi folosită pentru fabricarea concentratelor sub formă de urluială din amestec de cereale, oleaginoase și leguminoase. Instalația de tocat furaje se va folosi la tocarea paielor și silozului, ce va favoriza digestia animalelor. Obiectele de mică valoare sunt mașina de tuns, căldări de muls, strecurători, bidoane pentru depozitarea brânzei, furci, lopeți, coase etc.

Cheltuieli investiționale	Nr. de unit.	Preț unitar, lei/un.	Cost total, lei
Ovine de prăsilă de rasa Karakul	102		52 800
Construcția încăperilor fermei	1	10 000	10 000
Instalația de măcinare a cerealelor	1	3 000	3 000
Instalația de tocat furaje	1	1 000	1 000
Gard de împrejmuire	1	1 000	1 000
Grătar pentru fân	2	100	200
Jgheaburi din lemn pentru concentrate și furaje grosiere	5	80	400
Jgheaburi din metal pentru apă	2	70	140
Obiecte de mică valoare și scurtă durată			500
Total			69 040

Principalele țări producătoare de ovine sunt Australia și Noua Zeelandă. Țările Orientului Apropiat produc circa 1% din volumul total mondial al cărnii de ovine. În anul precedent volumul mondial al producției de carne de ovine a fost de circa 11,5 mln. tone, ceea ce constituie 5% din volumul total de carne produsă (de porc, vită și pasăre). Comerțul extern al cărnii de ovine este de 777 mii tone, din totalul de 17002 mii tone. Prețul mediu mondial la carnea de ovine este de 2700 \$/t.

Consumul mediu al cărnii de ovine pe cap de locuitor este următor:

- în țările în curs de dezvoltare – 1,8 kg/an;
- în țările dezvoltate – 2,3 kg/an.

Ferma de ovine va produce următoarele produse alimentare și industriale: brânză, carne de miei și ovine mature, blană, pielicele de Karakul, lână și cheag. Cheagul va fi folosit la prepararea brânzei. Majoritatea produselor de ovine, fiind printre alimentele de necesitate vitală, au o cerere stabilă pe piață. Clienții produselor fabricate de ovine vor fi consumatorii locali din localitatea respectivă, populația din localitățile învecinate și clienții regionali, care vor cumpăra produse en-gross și en-detail. Majoritatea produselor (îndeosebi brânza și carnea de miei) se vor vinde en-gross direct de la fermă, ce va reduce cheltuielile de comercializare și va micșora prețurile la aceste produse pe piață. Lâna, pielicelele și blana se vor vinde exportatorilor, întreprinderilor de prelucrare și tăbăcărilor ("IAPAA Service" S.R.L., Ciadâr-Lunga, tel. 0261/21265, "Baswool" S.A., tel. 476168, Fabrica de blănuri din or. Bălți). Carnea de ovine mature va fi vândută combinatelor de carne. Totodată, produsele vor fi livrate

vânzătorilor din piețele regionale (amplasate în urbe), care dispun de un loc permanent de vânzare în piață și activează în condiții legale.

În primii 3 ani de activitate analizați ferma își va păstra șeptelul la valoarea de 102 capete. În perioada de vară șeptelul va fi păscut pe pășunile localității respective. Pentru asigurarea ovinelor cu hrană în perioada rece a anului este necesar de avut terenuri agricole proprii pentru cultivarea porumbului, orzului, mazărei etc. sau de procurat furaje de la producătorii privați.

Vara o ovină matură consumă zilnic 6-8 kg iarbă. Dacă pășunile sunt sărace în iarbă, ovinelor li se vor administra suplimentar concentrate. Concentratele vor fi formate din boabe uruite de ovăz, orz și porumb, în amestec cu tărâța și șrotul de floarea-soarelui. În rația ovinelor va intra sarea, creta și microelementele. Consumul mediu de apă este de 3-4 l/zi, cu temperatura de minim +8°C. Nutriția ovinelor trebuie să garanteze ca în toamnă greutatea corporală a mieilor fâțați în lunile ianuarie – martie să fie de 30 kg. Iarna ovinele în gestație vor fi alimentate zilnic cu 0,6 kg fân, 2,8 kg siloz, 1 kg cartof, 0,3 kg concentrate, morcov, bostan, 1 kg sfeclă, paie de ovăz și mei. O ovină matură consumă zilnic 10-15 g sare. Iarna ovinele vor fi întreținute în încăperi uscate, aerisite, la $t=+6^{\circ}\text{C}$. Suprafața încăperilor va asigura 2,5 m²/1 ovină. Lungimea jgheabului de hrănire va fi de 35 cm/1 ovină.

Pentru rasa Karakul cantitatea de lapte colectată anual de la ovinele fără miei este de 80 kg, iar de la ovinele cu miei – 20 kg. Pentru sporirea cantității de lapte cu 35-50 litri/1 ovină, înțărarea meilor se va face după 2 luni, la greutatea lor corporală de 13 kg. În acest caz meiul vor primi adăugător 0,35 kg/zi de concentrate și furaje calitative. Necesarul anual de furaje, inclusiv pășutul, stabilit pentru o ovină este următor: 200 kg fân; 320 kg siloz de porumb; 30 kg concentrate din cereale; 15 kg șrot și 150 kg sfeclă furajeră. Furajele trebuie să conțină minimum 1,07 unități furajere/zi.

O parte din miei sunt sacrificați, iar o parte sunt lăsați pentru reproducere și reparația șeptelului. Mieii de Karakul pentru piețele sunt sacrificați în primele 2-3 zile de la naștere. Sacrificarea mieilor trebuie efectuată în februarie – martie când carnea este mai scumpă și cu câteva zile înainte de sărbătorile Sfintelor Paști, atunci când carnea de miel este solicitată pe piața de consum.

Important!

1. Ovinele de rasa Karakul în prima jumătate a gestației pot fi alimentate cu nutrețuri suculente – 0,5 kg/zi, iar în a doua jumătate a gestației nutrețurile suculente vor fi excluse, întrucât acționează negativ asupra calității pielicelei;
2. Tineretul ovin va fi tuns la vârsta de 4-6 luni, la greutatea lăinii de 0,5-1,5 kg. Această tunsoare influențează pozitiv asupra creșterii și dezvoltării mieilor;
3. La ovine țesutul muscular este cea mai prețioasă parte a carcasei, care crește intens până la vârsta de 7-9 luni. În continuare are loc creșterea grăsimii în carcasă, cu sporirea cheltuielilor de alimentare. Astfel, pentru carne se vor folosi ovine cu vârsta până la 9 luni;
4. Mieii de rasă Karakul cu piețele de calitate înaltă se lasă de prăsilă (sunt numiți *mei de reparație*), iar cei cu piețele mai puțin valoroasă se sacrifică;
5. Ovinele de gestație, cu producții de lapte scăzute sunt rebutate și vor fi folosite pentru producerea pielicelelor *Karakulcea*, care sunt mai scumpe și mai solicitate pe piață;
6. Pentru producerea produselor de ovine nu este nevoie de licență, dar sunt necesare autorizații de funcționare a fermei, autorizații sanitare, de la serviciile contra-incendiar și ecologic.

Afacerea va fi administrată de către proprietarul fermei, un păstor – mulgător și un muncitor la strungă. Salariul lunar al muncitorilor luat în calcul este următor: pentru păstor – 600 lei, pentru muncitorul la strungă – 300 lei. Proprietarul se va ocupa de asigurarea ovinelor cu asistență veterinară (vaccinări, tratamente, însămânțări artificiale etc.), furaje adăugătoare (cereale, concentrate, premix, fân, nutrețuri grosiere și suculente) și vânzarea produselor de ovine. Este important ca proprietarul fermei și muncitorii să posede cunoștințe în tehnologia de întreținere a ovinelor. După specificul producerii ferma va funcționa continuu, fără zile de odihnă.

Pentru tunsul ovinelor și sacrificarea mieilor în perioadele respective vor fi angajate persoane adăugătoare, pentru care sunt prevăzute 5 om/zile și o remunerație de 50 lei/om/zi. Durata executării lucrărilor este următoarea: tunsoare cu mașina – 10 min./ovină; sacrificarea – 40 min./ovină.

Volumul de producere în III an al activității:

Șeptelul de ovine la început de an, cap.	102
Cantitatea de lapte obținută de la 1 ovină fără miel, kg/an	80
Cantitatea de lapte obținută de la 1 ovină cu miel, kg/an	20
Nr. de ovine fără miei, cap/an	80
Nr. de ovine cu miei, cap/an	20
Numărul de miei anual, cap.	100
Nr. de miei pentru reparația șeptelului, cap.	20
Nr. de ovine pentru care se plătește impozit	122
Greutatea lăinii la ovinele mature, kg/cap.	3
Greutatea mieilor fâțați, kg/1 cap.	2,5
Carne obținută dintr-o ovină matură, kg/1 cap.	20
Cheag obținut la sacrificarea mieilor, kg/1 cap.	0,5
Șeptelul de oi la sfârșit de an	100
Lapte obținut anual, kg/an	6 800

Brânză obținută, kg/an	1 700
Nr. de miei sacrificați, cap.	80
Numărul de pielicele Karakul vândute, un.	80
Lână obținută neprelucrată, kg	360
Cantitatea de carne de miel, kg	200
Nr. de ovine mature sacrificate la sfârșit de an, capete	20
Cantitatea de carne de ovine mature, kg	400
Cheag obținut la sacrificarea mieilor, kg	40
Nr. de blănuri spre vânzare, buc./an	20
Blănă neprelucrată spre vânzare, kg/an	80

Proгноza vânzărilor în anul III al activității

Produse	Un. de măsură	Cantitatea, un/an	Preț unitar, lei/un.	Vânzări, lei/an
Brânză	kg	1 700	25	42500
Carne de miei	kg	200	30	6000
Carne de ovine mature	Kg	500	15	6000
Blănă	kg	80	15	1200
Pielicele	buc.	80	120	9600
Lână	kg	360	4	1440
Total				66740

Proгноza cheltuielilor în anul III al activității

Denumirea articolelor de consum	Valori, lei/an	Comentarii
Remunerarea muncii	10800	
Consumuri legate de nutriția ovinelor	30000	300 lei/ovina/an
Impozit local pe ovine pentru folosirea pășunilor	360	3 lei/ovina/an
Servicii veterinare	1440	12 lei/ovina/an
Dezinfecția spațiilor	480	4 lei/ovina/an
Analiza sângelui pentru laborator	240	2 lei/ovina/an
Sare pentru producerea brânzei	782	100 g/kg lapte; 1,15 lei/kg
Remunerarea muncitorilor sezonieri	250	50 lei/om/zi
Cheltuieli neprevăzute (5%)	2218	
Total	46570	

Marja brută anuală în anul III:

- Vânzări 66740 lei
- Cheltuieli 46570 lei

Marja brută 20170 lei (30%)

Surse: FAO, anul 2002

Sergiu Coșman Alimentația animalelor domestice, Chișinău,

Agenția de consultanță și școlarizare în agricultură, 2002

N. Bucătaru, V. Radionov, V. Varban Creșterea ovinelor și caprinelor, Chișinău,

Agenția de consultanță și școlarizare în agricultură, 2003

Creșterea Peștelui

Investiția inițială	114 870 MDL
Vânzări în primul an	- MDL
Vânzări în anul doi	157 000 MDL
Profit brut anual (anul II)	124 590 MDL
Perioada de recuperare a investiției	2 ani*

* - se obține în anul 2

Descrierea afacerii

Piscicultura este o ramură, care se ocupă cu înmulțirea și creșterea peștilor în bazine cu apă naturală și artificiale. Creșterea intensivă a peștilor-marfă asigură fermierului obținerea produselor alimentare dorite și un venit economic satisfăcător cu mici cheltuieli. Componenta de bază a afacerii este bazinul de apă, care reprezintă mediu de viață și de creștere a mărții (peștele), de aceea afacerea dată poate fi desfășurată în cazul când fermierul deține iazuri proprii sau are posibilitate de a le arenda.

Avantajele creșterii peștelui - marfă sunt:

- Calitățile dietetice înalte ale produselor din pește
- Existența unei cereri constante la produsele din pește
- Costuri relativ reduse la creșterea peștilor
- Concurență redusă pe piața locală
- Derularea afacerii poate fi efectuată de membrii unei familii

Investiția necesară

Iazurile sunt bazine artificiale de apă, destinate pentru înmulțirea și creșterea peștilor și constituie principala componentă pentru dezvoltarea pisciculturii. Pentru organizarea gospodăriilor piscicole de fermieri se practică iazuri de îngrășare. Suprafața iazurilor de îngrășare poate fi de la 1 ha până la 10 ha, iar adâncimea medie e de 1,5 - 3 m. Lansarea afacerii poate începe de la procurarea următoarelor componente:

Barcă cu motor – necesară hrănirii, supravegherii peștelui și bazinului. Prețul unei bărci la mâna a doua este în jur de 10 000 Lei

Mașină de teren – necesară transportării hranei peștilor și pescuirii (se folosește la tragerea năvodului). Pentru începerea afacerii se poate folosi o tehnică de mână a doua, care este mai ieftină dar în același timp poate fi încă folosită

Năvod – pentru un iaz cu suprafața de 10 ha este nevoie de un năvod cu dimensiunile de 250 m lungimea și 6 lățimea. Prețul orientativ – 1500 USD

Puiet de pește de un an – care poate fi procurat de la întreprinderile piscicole

Investiția inițială, MDL (anul I și II)					
	U.M.	Unit/ha	Suprafața, 10 ha	Preț MDL/u.m.	TOTAL, MDL
A. ACTIVE MATERIALE					
		3			46 000
Barcă cu motor	buc	1		10 000	10 000
Mașină de teren	buc	1		15 000	15 000
Năvod	buc	1		21 000	21 000
B.COSTUL MATERIALELOR					
					63 870
Pești de un an		2 450			15 070
- crap	buc/ha	700	10	24,6*	4 305
- sănger	buc/ha	1 000	10	24,6*	6 150
- novac	buc/ha	250	10	24,6*	1 540
- cosaș	buc/ha	500	10	24,6*	3 075
* - prețul pentru 1 kg de puiet					
Îngrășăminte minerale		1 400			48 800
N - azotice	kg/ha	400	10	1,6	6 400
P - fosfatice	kg/ha	400	10	3,1	12 400
Var nestins	kg/ha	600	10	5,0	30 000
C. OPERAȚII MECANIZATE					
					5 000
1. Aratul iazului			10	300	3 000
2. Discuirea iazului			10	200	2 000
GENERAL TOTAL (A+B+C)					
					114 870

Piața de desfacere

Specificul realizării peștilor-marfă (mașini – cisterne, magazine speciale, condiții speciale de păstrare) indică o promovare aparte a produselor și o planificare riguroasă și sigură a realizării. În vederea promovării trebuie folosite întreprinderi specializate care trebuie cointerestate în colaborare.

Produsele obținute în cadrul gospodăriilor piscicole de fermieri vor putea fi comercializate:

- **Piețe agricole.** Pentru realizarea produselor din pește pot fi folosite piețele de desfacere din zonele urbane și în special

cele din mun. Chişinău. Respectivul fapt se datorează puterii mai mari de cumpărare a clienţilor din oraş, dar şi cererii sporite de peşte în comparaţie cu pieţele săteşti. Preţul minim este de 10 lei.

- **Maşini specializate.** Realizarea peştelui se poate efectua prin contractarea maşinilor specializate sau chiar prin realizarea peştelui direct de la faţa locului întreprinderilor ce asigură pieţele urbane cu produse piscicole. În vederea realizării produselor gospodăria ţărănească poate încheia contacte de intenţie cu administraţiile pieţelor.
- **Magazine specializate.** Comercializarea produselor piscicole poate fi efectuată prin intermediul întreprinderilor specializate în comerţul produselor date. Colaborarea cu aceste întreprinderi se derulează prin semnarea contractelor.
- **Restaurante** - sunt localuri, unde preponderent se servesc specialităţi pregătite din peşte.

Desfăşurarea afacerii

Specii de peşti. La etapa actuală în Moldova se cresc artificial aşa specii de peşti ca: **Crapul, Carasul, Sângerul, Novacul, Cosaşul, Şalăul.** Dintre speciile noi, cu perspectivă pentru piscicultura artificială trebuie de menţionat: **Somnul de canal, Scoicarul,** etc.

Procesul de producţie al peştelui-marfă cuprinde câteva etape:

Pregătirea iazului pentru peşte - prevede deversarea apei bazinului de cu toamnă pentru ca suprafaţa fundului să îngheţe şi masa organică acumulată să se mineralizeze. Totodată acvatoria iazului se va curăţi de resursele vegetale, la fundul iazului introducându-se var nestins, circa 200-300 kg/ha sau gunoi mineralizat

Plasarea puietului în bazin (după ce bazinul va acumula volumul necesar de apă) - transportarea puietului se va face cu maşina specializată a vânzătorilor, ţinând cont de raportul volum apă / puiet - 5 / 1 spre a asigura funcţiile vitale ale acestuia în timpul transportării. Semănatul puietului în iaz se va efectua după dezinfectarea acestuia în soluţie de 5% sare timp de 5 minute, după care se va spăla cu apă obişnuită. La plasarea în bazin puietul se va semăna după calculul: carpi - 700 unit. /ha; sânger - 1000 unităţi / ha; novac -250 peşti / ha cosaş -500 un. / ha.

Creşterea puietului - controlul zilnic la regimului hidrologic şi hidrochimic al bazinului, al temperaturii şi limpezimii apei. Introducerea chimicalelor în bazin se va efectua cu faptul când azotul va fi mai puţin de 2 mg/l, iar fosfor 0,5 mg/l. De asemenea se va ţine cont şi de limpezimea apei, chimicalele plasându-se doar dacă aceasta va depăşi 40 cm.

Hrănirea peştelui se va efectua în aceleaşi locuri, de câteva ori pe zi, ultima hrănire urmând a se efectua cu 5 ore înainte de lăsarea întinericului. Cantitatea de hrană se va micşora dacă concentraţia oxigenului în apă va fi de doar 4 mg/l. Nutriţia optimă se va efectua la 20 grade, în rest micşorarea căldurii va duce şi la micşorarea volumului de hrană plasat după calculele 1 grad - 10%. Respectarea strictă a tehnologiei de creştere a peştelui nu va reuşi să asigure supravieţuirea integrală a numărului de peşte-puiet, important este însă ca supravieţuirea acestuia să nu fie mai mică de 90%.

Prinderea peştelui (pescuirea) - se va începe în septembrie (anul 2), când temperatura apei va atinge 14 -16 grade, iar masa medie a peştelui - 1,5 - 1,7 kg. Pescuitul în masă se efectuează în lina octombrie.

Analiza veniturilor şi cheltuielilor

Durată unui ciclu de creştere a peştelui - marfă este de 2 ani, întreprinderea producătoare va avea vânzări de peşti numai în anul doi de viaţă a peştelui. Volumul anual de peşte colectat în anul trei este de 7 850 kg adică pentru perioada de lansare a afacerii (primii 2 ani) este posibil de obţinut o cantitate de 15 700 kg de masa de peşte (pentru o suprafaţă a iazului de 10 ha). Derularea eficientă a afacerii recomandă stabilirea unui preţ minim pentru atragerea clientelei şi sporirea încasării veniturilor. Preţul mediu pentru 1 kg de peşte este de 10 lei.

Volumul anual de peşte - marfă				
	Unit	Norma/1 ha	Pierderi (10%)	Suprafaţa 10 ha
Volumul de peşte-marfă				
- carp	kg	400	40	3 600
- sânger	kg	600	60	5 400
- novac	kg	200	20	1 800
- cosaş	kg	600	60	5 400
TOTAL				15 700

Schema tehnologică pentru creşterea peştelui în anul II (MDL)					
	Unit	Suprafaţa, ha	Unit/ha	Preţ unit/lei	TOTAL, lei
A.VÂNZĂRI NETE					
Peşte - marfă	kg		15 700	10	157 000
B.COSTUL MATERIALELOR					
Îngrăşăminte minerale					26 096
N - azotice	kg/ha	400	10	1,6	3 200
P - fosfatice	kg/ha	400	10	3,1	6 200
Var nestins	kg/ha	600	10	5,0	15 000

Motorină	lună	40	5,3	1 696
C. Alte chelt. și chelt. Neprevăzute (15%)				3 914
D. Taxe și impozite				2 400
Impozit funciar	10		110	1 100
Fondul social	10		130	1 300
E.TOTAL (B+C+D)				32 410
MARJA BRUTĂ (A-E)				124 590
MARJA BRUTĂ, %				79%

Sursa: "Creșterea artificială a peștilor în Moldova", V. Lobcenca, Chișinău, 2001

Creșterea prepelițelor

Investiția inițială	13 850 MDL
Vânzări în primul an	65 160 MDL
Profit brut (pe an)	41 569 MDL
Perioada de recuperare a investiției	4 luni

Descrierea afacerii

Creșterea prepelițelor este un domeniu relativ nou pentru piața republicii noastre. Datorită proprietăților dietetice și curative atât a cărnii cât și a ouălor de prepeliță această afacere are o perspectivă mare, ceea ce se confirmă prin experiența țărilor înalt dezvoltate. Medicina tradițională chineză afirmă că trei produse au efecte farmaceutice deosebite: veninul de viperă, morcovul din Coreea (rădăcina vieții) și ouăle de prepeliță. Spre exemplu, în 5 ouă de prepeliță echivalente după greutate cu un ou de găină se conține de 5 ori mai mult calciu, de 4,5 ori - fier, de 2,54 ori vitamina B1 și B2. Ouăle de prepeliță conțin de asemenea vitamina A, fosfor, cobalt, cupru și alți aminoacizi. Este cunoscut că în Japonia, Italia, SUA, Franța 2-3 ouă de prepeliță fac parte din rația zilnică a copiilor. Consumul ouălelor de prepeliță contribuie la mărirea conținutului de hemoglobină și eritrocite în sânge, tratarea ulcerului stomacal și duodenal, gastrite cronice. Această ramură fiind organizată după toate cerințele științei și practicii moderne, cu respectarea minuțioasă a tuturor proceselor tehnologice la toate etapele, este foarte rentabilă, aducând venituri semnificative beneficiarului.

Avantajele derulării afacerii date:

- Cererea înaltă la carnea și ouăle de prepeliță;
- Cheltuieli minime pentru lansarea afacerii și posibilitatea de largire continuă;
- Maturizarea rapidă a păsărilor și rentabilitatea înaltă față de alte păsări domestice;
- Posibilitatea de administrare de către membrii unei familii.

Investiția necesară

O afacere rentabilă în acest domeniu poate fi începută cu circa 1000 de păsări. Pentru a lansa această afacere este nevoie de încăpere, un incubator, cuști pentru păstrarea prepelițelor și ouă de rasă.

Încăpere – în perioada de demaraj, la 1 m² se pot întreține până la 150 capete, scăzând treptat până la 100 capete/m², la vârsta de 6 săptămâni. Deci, pentru a lansa afacerea cu 1000 de păsări este nevoie de 10-16 m², unde vor fi amplasate cuștile pentru păstrarea prepelițelor. Spațiul trebuie să aibă posibilitate de aerisire. În orice gospodărie țărănească există astfel de stații care pot fi utilizate pentru amplasarea prepelițelor. Pentru studiul dat s-a luat în calcul o suprafață de 200 m².

Cuști pentru păstrarea prepelițelor – Într-o cușcă cu suprafața de 0,5 - 0,6 m² se pot păstra până la 50 păsări. Pentru inițierea afacerii cu 1000 de păsări este nevoie de 20 cuști. Costul unei cuști din lemn este de 300 lei. Astfel investiția în cuști va reprezenta **6 000 lei**.

Ouă pentru incubare – pentru obținerea a 500 de femele este nevoie de 1300 ouă (în procesul de incubare poate apărea rebut circa 30%). Costul unui ou variază în dependență de regiunea de amplasare a gospodăriei țărănești între **1 lei și 1,5 lei**.

Incubator - pentru ncubarea ouălelor va fi necesar un incubator, deoarece prepelițele crescute în condiții de casă au pierdut instictul de ecloziune. Dacă luăm în considerare volumul mic al afacerii inițiale se poate iniția afacere cu un incubator costul căruia este de **1 500 lei**.

Generator – În perioada de incubare există riscul deconectării energiei electrice, pentru neîntreruperea procesului de ecloziune este nevoie de generator de energie electrică. Costul unui generator de mână a doua este de **5 000 lei**.

Investiția inițială	Cantitatea, buc.	Costul pe unitate, Lei	Total, Lei
Cuște și echipament	20	300	6 000
Potențialul biologic (ouă de rasă)	1300	1	1 350
Incubator	1	1 500	1 500
Generator de energie electrică	1	5 000	5 000
TOTAL			13 850

Piața de desfacere

Ouăle de prepeliță au înregistrat în ultimii ani o cerere mare din partea consumatorilor. Acest fapt se datorează calităților terapeutice speciale menționate mai sus.

Ouăle de prepeliță pot fi comercializate prin:

- Magazine comerciale – procură ouăle en -gros la prețul de 0,5 lei/buc. și comercializează la prețul de 1,2 -1,5 lei/buc;
- Piețe agricole – comercializează direct consumatorului la prețul de 0,8 -1,2 lei/buc.;

Ouăle se vând în ambalaj de plastic a câte 9 sau 18 buc. Termenul de păstrare a ouălelor de prepeliță este de 3 luni la temperatura de + 5 grade C, de o lună la temperature de + 25 grade C.

Carnea de prepeliță are o piață de desfacere specifică și în cele mai dese cazuri acestea sunt restaurantele. La moment acest produs nu este standartizat pe piața moldovenească, de aceea acest produs se comercializează doar în cantități mici. Trebuie de menționat că odată cu aprobarea standartului național pentru carnea de prepeliță, piață de desfacere va crește considerabil. Prețul de cumpărare a cărnii de prepeliță este de 50 lei/kg.

Desfășurarea afacerii

Rasele de prepelițe crescute în condiții domestice sunt: japoneze, de marmoră, britanice negre și „faraon”.

Procesul de creștere a prepelițelor este relativ simplu și la cantitatea de până la 1000 de păsări afacerea poate fi administrată de o singură persoană. Procesul de creștere a prepelițelor pentru ouă și carne constă din următoarele etape:

Incubarea ouălelor. Procesul de incubare durează după normă 17 zile. Pentru obținerea a 500 de femele, este nevoie de 1200 de ouă de prăsilă, care trebuie să fie în mediu de 10-4 gr., formă ordinară, nici prea mari nici prea mici, iar gălbenușul trebuie să fie în centru și să nu fie prea mobil. Termenul limită de păstrare a ouălelor de prăsilă este de 7-10 zile la temperatura optimă de 18-20 grade C. Puiul de o zi este foarte mic (6-7 g), dar are o mare intensitate de creștere, greutatea corporală inițială a o lună se mărește de 15 ori, iar la 6 săptămâni de peste 20 ori. Pentru perioada de incubație – 14 zile, temperatura trebuie menținută la nivelul de 37,5-39 grade C la o umiditate relativă de 55-70% iar pentru perioada de ecloziune – 2-3 zile temperatura necesară este de 37 grade C la o umiditate relativă de 80-90%.

Maturizarea. Prepelițele încep a se ouă de la vârsta de 35 - 45 zile și ating o productivitate înaltă deja la 2 luni. Ele produc circa 250-300 bucăți de ouă pe an cu greutatea oului de 7-14 g, deci având o rentabilitate de 70-80%. Productivitatea păsărilor este legată de locul de plasare și de hrana administrată. În perioada de maturizare se aplică un rațion complex, costul căruia se estimează la 1,53 lei pe lună pentru un pui. Productivitatea lunară de ouă pentru fiecare lună de ouat este prezentată în tabelul ce urmează:

Luna	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
% de ouat	80	90	95	90	85	87	79	76	74	72	70	65
Ouă produse lunar	24,0	27,0	28,5	27,0	25,5	24,5	24,0	22,0	22,0	21,0	21,0	19,5
Ouă produse cumulativ	24,0	51,0	79,5	106,5	132,0	158,5	180,5	202,5	224,5	245,5	266,5	286,0

Exploatarea. După maturizare se repartizează în cuști a câte 50 păsări, dintre care 37 femele și 13 cocoși. Deci pentru 500 de femele este nevoie de 125 cocoși. Costul rației de nutriție pentru perioada de exploatare este de 1,44 lei pe lună pentru o pasăre. Prepelițele trebuie hrănite de 2-3 ori pe zi. Femelele pentru producerea ouălelor pot fi utilizate circa un an după un an productivitatea lor scade până la 50 % și ele trebuie înlocuite cu cele tinere, trecându-le în categoria celor pentru carne. Sacrificarea păsărilor se poate efectua la vârsta de maturizare (1,5-2 luni).

Consumul lunar de nutreț pentru perioada maturizare și de exploatare a prepelițelor

Specificare	În perioada de maturizare,kg	Prețul lei/kg	TOTAL, MDL	În perioada de exploatare,kg	Prețul lei/kg	TOTAL, MDL
1. Cereale,kg	0,45	3,5	1,56	0,48	3,5	1,68
2. Șroturi,kg	0,30	1	0,30	0,33	1	0,33
3. Minerale,kg	0,10	1	0,10	0,10	1	0,10
4. Nutrețuri verzi						
TOTAL	0,85		1,96	0,91		2,11

Important:

Pentru realizarea pe piața locală a ouălelor de prepeliță trebuie obținute următoarele certificate:

- Certificat de la Serviciul Veterinar Local;
- Certificat igienic de la Centrul de Medicină Prevetivă (adresa: Chișinău, str.B.Hajdeu 49, tel.278986) – costul certificatului 150 – 200 lei;
- Autorizație de la Serviciul Sanitaro - Epidemiologic de Stat (tel.de contact:735777, 727705 – Serviciul Igiena Alimentației).

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Cele mai mari venituri în procesul de creștere a prepelițelor se încasează de la realizarea ouălelor. Productivitatea medie de ouă a unei prepelițe pe an este de 250-300 ouă, care pot fi comercializate la prețul en - gros de 0,5 lei/buc.

Al doilea produs obținut în urma creșterii prepelițelor este carnea de prepeliță. La momentul de sacrificare (4-6 săptămâni) masculii ating greutatea de 150-250 gr. Pentru sacrificare pot fi folosiți doar 188 masculi (greutatea totală de 38 kg), cea ce reprezintă o jumătate din totalul masculilor destinați sacrificării, deoarece la momentul de fașă nu este există un consumator potențial la carnea de prepeliță. Carnea de prepeliță este un deliciu servit doar în restaurante. Prețul 1 kg de carne de prepeliță este de 50 lei.

Volumul mediu anual de carne și ouă primite de la creșterea prepelițelor

	Num. de capete	Productivitatea medie anuală	TOTAL
1.Volumul de ouă, bucăți	500	250	125 000
2.Volumul de carne, kg	188	0,2	38

Proгноza vânzărilor anuale

Denumirea produsului	Cantitate	Preț unitar, Lei	Total, Lei
1.Ouă de prepeliță, unități	125 000	0,5	62 500
2. Carne de prepeliță, kg	38	70	2 660
TOTAL			65 160

Prognoza veniturilor și cheltuielilor pentru creșterea prepelițelor

	Unit. de măsură	Perioada luni	Preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				65 160
B. COSTUL MATERIALELOR				21 403
Nutriția în perioada de maturizare, 1000 capete	kg	2	2,11	4 220
Nutriția în perioada de exploatare				
- 500 femele	kg	10	1,96	9 800
- 188 masculi	kg	2	1,96	737
- 312 masculi	kg	10	1,96	6 115
Energie electrică	Kw/h	12	0,78	281
Medicamente pentru 1000 capete	an		250	250
C. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute				2 140
D. Impozite și taxe				48
Impozitul funciar	ha	0,2	110	22
Fondul social	ha	0,2	130	26
E. TOTAL (B+C+D)				23 591
MARJA BRUTĂ (A-E)				41 569
MARJA BRUTĂ, %				64%

Sursa: „Ghidul Avicol”, AGROinform, Chișinău, 1999.

Plantație de coacăză neagră

Investiția	37 500 MDL
Vânzări în anul 2 de rod	44 000 MDL
Profit brut	32 800 MDL
Perioada de recuperare a investiției	3-4 ani

Descrierea afacerii

Coacăza este foarte apreciată pentru valoarea terapeutică a fructelor. Coacăza neagră se consumă în stare proaspătă, congelată sau prelucrată sub formă de suc, sirop, compot, marmeladă, gem, jeleu, lichior, vin etc. Se utilizează, de asemenea, la aromatizarea produselor lactate, la pregătirea salatelor din fructe etc. Din frunze, vârfuri de lăstari și fructe se prepară medicamente și ceaiuri calmante, care se folosesc la prevenirea și tratarea bolilor reumatismale, artritelor, diareei, hepatitei, oboselei generale, anghinei etc.

Cultivarea coacăzei negre este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Plantația de coacăz poate fi exploatată cca. 12 ani iar profitul brut obținut la un hectar este mult mai mare ca la alte specii pomicole. Recuperarea investițiilor este posibilă doar în 4 ani
- Recoltarea coacăzei este posibilă atât manual cât și mecanizat cu combine speciale
- Cererea pe piața locală și externă la produsele din coacăză neagră este în continuă creștere
- Prezența în țară a întreprinderilor care se ocupă cu prelucrarea și congelarea coacăzei negre

Investiția necesară

Plantația de coacăză neagră este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 10-12 ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acestuia în primii 2-3 ani după plantare. Înființarea unui hectar de coacăză și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 2 ani) necesită cca. 37,5 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 32 mii lei pentru 1 ha; anul II de vegetație cca. 5 mii lei – 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de coacăză neagră pentru anul I și II de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE						
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000		1 000
B. COSTUL MATERIALELOR						
Material săditor	buc	6 000	2,5	15 000		15 000
Îngrășăminte organice	tone	70	100	7 000		7 000
Îngrășăminte minerale						
P - fosfatice	kg	100	3,1	310	310	620
K - potasice	kg	100	1,8	180	180	360
Substanțe chimice				300	300	600
Apă	m3	48	0,1	5	5	10
C. OPERAȚII MECANIZATE						
Arătură de plantare	ha	1	650	650		650
Arătură (14-16 cm)	ha	1	400		400	400
Discuirea	ha	1	150	150	150	300
Cultivarea	ha	4	150	600	600	1 200
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	600
Transportarea apei	t/km	480	2,5	1 200	1 200	2 400
Stropitul cu chimicale	ha	2	200	400	400	800
D. OPERAȚII MANUALE						
Plantarea	om/zi	30	30	900		900
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	10	30	300	300	600
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	600
Paza	om/lună	2	350	700		700
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				2 929	444	3 374
F. TAXE ȘI IMPOZITE						
Impozitul funciar		1	110	110	110	220
Fondul social		1	130	130	130	260
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				32 464	5 129	37 594

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de coacăză de la producător este de 5,5 lei. Printre principalii consumatori de coacăză din țară pot fi numiți: fabricile producătoare de sucuri, gemuri (Alfa Nistru și Orhei-Vit) și fabricile de conserve, fabricile producătoare de produse lactate (Alba, Incomlac etc.), fabricile producătoare de lichior și vin, fabricile producătoare de marmeladă, exportatorii de fructe congelate, întreprinderile farmaceutice (Farmaco). La comercializarea coacăzei prețurile se negociază în dependență de următorii factori: soi, conținutul de vitamina C, calibru și cantitatea negociată. Cele mai bune

prețuri pot fi obținute în cazul încheierii unor contracte de durată cu producătorii de sucuri și gemuri iar în cazul colaborării cu producătorii de fructe congelate prețul poate crește și mai mult însă cu condiția că fructele sunt conforme cu condițiile organoleptice și sunt calibrate după mărime și culoare.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de coacăză neagră. Pentru condițiile Moldovei se evidențiază o serie de soiuri foarte productive cu fructe de calitate superioară Golubca, Seianet, Golubchi, Mihai Șmirlov, Beloruskaja sladkaia, Titaniea, Chentavr și Benalder. Aceste soiuri pot fi folosite la înființarea plantațiilor industriale cu culesul mecanizat (cu combine construite în Moldova), cât și în gospodăriile individuale și de fermieri. Materialul săditor trebuie să fie procurat de la întreprinderile deținătoare de licență pentru producerea butașilor de coacăză așa ca Alfa Nistru și Institutul pentru Cercetări în Pomicultură.

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfundatul (la o adâncime de 30-40 cm), în sol se încorporează 60 – 80 tone de îngrășăminte organice, 150 – 200 kg superfosfat și 150 – 200 kg sare de potasiu la 1 ha. Perioada de plantare cea mai favorabilă este toamna. Se plantează în gropi de 40/40/40 cm, iar în pământul care va fi introdus în groapă se amestecă bine 5-6 kg gunoi bine fermentat, 30-40g superfosfat, 20-25g sare de potasiu și 15-20g azotat de amoniu. După ce groapa s-a împlut cu pământ se toarnă 6-8 litri de apă. După plantare tulpinile butașilor se scurtează la 2-3 muguri.

Întreținerea solului în plantațiile de coacăz se efectuează prin întreținerea acestuia ca ogor negru, sau cultivat cu diferite plante. Ogorul negru este cel mai folosit, cu deosebire în zonele cu precipitații puține, deoarece prin mobilizarea solului se distrug buruienile și se păstrează mai bine apa în sol. Ogorul negru se menține prin cultivarea solului vara de 3-4 ori și prin mobilizarea solului la 14-16 cm, toamna, după căderea frunzelor. Pe terenurile cu posibilități de irigare în primii 2 ani de la plantare intervalele între rânduri pot fi cultivate cu plante de talie mică, cum sunt: cartoful, sfecla, morcovul, mazărea, fasolea pentru păstăi.

Administrarea îngrășămintelor. S-a determinat că o plantație de coacăză neagră, în perioada de producere, necesită aplicarea o dată la 3 ani a: 60 t/ha îngrășămintă organice, 150 kg/ha superfosfat, 150 kg/ha sare potasică, iar anual: toamna, primăvara (cu 10-12 zile înainte de înflorit și imediat după recoltarea fructelor) 100 – 120 kg/ha azotat de amoniu în re prize egale.

Irigarea este necesară în zonele cu mai puțin de 650 mm precipitații atmosferice. Se udă mai des, dar cu norme de udare mici (200-300 m.c. apă/ha), astfel ca solul să fie umectat până la adâncimea de 30-40 cm. Se aplică un undat cu două săptămâni înainte de înflorit (dacă primăvara este secetoasă), un alt undat cu 15-20 zile înainte de recoltare și încă 1-2 udări în august – septembrie.

Combaterea bolilor și dăunătorilor. Dintre bolile cele mai răspândite sunt făinarea, antracnoza și rugina.

- Făinarea coacăzului – primele semne apar la mijlocul lunii mai și se manifestă prin pete mici de culoare albă, cu intensitate mai mare pe dosul frunzelor. **Măsurile de combatere:** plantarea soiurilor rezistente la făinare; stropirea în timpul vegetației până la înflorire și după recoltarea fructelor cu suspensie de 0,1% a preparatelor Karathane FN-57, 18,25% sau suspensie de 0,04/0,05% de Baileton 25% sau cu soluție de Sulfat de cupru 1,0%.
- Antracnoza coacăzului – ciuperca atacă frunzele pe ambele părți unde apar pete circulare sau neregulate, la început de culoare brună-roșietică, apoi cenușie-albicioasă. **Măsurile de combatere:** 4-6 tratamente fitosanitare, folosind Topsin M 70% suspensie de 0,1% sau zeamă bordoleză 1,0%.
- Rugina coacăzului – pe partea superioară a frunzelor apar pete galbene-roșietice și pe cea inferioară pustule de culoare galbenă-portocalie. **Măsurile de combatere:** în perioada de vegetație se va folosi pentru stropit zeama bordoleză de 1,0% sau Baileton, 25%-suspensie 0,04-0,05% până la înflorire și după recoltarea fructelor.

Cei mai răspândiți dăunători sunt:

Denumirea dăunătorului	Descriere	Măsurile de combatere
Sfredelitorul tulpinilor	Un fluture albastru închis cu aripi sticlăse	Eliminarea în luna mai a tulpinilor atacate și arderea lor. Prelucrarea înainte de pârguirea fructelor cu insecticide cu remanentă redusă ca Actellic 0,15%.
Păduchii de frunze	Sunt niște insecte mici cu apărutul bucal adaptat pentru împuns și supt	Stropitul primăvara devreme al tufelor cu o soluție de Actellic – 50% – 1,5 l/ha. Se efectuează cu 20 de zile înainte de recoltarea bachelor.

Recoltarea. Recoltarea are loc la sfârșitul lunii iunie și durează 10-12 zile. Recoltarea se face manual sau cu combine speciale productivitatea cărora este de 98 ori mai mare decât cea manuală. În mod obișnuit coacăzele se recoltează cu rahis, pe timp răcoros și uscat direct în ambalajele cu care ajung la beneficiar. În aceste condiții și la temperatura de 3-5 grade suportă un transport de 6-8 ore în ambalaje de 5-6 kg și până la 12 ore în ambalaje de 0,5-1 kg. Mărimea stratului de fructe în ambalaje mai mari 4-8 kg nu trebuie să depășească 12 cm, pentru asigurarea unei păstrări mai îndelungate.

Important:

- Poate fi cultivat în zonele cu temperatura medie anuală de cca. 8-10 grade, cu precipitații suficiente de 600-700 mm și bine repartizate în perioada de vegetație
- Rezistă la temperaturi de până la 28-30 grade, dar greu suportă temperaturile ridicate din timpul verii, când poate pierde frunzișul
- Înghețurile târzii de primăvară, însoțite de temperaturi sub 5 grade, dăunează coacăzului negru, care înfloresc foarte timpuriu
- Preferă soluri mijlocii spre grele, luto-argiloase, permabile, fertile și cu reacție acidă

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Coacăza este o specie precoce, care intră în rod din al 2-lea an și poate da producție de 2,5-4,5 t/ha în al 3-lea an, iar anul 4 poate fi considerat în plină perioadă de rodire, capabil să dea producție de 7-10 t/ha. Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 8000 kg fructe. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 2 de rod atunci când coacăza intră în perioada de plină producție.

Schema tehnologică pentru creșterea coacăzei negre în anul 2 de rod (anul 4 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Fructe de coacăză	kg	8 000	5,5	44 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	120	1,6	192
P - fosfatice	kg	50	3,1	155
K - potasice	kg	50	1,8	90
Substanțe chimice				800
Materiale pentru ambalare				
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (14-16 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul cu chimicale	ha	2	200	400
Irigarea				2 000
Transportarea	t/km	100	3	250
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	10	30	300
Tăiatul în uscat	om/zi	20	30	600
Recoltarea	om/zi	80	30	2 400
Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				999
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				11 226
MARJA BRUTĂ (A-G)				32 774
MARJA BRUTĂ (G/A)				74%

Sursa: "Cultivarea Coacăzului negru și Zmeurului", I. Caraman, Chișinău 2002, pag. 4

"Cultura arbuștilor fructiferi", Lenuța Chira, București 2000, pag. 37

Plantație de zmeură

Investiția, lei/3 ani	97 341
Vânzări, lei/anul V	50 000
Profit brut, lei/anul V	19 950
Perioada de rambursare a investiției, ani	3

Descrierea afacerii

În Republica Moldova, în categoria plantațiilor de arbuști fructiferi zmeura ocupă locul trei. Cele mai răspândite soiuri de zmeură în R. Moldova sunt *Polana*, *Tarusa*, *Skromnița*, *Rubin bulgăresc*, *Latam* și *Barnaulskaia*. Condiții favorabile de creștere zmeura le are în zona de nord a țării. Zmeura (*Rubus idaeus*) este un semiarbust de talie mică și o plantă meliferă excelentă – de pe 1 ha de zmeură albinele colectează circa 60 kg miere. Forma fructelor poate fi conică, alungită, ovală; culoarea – albă, galbenă, roșie. Compoziția chimică a fructelor include următoarele componente: 3...11% zaharuri, 1...2% acizi, 0,1...0,7% pectină, 5% celuloză și o cantitate însemnată de vitamine C (200 mg/100 g) și B₉. Fructele de zmeură se recoltează la un conținut de umiditate de 85%. Valoarea energetică este de 40 kcal/100 g produs. Acizii din compoziție redau fructelor proprietăți terapeutice. Ceaiurile preparate din zmeură sunt solicitate la tratarea căilor respiratorii, răcelii și tusei. În medicină fructele proaspete de zmeură se folosesc la tratarea eczemelor, bolilor de stomac și rinichi. Fructele de zmeură se folosesc direct în stare proaspătă, congelată și ca materie primă la prepararea gemurilor, dulceței, siropului, sucului, compoturilor și lichiorului. Esențele extrase din fructele de zmeură se folosesc în parfumerie.

Zmeura începe să dea rod în al doilea an după sădire, iar începând cu anul IV se consideră complet formată și economic rentabilă. De aceea, în primii doi ani în plantație, între rândurile de zmeură, se vor cultiva fasole, morcov, ridiche și cartofi timpurii. Productivitatea zmeurului este influențată de numărul de lăstari și lungimea lor. Lăstarii robuști și lungi dau recolte sporite, greutatea fructelor fiind mai mare în comparație cu fructele de pe lăstarii scurți și nedezvoltați. Cea mai mare cantitate de fructe se recoltează din partea de mijloc a lăstarilor. Producția medie de fructe la hectar este de 4...6 t/ha.

În afacerea prezentată se propune înființarea unei plantații de zmeură pe o suprafață agricolă de 1 ha, aflată în posesia proprietarului afacerii.

Investiția necesară

Plantația de zmeură este o investiție pe termen mediu și poate fi exploatată eficient timp de 10...12 ani. După această perioadă de timp productivitatea zmeurului scade. Durata de exploatare productivă este influențată de un șir întreg de factori, printre care menționăm: corectitudinea alegerii soiurilor, utilizarea eficientă a metodelor agrotehnice, condițiile pedoclimaterice, calificarea personalului etc. Cheltuielile de înființare și îngrijire a plantației de zmeură încep să fie recuperate în anul II al vegetației, la recoltarea primului rod. Astfel, cheltuielile investiționale (de start) și de producere vor fi recuperate total în anul III al perioadei de vegetație a zmeurului.

Proiectul de amplasare a plantației de zmeură va fi elaborat de specialiști autorizați și va conține toate datele referitor la calitatea solului și evaluarea detaliată a costurilor operaționale suportate.

Harta tehnologică pentru cultivarea zmeurului în primii 3 ani de vegetație (MDL) și prezentarea necesarului de investiții pe această perioadă este următoarea:

Indicatori	un. de măsură	un/ha	Preț, un/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Total
A. Active nemateriale							
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1000	1000			1000
B. Costul materialelor							
Material săditor (butași)	buc	8000	2,5	20000			20000
Îngrășămintă organice	tone	70	100	7000			7000
Îngrășămintă azotice	tone	0,15	1600	240			240
Îngrășămintă potasice	tone	0,13	1800	234			234
Apă la irigare	m3	65	0,1	6,5			6,5
Material pentru ambalare	lăzi	1200	20		24000	24000	48000
C. Operații mecanizate							
Arat	ha	1	400	400			400
Discuirea	ha	1	150	150			150
Cultivarea	ha	1	150	150			150
Arătură de plantare (30 cm)	ha	1	650	650			650
Fertilizarea terenului la sădire	ha	2	150	300			300
Transportarea apei pentru irigare	t/km	600	2,5	1500			1500
D. Operații manuale							
Plantarea materialului săditor	om/zi	20	30	600			600
Prășitul pe rânduri (3 ori pe an)	om/zi	15	30	450	450	450	1350
Curățirea în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	900
Curățirea în verde	om/zi	5	30	150	150	150	450
Paza în timpul recoltării	om/lună	2	350		700	700	1400
Recoltarea, sortarea și ambalarea	om/zi	30	30		900	900	1800
E. Transportarea recoltei	t/km	3	200	600	600	600	1800

F. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (10%)				3273	2710	2710	8693
G. Taxe și impozite							
Impozit funciar		1	110	110	110	110	330
Fond social		1	130	130	130	130	390
Total investiții (A+B+C+D+E+F+G)				37241	30050	30050	97341

Prețul mediu de vânzare a fructelor de zmeură este de 10 lei/kg. Acest preț variază în funcție de perioada de vânzare și calitatea fructelor. Astfel, în perioada timpurie a recoltării (începutul lunii iunie) prețul zmeurului este cu 1,5...2 ori mai mare decât în perioada finalizării recoltării.

Principalele piețe de desfacere a fructelor de zmeură sunt:

- piețele agricole;
- restaurante, cofetării și alte obiecte de alimentație publică;
- fabricile de conserve și alți producători de sucuri, dulceturi, siropuri;
- fabricile de fabricare a lichiorului;
- producătorii de iaurt (S.A. "Lapte", S.A. "Alba" etc.);
- exportatorii de produse alimentare;
- depozitele en-gross și supermarketurile;
- întreprinderile de fabricare a înghețatei;
- producătorii de produse medicale.

Generalități. Productivitatea zmeurului crește în cazul cultivării în plantație a 3-4 soiuri de zmeură. În perioada de iarnă sistemul radicular și lăstarii trebuie protejați de temperaturile foarte scăzute (-30°C) cu pământ, zăpadă, tulpini de porumb, paie etc. Zmeurul trebuie cultivat pe suprafețe deschise, cu multă lumină. La cultivarea sub coroana pomilor productivitatea zmeurului scade. Zmeurul are cerințe moderate față de umiditate. La precipitații de până la 650 mm pe an este necesară irigarea plantelor. Totodată, zmeurul nu trebuie plantat pe terenuri la care apele freatice sunt mai sus de 70 cm adâncime.

Pregătirea terenului. Cele mai indicate pentru plantare sunt solurile fertile, ușoare, potrivit de calde, bine drenate, plane sau în pante line, ce pot fi irigate. Terenul agricol trebuie să fie amplasat mai departe de marginea drumurilor, lângă fâșiile forestiere, livezi sau păduri, care vor feri plantația de vânturi și praf. Terenul pentru plantație va fi pregătit cu 60 de zile înaintea plantării cu zmeură. Solul va fi desfundat la adâncimea de 35-40 cm, iar apoi bine mărunțit. Fertilizarea se va face cu îngrășăminte organice (70 t/ha), îngrășăminte azotice (150 kg/ha) și îngrășăminte potasice (130 kg/ha). O dată la 3 ani aceste doze de îngrășăminte se repetă (în mod manual).

Săditul. Materialul săditor se va procura de la Institutul de Cercetări în domeniul Pomiculturii (tel. de contact: 764-427; 793-978; 793-966). Săditul se va face la sfârșitul lunii septembrie – începutul lunii octombrie. Distanța dintre rânduri este de 2,5-3,0 m, iar distanța dintre butași – 0,4...0,5 m. Densitatea plantelor este de 8 mii plante la hectar. În cazul plantării și prelucrării manuale a plantației de zmeură, distanța dintre rânduri va fi de 1,0-1,5 m, la o densitate de 13 mii plante la hectar.

Lucrări de îngrijire. Pentru accesul oxigenului la rădăcini și pentru îndepărtarea buruienilor în perioada de vegetație este necesară afânarea solului. Îndată după plantare se va efectua udatul manual – 5 litri apă pentru o plantă. După plantare fiecare plantă se mușuroiește, iar între rânduri se trece cu un cultivator. Pentru a menține apa și a combate buruienile, plantația de zmeură se va prăși de 3 ori pe an. Lucrările de curățire și tăiere se fac în luna august și primăvara devreme. Fructele se dezvoltă foarte intens și ajung la maturitatea deplină în iunie, după 30...35 zile după înflorire.

Recoltarea. Recoltarea este foarte laborioasă și ridică substanțial cheltuielile. Durata recoltării constituie de obicei 15...20 zile, funcție de soi și condițiile pedoclimaterice. În această perioadă va fi nevoie de supraveghere, care va fi asigurată de 2 paznici, cu salariul de 350 lei/lună. Recoltarea se face manual în 6...10 reprize, pe timp răcoros. Fructele cele mai calitative, selectate manual, pot fi folosite pentru export sau livrări în supermarketuri. Culesul poate fi efectuat cu sau fără pedunculul fructului, care prelungește durata de păstrare. Fructele se recoltează numai în stare uscată și rece, deoarece cele umede și calde se alterează foarte repede. Fructele de zmeură de consum curent la recoltare se ambalează în cutii confecționate din material plastic, carton, cutii de lemn căptușite cu peliculă de polietilenă. În depozitele frigorifice, fructele de zmeură se păstrează la temperaturi de 0°C și umiditatea relativă a aerului de 80...90% timp de 3...5 zile. Fructele destinate prelucrării pot fi colectate în butoaie și găleți.

Afacerea poate fi administrată de membrii unei familii, care sunt deținători de teren agricol. Pentru executarea lucrărilor manuale vor fi angajați temporar oamenii din localitatea dată, care vor munci cu inventarul său (foarfece, sape, greble etc.).

Pentru calculul veniturilor s-a utilizat productivitatea de 5 t/ha, iar prețul de vânzare a fructelor de 10 lei/kg. Analiza veniturilor și cheltuielilor s-a făcut pentru anul V de vegetație a plantației de zmeură.

Indicatori	U.M.	Un./ha	Preț, lei/un.	Total, lei
A. Vânzări	kg	5000	10	50 000
B. Costul materialelor				
Material pentru ambalare	lăzi	1200	20	24000
D. Operații manuale				
Prășitul pe rânduri (3 ori pe an)	om/zi	15	30	450
Curățirea în uscat	om/zi	10	30	300
Curățirea în verde	om/zi	5	30	150
Paza în timpul recoltării	om/lună	2	350	700

Recoltarea, ambalarea și încărcarea în mașini	om/zi	30	30	900
E. Transportarea producției cu mașina	t/km	3	200	600
F. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (10%)				2710
G. Taxe și impozite				
Impozit funciar		1	110	110
Fond social		1	130	130
H. Total cheltuieli (A+B+C+D+E+F+G)				30 050
Marja brută (A - H)				19 950
Marja brută (H/A)				60%

Surse: 1. Caraman, Cultivarea coacăzului negru și zmeurului, Chișinău, Agroinform, 2002
2. M. Adăscăliței și alții, Recoltarea fructelor, Chișinău, ACSA, 2002

Plantație de piersic

Investiția	40 300 MDL
Vânzări în anul 3 de rod	36 000 MDL
Profit brut	16 700 MDL
Perioada de recuperare a investiției	8 ani

Descrierea afacerii

În Republica Moldova piersicul este cunoscut de multă vreme, dar plantații industriale mari au fost înființate doar în a doua jumătate a secolului XX. Fructele piersicului au un gust plăcut, răcoritor și aromă fină. Piersicii conțin zaharuri ușor asimilabile, acizi organici, săruri minerale, vitamine și alte substanțe valoroase. Componenta chimică a piersicilor determină nu numai calitatea lor alimentară, dar și cea dietetică și chiar curativă. Fructele piersicului pot fi consumate în stare proaspătă cât și prelucrate în dulceață, gemuri, compoturi, sucuri, piure și alte produse.

Cultivarea piersicului este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Plantația de piersic poate fi exploatată 20 de ani iar investițiile se recuperează în 8 ani
- Cererea pe piața locală și externă pentru piersici în stare proaspătă este în creștere
- Creșterea pe piața internațională a cererii pentru suc concentrat din piersic
- Prezența în țară a întreprinderilor care se ocupă cu prelucrarea și congelarea piersicilor

Investiția necesară

Plantația de piersic este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 15 – 20 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acestora în primii 3-4 ani după plantare. Înființarea unui hectar de piersic și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 4 ani) necesită cca. 40,3 mii lei pentru 1 ha; I an de vegetație cca. 20,8 mii lei pentru 1 ha; anul II, III și IV de vegetație cca. 6,5 mii lei anual pentru 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de piersic pentru anul I-IV de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE								
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000				1 000
B. COSTUL MATERIALELOR								
Material săditor	buc	500	12	6 000				6 000
Îngrășăminte organice	tone	45	100	4 500				4 500
Îngrășăminte minerale								
N - azotice	kg	150	1,6		240	240	240	720
P - fosfatice	kg	350	3,1	1 085	217	217	217	1 736
K - potasice	kg	200	1,8	360	90	90	90	630
Substanțe chimice					500	800	1 200	2 500
Apă	m3	60	0,1	6	6	6	6	24
C. OPERAȚII MECANIZATE								
Arătură de plantare	ha	1	650	650				650
Arătură (18 cm)	ha	1	400		400	400	400	1 200
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	150	600
Cultivarea	ha	3	150	450	450	450	450	1 800
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	300	1 200
Stropitul cu substanțe chimice	ha	3	200		600	600	600	1 800
Transportarea apei	t/km	600	2,5	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
D. OPERAȚII MANUALE								
Plantarea	om/zi	30	30	900				900
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	450	1 800
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	300	1 200
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150	150	150	150	600
Paza	om/lună	3	350	1 050				1 050
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 780	535	565	605	3 486
F. TAXE ȘI IMPOZITE								
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	440
Fondul social		1	130	130	130	130	130	520
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				20 871	6 128	6 458	6 898	40 356

Piața de desfacere

În anul 2000 în Moldova au fost produse 9,4 mii tone piersici. Majoritatea piersicilor cultivați sunt de desert sau cu destinație universală, cu pulpa galbenă. Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de piersici de la producător este de 2 lei. Printre principalii consumatori de piersici sunt: Comercianții de fructe, care realizează piersicii la piețele din Chișinău și alte

centre raionale, exportatorii de fructe proaspete, fabricile de sucuri așa ca Orhei-Vit și Alfa Nistru etc., producători de produse lactate și iaurturi, depozite angro și magazine.

Prețul la piersici variază în dependență de mărime, ambalaj, calitate, aspect organoleptic. Ca ambalaj pot fi folosite cutiile de carton sau lădițele din lemn, cu celule fiecare fruct sau fără (de 4-8 kg). Cele mai bune prețuri pot fi obținute în cazul realizării piersicilor direct la piață sau în cazul comercializării acestora exportatorilor de piersici în stare proaspătă.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de piersic. Sortimentul omologat de piersic în Republica Moldova a fost creat la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură. Actualmente sortimentul include 21 de soiuri, din care 7 autohtone. În continuare sunt prezentate cele mai de perspectivă soiuri pentru RM: Favorita 1, Iulski, Urojainii, Collins, Cardinal, Codru, Flamingo, Socinii, Nectarin Kievski, Jerseyland, Golden jubilee, Redhaven, Moldavskii joltii, Stark Sunglo, Moldova, Veteran, Lebedev, Gălbenica, și Moldavskii pozdnii. Materialul săditor trebuie procurat de la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură sau de la alte întreprinderi licențiate.

Înființarea plantațiilor. Piersicul crește și fructifică mai bine pe pantele sud-vestice și sud estice, în partea mijlocie a pantei. Odată cu desfășurarea la adâncimea de 30-40 cm, în sol se încorporează 40 – 50 tone de îngrășăminte organice, 400 – 500 kg superfosfat și 200 kg sare de potasiu la 1 ha. Distanțele optime de plantare a pomilor sunt de 6x4, 5x4 m.

Întreținerea solului în livadă este asemănătoare ca și la celelalte specii sămburoase. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru, toamna se efectuează o arătură la adâncimea de 12-18 cm. Pe parcursul vegetației între rânduri se efectuează 3-4 afânări la adâncimea de 8-10 cm.

Administrarea îngrășămintelor. Piersicul are un consum înalt de azot, proporția de potasiu și fosfor este mai joasă. În plantațiile pe rod, 2/3 din norma de îngrășăminte de azot se încorporează primăvara devreme, 1/3 – la sfârșitul lunii mai începutul lunii iunie. Îngrășămintele de calciu și fosfor se administrează toamna sub arătură.

Rărirea fructelor este o operațiune foarte importantă și necesară nu numai pentru obținerea recoltei calitative, dar și pentru dezvoltarea satisfăcătoare a pomului. Piersicul leagă prea multe fructe, iar căderea fiziologică este slabă. Cele mai bune rezultate se obțin când această operație se îndeplinește manual, peste o lună după înflorirea piersicului și continuă până la întărirea sămburilor. Pe ramura de rod tăiată primăvara, la 6-8 muguri floriferi, trebuie să rămână numai 2-3 fructe.

Bolile și dăunătorii. Cele mai dăunătoare maladii sunt bășicarea frunzelor, făinarea, monilioza, bacterioza etc., din dăunători cei mai periculoși sunt afidele, moliile, păianjenii. Pentru combaterea bolilor pomii se stropesc toamna, în a doua jumătate a lunii octombrie, cu 3% zeamă bordoleză și primăvara cu 2% zeamă bordoleză înainte de umflarea mugurilor. Contra dăunătorilor și bolilor aflați în faza de hibernare se aplică stropirea cu 1% DNOC toamna, după căderea frunzelor, sau în timpul iernii (în zilele cu temperaturi peste 0°C). După înflorire, în cazul apariției primelor simptome a făinării, se aplică un tratament cu sulf umectabil – 0,4% sau Topas 10EC – 0,4 – 0,6 l/ha.

Recoltarea piersicilor. Maturarea piersicilor pe pom nu este uniformă și durează 7-10 zile, de aceea recoltarea se îndeplinește în 2-3 reprize. Piersicii continuă coacerea și după culesul lor de pe pom, pulpa devenind mai moale, suculentă și gustoasă. Fructul recoltat prea devreme rămâne cu un gust neplăcut, amar, făinos, zbârcit, neatractiv. Sortarea și calibrarea se face odată cu recoltarea. Cel mai bun timp de recoltare este dimineața pe timp răcoros. În depozitele frigorifice piersicii pot fi păstrați timp de 2-6 săptămâni la temperaturi relativ scăzute (0-10°C) și umiditatea aerului 85%.

Important:

- piersicul reușește bine în zonele cu temperatura medie anuală de +10°C +11°C. Umflarea mugurilor are loc când temperatura aerului depășește +7°C
- reușește bine în zonele cu 500-600 mm precipitații anuale, bine repartizate în perioada de vegetație. Irigarea se efectuează în lunile mai – august cu norma de 350-400 m³/ha
- cele mai bune rezultate piersicul le asigură pe soluri profunde, bine drenate, fertile, suficient de umede, cu reacția neutră sau puțin acidă, cu nivelul apei friatice sub 2 m adâncime

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Piersicul este o plantă pomicolă cu un potențial înalt de producție. La respectarea strictă a tehnologiei de producție plantațiile de piersic după intrarea lor în plină producție (anul 4-5 după plantare), asigură recolte de fructe de 12-28 tone la hectar. Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 18 tone. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 3 de rod atunci când pomii intră în perioada de plină producție.

Schema tehnologică pentru creșterea piersicului în anul 3 de rod (anul 6 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Piersici	kg	18 000	2,0	36 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	120	1,6	192
P - fosfatice	kg	80	3,1	248
K - potasice	kg	70	1,8	126
Substanțe chimice				1 200
Apă	m ³	110	0,1	11
Materiale pentru ambalare	cutii	1 800	3,5	6 300

C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (18 cm)	ha	1	400	400
Discurirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	3	150	450
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul cu substanțe chimice	ha	4	200	800
Transportarea apei	t/km	1 100	2,5	2 750
Transportarea	t/km	120	2,5	300
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	20	30	600
Tăiatul în verde	om/zi	7	30	210
Recoltarea și sortarea	om/zi	50	30	1 500
Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 734
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				19 311
MARJA BRUTĂ (A-G)				16 689
MARJA BRUTĂ (G/A)				46%

Sursa: "Piersicul", L. Melnicenco, Chișinău 2003, ACSA

„Recoltarea Fructelor”, Îndrumar, Chișinău 2002, ACSA

„Îndrumări tehnologice pentru producătorii de fructe”, V. Balan, Chișinău 2002, ACSA

Plantație de cais

Investiția	36 679 MDL
Vânzări în anul 3 de rod (anul 7 de vegetație)	35 250 MDL
Profit brut anual	20 718 MDL
Perioada de recuperare a investițiilor	7 ani

Descrierea afacerii

Caisul este cunoscut ca o cultură ce se cultivă în țările cu climă caldă. Suprafețele cultivate cu cais în republică constituie 2,6 mii hectare (inclusiv pe rod – 2,2 mii ha).

Cultivarea caiselor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- fructul de cais are calități gustative bine recunoscute;
- fructele de cais se întrebuințează în stare proaspătă, uscată și prelucrată;
- fructele de cais sunt utilizate la prepararea compotului, sucurilor, dulcețuri, gemului, povidlei, marmeladei;
- la întreținerea cuvenită a plantației poate fi exploatată pe parcursul a 15-18 ani;
- cerere sporită pe piață locală și pe piețele străine a fructelor de cais.

Investiția necesară

Plantația de cais este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată pe o perioadă de 15-18 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și de modul de întreținere a plantațiilor pe parcursul perioadei de exploatare. Plantarea unui hectar de cais și întreținerea acestuia până la intrarea pe rod (primii 4 ani) necesită cca. 36,7 mii pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 20,5 mii lei pentru 1 ha; anul II – cca. 4,5 mii lei pentru 1 ha; anul III – cca. 5,6 mii lei pentru 1 ha și anul IV – cca. 6,0 mii lei anual pentru 1 ha. Procurarea materialului săditor pentru înființarea plantațiilor de cais poate fi procurat de la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură și de la întreprinderile agricole ce dispun de pepenieră pomicolă.

Schema tehnologică pentru înființarea și întreținerea plantației de cais pentru anul 1-4 de vegetație (MDL).

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE								
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1,000	1,000				1,000
B. COSTUL MATERIALELOR								
Material săditor (schema de plantare 6X4)	buc	420	10	4,200				4,200
Îngrășăminte organice	tone	60	100	6,000				6,000
Îngrășăminte minerale								
N - azotice	kg	270	1.6			432	432	864
P - fosfatice	kg	450	3.1	1,395				1,395
K - potasice	kg	300	1.8	540				540
Substanțe chimice								
Fungicide (CuSO ₄)	kg	10.0	13.0		130	130	130	390
Fungicide (Delan)	kg	1.0	448.0			448	448	896
Insecticide (Zolone)	l	1	155	155		155	155	465
Insecticid (DNO ₄ 40%)	kg	5	63				315	315
Apă	m3	50	0.1	5	5	5	5	20
C. OPERAȚII MECANIZATE								
Arătură de plantare	ha	1	650	650				650
Arătură (25 cm)	ha	1	400		400	400	400	1,200
Dscuirea	ha	1	150	150	150	150	150	600
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	600	2,400
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	300	1,200
Transportarea apei	t/km	504	2.5	1,260	1,260	1,260	1,260	5,040
Stropitul cu chimicale	ha	2	200	400	400	400	400	1,600
D. OPERAȚII MANUALE								
Plantarea	om/zi	14	30	420				420
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	10	30	300	300	300	300	1,200
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	300	1,200
Tăiatul în verde	om/zi	2	30	60	60	60	60	240
Paza	om/lună	2	350	700				700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1,774	391	494	526	3,184
F. TAXE ȘI IMPOZITE								
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	440
Fondul social		1	130	130	130	130	130	520
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				20,449	4,536	5,674	6,021	36,679

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate comercializa 1 kg de caise este de 2,3 lei/kg. La piețele agricole caisele sunt comercializate la 2,5-3,5 lei/kg. Pentru fructele de cais există o cerere sporită pe piață. Printre principalii consumatori de caise din țară sunt:

- fabricile producătoare de sucuri, gemuri și fabricile de conserve;
- fabricile producătoare de băuturi spirtoase;
- întreprinderi din comerț cu ridicata, care posedă frigidere de păstrare (caisele sunt păstrate pentru 2 săptămâni) și exportă pe piețele din Rusia, Belarusia și Ucraina;
- întreprinderile ce dispun de uscătorii pentru fructe;
- populația - pentru consum în stare proaspătă, sucuri, gemuri.

Fructul de cais are calități gustative foarte apreciate și cu un conținut bogat de zahăr, carotină, vitamine, microelemente și acizi. Sâmburele la fructul de cais este ușor detașabil. Fructele de cais se întrebuințează în stare proaspătă, uscată și prelucrată. Fructele de cais sunt utilizate la prepararea produselor de prelucrare calitative: compotului, sucurilor, dulcețuri, gemului, povidlei, marmeladei.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de caiși. Plantațiile de cais sunt slab rezistente la înghețuri și au ritmicitate în ceea ce privește obținerea caiselor. Pomul de cais are o creștere mai puternică decât cea a prunului, dar mai redusă ca a părului. Datorită cerinței relativ mari pentru căldură, aria sa de cultură este cantonată în regiunea podgoriilor și în câmpie.

Printre soiurile raionate în țara noastră cele mai valoroase sunt:

Denumirea soiului	Intrarea pe rod	Coroana	Recolta, t/ha	Fructul		Maturitatea
				masa, g	Forma	
Chișinevskii rannii	anul 4	mijlocie	19,8	36	globuloasa-ovoida	1 dec iulie
Moldavskii alimpiet	anul 4	mare	5,9-7,5	46	globuloasa	2 dec iulie
Nadejda	anul 4	mare	10,5-12,6	60	ovoida cu vârf rotunjit	2 dec iulie
Kostiujenskii	anul 5	mijlocie	21	44	ovoida	3 dec iulie
Detskii	anul 4	mare	17,2	38-45	ovoid alungită	2 dec iulie
Raduga	Anul 5	mijlocie	19,3	37	sferica cu vârful înfundat	3 dec iulie

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfunderul, în sol se încorporează 60 tone de îngrășăminte organice, 250-300 kg salpetru de amoniu, 450 kg superfosfat și 300 kg sare de potasiu la 1 ha. Este efectuată arătura de plantare la adâncime de 30-40 cm. Locul livezilor de cais este în zona podgoriilor, pe dealuri ce nu depășesc 200-350 m altitudine, precum și în zona de silvostepă. În cadrul zonelor arătate, locul plantațiilor de cais trebuie ales însă cu mult discernământ, întrucât înghețurile târzii din timpul înfloritului pot distruge frecvent recoltele. Cea mai potrivită așezare este treimea mijlocie și superioară a plantelor bine adăpostite, cu expoziție sud-vestică. Vor fi evitate fundul văilor și luncile râurilor, de-a lungul cărora se formează curenți reci de aer. Schema optimă pentru plantarea pomilor de caiși este 6x4 m. Caisul intră pe rod la 4-5 ani de la plantare și, în scurt timp, atinge producții mari. Ca plantă de cultură este pretențios, cerând expoziții vestice și sud vestice adăpostite, unde iernile nu sunt excesiv de geroase și nu bântuie înghețurile târzii. Cere soluri bine drenate și aerisite, sunt rezistente la secetă. După plantare, mai ales, în primăvară, sunt necesare 2-3 udări abundente.

Întreținerea solului în livadă este asemănătoare ca și la celelalte specii sâmburoase. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este discuirea de primăvară a livezii, cultivarea între rânduri de 4 ori în perioada de vegetație, fertilizarea cu îngrășăminte minerale și arătura în zele de toamnă.

Administrarea îngrășămintelor. Întrucât solurile țării sunt bogate în substanțe nutritive, în livezile de cais intrate pe rod se va administra anual 110 kg salpetru de amoniu, 150 kg superfosfat și 180 kg sare de potasiu la hectar. Azotul se administrează la sfârșitul lunii mai la intrarea în plină vegetație.

Tăierile de cais. Caisul crește destul de viguros, atingând coroana 6-7 m în lărgime. Forma de coroană cea mai utilizată pentru cais este vasul ameliorat sau vasul clasic. Poate fi condus însă și sub forma de piramidă etajată. Este recomandabil să se evite cât mai mult posibil rănilor provenite din tăierea ramurilor groase, deoarece favorizează scurgerea celioasă și permit infectarea lemnului cu ciuperci dăunătoare.

Protecția caiselor. Arealul de cultură a caisului fiind situat în zonele cu precipitații reduse, lucrarea solului este obligatorie în scopul păstrării apei. Rezultatele foarte bune se obțin prin aplicarea unui strat de mulci permanent, gros de 15-20 cm, sub protecția coroanei.

Pentru a preveni contaminarea caisului de citosporoză și bacterioza, precum și monilioza, clasterosporioza, verticilioza, din momentul plantării pomilor în livadă, ei se stropesc sistematic primăvara și toamna devreme după caderea frunzelor cu zeamă bordoleză. Pentru combaterea moniliozei și pățirilor de frunze plantațiile se tratează cu zeamă bordoleză sau substituenți ai zemii bordoleze.

Recoltarea caiselor. Pomii de caiși intră în rod la anul 4-5, iar la anul 7-8 intră în perioada de plină producție. În funcție de soi, schema de plantare, agrotehnica aplicată și alți factori, de pe 1 ha de caiși se pot obține 6-29 t. Recoltarea se face într-un timp cât mai redus, deoarece fructele de cais au o perioadă rapidă de coacere și sunt ușor alterabile.

Important:

- Locul livezilor de cais este în zona podgoriilor, pe dealuri ce nu depășesc 200-350 m altitudine, precum și în zona de silvostepă.
- Locul cel mai potrivit pentru înființarea plantației de caiși este treimea mijlocie și superioară a plantelor bine adăpostite, cu expoziție sud-vestică, unde vor fi evitate fundul văilor și luncile râurilor, de-a lungul cărora se formează curenți reci de aer.

- Pentru comercializarea fructelor de cași este nevoie de certificat eliberat de la Centrul Medicinii Preventive și certificat eliberat de primărie precum că producătorul dispune de plantații de cais.

Analiza vânzărilor și cheltuielilor

Pentru calculul vânzărilor s-a folosit recolta medie la hectar de 9-13 t fructe de cași. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 5-6, atunci când pomii intră în rod, iar la 7-9 ani va fi perioada de plină producție recolta sporește și poate constitui 15-19 t. Pentru al 3 an de rod recolta la hectar va constitui 15 t de caise.

Schema tehnologică pentru creșterea caisului - Anul 7 de vegetație (anul 3 de rod)

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Caise	t	15.0	2 350	35 250
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	110	1.6	176
P - fosfatice	kg	150	3.1	465
K - potasice	kg	180	1.8	324
Substanțe chimice				
Fungicide (CuSO ₄)	kg	20.0	13.0	260
Fungicide (Delan)	kg	2.0	448.0	896
Insecticide (Zolone)	l	2	155	310
Insecticid (DNOC 40%)	kg	10	63	630
Apă	m ³	84	0.1	8
Materiale pentru ambalare	lăzi	1 500	2.5	3 750
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (25 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Transportarea apei	t/km	840	2.5	2 100
Transportarea	t/km	2	2.5	4
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	10	30	300
Tăiatul în uscat	om/zi	30	30	900
Tăiatul în verde	om/zi	4	30	120
Recoltarea	om/zi	25	30	750
Paza	om/lună	2	350	700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 299
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				14 532
H. MARJA BRUTĂ (A-G)				20 718
MARJA BRUTĂ (G/H)				58.8%

Sursa: „Livada”, editura Alex-Alex, 2001

„Combaterea bolilor și dăunătorilor la plantele pomicole”, Ion Boubătrân, Chișinău 2002, pag. 52

„Preparate chimice și biologice de protecție și stimulare a creșterii plantelor”, Știința, Chișinău 1997, pag. 232

Plantație de prune

Investiția	37 700 MDL
Vânzări în anul 4 de rod	36 000 MDL
Profit brut	21 700 MDL
Perioada de recuperare a investiției	7-8 ani

Descrierea afacerii

Aprecierile deosebite pe care le are prunul se datorează productivității mari a pomilor, calității înalte a fructelor, perioadei extinse de valorificare a acestora, numeroaselor soiuri valoroase, cu coacerea de la foarte timpurie la foarte târzie și diversității gustului. Sunt cunoscute multe posibilități de valorificare a fructelor: consum în stare proaspătă, deshidratare, prelucrare ca gem, dulceață, magiun, compot, rachiu etc., Cultivarea prunelor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Plantațiile de prun produc recolte de cca. 20-30 t/ha și pot fi exploatate 20-25 de ani
- Cererea crescândă pe piața locală și externă la produsele naturale și sănătoase
- Creșterea pe piața Rusiei și a Belorusiei a cererii pentru prune în stare proaspătă și uscate
- Prezența în țară a companiilor care exportă prune în stare proaspătă și uscate și a companiilor producătoare de sucuri, gemuri, compoturi etc.

Investiția necesară

Plantația de prune este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 20-25 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acesteia în primii 3-4 ani după plantare. Înființarea unui hectar de prune și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 3 ani) necesită cca. 37,7 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 23,2 mii lei pentru 1 ha; anul II cca. 7,4 mii și anul III de vegetație cca. 6,9 mii lei pentru 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de prune pentru anul I-III de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE							
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000			1 000
B. COSTUL MATERIALELOR							
Material săditor	buc	660	10	6 600	700		7 300
Îngrășămintă organice	tone	60	100	6 000			6 000
Îngrășămintă minerale							
N - azotice	kg	100	1,6		160	160	320
P - fosfatice	kg	120	3,1	372	124	124	620
K - potasice	kg	250	1,8	450	150	150	750
Substanțe chimice				230	500	800	1 530
Apă	m3	79	0,1	8	8	8	24
C. OPERAȚII MECANIZATE							
Arătură de plantare	ha	1	650	650			650
Arătură (18 cm)	ha	1	400		400	400	800
Discurarea	ha	1	150	150	150	150	450
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	1 800
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	900
Stropitul cu substanțe chimice	ha	3	200	200	600	600	1 400
Transportarea apei	t/km	792	2,5	1 980	1 980	1 980	5 940
D. OPERAȚII MANUALE							
Plantarea	om/zi	30	30	900			900
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	1 350
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	900
Tăiatul în verde	om/zi	4	30	120	120	120	360
Paza	om/lună	2	350	700			700
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				2 031	654	614	3 299
F. TAXE ȘI IMPOZITE							
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	330
Fondul social		1	130	130	130	130	390
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				23 281	7 436	6 996	37 713

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de prune de la producător este de 1,8 lei. Printre principalii consumatori de prune sunt: comercianții de fructe, care realizează prunele la piețele din Chișinău și alte centre raionale; exportatorii de fructe proaspete; fabricile de sucuri (Orhei-Vit, Alfa Nistru); depozite angro și magazine; producătorii de fructe uscate. Cele

mai bune prețuri pot fi obținute în cazul comercializării prunelor exportatorilor de fructe în stare proaspătă și uscate însă cu condiția că fructele sunt conforme cu condițiile organoleptice și sunt calibrate după mărime și culoare. În cazul existenței capacităților de uscare și păstrare prețul la prunele Vengherca și Stanley poate crește de la 1,8 la 10-15 lei/kg.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de prune. În Moldova sunt cunoscute următoarele soiuri de prune: Ruth Gerstetter, Persicovaia, Ranniaia Hramova, Chișinevscaia ranniaia, Cabardinscaia ranniaia, Vengherca iubileinaia, Tuleu gras Vengherca crupnaia sladcaia, Sopernița, Vinete de Italia, Stanley, Senteabrskaia, Vinete de Moldova, Prezident, Pozdniaia Hramova etc. Important este ca materialul săditor să fie procurat de la pepinierele licențiate așa ca Institutului de Cercetări pentru Pomicultură, Alfa Nistru, Ampo etc.

Înființarea plantațiilor. Plantațiile de prune se înființează pe pantele interioare cu expoziție nordică, nord – vestică și vestică. Odată cu desfundatul la adâncimea de 30-40 cm, în sol se încorporează 40 – 60 tone de îngrășăminte organice, 100 – 150 kg superfosfat și 200-300 kg sare de potasiu la 1 ha. Distanțele optime de plantare a pomilor sunt de 6x4, 6x3 m (660 copaci la hectar). În aceeași parcelă se plantează 3-4 soiuri de prune, astfel alese ca să se polenizeze reciproc și, eventual, să aibă aceeași epocă de înflorire și coacere. Din fiecare soi se plantează 4-6 rânduri.

Întreținerea solului în livadă. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru, toamna se efectuează o arătură la adâncimea de 18-22 cm. Pe parcursul vegetației între rânduri se efectuează 4-5 afânări la adâncimea de 8-10 cm. Intervalele dintre pomi în rând se prelucreează cu freza hidraulică, sau manual cu sapa de 2-3 ori.

Administrarea îngrășămintelor. În livezile pe rod pe solurile cu o fertilitate slabă este necesar să se aplice 40-60 t gunoi de grajd o dată în 3-4 ani. În cazurile când nu dispunem de îngrășăminte organice se administrează îngrășăminte minerale în următoarele doze: 100 kg/ha azotat de amoniu, 120-150 kg/ha superfosfat și 250-300 kg/ha sare potasică. Se recomandă aplicarea îngrășămintelor chimice numai pe rânduri de pomi, pe banda de 1,5-2 m. Epocile de administrare sunt: superfosfatul, sarea potasică, îngrășămintele organice și 1/3 din doza de azot se încorporează toamna sub arătură. Restul îngrășămintelor de azot se aplică primăvara, 1/3 la începutul vegetației și 1/3 peste 20-30 zile în faza creșterii intensive a lăstarilor.

Combaterea bolilor și dăunătorilor. Măsurile pentru combaterea bolilor și dăunătorilor se realizează prin:

Perioada de aplicare a tratamentului	Bolile și dăunătorii care se combat	Produsele chimice și norma de aplicare
Până la înflorire	Viespea fereastră, moliile coacăzului, arsura monilia, arsură	Sumithion 50% e.c. 1,0-2,4, kg/ha, Zolone 35% e.c. – 0,8-2,8 kg/ha, BI 58 (nou) 40% e.c. 0,75-1,0 kg/ha, zeamă bordoleză 10-12 kg/ha, oxiclurură de cupru, 90% 4,0-6,0 kg/ha
Finele înfloririi – formarea fructelor	Viespea semințelor de prune, viespea fereastră, viermele prunului, păduchele cenușiu, pătarea roșie a frunzelor de prune	Sumithion 50% e.c. 1,0-2,4, kg/ha, Zolone 35% e.c. – 1,0-3,3 kg/ha, BI 58 (nou) 40% e.c. 0,75-1,0 kg/ha, Insegar 25 WP 0,4-0,6 kg/ha, oxiclurură de cupru, 90% p.u. 4,0-6,0 kg/ha
Creșterea și păguirea fructelor	Viermele prunului	Sumithion 50% e.c. 1,0-2,4, kg/ha, Zolone 35% e.c. – 1,0-3,3 kg/ha, BI 58 (nou) 40% e.c. 0,75-1,0 kg/ha, Insegar 25 WP 0,4-0,6 kg/ha
Perioada de toamnă	Complexul de maladii (uscări, clastosporioza, citosporioza), viespea semințelor de prune	Defrișarea și nimicirea pomilor și a ramurilor pierite. Curățirea rănilor până la țesutul sănătos cu dezinfectarea ulterioară cu soluție de 1% de sulfat de cupru și var de livadă. Aratul solului în jurul pomilor la adâncimea de 10-15 cm.

Recoltarea prunelor. Perioada optimă de recoltare a prunelor pentru consum în stare proaspătă este determinată de calitățile organoleptice ale fructelor, de rezistența la transportare și păstrare temporară, de culoarea caracteristică soiului respectiv, de mărimea fructelor, de densitatea pulpei, de raportul dintre conținutul substanțelor solubile și acizi organici. Prunele destinate prelucrării se culeg în faza de coacere deplină, când pielea din jurul pedunculului începe să se zbărcească ușor. La acest moment concentrația de zahăr este maximă, iar produsele obținute ar putea poseda calități deosebite de prețioase. Recoltarea prunelor se face numai pe timp uscat și răcoros după ce s-a evaporat roua. Dacă pentru consum proaspăt prunele trebuie expediate la distanțe mari, atunci acestea pot fi recoltate cu nu mai mult de 2-3 zile înainte de termenul optim, pentru a rezista mai bine la transport și între timp să-și mai îmbunătățească cât e posibil calitățile. Prunele pentru export și consum în stare proaspătă se culeg cu mâna în coșuri speciale, căptușite în interior cu pânză, sub care se pune talaș mărunțit. Fructele culese se așează cu grijă în lădiță iar pentru a preveni vătămarea prunelor, capacitatea coșurilor sau a găleților de recoltare nu trebuie să depășească 5-6 kg.

Important:

- Prunul este o specie pretențioasă față de căldură și apă, dar rezistă la temperaturile joase și este relativ rezistentă la secetă. În regim irigat soiurile de prune fructifică regulat și produc recolte mari de calitate înaltă
- Prunul valorifică bine solurile subțiri și sărace iar unele soiuri dau producții mari și pe solurile grele și umede, bogate în argilă

Analiza veniturilor și cheltuielilor

La respectarea strictă a tehnologiei de producție plantațiile de prune după intrarea lor în plină producție (anul 4-5 după plantare), asigură recolte de fructe de 10-25 tone la hectar. Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 20 tone. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 4 de rod atunci când pomii intră în perioada de plină producție.

Schema tehnologică pentru creșterea prunelor în anul 4 de rod (anul 7 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Prune	kg	20 000	1,8	36 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	100	1,6	160
P - fosfatice	kg	90	3,1	279
K - potasice	kg	90	1,8	162
Substanțe chimice				1 600
Apă	m3	145	0,1	15
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (18 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul cu substanțe chimice	ha	3	200	600
Transportarea apei	t/km	1 452	2,5	3 630
Transportarea	t/km	240	2,5	600
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	25	30	750
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150
Recoltarea și sortarea	om/zi	50	30	1 500
Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 270
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				14 205
MARJA BRUTĂ (A-G)				21 795
MARJA BRUTĂ (G/A)				61%

Sursa: "Calendarul pomicultorului", Valerian Balan, Chișinău 2001, AgroInform
 „Recoltarea Fructelor”, Îndrumar, Chișinău 2002, pag. 42, ACSA
 „Înființarea plantațiilor pomicole”, Chișinău 2001, AgroInform
 „Combaterea bolilor și dăunătorilor în plantațiile pomicole” Ion Boubătrân, Chișinău 2002, ACSA
 „Cultura prunului”, G. Brobotă, București 1991

Plantație de nuci

Investiția	34 700 MDL
Vânzări în anul 4 de rod	30 000 MDL
Profit brut	21 000 MDL
Perioada de recuperare a investiției	12-14 ani

Descrierea afacerii

Însemnătatea economică a nukului rezultă atât din produsele alimentare de mare valoare, pe care acest arbore le oferă, cât și sub raportul utilizării lemnului, scoarței, frunzelor, cojii verzi și uscate a nucilor etc. Miezul de nucă conține substanțe grase, hidrați de carbon, substanțe proteice, acid ascorbic, săruri minerale, vitaminele A,B,E,P, fiind considerat un aliment concentrat, cu valoare energetică mare. Din miezul de nucă se extrage un ulei comestibil și tehnic de calitate superioară, care este utilizat în tehnică și pictură.

Cultivarea nucilor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- plantația de nuc poate fi exploatată cca. 30 – 60 de ani iar perioada de recuperare a investiției este de 12-14 ani
- cererea pe piață a miezului de nucă este foarte mare iar prețurile pentru produse calitative sunt în creștere
- nucul este un arbore pentru fixarea alunecărilor de teren pe pante, este larg folosit în lucrările de ameliorații agrosilvice și de-a lungul drumurilor pentru combaterea vânturilor puternice

Investiția necesară

Plantația de nuc este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 30 – 60 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acesteia în primii 7-8 ani după plantare. Înființarea unui hectar de nuc și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 7 ani) necesită cca. 35 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 16,2 mii lei pentru 1 ha; anul II - VII de vegetație cca. 3,1 mii lei anual pentru 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de nuc pentru anul I-VII de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	Anul V	Anul VI	Anul VII	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE											
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000							1 000
B. COSTUL MATERIALELOR											
Material săditor	buc	100	30	3 000							3 000
Îngrășăminte organice	tone	50	100	5 000							5 000
Îngrășăminte minerale											
N - azotice	kg	100	1,6	160	53	53	53	53	53	53	480
P - fosfatice	kg	200	3,1	620	124	124	124	124	124	124	1 364
K - potasice	kg	100	1,8	180	60	60	60	60	60	60	540
Apă	m3	12	0,1	1	1	1	1	1	1	1	8
C. OPERAȚII MECANIZATE											
Arătură de plantare	ha	1	650	650							650
Arătură (25 cm)	ha	1	400		400	400	400	400	400	400	2 400
Discurarea	ha	1	150	150	150	150	150	150	150	150	1 050
Cultivarea	ha	3	150	450	450	450	450	450	450	450	3 150
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	300	300	300	300	2 100
Transportarea apei	t/km	120	2,5	300	300	300	300	300	300	300	2 100
D. OPERAȚII MANUALE											
Plantarea	om/zi	30	30	900							900
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	10	30	300	300	300	300	300	300	300	2 100
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	300	300	300	300	2 100
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150	150	150	150	150	150	150	1 050
Paza	om/lună	3	350	1 050							1 050
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 451	259	259	259	259	259	259	3 004
F. TAXE ȘI IMPOZITE											
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	110	110	110	770
Fondul social		1	130	130	130	130	130	130	130	130	910
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				16 202	3 087	3 087	3 087	3 087	3 087	3 087	34 727

Piața de desfacere

Nucile constituie un important articol de export, solicitat în proporții tot mai mari pe piața internă și externă. Deficitul acestui produs pe piața europeană este de 100 mii tone. Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de miez de nucă direct de la producător este de 30 lei. În 2002 Moldova a exportat 10 544 tone de nuci, în 2001 - 6 815 tone, iar în 2000 - 6 222,7 tone (în special, în Franța, Austria, Grecia, Germania, România și Spania). Principalii consumatori locali de miez de nucă sunt: fabricile Bucuria și Franzeluța, patiseriile, cofetăriile și covrigăriile mici, exportatorii de nuci, depozite angro și magazine. Cele mai bune prețuri pot fi negociate cu exportatorii de nuci iar principalii factori care determină prețul sunt: calibrul, culoarea,

conținutul chimic, cantitatea negociată și ambalajul (în cele mai dese cazuri ambalajul este al exportatorului).

Lemnul de nuc este apreciat ca material pentru fabricarea mobilei fine, dar mai ales pentru fabricarea furnirului. Coaja verde și frunzele conțin cantități mari de vitamina C, iod, substanțe tonante. Din coaja tare a nucilor se prepară cărbune activ.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de nuc pentru producție. Soiurile omologate în Moldova au fost create în ultimii 40 de ani de către Ion Țurcanu la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură și include cinci soiuri: Chișinău, Călărași, Corjeuți, Costiujeni și Schinoasa. Ele sunt bine adaptate la condițiile de mediu, au un grad sporit de rezistență la principalele maladii, anual asigură recolte mari, iar caracteristicile de bază a nucilor nu cedează soiurilor recunoscute din selecția mondială. În ultimii ani s-au evidențiat și alte soiuri noi, cum ar fi soiurile Cogălniceanu și Cazacu, care după productivitate și calitatea producției sunt mai superioare. Este foarte important ca materialul săditor să fie procurat de la întreprinderile care dețin licență pentru producerea butașilor. Caracteristicile de bază ale soiurilor recomandate pentru producție sunt:

Denumirea soiului	Mărimea medie a fructului, g	Recolta la pom, kg	Conținutul miezului, %
1. Călărași	14,3	20 – 25	51,3
2. Chișinău	10,1	18 – 22	49,3
3. Costiujeni	14,1	22 – 25	50,4
4. Corjeuți	10,2	25 – 30	49,7
5. Schinoasa	13,2	23 – 25	50,0

Înfăințarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea la adâncimea de 30-40 cm, în sol se încorporează 40 – 50 tone de îngrășăminte organice, 150 – 250 kg superfosfat și 80 – 100 kg sare de potasiu la 1 ha. Distanțele optime de plantare a pomilor sunt de 8x8 sau 8x10 m pe solurile sărace și 10x10 m pe solurile fertile. Dimensiunile gropilor trebuie să aibă diametrul de 0,6 m și 0,5 m adâncime, iar în groapa de plantat se recomandă de introdus 10-15 kg de gunoi de grajd ars amestecat cu pământ. Pentru asigurarea polenizării, într-o parcelă se plantează 3-4 soiuri de nuc, așa încât soiurile protogine și cele protandre să fie în raport de 10:1.

Întreținerea solului în livadă. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru, care poate alterna cu plante anuale de cultură, ce pot fi utilizate ca îngrășământ verde. Arătura de toamnă se face la adâncimea de 18-20 cm, iar cele 3-4 afânări de sol la 8-10 cm. În plantațiile irigate pe terenuri în pantă, solul se poate menține înțelenit, lucrându-se numai în jurul pomilor.

Administrarea îngrășămintelor. Până la intrarea în rod, îngrășămintele se administrează la fiecare pom în parte, cantitatea lor variind în funcție de suprafața proiecției coroanei, astfel ca la fiecare metru pătrat să revină anual câte 10-12 g azot, 4-5 g fosfor și 3-4 g caliu (substanță activă). În perioada de plină producție îngrășămintele se administrează pe toată suprafața în cantități de 90-120 kg cu azot și numai la nevoie câte 30-40 kg îngrășămintele fosfatice și potasice.

Irigarea este un element tehnologic foarte important care sporește atât productivitatea nucilor cât și calitatea producției. Normele de udare sunt mai mari față de celelalte specii pomicole și alcătuiesc 400-500 m³ la hectar și 1000 m³ la hectar, când se fac udări de aprovizionare în preajma iernii.

Combaterea bolilor și dăunătorilor. Printre cele mai periculoase boli ale nucului sunt: a) *bacterioza sau arsura bacteriană* – se manifestă sub formă de puncte mici, translucide, devenind mai târziu pete de culoare neagră. Combaterea se efectuează prin stropirea cu zeamă bordoleză de 1%. Tratamentul începe odată cu înfrunzitul și se repetă după 7-10 zile; b) *antracoza nucului* – pe suprafața frunzelor se formează mai întâi pete circulare de culoare cafeniu-cenușie, care mai târziu se măresc, pe partea inferioară apar puncte negre. Boala se combate prin stropiri repetate cu zeamă bordoleză de 1%.

Recoltarea nucilor. Maturitatea nucilor și recoltarea lor nu au loc o dată la toți pomii și nici măcar odată pe același pom. În legătură cu aceasta culesul se face în 2-3 reprize, pe măsura ce se maturează. Recoltarea prematură a nucilor duce la pierderi considerabile a producției (25-40%), dar mai ales la deteriorarea calității. Nucile culese se curăță imediat de coaja verde. După descojire nucile se spală în căzi cu apă potabilă timp de 2-3 minute, după ce se pun la uscare cu curenți de aer fie pe stelaje, în locuri bine aerisite fie în cuptoare speciale. Nucile se păstrează la temperaturi sub 10°C, în locuri uscate, bine aerisite în saci sau lăzi. În frigider la 0°C se pot păstra câțiva ani.

Important:

- În perioada repausului obligatoriu arborii de nuc rezistă la temperaturi de până la -25 grade, între -25 și -27 grade degeră amănții și o parte din mugurii vegetativi, la -28-29 grade degeră și ramurile anuale, iar mai jos de -30 grade se înregistrează înghețarea până la colet a pomilor tineri și degerarea parțială a ramurilor de 2-4 ani
- Înghețurile de primăvară târzii de -1 grad distrug fructele, frunzele și lăstarii tineri
- Preferă soluri profunde, suficient de fertile, cu capacitatea bună de reținere a apei, reacție neutră, ușor acidă sau slab alcalină (pH -6-7,5), subsol permeabil, bine aprovizionate cu calciu și cu pânza apei freatică sub 3-3,5 m

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 2500 kg fructe în coajă și conținutul mediu de miez de 40% din greutatea fructelor (decă 1000 kg de miez la hectar). Această recoltă este caracteristică începând cu anul 4 de rod atunci când pomii intră în perioada de plină producție. Pentru primii ani de rod recolta la hectar va constitui cca. 400 - 700 kg de miez.

Schema tehnologică pentru creșterea nucului în anul 4 de rod (anul 11 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Miez de nucă	kg	1 000	30	30 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	120	1,6	192
P - fosfatice	kg	40	3,1	124
K - potasice	kg	40	1,8	72
Apă	m3	22	0,1	2
Materiale pentru ambalare	saci	100	4	400
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (25 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Transportarea apei	t/km	220	2,5	550
Transportarea	t/km	25	3	63
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	10	30	300
Tăiatul în uscat	om/zi	5	30	150
Tăiatul în verde	om/zi			0
Recoltarea	om/zi	20	30	600
Spargerea, sortarea și calibrarea	om/zi	100	30	3 000
Paza	om/lună	2	500	1 000
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				775
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				8 768
MARJA BRUTĂ (A-G)				21 232
MARJA BRUTĂ (G/A)				71%

Sursa: "Nucul, Migdalul și Alunul", I. Țurcanu, E. Borozan, Chișinău 2002, pag. 33

Plantație de gutui

Investiția	34 200 MDL
Vânzări în anul 4 de rod	30 000 MDL
Profit brut	16 900 MDL
Perioada de recuperare a investiției	7 - 8 ani

Descrierea afacerii

Gutuiul are o valoare economică mai mică ca mărul și părul, fiind mai puțin răspândit în cultură. Cu toate acestea sunt cunoscute multe posibilități de valorificare a fructelor: consum în stare proaspătă, deshidratare, prelucrare ca gem, dulceață, magiun, compot etc., Cultivarea gutuiului este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Plantațiile de gutui produc recolte de cca. 20-30 t/ha și pot fi exploatare 20-30 de ani
- Cererea crescândă pe piața locală și externă la produsele naturale și sănătoase
- Prezența în țară a companiilor producătoare de sucuri, gemuri, compoturi etc.
- Utilizarea gutuiului la producerea iaurturilor

Investiția necesară

Plantația de gutui este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 20-30 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acestuia în primii 3-4 ani după plantare. Înființarea unui hectar de gutui și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 3 ani) necesită cca. 34 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 21,5 mii lei pentru 1 ha; anul II cca. 6,5 mii și anul III de vegetație cca. 6,1 mii lei pentru 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de gutui pentru anul I-III de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE							
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000			1 000
B. COSTUL MATERIALELOR							
Material săditor	buc	600	9	5 400	630		6 030
Îngrășămintă organice	tone	60	100	6 000			6 000
Îngrășămintă minerale							
N - azotice	kg	100	1,6		160	160	320
P - fosfatice	kg	120	3,1	372	124	124	620
K - potasice	kg	250	1,8	450	150	150	750
Substanțe chimice				100	300	600	1 000
Apă	m3	72	0,1	7	7	7	22
C. OPERAȚII MECANIZATE							
Arătură de plantare	ha	1	650	650			650
Arătură (18 cm)	ha	1	400		400	400	800
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	450
Cultivarea	ha	3	150	450	450	450	1 350
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	900
Stropitul cu substanțe chimice	ha	2	200	200	400	400	1 000
Transportarea apei	t/km	720	2,5	1 800	1 800	1 800	5 400
D. OPERAȚII MANUALE							
Plantarea	om/zi	30	30	900			900
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	1 350
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	900
Tăiatul în verde	om/zi	4	30	120	120	120	360
Paza	om/lună	2	350	700			700
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 865	574	541	2 980
F. TAXE ȘI IMPOZITE							
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	330
Fondul social		1	130	130	130	130	390
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				21 454	6 555	6 192	34 202

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de gutui de la producător este de 1,5 lei. Printre principalii consumatori de gutui sunt: comercianții de fructe, care realizează gutuii la piețele din Chișinău și alte centre raionale; exportatorii de fructe proaspete; fabricile de sucuri; depozite angro și magazine; producătorii de fructe uscate și producătorii de iaurturi. Cele mai bune prețuri pot fi obținute în cazul comercializării gutuiilor exportatorilor de fructe în stare proaspătă și producătorilor de iaurturi însă cu condiția că fructele sunt conforme cu condițiile organoleptice și sunt calibrate după mărime și culoare.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de gutui. În Moldova sunt cunoscute următoarele soiuri de gutui: Auriu, Turunciukskaia, lantarnaia Moldaviei, Jujanka, Zarea, Cometa, Urosoc etc. Important este ca materialul săditor să fie procurat de la pepinierele licențiate așa ca Institutului de Cercetări pentru Pomicultură, Alfa Nistru, Ampo etc.

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea la adâncimea de 50-60 cm, în sol se încorporează 40 – 60 tone de îngrășăminte organice, 100 – 150 kg superfosfat și 200-300 kg sare de potasiu la 1 ha. Distanțele optime de plantare a pomilor sunt de 4,5x2,5 5x3,5 m (600 copaci la hectar). În aceeași parcelă se plantează 2-3 soiuri de gutui cu aceeași epocă de înflorit.

Întreținerea solului în livadă. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru, toamna se efectuează o arătură la adâncimea de 18-22 cm. Pe parcursul vegetației între rânduri se efectuează 4-5 afânări la adâncimea de 8-10 cm. Intervalele dintre pomi în rând se prelucerează cu freza hidraulică, sau manual cu sapa de 2-3 ori.

Administrarea îngrășămintelor. În livezile pe rod pe solurile cu o fertilitate slabă este necesar să se aplice 40-60 t gunoi de grajd o dată în 3-4 ani. În cazurile când nu dispunem de îngrășăminte organice se administrează îngrășăminte minerale în următoarele doze: 300 kg/ha azotat de amoniu, 250-300 kg/ha superfosfat și 250-300 kg/ha sare potasică. Se recomandă aplicarea îngrășămintelor chimice numai pe rânduri de pomi, pe banda de 1,5-2 m. Epocile de administrare sunt: superfosfatul, sarea potasică, îngrășămintele organice și 1/3 din doza de azot se încorporează toamna sub arătură. Restul îngrășămintelor de azot se aplică primăvara, 1/3 la începutul vegetației și 1/3 peste 20-30 zile în faza creșterii intensive a lăstarilor.

Tăierea pomilor de gutui. Gutuiul rodește pe ramuri anuale lungi și măciulii. Practic, tăierile de fructificare se bazează pe ramurile de semischelet, prin a căror tăiere, în zona lemnului de 4-5 ani, se elimină măciuliile epuizate și se creează condiții de stimulare a creșterilor anuale. Semischeletul se scurtează deasupra unei măciulii viguroase, iar după scurtare se rădesc măciuliile la 10-15 cm. În vederea normării încărcăturii cu rod, o parte din ramurile anuale de pe ramurile de schelet se scurtează la 3-4 muguri.

Combaterea bolilor și dăunătorilor. Măsurile pentru combaterea bolilor și dăunătorilor se realizează prin:

Perioada de aplicare a tratamentului	Bolile și dăunătorii care se combat	Produsele chimice și norma de aplicare
Dezmugurirea	Moniloza, Bacterioza	Zeamă bordoleză 10 kg/ha (după sulfat de cupru)
Înainte de înflorire	Moniloza, bacterioza	Zeamă bordoleză 10 kg/ha (după sulfat de cupru)
După înflorire	Bacterioza	Zeamă bordoleză 10 kg/ha (după sulfat de cupru)
Iulie – august	Viermele oriental	Zolone, 35% e.c. 2,0-3,0 kg/ha
În timpul căderii frunzelor	Bacterioza	Zeamă bordoleză 10 kg/ha (după sulfat de cupru)

Recoltarea gutuiilor. Perioada optimă de recoltare a gutuiului este luna septembrie. Fructele sunt sortate după calitatea exterioară și mărime și sunt aranjate în lăzi în ordine de dreptunghi, de șah sau diagonală. Condițiile de păstrare sunt asemănătoare cu cele ale perelor și merelor.

Important:

- Gutuiul necesită condiții de lumină intensă, se adaptează relativ ușor, atât la zonele mai răcoroase, cât și în cele excesiv de calde
- Preferă terenuri mai adăpostite, lipsite de vânturi și geruri mari
- Gutuiul rezistă vreme îndelungată atât pe terenurile secetoase, cât și pe cele cu un exces parțial de umiditate
- Pentru cultura gutuiului se valorifică bine solurile ușoare, fertile și suficient de umede

Analiza veniturilor și cheltuielilor

La respectarea strictă a tehnologiei de producție plantațiile de gutui după intrarea lor în plină producție (anul 4-5 după plantare), asigură recolte de fructe de 20-30 tone la hectar. Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 20 tone. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 4 de rod atunci când pomii intră în perioada de plină producție.

Schema tehnologică pentru creșterea prunelor în anul 4 de rod (anul 7 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Gutui	kg	20 000	1,5	30 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	100	1,6	160
P - fosfatice	kg	90	3,1	279
K - potasice	kg	90	1,8	162
Substanțe chimice				1 000
Apă	m3	132	0,1	13
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (18 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600

Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul cu substanțe chimice	ha	3	200	600
Transportarea apei	t/km	1 320	2,5	3 300
Transportarea	t/km	200	2,5	500
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	25	30	750
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150
Recoltarea și sortarea	om/zi	50	30	1 500
Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 166
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				13 071
MARJA BRUTĂ (A-G)				16 929
MARJA BRUTĂ (G/A)				56%

Sursa: "Calendarul pomicultorului", Valerian Balan, Chișinău 2001, AgrolInform

"Înființarea plantațiilor pomicole", Chișinău 2001, AgrolInform

"Combaterea bolilor și dăunătorilor în plantațiile pomicole" Ion Boubătrân, Chișinău 2002, ACSA

Plantație de pere

Investiția	37 100 MDL
Vânzări în anul 4 de rod	36 000 MDL
Profit brut	22 800 MDL
Perioada de recuperare a investiției	6 ani

Descrierea afacerii

Părul este o specie prețioasă, fructele căruia au calități gustative și nutritive mult apreciate de consumatori. Fructul conține zahăr, substanțe proteice, substanțe tanoide, substanțe minerale, acizi și vitamina C. Datorită conținutului bogat, fructele de păr au calități curative în tratarea diferitor boli (cardiovasculare și stomacale). Partea cea mai însemnată de fructe se consumă în stare proaspătă, restul este destinat industriei prelucrătoare pentru prepararea diferitor conserve alimentare (pere în sirop, marmeladă, gelatină, suc, nectar, pere uscate etc.).

Cultivarea perelor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Plantația de păr poate fi exploatată 20 de ani iar investiția se recuperează în numai 6 ani
- Cererea crescândă pe piața locală și externă la produsele naturale și sănătoase
- Prezența în țară a întreprinderilor care se ocupă cu prelucrarea și uscarea perelor

Investiția necesară

Plantația de păr este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 15 – 20 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acestuia în primii 3-4 ani după plantare. Înființarea unui hectar de pere și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 3 ani) necesită cca. 37,1 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 24,3 mii lei pentru 1 ha; anul II cca. 5,9 mii și anul III de vegetație cca. 6,8 mii lei pentru 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de pere pentru anul I-III de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE							
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000			1 000
B. COSTUL MATERIALELOR							
Material săditor	buc	500	12	6 000			6 000
Îngrășăminte organice	tone	80	100	8 000			8 000
Îngrășăminte minerale							
N - azotice	kg	100	1,6		160	160	320
P - fosfatice	kg	120	3,1	372	124	124	620
K - potasice	kg	250	1,8	450	150	150	750
Substanțe chimice				230	300	1 100	1 630
Apă	m3	60	0,1	6	6	6	18
C. OPERAȚII MECANIZATE							
Arătură de plantare	ha	1	650	650			650
Arătură (18 cm)	ha	1	400		400	400	800
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	450
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	1 800
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	900
Stropitul cu substanțe chimice	ha	3	200	200	600	600	1 400
Transportarea apei	t/km	600	2,5	1 500	1 500	1 500	4 500
D. OPERAȚII MANUALE							
Plantarea	om/zi	30	30	900			900
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	1 350
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	900
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150	150	150	450
Paza	om/lună	2	350	700			700
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				2 126	519	599	3 244
F. TAXE ȘI IMPOZITE							
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	330
Fondul social		1	130	130	130	130	390
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				24 324	5 949	6 829	37 102

Piața de desfacere

Recolta globală de pere în Moldova este de 11,8 mii t, pe când numai pentru consum în stare proaspătă sunt necesare anual cca. 30 – 40 mii tone. Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de pere de la producător este de 1,8 lei. Printre principalii

consumatori de pere sunt: comercianții de fructe, care realizează perele la piețele din Chișinău și alte centre raionale; exportatorii de fructe proaspete; fabricile de sucuri așa ca Orhei-Vit și Alfa Nistru etc.; producători de iaurturi; depozite angro și magazine; producătorii de fructe uscate. Cele mai bune prețuri pot fi obținute în cazul comercializării perelor exportatorilor de fructe și producătorilor de pere uscate însă cu condiția că fructele sunt conforme cu condițiile organoleptice și sunt calibrate după mărime și culoare.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de pere. În Moldova sunt omologate 16 soiuri de păr, din care 38%, sunt de proveniență a Institutului de Cercetări pentru Pomicultură. În structura sortimentului de păr în Moldova sunt 44% soiuri de vară, 31% soiuri de toamnă și 25% soiuri de iarnă. Printre soiurile de păr omologate în Moldova putem enumera:

Denumirea soiului	Mărimea fructului, g	Recolta, tone/ha	Denumirea soiului	Mărimea fructului, g	Recolta, tone/ha
Untoasa Giffard	80-100	15-20	Williams Rouge Delbrad	160-200	18-35
Untoasa Precoce Morettini	150-250	18-45	Socrovișce	200-350	18-30
Zorika	120-130	20-30	Untoasa Bosc	150-260	20-30
Favorita lui Clapp	130-230	20-30	Moldovanca	150-160	15-20
Cook Starling Delicious	140-160	15-20	Noiabriskaia	185-250	25-35
Starkrimson	190-270	25-30	Văstavocinaia	200-350	18-30
Williams	150-250	20-30	Untoasa Hardenpont	140-200	18-40

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea la adâncimea de 30-40 cm, în sol se încorporează 60 – 120 tone de îngrășăminte organice, 100 – 150 kg superfosfat și 200-300 kg sare de potasiu la 1 ha. Distanțele optime de plantare a pomilor sunt de 5x4, 4x3 m. În livezile comerciale de păr, pentru polenizarea normală, se recomandă de plantat blocuri a câte 3-4 soiuri. Distanța maximă dintre două soiuri interfertile trebuie să nu treacă de 50-60 m. Pomii se plantează în gropi cu diametrul de 60 cm și adâncimea de 0,7m.

Întreținerea solului în livadă este asemănătoare ca și la celelalte specii sămănțoase. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru, toamna se efectuează o arătură la adâncimea de 18-22 cm. Pe parcursul vegetației între rânduri se efectuează 4-5 afânări la adâncimea de 8-10 cm. Intervalele dintre pomi în rând se prelucurează cu freza hidraulică, sau manual cu sapa de 2-3 ori.

Administrarea îngrășămintelor. În livezile pe rod pe solurile cu o fertilitate slabă este necesar să se aplice 40-60 t gunoi de grajd o dată în 3-4 ani, gunoi de păsări 1,5-2,5 t/ha o dată la 2-3 ani, compost 10-20 t/ha o dată în 2-3 ani. În cazurile când nu dispunem de îngrășăminte organice se administrează îngrășăminte minerale în următoarele doze: 100 kg/ha azotat de amoniu, 120-150 kg/ha superfosfat și 250-300 kg/ha sare potasică. Se recomandă aplicarea îngrășămintelor chimice numai pe rânduri de pomi, pe banda de 1,5-2 m. Epocile de administrare sunt: superfosfatul, sarea potasică, îngrășămintele organice și 1/3 din doza de azot se încorporează toamna sub arătură. Restul îngrășămintelor de azot se aplică primăvara, 1/3 la începutul vegetației și 1/3 peste 20-30 zile în faza creșterii intensive a lăstarilor.

Combaterea bolilor și dăunătorilor. Măsurile pentru combaterea bolilor și dăunătorilor se realizează prin:

Perioada de aplicare a tratamentului	Bolile și dăunătorii care se combat	Produsele chimice și norma de aplicare
Repaus vegetativ, toamna ori primăvara până la înmugurire la t ^o aerului nu mai înaltă de +20°C și nu mai joasă de +4°C o dată în 3 ani	Păduchi țestoși, ouă afide, acarieni. Studii de iernare a agenților patogeni	DNOC 40% p.s. – 10-15 kg/ha
Începutul dezmuguririi mugurilor flori	Rapăn, bolile bacteriene. Adulții hibernați de purici melifere, cotari	Zeamă bordoleză de 1% - 10-15 kg suflat de cupru la 1 ha sau Bi-58 40% e.c. – 1,0 l/ha sau Zolone 35% e.c. – 3,0 l/ha
Răsfirarea inflorescențelor „Butonul alb”	Rapăn, bolile bacteriene, puricele melifer, viespea părului, afidele și alți dăunători	Zeamă bordoleză de 1% - și Sumithion 50% e.c. 3 l/ha sau Bi-58 40% e.c. – 1,0 l/ha sau Zolone 35% e.c. – 3,0 l/ha
Sfârșitul înfloritului (75% petale sunt scuturate)	Rapăn, pătarea albă și btună, monilioza, bolile bacteriene, acarieni, insecte defoliatoare, afide, puricele melifer	Zeamă bordoleză de 1% și Bi-58 40% e.c. – 1,0 l/ha sau Zolone 30% p.u. – 3,0 kg/ha sau Decis 2,5% e.c. – 1,0 l/ha
Fructele cu diametru 0,5 cm (la avertizare)	Rapăn, pătarea albă și btună, monilioza, acarieni, insecte defoliatoare, afide, viermele părului G1	Oxiclorură de cupru 90% p.u. 4-6 kg sulfat de cupru la 1 ha și Bi-58 (nou) 40% e.c. – 1,0 l/ha sau Zolone 35% e.c. – 3,0 l/ha sau Decis 2,5% e.c. – 1,0 l/ha

Recoltarea perelor. Soiurile de vară se recoltează cu 6-8 zile înainte de maturitatea de consum, soiurile de toamnă cu 10-14 zile înainte, iar soiurile de iarnă cât mai târziu. Recoltarea perelor poate fi înfăptuită într-o etapă sau 2-3, în dependență de soi. Sortarea se face după cules la 1-2 zile la soiurile de vară, 2-3 zile la soiurile de toamnă și 3-5 zile la soiurile de iarnă în lăzi de 20-30 kg. Condițiile de păstrare a perelor diferă în dependență de soi.

Important:

- reușește bine în zonele cu 600-800 mm precipitații anuale și cu o umiditate relativă a aerului de 70-80%

- pârul se cultivă în partea inferioară a pantei cu expoziție nord – vestică, vestică și sud vestică
- preferă terenuri cu o textură mijlocie, adânci, bogate în elemente minerale și cu umiditate suficientă

Analiza veniturilor și cheltuielilor

La respectarea strictă a tehnologiei de producție plantațiile de pâr după intrarea lor în plină producție (anul 4 după plantare), asigură recolte de fructe de 10-30 tone la hectar. Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 20 tone. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 4 de rod atunci când pomii intră în perioada de plină producție.

Schema tehnologică pentru creșterea pârului în anul 4 de rod (anul 7 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Pere	kg	20 000	1,8	36 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	100	1,6	160
P - fosfatice	kg	90	3,1	279
K - potasice	kg	90	1,8	162
Substanțe chimice				1 400
Apă	m3	110	0,1	11
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (18 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul cu substanțe chimice	ha	4	200	800
Transportarea apei	t/km	1 100	2,5	2 750
Transportarea	t/km	200	2,5	500
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	20	30	600
Tăiatul în verde	om/zi	6	30	180
Recoltarea și sortarea	om/zi	55	30	1 650
Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				
				1 174
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				
				13 156
MARJA BRUTĂ (A-G)				
				22 844
MARJA BRUTĂ (G/A)				
				63%

Sursa: "Cultivarea Pârului", I. Grosu, Chișinău 2003, ACSA

„Recoltarea Fructelor”, Îndrumar, Chișinău 2002, pag. 48, ACSA

„Îndrumări tehnologice pentru producătorii de fructe”, V. Balan, Chișinău 2002, pag. 37, ACSA

Plantație de corn

Investiția	54 000 MDL
Vânzări în anul 4 de rod	30 000 MDL
Profit brut	13 900 MDL
Perioada de recuperare a investiției	9-10 ani

Descrierea afacerii

Însemnătatea economică a cornului se datorează, în primul rând, fructelor sale, folosite de populație, atât în stare proaspătă cât și pentru prepararea unor produse alimentare și terapeutice de mare valoare. În industria alimentară coarnele se folosesc la prepararea compotului, siropului, sucului, dulceței, marmeladei, a diferitor paste. Deasemenea cornul este cunoscut și ca plantă medicinală. Cultivarea coarnelor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Plantațiile de coarne produc recolte de cca. 20-40 t/ha și pot fi exploatate 30-40 de ani
- Cererea crescândă pe piața locală și externă la produsele naturale și sănătoase
- Cornul practic nu este atacat de boli și dăunători și nu cere măsuri de combatere
- Din mezocarpul și miezul sămburilor se obține ulei tehnic, din sămburi se prepară surogat de cafea
- Lemnul, scoarța și frunzele sunt bogate în taninuri și se folosesc în industria pielei
- Prezența în țară a companiilor producătoare de sucuri, gemuri, compoturi etc.

Investiția necesară

Plantația de coarne este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 30-40 ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acesteia în primii 3-4 ani după plantare. Înființarea unui hectar de coarne și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 4 ani) necesită cca. 54 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 30,8 mii lei pentru 1 ha; anul II cca. 7,7 mii și anul III și IV de vegetație cca. 7,7 mii lei pentru 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de coarne pentru anul I-IV de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE								
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000				1 000
B. COSTUL MATERIALELOR								
Material săditor	buc	1 250	9	11 250				11 250
Îngrășămintă organice	tone	50	100	5 000				5 000
Îngrășămintă minerale								0
N - azotice	kg	100	1,6		160	160	160	480
P - fosfatice	kg	400	3,1	1 240	248	248	248	1 984
K - potasice	kg	200	1,8	360	120	120	120	720
Apă	m3	150	0,1	15	15	15	15	60
C. OPERAȚII MECANIZATE								
Arătură de plantare	ha	1	650	650				650
Arătură (18 cm)	ha	1	400		400	400	400	1 200
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	150	600
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	600	2 400
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	300	1 200
Transportarea apei	t/km	1 500	2,5	3 750	3 750	3 750	3 750	15 000
D. OPERAȚII MANUALE								
Plantarea	om/zi	60	30	1 800				1 800
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	450	1 800
Tăiatul în uscat	om/zi	15	30	450	450	450	450	1 800
Tăiatul în verde	om/zi	6	30	180	180	180	180	720
Paza	om/lună	2	350	700				700
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				2 720	682	682	682	4 766
F. TAXE ȘI IMPOZITE								
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	440
Fondul social		1	130	130	130	130	130	520
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				30 855	7 745	7 745	7 745	54 090

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de coarne de la producător este de 1,2 lei. Printre principalii consumatori de coarne sunt: comercianții de fructe, care realizează coarnele la piețele din Chișinău și alte centre raionale; exportatorii de fructe proaspete; fabricile de sucuri (așa ca Orhei-Vit, Alfa Nistru); producătorii de fructe uscate și fructe congelate. Cele mai bune prețuri pot fi obținute în cazul comercializării coarnelor exportatorilor de fructe uscate și congelate și fabricilor de sucuri.

Desfăș

Soiuri

la Institutul
dețin licen

Înființ

zonele de
intensivă
200-250
optimală
într-o par

Întreț

arătură la
Intervalele

Admini

gunoi de
minerale
recomand
superfosf
îngrășăm
lăstarilor.

Irigar

necesare
coarne.

Recolt

Dat fiind
Recoltatu
mai urgen

Import

- Rezi
- po
- Se c
- Cor
- Creș
- pe s

Analiz

La resp
plantare),
tone. Acea

Schem

A. VÂNZĂR

Coarne

B. COSTUL

Îngrășămi

N - azotic

P - fosfat

K - potasi

Apă

C. OPERAȚ

Arătură (1

Discuirea

Cultivarea

Fertilizare

Transport

Transport

D. OPERAȚ

Prășitul pe

Tăiatul în u

Tăiatul în v

Recoltarea

Desfășurarea afacerii

Soiuri de coarne. Sortimentul omologat de corn din Moldova include 3 soiuri: Baimaclia, Bucovăț și Orhei care au fost create la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură. Important este ca materialul săditor să fie procurat de la pepinierele pomicele care dețin licență pentru producerea materialului săditor așa ca Institutul de Cercetări pentru Pomicultură.

Înființarea plantațiilor. Reieșind din cerințele mari ale cornului față de umiditatea solului, cele mai preferate sunt zonele de Nord și Centru a țării pe terenurile plane și pantele cu expoziții nord-vestice, nordice și nord estice. Pentru cultura intensivă a cornului, terenul înainte de plantare se fertilizează cu 40-50 tone gunoi de grajd, 500-600 kg de superfosfat și 200-250 kg sare potasică la 1 hectar. Desfundatul se face la adâncimea de 40-60 cm cu 3-4 luni înainte de plantare. Schema optimă de plantare a cornului în condițiile noastre este de 4x2 m (1250 pomi /ha). Pentru asigurarea polenizării încrucișate, într-o parcelă se plantează 2-3 soiuri.

Întreținerea solului în livadă. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru, toamna se efectuează o arătură la adâncimea de 18-20 cm. Pe parcursul vegetației între rânduri se efectuează 4-5 afânări la adâncimea de 8-10 cm. Intervalele dintre pomi în rând se prelucreează cu freza hidraulică, sau manual cu sapa de 2-3 ori.

Administrarea îngrășămintelor. În livezile pe rod pe solurile cu o fertilitate slabă este necesar să se aplice 40-60 t gunoi de grajd o dată în 3-4 ani. În cazurile când nu dispunem de îngrășăminte organice se administrează îngrășăminte minerale în următoarele doze: 100 kg/ha azotat de amoniu, 120-150 kg/ha superfosfat și 250-300 kg/ha sare potasică. Se recomandă aplicarea îngrășămintelor chimice numai pe rânduri de pomi, pe banda de 1,5-2 m. Epocile de administrare sunt: superfosfatul, sarea potasică, îngrășămintele organice și 1/3 din doza de azot se încorporează toamna sub arătură. Restul îngrășămintelor de azot se aplică primăvara, 1/3 la începutul vegetației și 1/3 peste 20-30 zile în faza creșterii intensive a lăstarilor.

Irigarea este un element tehnologic important în plantațiile de corn. În anii secetoși, ca regulă în lunile iunie-iulie sunt necesare 2-3 udări cu norma de 300m³ apă la hectar, ceea ce asigură o producție mare și calitate înaltă a producției de coarne.

Recoltarea coarnelor. Maturitatea coarnelor are loc la finele lunii august și până la decada a treia a lunii septembrie. Dat fiind că la maturitatea completă coarnele nu rezistă la transport, ele se recoltează în pârgă, când pulpa este încă tare. Recoltatul se face manual sau prin scuturare, fructele se transportă în lădițe mici (4 kg) și se păstrează la rece. Ele trebuie cât mai urgent prelucrate.

Important:

- Rezistă ușor pe timp de iarnă gerurile sub 30°C și gerurile de revenire în primăvară, însă pagube însemnate recoltei le poate aduce timpul rece și ploios în perioada înfloritului
- Se cere ca plantațiile de corn să fie amplasate pe locuri unde sunt posibilități de irigare
- Cornul este o plantă practic rezistentă la boli și dăunători
- Crește bine pe orice sol, mai ales calcaros, dacă este afânat și cald; crește însă încet și nu atinge dimensiunile normale pe solurile erodate, compacte, umede și reci

Analiza veniturilor și cheltuielilor

La respectarea strictă a tehnologiei de producție plantațiile de coarne după intrarea lor în plină producție (anul 8 după plantare), asigură recolte de fructe de 25-30 tone la hectar. Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 25 tone. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 4 de rod atunci când pomii intră în perioada de plină producție.

Schema tehnologică pentru creșterea coarnelor în anul 4 de rod (anul 8 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Coarne	kg	25 000	1,2	30 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	100	1,6	160
P - fosfatice	kg	90	3,1	279
K - potasice	kg	90	1,8	162
Apă	m ³	275	0,1	28
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (18 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Transportarea apei	t/km	2 750	2,5	6 875
Transportarea	t/km	250	2,5	625
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	25	30	750
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150
Recoltarea și sortarea	om/zi	70	30	2 100

Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 438
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				16 056
MARJA BRUTĂ (A-G)				13 944
MARJA BRUTĂ (G/A)				46%

Sursa: „Cornul”, I. Țurcan, E. Borozan, Chișinău 2003, ACSA
 „Înființarea plantațiilor pomicole”, Chișinău 2001, AgroInform

De

Cire
 zonele
 hectare

Cult

- fr
- fr
- fr
- so
- le
- la
- ce

Inve

Plant
 care dep
 a planta
 pe rod (l
 pentru 1
 pentru i
 agricole

Sche

A. ACTIV

Elaborare

B. COSTU

Material

Ingrășe

Ingrășe

N - azo

P - fosf

K - pot

Substan

Fungic

Fungic

Insec

Apă

C. OPER

Arătură

Arătură

Disculare

Cultivar

Fertiliza

Transpo

Stropit

D. OPER

Plantan

Prăgiti

Tăiatul

Înlătur

Paza

Plantație de Cireș

Investiția	38 123 MDL
Vânzări în anul 5 de rod	28 800 MDL
Profit brut	13 531 MDL
Perioada de recuperare a investiției	10 ani

Descrierea afacerii

Cireșul este cunoscut ca o cultură ce crește în țara noastră din timpuri îndepărtate. Soiurile de cireși sunt raionate pentru zonele pomicole de nord, centru și sud ale Republicii Moldova. Suprafețele cultivate cu cireș în republică constituie 2,8 mii hectare (inclusiv pe rod – 2,6 mii ha).

Cultivarea cireșelor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- fructul de cireș are calități gustative apreciate;
- fructele de cireș se întrebuințează în stare proaspătă, uscată și prelucrată;
- fructele de cireș sunt utilizate la prepararea compotului, dulțeturii, băuturilor spirtoase, cofetărie;
- soiurile de cireși se caracterizează prin rezistență sporită la boli și necesită cheltuieli mici de exploatare;
- lemnul de cireș are o întrebuințare largă la fabricarea mobilei;
- la întreținerea cuvenită a plantației poate fi exploatată pe parcursul a 40-50 ani;
- cerere sporită pe piață locală și pe piețele străine a fructelor de cireș.

Investiția necesară

Plantația de cireș este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată pe o perioadă de 40-50 de ani, fiind exemplare care depășesc 70 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și de modul de întreținere a plantațiilor pe parcursul perioadei de exploatare. Plantarea unui hectar de cireș și întreținerea acestuia până la intrarea pe rod (primii 5 ani) necesită cca. 38,1 mii pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 16,0 mii lei pentru 1 ha; anul II – cca. 3,6 mii lei pentru 1 ha și anul III – cca. 5,8 mii lei pentru 1 ha; anii IV-V – cca. 6,4 mii lei anual pentru 1 ha. Procurarea materialului săditor pentru înființarea plantațiilor de cireș poate fi procurat de la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură și de la întreprinderile agricole ce dispun de pepenieră pomicolă.

Schema tehnologică pentru înființarea și întreținerea plantației de cireș pentru anul 1-5 de vegetație (MDL).

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	Anul V	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE									
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1,000	1,000					1,000
B. COSTUL MATERIALELOR									
Material săditor (schema de plantare 7X6)	buc	240	10	2,400					2,400
Îngrășăminte organice	tone	60	100	6,000					6,000
Îngrășăminte minerale									
N - azotice	kg	270	1.6			432	432	432	1,296
P - fosfatice	kg	300	3.1	930		930	930	930	3,720
K - potasice	kg	150	1.8	270		270	270	270	1,080
Substanțe chimice									
Fungicide (CuSO ₄)	kg	10.0	13.0		130	130	130	130	520
Fungicide (Delan)	kg	1.0	448.0				448	448	896
Insecticide (Decis Forte 12% EC)	kg	0.10	966.0				97	97	193
Apă	m ³	29	0.10	3	3	3	3	3	14
C. OPERAȚII MECANIZATE									
Arătură de plantare	ha	1	650	650					650
Arătură (25 cm)	ha	1	400		400	400	400	400	1,600
Discurirea	ha	1	150	150	150	150	150	150	750
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	600	600	3,000
Fertilizarea	ha	2	150	300		300	300	300	1,200
Transportarea apei	t/km	288	2.5	720	720	720	720	720	3,600
Stropitul cu chimicale	ha	3	200		600	600	600	600	2,400
D. OPERAȚII MANUALE									
Plantarea	om/zi	7	30	210					210
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	10	30	300	300	300	300	300	1,500
Tăiatul în uscat	om/zi	5	30	150	150	150	150	150	750
Înlăturarea creșterilor din rădăcină	om/zi	1	30	30	30	30	30	30	150
Paza	om/lună	2	350	700					700

E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1,371	308	501	556	556	3,293
F. TAXE ȘI IMPOZITE									
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	110	550
Fondul social		1	130	130	130	130	130	130	650
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				16,024	3,631	5,756	6,355	6,355	38,123

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de cireși este de 1,8-2,5 lei/kg pentru de recoltare în masă. Pentru soiurile de cireșe cu coacere timpurie prețul de comercializare a 1 kg variază de la 2,5-4,0 lei. La piețele agricole cireșele sunt comercializate cu amănuntul la 2,5-4,5 lei/kg în dependență de perioada de coacere.

Printre principalii consumatori de cireși din țară sunt:

- populația care cumpără cireși pentru consum în stare proaspătă;
- fabricile de conserve, cofetărie și băuturi alcoolice de capacitate mare și mai mică;
- întreprinderile care dispun de uscătorii pentru fructe, care pot fi găsiți în ziarele de publicitate din țară. Exportul de cireși uscate se bucură de o cerere sporită în Rusia, Belarusia, țările baltice fiind ambalate conform standardelor și cererii existente de pe piață.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de cireși. Deși în lume sunt cunoscute multe soiuri prețioase de cireși, totuși încercarea lor în condițiile noastre nu s-a soldat cu rezultate satisfăcătoare. Crearea unor soiuri de cireși cu un grad înalt de adaptivitate la condițiile țării noastre și de productivitate înaltă, a fost posibilă datorită lucrului de cercetare desfășurat de către Institutul de Cercetări pentru Pomicultură. Au fost obținuți așa soiuri ca: Chișiniovscaia și Record. Printre soiurile raionale în țara noastră cele mai valoroase sunt:

Denumirea soiului	Intrarea pe rod	Coroana	Recolta, t/ha	Fructul		Maturitatea
				masa, g	Forma	
Taina	anul 6	mare	15-16	7,2	sferică	3 dec iunie
Livadeanca	anul 5	mijlocie	14-15	6,7	sferică	2 dec iunie
Maslovskia	anul 6	mijlocie	12-14	8,6	sferică	3 dec iunie
Chișiniovscaia	timpuriu	mijlocie	înaltă	7,8	sferică	1 dec iunie
Record	timpuriu	mijlocie	înaltă	8,2	sferică	1 dec iunie

În funcție de soi, forma coroanei, numărul de pomi la hectar, agrotehnica aplicată și alți factori, de pe 1 ha de cireși se pot obține 12-16 t de cireși.

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea, în sol se încorporează 60 tone de îngrășămintă organice, 250-300 kg salpetru de amoniu, 300-500 kg superfosfat și 150-200 kg sare de potasiu la 1 ha. Este efectuată arătura de plantare la adâncime de 30-40 cm. Înființarea plantațiilor de cireș nu prezintă deosebiri esențiale față de normele generale. Cireșul este puțin pretențios ca plantă de cultură, cere soluri medii și expoziții bine luminate. Schema optimă pentru plantarea pomilor de cireși este 7x6 m. Cireșul crește și rodește începând din câmpie și până la 700 m altitudine. După plantare, mai ales, în primăvară, sunt necesare 2-3 udări abundente.

Întreținerea solului în livadă este asemănătoare ca și la celelalte specii sămburoase. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este discuirea de primăvară a livezii, cultivarea între rânduri de 4 ori în perioada de vegetație, fertilizarea cu îngrășămintă minerale și arătura în zebre de toamnă.

Administrarea îngrășămintelor. Întrucât solurile țării sunt bogate în substanțe nutritive, în livezile de cireș intrate pe rod se va administra anual 180 kg salpetru de amoniu, 150 kg superfosfat și 80 kg sare de potasiu la hectar. Azotul se administrează la sfârșitul lunii mai la intrarea în plină vegetație.

Tăierile de cireș. Cireșul crește destul de viguros, atingând 4-6 m înălțime, mai rar 8-12 m. Coroana poate fi piramidală sau răsfrată și atinge 6-7 m în lărgime. În ceea ce privește formarea pomilor, creșterea naturală a cireșului se face în etaje anuale, dispuse la distanțe variabile, în funcție de vigoarea pomului. Ca urmare, formele cele mai convenabile sunt coroanele în etaje, de formă conică, cu baza largă (piramidă etajată rărită). Nu se aplică tăieri de fructificare. În general, cireșul suportă rău tăierile, motiv pentru care acestea se reduc la strictul necesar pentru a dirija creșterea în primii ani. La scurtări de ramuri, mugurul terminal nu dă totdeauna lăstari de prelungire, deoarece uscăciunea pătrunde ușor în lemn. Neajunsul acesta se poate remedia prin masticarea rănilor.

Protecția cireșilor. Pentru nimicirea agentului patogen al citosporozei pomilor, livezile după căderea frunzelor se stropesc cu zeamă bordoleză de 3%. Primăvara înainte de desfacerea mugurilor pentru combaterea bacteriozei și moniliozei plantațiile se tratează cu zeamă bordoleză de 1%. Spre sfârșitul înfloririi se tratează contra cocomicoză, monilioză, gârgărițe, dăunători rozători de frunze cu Delan 2 kg/ha. Contra musculiței cireșului plantațiile se stropesc cu Insecticide (Decis Forte 12% EC - 0,15 kg/ha).

Recoltarea cireșilor. Pomii de cireși intră în rod la anul 5-6, iar la anul 8-10 intră în perioada de plină producție. Producția medie pe pom în plin rod este de 50-60 kg fructe, putând ajunge la 120-140 kg. Recoltarea se face într-un timp cât mai redus, deoarece fructele de cireș au o perioadă rapidă de coacere și sunt ușor alterabile.

Important:

- Cireșul este puțin pretențios ca plantă de cultură, cere soluri medii și expoziții bine luminate.
- Pentru comercializarea fructelor de cireș este nevoie de certificat eliberat de la Centrul Medicinii Preventive și certificat eliberat de primărie precum că producătorul dispune de plantații de cireș.

Analiza vânzărilor și cheltuielilor

Pentru calculul vânzărilor s-a folosit recolta medie la hectar de 8-11 t fructe de cireș. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 6, atunci când pomii intră în rod și la 8-10 ani va fi perioada de plină producție. Pentru anul 5 de rod (anul 10 de vegetație) recolta la hectar va constitui 16 t de cireș.

Schema tehnologică pentru creșterea cireșului - Anul 10 de vegetație (anul 5 pe rod)

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Cireși	t	16.0	1,800	28,800
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	180	1.6	288
P - fosfatice	kg	150	3.1	465
K - potasice	kg	80	1.8	144
Substanțe chimice				
Fungicide (CuSO ₄)	kg	20.0	13.0	260
Fungicide (Delan)	kg	2.0	448.0	896
Insecticide (Decis Forte 12% EC)	kg	0.15	966.0	145
Apă	m ³	48	0.1	5
Materiale pentru ambalare	lăzi	1,600	2.5	4,000
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (25 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Transportarea apei	t/km	480	2.5	1,200
Transportarea	t/km	160	2.5	400
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	10	30	300
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300
Înlăturarea creșterilor din rădăcină	om/zi	2	30	60
Recoltarea	om/zi	107	30	3,200
Paza	om/lună	2	350	700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1,366
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				15,269
H. MARJA BRUTĂ (A-G)				13,531
MARJA BRUTĂ (G/H)				47.0%

Sursa: „Livada”, editura Alex-Alex, 2001

„Combaterea bolilor și dăunătorilor la plantele pomicole”, Ion Boubătrân, Chișinău 2002, pag. 52

„Preparate chimice și biologice de protecție și stimulare a creșterii plantelor”, Știința, Chișinău 1997, pag. 232

Plantație de Vișin

Investiția	42 107 MDL
Vânzări în anul 5 de rod	21 500 MDL
Profit brut	7 866 MDL
Perioada de recuperare a investițiilor	9 ani

Descrierea afacerii

Vișinul este o cultură răspândită în țara noastră și are o întrebuintare foarte variată. Soiurile de vișin au un areal mare de cultivare și sunt raionate pentru zonele de nord, centru și sud ale Republicii Moldova. Suprafețele cultivate cu vișin în republică constituie 4 mii hectare (inclusiv pe rod – 3,8 mii ha).

Cultivarea vișinilor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- fructul de vișin are calități gustative bine apreciate;
- fructele de vișin se întrebuintează în stare proaspătă, uscată, prelucrată și în medicină;
- fructele de vișin sunt utilizate la prepararea compotului, dulcețuri, băuturilor spirtoase, cofetărie;
- soiurile de vișin se caracterizează prin rezistență sporită la boli și necesită cheltuieli mici de exploatare;
- la întreținerea cuvenită a plantației poate fi exploatată pe parcursul a 20-25 ani;
- lemnul de vișin are o întrebuintare largă la fabricarea mobilei și parchetului;
- cerere sporită pe piață locală și pe piețele străine a fructelor de vișin.

Investiția necesară

Plantația de vișin este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată timp de 20-25 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de plantarea livezii și modul de întreținere a plantațiilor pe parcursul perioadei de utilizare. Plantarea unui hectar de vișin și întreținerea acestuia până la intrarea pe rod (primii 4 ani) necesită cca. 42,1 mii pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 22,0 mii lei pentru 1 ha; anul II – cca. 5,7 mii lei pentru 1 ha, anul III – cca. 7,8 mii lei pentru 1 ha, anul IV – cca. 6,8-5 mii lei anual pentru 1 ha. Procurarea materialului săditor pentru înființarea plantațiilor de vișin poate fi procurat de la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură și de la întreprinderile agricole ce dispun de pepenieră pomicolă.

Schema tehnologică pentru înființarea și întreținerea plantației de vișin pentru anul 1-4 de vegetație (MDL).

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE								
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1,000	1,000				1,000
B. COSTUL MATERIALELOR								
Material săditor (schema de plantare 5X3)	buc	670	9	6,030				6,030
Îngrășăminte organice	tone	60	100	6,000				6,000
Îngrășăminte minerale								
N - azotice	kg	270	1.6			432	432	864
P - fosfatice	kg	300	3.1	930		930		1,860
K - potasice	kg	150	1.8	270		270		540
Substanțe chimice								
Fungicide (CuSO ₄)	kg	10.0	13.0		130	130	130	390
Fungicide (Delan)	kg	1.0	448.0		448	448	448	1,344
Apă	m3	80	0.10	8	8	8	8	32
C. OPERAȚII MECANIZATE								
Arătură de plantare	ha	1	650	650				650
Arătură (25 cm)	ha	1	400		400	400	400	1,200
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	150	600
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	600	2,400
Fertilizarea	ha	2	150	300		300	300	900
Transportarea apei	t/km	804	2.5	2,010	2,010	2,010	2,010	8,040
Stropitul cu chimicale	ha	3	200		600	600	600	1,800
D. OPERAȚII MANUALE								
Plantarea	om/zi	20	30	600				600
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	10	30	300	300	300	300	1,200
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	300	1,200
Înlăturarea creșterilor din rădăcină	om/zi	1	30	30	30	30	30	120
Paza	om/lună	2	350	700				700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1,918	498	691	571	3,677

F. TAXE ȘI IMPOZITE								
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	440
Fondul social		1	130	130	130	130	130	520
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				22,036	5,714	7,839	6,519	42,107

Piața de desfacere

În funcție de soi, forma coroanei, numărul de pomi la hectar, agrotehnica aplicată și alți factori, de pe 1 ha de vișini se pot obține 7-9,8 t de vișine. Fructul de vișin este cu un conținut bogat de zahăr, vitamine și acizi. Prețul mediu de comercializare a 1 kg de vișin este de 2,15 lei/kg la recoltarea în masă. Pentru soiurile de vișin cu coacere timpurie prețul de comercializare a 1 kg variază de la 2,5-3,5 lei. La piețele agricole vișinele sunt comercializate cu amănuntul la 2,0-4,0 lei/kg în dependență de perioada de coacere.

Printre principalii consumatori de vișin din țară sunt populația, care cumpără vișini pentru consum în stare proaspătă, prepararea sucurilor, dulcețelor și întreprinderile de prelucrare ca: fabricile de conserve, de cofetărie și băuturi alcoolice de capacitate mare și mai mică. O parte considerabilă de vișini este achiziționată de întreprinderile care dispun de uscătorii pentru fructe, care pot fi găsiți în ziarele de publicitate din țară. Exportul de vișine uscate se bucură de o cerere sporită în Rusia, Belarusia, țările baltice fiind ambalate conform standardelor și cererii existente de pe piață.

În medicină sămburele și crengile de vișin se folosesc la prepararea soluției rezultate de la fierbere, care este utilizată la tratarea inflamațiilor gingiilor, posedă efect diuretic, gălbînărilor și la oprirea vărsărilor de sânge în cazul leziunilor corporale. Frunzele de vișin sunt folosite la marinatul și muratul legumelor, ce dau legumelor aromă și tărie.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de vișine. Institutul de Cercetări pentru Pomicultură dispune de material săditor de pomi de vișine de cele mai performante soiuri. Printre soiurile raionale în țara noastră cele mai valoroase sunt: Raniaia – 2; Oblacinska; Podbelskii; Crișana; Erdi Botermo.

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea, în sol se încorporează 60 tone de îngrășăminte organice, 250-300 kg salpetru de amoniu, 300-500 kg superfosfat și 150-200 kg sare de potasiu la 1 ha. Este efectuată arătura de plantare la adâncime de 30-40 cm. Înființarea plantațiilor de vișine nu prezintă deosebiri esențiale față de normele generale. Vișinul este puțin pretențios ca plantă de cultură, necesită locuri calde și protejate de curenți reci de aer, cere soluri argiloase ușoare și luminate. Schema optimă pentru plantarea pomilor de vișin este 5X3 m. După plantare, în primăvară, sunt necesare 2-3 udări abundente.

Întreținerea solului în livadă este asemănătoare ca și la celelalte specii sămburoase. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este discuirea de primăvară a livezii, cultivarea între rânduri de 4 ori în perioada de vegetație, fertilizarea cu îngrășăminte minerale și arătura în zebble de toamnă.

Administrarea îngrășămintelor. Întrucât solurile țării sunt bogate în substanțe nutritive, în livezile de vișin intrate pe rod se va administra anual 180 kg salpetru de amoniu, 150 kg superfosfat și 80 kg sare de potasiu la hectar. Azotul se administrează la sfârșitul lunii mai la intrarea în plină vegetație.

Tăierile de vișin. După caracteristicile pomilor se deosebesc două grupuri de vișini:

- vișini în formă de arbustoizi, caracterizați prin 1-3 tulpini scurte, coroană globuloasă cu ramuri lungi, înălțime de 2-3 m și cu capacitate mare de a emite drajoni. Durata de viață este de 20-25 ani, dar datorită drajonilor, asemenea plantații se pot reînnoi mult timp. Intră pe rod la 2-3 ani și produc regulat;
- vișini în formă de pomi, cu o singură tulpină puternică, cu ramuri solide, ajungând până la 4-7 m înălțime și care nu emit drajoni. Durata de viață este de 25-35 ani. Intră pe rod la 5-6 ani și unele soiuri și mai târziu.

Nu se aplică tăieri de fructificare. În general, vișinul suportă rău tăierile, motiv pentru care acestea se reduc la strictul necesar pentru a dirija creșterea în primii ani și cu scopul menținerii unor coroane luminate și aerisite. La scurtări de ramuri, mugurul terminal nu dă totdeauna lăstari de prelungire, deoarece uscăciunea pătrunde ușor în lemn. Neajunsul acesta se poate remedia prin masticarea rănilor.

Protecția vișinilor. Pentru nimicirea agentului patogen al citosporozei pomilor, livezile după căderea frunzelor se stropesc cu zeamă bordoleză de 3%. Primăvara înainte de desfacerea mugurilor pentru combaterea bacteriozei și moniliozei plantațiile se tratează cu zeamă bordoleză de 1%. Spre sfârșitul înfloririi se tratează contra cocomicoză, monilioză, gârghăre, dăunătorii rozători de frunze cu Delan 2 kg/ha.

Recoltarea vișinilor. Pomii de vișin intră în rod la anul 4, iar la anul 7-9 intră în perioada de plină producție. Producția de vișine pe pom în plin rod este în mediu 6,5-7 kg fructe și în ani separați 15-20 kg, la soiurile roditoare în mediu 10-11 kg fructe și în ani separați 25-30 kg. Recoltarea fructelor se face manual direct de pe sol sau mecanizat cu ajutorul mașinilor VUM-15A, MPU-1A. Recoltarea se face într-un timp cât mai redus, deoarece fructele de vișin au o perioadă rapidă de coacere și sunt ușor alterabile.

Important:

- Vișinul este puțin pretențios ca plantă de cultură, cere soluri lutoase ușoare, bine luminate și protejate de curenți de aer reci.
- Pentru comercializarea fructelor de vișin este nevoie de certificat eliberat de la Centrul Medicinii Preventive și certificat eliberat de primărie precum că producătorul dispune de plantații de vișin.

Analiza vânzărilor și cheltuielilor

Pentru calculul vânzărilor s-a folosit recolta medie la hectar de 6-7 t fructe de vișini. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 5, atunci când pomii intră în rod și la 8-10 ani va fi perioada de plină producție. Pentru primul an de rod recolta la hectar va constitui 10 t de vișin.

Schema tehnologică pentru creșterea vișinului - Anul IX de vegetație (anul 5 de rod)

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Vișini	t	10.0	2,150	21,500
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	180	1.6	288
P - fosfatice	kg	150	3.1	465
K - potasice	kg	80	1.8	144
Substanțe chimice				
Fungicide (CuSO ₄)	kg	20.0	13.0	260
Fungicide (Delan)	kg	2.0	448.0	896
Apă	m ³	134	0.1	13
Materiale pentru ambalare	lăzi	1,000	2.5	2,500
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (25 cm)	ha	1	400	400
Discurirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Transportarea apei	t/km	1,340	2.5	3,350
Transportarea	t/km	100	2.5	250
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	10	30	300
Tăiatul în uscat	om/zi	15	30	450
Înlăturarea creșterilor din rădăcină	om/zi	2	30	60
Recoltarea	om/zi	40	30	1,200
Paza	om/lună	2	350	700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1,218
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				13,634
H. MARJA BRUTĂ (A-G)				7,866
MARJA BRUTĂ (G/H)				36.6%

Sursa: „Livada”, editura Alex-Alex, 2001

„Combaterea bolilor și dăunătorilor la plantele pomicole”, Ion Boubătrân, Chișinău 2002, pag. 52

„Preparate chimice și biologice de protecție și stimulare a creșterii plantelor”, Știința, Chișinău 1997, pag. 232

Plantație de Mere

Investiția	49 900 MDL
Vânzare în anul 5 de rod	45 000 MDL
Profit brut	27 300 MDL
Perioada de recuperare a investiției	8 ani

Descrierea afacerii

Mărul crește și se dezvoltă bine în toate zonele pomicole ale Moldovei, deoarece sunt condiții pedoclimaterice favorabile pentru cultivarea acestei specii pomicole. Importanța culturii mărului este determinată de valoarea alimentară și gustativă, terapeutică și profilactică a fructelor, însușirilor lor tehnologice specifice, particularităților agrobiologice ale pomilor și de valoarea economică mare de producție. Cultivarea merelor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Plantațiile intensive de măr produc recolte de cca. 30-60 t/ha
- Plantația de măr poate fi exploatată 20 de ani iar investiția se recuperează în 8 ani
- Cererea crescândă pe piața locală și externă la produsele naturale și sănătoase
- Creșterea pe piața internațională a cererii pentru suc concentrat din mere
- Prezența în țară a întreprinderilor care se ocupă cu prelucrarea, depozitarea și exportul merelor

Investiția necesară

Plantația de mere este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 20-25 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acestora în primii 3-4 ani după plantare. Înființarea unui hectar de mere și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 3 ani) necesită cca. 50 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 32 mii lei pentru 1 ha; anul II cca. 9 mii și anul III de vegetație cca. 8,8 mii lei pentru 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de mere pentru anul I-III de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE							
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000			1 000
B. COSTUL MATERIALELOR							
Material săditor	buc	1 000	10	10 000	700		10 700
Îngrășăminte organice	tone	90	100	9 000			9 000
Îngrășăminte minerale							
N - azotice	kg	100	1,6		160	160	320
P - fosfatice	kg	120	3,1	372	124	124	620
K - potasice	kg	250	1,8	450	150	150	750
Substanțe chimice				230	600	1 100	1 930
Apă	m3	120	0,1	12	12	12	36
C. OPERAȚII MECANIZATE							
Arătură de plantare	ha	1	650	650			650
Arătură (18 cm)	ha	1	400		400	400	800
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	450
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	1 800
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	900
Stropitul cu substanțe chimice	ha	4	200	200	800	800	1 800
Transportarea apei	t/km	1 200	2,5	3 000	3 000	3 000	9 000
D. OPERAȚII MANUALE							
Plantarea	om/zi	40	30	1 200			1 200
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	1 350
Tăiatul în uscat	om/zi	15	30	450	450	450	1 350
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150	150	150	450
Paza	om/lună	2	350	700			700
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				2 821	805	785	4 411
F. TAXE ȘI IMPOZITE							
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	330
Fondul social		1	130	130	130	130	390
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				31 975	9 091	8 871	49 937

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de mere de la producător este de 1,8 lei. Printre principalii consumatori de mere sunt: comercianții de fructe, care realizează merele la piețele din Chișinău și alte centre raionale; exportatorii de fructe proaspete (Codru ST, Nectar etc.); fabricile de sucuri așa ca Orhei-Vit și Alfa Nistru etc.; depozite angro și magazine;

producătorii de fructe uscate. Cele mai bune prețuri pot fi obținute în cazul comercializării merelor de iarnă exportatorilor de fructe însă cu condiția că fructele sunt conforme cu condițiile organoleptice și sunt calibrate după mărime și culoare. Cele mai mici prețuri sunt înregistrate în luna septembrie pe când începând cu luna noiembrie și până în mai prețurile continuă să crească, având valoarea maximă în mai. Deci în cazul existenței capacităților de păstrare prețul la merele de iarnă poate crește de la 1,8 la 4 – 5 lei/kg. Merele pot fi ambalate în lădițe de lemn, cutii de carton, cu sau fără celule, 6,5 – 7 kg. Cele mai de perspectivă și cu o cere sporită pe piață sunt soiurile: Golden Delicious, Red Delicious, Jonathan, Idared, Fuji, Granny Smith, Gala, Melrose, Jonagold, Elstar precum și soiurile genetic rezistente la boli și dăunători așa ca: Florina, Prima, Coredana, Coredar, Generos, Pionier.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de mere. În funcție de epoca de coacere a fructelor merele se împart în: soiuri de vară, de toamnă și de iarnă. Dintre soiurile de vară o răspândire mai largă o au soiurile: Melba, Red melba Șafran de vară, Papirovka, Mantet, Quinte, Akane, Plat, August. Cele mai răspândite soiuri de toamnă sunt: Prima, Slava, Peremojiam, James Grive Red, Calvil de Zăpadă, Spartan, Focșor, Codrene, Coredana, Reglindis etc. Cele mai răspândite soiuri de iarnă sunt: Idared, Speranța, Banana de iarnă, Wellspur, Goldspur, Golden Dolicios, Jonathan, Jonared, Yellowspur, Renet Simerenco, Coredar, Wagener etc. Important este ca materialul săditor să fie procurat de la pepinierele licențiate așa ca Institutului de Cercetări pentru Pomicultură, Alfa Nistru, Ampo etc.

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea la adâncimea de 30-40 cm, în sol se încorporează 60 – 120 tone de îngrășămintă organice, 100 – 150 kg superfosfat și 200-300 kg sare de potasiu la 1 ha. Amplasarea livezilor de măr este mai efektivă pe pantele nordice și nord – vestice. Distanțele optime de plantare a pomilor sunt de 5x2 m (1000 copaci la hectar pe portaltol cu creștere mijlocie MM-106) sau în cazul unei livezi intensive 3,5x1 m (2860 copaci la hectar pe portaltol cu creștere slabă M9, M26).

Întreținerea solului în livadă. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru, toamna se efectuează o arătură la adâncimea de 18-22 cm. Pe parcursul vegetației între rânduri se efectuează 4-5 afânări la adâncimea de 8-10 cm. Intervalele dintre pomi în rând se prelucurează cu freza hidraulică, sau manual cu sapa de 2-3 ori.

Administrarea îngrășămintelor. În livezile pe rod pe solurile cu o fertilitate slabă este necesar să se aplice 40-60 t gunoi de grajd o dată în 3-4 ani. În cazurile când nu dispunem de îngrășămintă organice se administrează îngrășămintă minerale în următoarele doze: 100 kg/ha azotat de amoniu, 120-150 kg/ha superfosfat și 250-300 kg/ha sare potasică. Se recomandă aplicarea îngrășămintelor chimice numai pe rânduri de pomi, pe banda de 1,5-2 m. Epocile de administrare sunt: superfosfatul, sarea potasică, îngrășămintele organice și 1/3 din doza de azot se încorporează toamna sub arătură. Restul îngrășămintelor de azot se aplică primăvara, 1/3 la începutul vegetației și 1/3 peste 20-30 zile în faza creșterii intensive a lăstarilor.

Combaterea bolilor și dăunătorilor. Măsurile pentru combaterea bolilor și dăunătorilor se realizează prin:

Perioada de aplicare a tratamentului	Bolile și dăunătorii care se combat	Produsele chimice și norma de aplicare
Repaus vegetativ, toamna ori primăvara până la înmugurire	Păduchi țestoși, ouă afide, acarieni. Studii de iernare a agenților patogeni	DNOC 40% în concentrație de 1% (15-20 kg/ha), zeamă bordoleză 2,5-3%, sulf muiabil 1%
Începutul înmuguririi	Gărgărița florilor de măr, gărgărița mugurilor, moliile, rapănul, făinarea mărului	Basudin 60% e.c. 1,5 kg/ha, Diazol 60% e.c. 1,5 kg/ha, Sumithion 50% e.c. 2,5 kg/ha, Zeamă bordoleză de 1% - 10-15 kg, Impact 25% e.c. 0,2-0,3 kg/ha, Bayleton 25% pu 0,3-0,4 kg/ha, etc.
Faza fenologică „Butonul roz”	Țigărarul păducelului, viespea ferestrău a merelor, rapănul, făinarea mărului	Basudin 60% e.c. 1,5 kg/ha, Diazol 60% e.c. 1,5 kg/ha, Sumithion 50% e.c. 2,5 kg/ha, Strobby 50%, Delan 70% g.s. 0,7 kg/ha, Impact 25% e.c. 0,2-0,3 kg/ha, Bayleton 25% pu 0,3-0,4 kg/ha, etc.
Sfârșitul înfloritului (25% petale sunt scuturate)	Gărgărițe, moliile, viespea ferestrău, arcarinii, rapănul	Basudin 60% e.c. 1,5 kg/ha, Diazol 60% e.c. 1,5 kg/ha, Sumithion 50% e.c. 2,5 kg/ha, Bayleton 25% pu 0,3-0,4 kg/ha
Lunile mai, iunie, iulie	Păduchele verde, omida păroasă a dudului, păduchele San Jose, rapănul la măr,	Bi-58 (nou) 40% e.c. – 1,0 l/ha sau Zolone 35% e.c. – 3,0 l/ha sau Decis 2,5% e.c. – 1,0 l/ha, Karate 5% 0,4-0,8 kg/ha, Sumithion 50% e.c. 1,6-4 kg/ha, Delan 70% g.s. 0,5-0,7 kg/ha, etc.

Recoltarea merelor. Merele de vară ajung la maturitate în lunile iulie-august, nu se păstrează mult timp după recoltare, sunt sensibile la manipulare. Merele de toamnă ajung la maturitate în lunile august-septembrie și se păstrează după recoltare un timp mai îndelungat 2-3 luni. Merele soiuri de iarnă se culeg începând cu decada a treia a lunii septembrie sau în octombrie și sunt bune pentru consum în stare proaspătă după o perioadă de maturizare în timpul păstrării. În condiții de temperaturi optime de 0-3°C merele pot fi păstrate de la 2 la 10 luni. Cele mai potrivite pentru păstrare sunt merele cu diametru 60-65 mm – pentru soiurile cu fructe mici și 65-70 mm – pentru soiurile cu fructe mari. Din punct de vedere al colorării merele pot fi recoltate atunci când peste 50% din suprafața fructelor este deja colorată.

Important:

- reușește bine în zonele cu 600-800 mm precipitații anuale și cu o umiditate relativă a aerului de 70-80%
- pentru a obține recolte mari și fructe de calitate este necesar de irigat
- nepotrivite pentru măr sunt depresiunile adânci, închise unde există primejdia înghețurilor de primăvară și toamnă și solurile grele argiloase

Analiza veniturilor si cheltuielilor

La respectarea strictă a tehnologiei de producție plantațiile de măr după intrarea lor în plină producție (anul 4-5 după plantare), asigură recolte de fructe de 10-30 tone la hectar. Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 25 tone. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 5 de rod atunci când pomii întră în perioada de plină producție.

Schema tehnologică pentru creșterea mărului în anul 5 de rod (anul 8 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Mere	kg	25 000	1,8	45 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	100	1,6	160
P - fosfatice	kg	90	3,1	279
K - potasice	kg	90	1,8	162
Substanțe chimice				2 000
Apă	m3	220	0,1	22
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (18 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul cu substanțe chimice	ha	4	200	800
Transportarea apei	t/km	2 200	2,5	5 500
Transportarea	t/km	250	2,5	625
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	30	30	900
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150
Recoltarea și sortarea	om/zi	65	30	1 950
Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 580
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				17 618
MARJA BRUTĂ (A-G)				27 382
MARJA BRUTĂ (G/A)				61%

Sursa: "Calendarul pomicultorului", Valerian Balan, Chișinău 2001, AgroInform

"Recoltarea Fructelor", Îndrumar, Chișinău 2002, pag. 55, ACSA

"Înființarea plantațiilor pomicele", Chișinău 2001, AgroInform

"Combaterea bolilor și dăunătorilor în plantațiile pomicele" Ion Boubătrân, Chișinău 2002, ACSA

Plantație de migdal

Investiția	31 100 MDL
Vânzări în anul 5 de rod	30 000 MDL
Profit brut	19 300 MDL
Perioada de recuperare a investiției	7 ani

Descrierea afacerii

Pe teritoriul țării noastre migdalul a fost cunoscut din timpuri mai vechi, dar în trecut n-a avut o răspândire largă. Actualmente pomi de migdal cu fructe dulci, dar și amare, la o vârstă înaintată se întâlnesc în zonele de Centru și Sud ale republicii. Migdalul este apreciat pentru miezul fructelor lui bogate în grăsimi, substanțe proteice, hidrați de carbon, săruri minerale și vitamine. Miezul migdalelor dulci se folosește pentru consum în stare proaspătă, în cofetării etc. Uleiul de migdale dulci și, mai ales, amare se utilizează în industria farmaceutică, la fabricarea săpunului, a unor creme, parfumuri, esențe de lichior etc.

Cultivarea migdalelor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Investiția pentru 1 ha de migdal este mai mică ca la alte specii pomicole iar plantația poate fi exploatată cca. 30-40 de ani, perioada de răscumpărare a investițiilor constituind cca. 7 ani
- cererea pe piață locală și externă a fructelor de migdal este în creștere
- fructele de migdal au o durată îndelungată de păstrare și nu necesită condiții speciale

Investiția necesară

Plantația de migdal este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 30 – 40 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acesteia în primii 4-5 ani după plantare. Înființarea unui hectar de migdal și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 3 ani) necesită cca. 31,1 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 20,7 mii lei pentru 1 ha; anul II și III de vegetație cca. 5,2 mii lei anual pentru 1 ha.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de migdal pentru anul I, II și III de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE							
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000			1 000
B. COSTUL MATERIALELOR							
Material săditor	buc	500	12	6 000			6 000
Îngrășăminte organice	tone	50	100	5 000			5 000
Îngrășăminte minerale							
N - azotice	kg	120	1,6	192	192	192	576
P - fosfatice	kg	100	3,1	310	310	310	930
K - potasice	kg	80	1,8	144	144	144	432
Apă	m3	60	0,1	6	6	6	18
C. OPERAȚII MECANIZATE							
Arătură de plantare	ha	1	650	650			650
Arătură (25 cm)	ha	1	400		400	400	800
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	450
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	1 800
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	900
Transportarea apei	t/km	600	2,5	1 500	1 500	1 500	4 500
D. OPERAȚII MANUALE							
Plantarea	om/zi	30	30	900			900
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	1 350
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	900
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150	150	150	450
Paza	om/lună	3	350	1 050			1 050
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (5%)				1 765	450	450	2 666
F. TAXE ȘI IMPOZITE							
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	330
Fondul social		1	130	130	130	130	390
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				20 707	5 192	5 192	31 092

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza de la producător 1 kg de miez de migdal este de 30 lei. Printre principalii consumatori de migdal pot fi numiți: fabricile Bucuria și Franzeluța, patiseriile, cofetăriile și covrigăriile mici, exportatorii de asemenea produse, depozitele angro și magazinele. Coaja migdalelor servește la fabricarea cărbunelui activ și poate fi realizat

întreprinderilor farmaceutice (Farmaco) și la colorarea coniacurilor și poate fi realizată întreprinderilor producătoare de coniacuri (Aroma, Kvint, Vinăria Bardar, etc.). Lemnul de migdal este întrebuințat la producerea mobilei iar puietii de migdal amar servesc ca portaltoi pentru piersic.

În prezent, prețurile en-gros de comercializare a migdalelor variază în dependență de următorii factori: soi, calibrul, ambalaj și cantitatea negociată. Un preț mai bun se poate de obținut în cazul încheierii contractelor directe și de durată cu consumatorii și exportatorii mari de migdale însă pentru aceasta trebuie să fie respectate unele standarde privind calitatea produselor și ambalajul acestora. Cerințele principale față de fructe sunt: să se conforme condițiilor organoleptice, să corespundă reglementărilor legale referitor la reziduurile de pesticide, să fie calibrate după mărime și după culoare.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de migdal pentru producție. Deși în practica mondială sunt cunoscute multe soiuri prețioase de migdal, totuși încercarea lor în condițiile noastre nu s-au soldat cu rezultate cât de cât satisfăcătoare. Crearea unor soiuri de migdal cu un grad înalt de adaptivitate la condițiile țării noastre, cu productivitate înaltă, a fost posibilă datorită lucrului de cercetare desfășurat de către Evghenii Hramov la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură. Materialul săditor trebuie să fie procurat de la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură sau de la alte pepiniere pomicole licențiate. Printre soiurile obținute cele mai valoroase sunt:

Denumirea soiului	Mărimea medie a fructului, g	Recolta la hectar, tone	Conținutul miezului, %
1. Pervențul lui Hramov	2,9 – 3,3	2,1-2,5	42 – 48
2. Victoria	4,9 – 6,2	2,2 – 2,5	30 – 34
3. Moldovenesc cu coajă standard	3,2 – 3,5	2,5 – 3,0	36 – 40
4. Alb moldovenesc	3,6 – 4,0	1,5 – 2,0	40 – 45

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea, în sol se încorporează 40 – 50 tone de îngrășăminte organice, 100 – 200 kg superfosfat și 80 – 100 kg sare de potasiu la 1 ha. Distanțele optime de plantare a pomilor sunt de 6x4, 7x4 sau 7x5 m. Întrucât soiurile de migdal sunt, de regulă, autosterile, ele se plantează câte 3-4 într-o parcelă, astfel ca la 3-5 rânduri la solul de bază să revină câte un rând din soiul polenizator. După plantare, mai ales, în primăvară, sunt necesare 2-4 udări abundente.

Întreținerea solului în livadă este asemănătoare ca și la celelalte specii sămburoase. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru, care poate alterna cu plante anuale de cultură, ce pot fi utilizate ca îngrășământ verde.

Administrarea îngrășămintelor. Întrucât solurile noastre sunt bogate în potasiu, în livezile de migdal pe rod se va administra anual 100-120 kg azot, 80 – 100 kg fosfor și 60 – 80 kg caliu la hectar (substanță activă). Azotul se aplică 1/3 toamna, 1/3 cu 2-3 săptămâni înainte de înflorit, iar restul (1/3) la sfârșitul lunii iunie – începutul lunii iulie.

Tăierile de migdal. Trunchiul are înălțimea de 60 – 80 cm. Tăierile de formare a vasului durează 3-4 ani atât prin tăieri „în uscat” cât și în verde. Ramurile anuale lungi și ramurile mixte se scurtează numai dacă depășesc lungimea de 50-60 cm. Dacă pomii rămân netăiați mai mulți ani, ei formează numeroși lăstari lacomi.

Recoltarea migdalelor. Migdalele se recoltează prin scuturare (cu vibratorul sau manual), când crapă mezocarpul. Recoltarea se face pe timp senin, când fructele sunt complet uscate. Imediat după cules migdalele se separă de mezocarp și se uscă 3-4 zile în locuri bine aerisite, fiind întinse în straturi subțiri.

Important:

- Pentru migdal trebuie alese terenuri amplasate pe pante de nord, nord-est și nord-vest, mai puțin influențate de oscilațiile de temperatură în perioada de iarnă-primăvară
- Terenul ales trebuie să fie permeabil, suficient de adânc, cu fertilitate naturală destul de ridicată
- În perioada de iarnă mugurii rezistă bine la temperaturile minime de 20 și chiar 25 grade, iar ramurile anuale rezistă până la 27 grade

Analiza veniturilor și cheltuielilor

În funcție de soi, portaltoi, numărul de pomi la hectar, agrotehnica aplicată și alți factori, la 1 ha se pot obține 1200 – 4500 kg fructe în coajă. Conținutul miezului alcătuiește, în funcție de soi, 30-48% din greutatea fructelor. Pomii intră în rod la anul 4 iar la anul 8-10 intră în perioada de plină producție.

Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 2500 kg fructe în coajă și conținutul mediu de miez de 40% din greutatea fructelor (decă 1000 kg de miez la hectar). Această recoltă este caracteristică începând cu anul 4 de rod atunci când pomii intră în perioada de plină producție. Pentru primii ani de rod recolta la hectar va constitui cca. 500 - 700 kg de miez.

Schema tehnologică pentru creșterea migdalului în anul 4 de rod (anul 7 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Miez de migdal fără coajă	kg	1 000	30	30 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășăminte minerale				

N - azotice	kg	120	1,6	192
P - fosfatice	kg	100	3,1	310
K - potasice	kg	80	1,8	144
Apă	m3	110	0,1	11
Materiale pentru ambalare	saci	100	3	300
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (25 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Transportarea apei	t/km	1 100	2,5	2 750
Transportarea	t/km	25	3	63
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	20	30	600
Tăiatul în verde	om/zi	7	30	210
Recoltarea	om/zi	20	30	600
Sortarea și calibrarea	om/zi	35	30	1 050
Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				948
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				10 667
MARJA BRUTĂ (A-G)				19 333
MARJA BRUTĂ (G/A)				64%

Sursa: "Nucul, Migdalul și Alunul", I. Țurcanu, E. Boroșan, Chișinău 2002, pag. 33

Descri

Alunul
cofetării,
industriale
specie mo

Cultiva

- Inves
- cere
- fruct
- alun

Invest

Planta
de corecti
îngrijirea a
pentru 1 h

Schem

A. ACTIVE

Elaborarea

B. COSTUL

Material sa

Îngrășăm

Îngrășăm

N - azotice

P - fosfat

K - potas

Apă

C. OPERAȚII

Arătură d

Arătură (2

Discuirea

Cultivarea

Fertilizare

Transport

D. OPERAȚII

Plantarea

Prășitul p

Tăiatul în

Tăiatul în

Paza

E. ALTE CH

F. TAXE ȘI

Impozitul

Fondul so

TOTAL (A-

Piața

Prețu

din țară :
depozite
producăt
următori

Plantație de alun

Investiția	37 600 MDL
Vânzări în anul 5 de rod	26 400 MDL
Profit brut	14 300 MDL
Perioada de recuperare a investiției	10 – 11 ani

Descrierea afacerii

Alunul este apreciat pentru valoarea nutritivă a fructelor. Alunele se consumă în stare proaspătă, au o largă utilizare în cofetării, cosmetică. Din alune se extrage un ulei fin, intens aromat, mult apreciat în mecanică, pictură, la fabricarea lacurilor industriale și în farmaceutică. El este utilizat în fâșiile de protecție și în parcuri, mai ales soiurile cu fructe roșii. În Moldova ca specie montană se întâlnește în poienile și în marginile pădurilor de foioase din zona de Centru și Nord.

Cultivarea alunelor este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Investiția pentru 1 ha de alun este mai mică ca la alte specii pomicole iar plantația poate fi exploatată cca. 40 de ani
- cererea pe piață a fructelor de alun este în creștere
- fructele de alun au o durată îndelungată de păstrare și nu necesită condiții speciale
- alunul contribuie la fixarea alunecărilor de teren în pantă

Investiția necesară

Plantația de alun este o investiție pe termen lung, care poate fi exploatată 40 de ani. Durata exploatării eficiente depinde de corectitudinea înființării plantației și îngrijirea acesteia în primii 4-5 ani după plantare. Înființarea unui hectar de alun și îngrijirea acestuia până la intrarea în rod (primii 4 ani) necesită cca. 37,6 mii lei pentru 1 ha: I an de vegetație cca. 21 mii lei pentru 1 ha; anul II, III și IV de vegetație cca. 5,5 mii lei/ha anual.

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de alun pentru anii I-IV de vegetație (MDL):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE								
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1 000	1 000				1 000
B. COSTUL MATERIALELOR								
Material săditor	buc	600	10	6 000				6 000
Îngrășăminte organice	tone	50	100	5 000				5 000
Îngrășăminte minerale								
N - azotice	kg	120	1,6	192	192	192	192	768
P - fosfatice	kg	100	3,1	310	310	310	310	1 240
K - potasice	kg	80	1,8	144	144	144	144	576
Apă	m3	72	0,1	7	7	7	7	29
C. OPERAȚII MECANIZATE								
Arătură de plantare	ha	1	650	650				650
Arătură (25 cm)	ha	1	400		400	400	400	1 200
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	150	600
Cultivarea	ha	4	150	600	600	600	600	2 400
Fertilizarea	ha	2	150	300	300	300	300	1 200
Transportarea apei	t/km	720	2,5	1 800	1 800	1 800	1 800	7 200
D. OPERAȚII MANUALE								
Plantarea	om/zi	30	30	900				900
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	450	1 800
Tăiatul în uscat	om/zi	10	30	300	300	300	300	1 200
Tăiatul în verde	om/zi	5	30	150	150	150	150	600
Paza	om/lună	3	350	1 050				1 050
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 795	480	480	480	3 236
F. TAXE ȘI IMPOZITE								
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	440
Fondul social		1	130	130	130	130	130	520
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				21 039	5 524	5 524	5 524	37 609

Piața de desfacere

Prețul mediu la care se poate realiza 1 kg de alune de la producător este de 22 lei. Printre principalii consumatori de alune din țară sunt: fabricile Bucuria și Franzeluța, patiseriile, cofetăriile și covrigăriile mici, exportatorii de produse alimentare, depozite angro și magazine, întreprinderile farmaceutice (Farmaco) și cosmetice (Viorica-Cosmetic), întreprinderile producătoare de ulei și comercianții mici. În prezent, prețurile en-gros de comercializare a alunelor variază în dependență de următorii factori: soi, calibrul, ambalaj și cantitatea negociată.

Un preț mai bun se poate de obținut în cazul încheierii contractelor directe și de lungă durată cu consumatorii și exportatorii mari de alune însă pentru această trebuie să fie respectate unele standarde privind calitatea produselor și ambalajul acestora. Cerințele principale față de fructe sunt: să se conforme condițiilor organoleptice, să corespundă reglementărilor legale referitor la reziduurile de pesticide, să fie calibrate după mărime și după culoare.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de alun pentru producție. Studiu comparativ al unor soiuri de alun din selecția mondială efectuat de Victor Jadan, a finalizat cu identificarea mai multor soiuri adaptabile la condițiile noastre, cu productivitate sporită și calitate înaltă a producției de alune. Printre ele sunt soiurile răspândite în regiunile Caucazului de Nord și Azerbaidjan: Ata-Baba, Cerkeskii, Panaheskii, Gandja-Funduc, Bolgradscaia Novinca etc. Materialul săditor trebuie să fie procurat de la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură sau de la alte pepiniere pomicole licențiate.

Denumirea soiului	Mărimea medie a fructului, g	Conținutul miezului, %
1. Ata-Baba	1,9 – 2,4	
2. Cerkeskii	1,9 – 2,3	48 – 50
3. Panaheskii	2,0 – 2,2	48 – 51
4. Gandja-Funduc	1,7 – 2,1	51 – 57
5. Bolgradscaia Novinca	1,4 – 1,6	50

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea, în sol se încorporează 40 – 50 tone de îngrășăminte organice, 100 – 150 kg superfosfat și 80 – 100 kg sare de potasiu la 1 ha. Ținând cont că la alun există și soiuri autosterile, într-o parcelă trebuie plantate 3-4 soiuri pentru asigurarea polenizării efective, distanța dintre 2 soiuri nu trebuie să fie mai mare de 10 m. Soiurile cu creștere mijlocie se plantează la 5x3 m, 5x4 m, iar cele cu creșterea viguroasă la 6x5 m și 6x6 m.

Întreținerea solului în livadă este asemănătoare ca și la celelalte specii sămburoase. Cel mai potrivit sistem de întreținere a solului este ogorul negru și ogorul combinat cu culturi acoperite (îngrășăminte verzi). În condiții de irigare rezultate bune dă și înțelenirea permanentă a terenului.

Administrarea îngrășămintelor. În plantațiile pe rod se consideră suficientă administrarea îngrășămintelor în cantitate de 120-200 kg azot, 100-150 kg fosfor și 80-150 kg caliu la hectar (substanță activă). Odată la 2-3 ani este necesară administrarea gunoierului de grajd, în cantitate de 20-30 tone la hectar.

Irigarea este necesară în zonele cu mai puțin de 600 mm precipitații atmosferice. Se efectuează 2-3 udări cu câte 500-600 m³ de apă la hectar.

Recoltarea alunelor. Alunele se recoltează de la mijlocul lunii august până la începutul lunii octombrie. Fructele pe același pom se maturizează în mod eșalonat și recoltatul se efectuează în 2-3 reprize. Momentul maturității se poate determina ușor prin faptul că la coacere coaja fructelor se brunifică, iar acestea se pot detașa ușor de înveliș și cad singure. Fructele separate de involucri se așează în straturi, în locuri bine ventilate. Pentru a evita mucigăirea, stratul de alune se rostogolește zilnic.

Important:

- Alunul preferă locurile cu insolație mijlocie, cu expoziții sud-estic și sud-vestice în zona de silvostepă. Alunul preferă soluri argilo-nisipoase, permeabile, aerate, reavene și fertile.
- Suportă scăderea temperaturii până la -30 grade. În faza umflării mugurilor rezistă până la -10 grade, iar florile până la -5 grade.
- Cerințele față de apă sunt satisfăcute în regiunile cu peste 600-650 mm precipitații atmosferice.

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Producția medie de alune în coajă la un hectar este de circa 200 kg la vârsta de 5 ani, 450-500 kg la vârsta de 6-7 ani și 1000-1200 după vârsta de 10 ani. În plantațiile irigate producția poate să ajungă la 2000-2500 kg fructe la hectar. Durata rentabilă a plantațiilor de alun este de 40-60 ani.

Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta medie la hectar de 1200 kg fructe. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 5 de rod.

Schema tehnologică pentru creșterea alunului în anul 5 de rod (anul 9 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Alune	kg	1 200	22	26 400
B. COSTUL MATERIALELOR				
Îngrășămintă organice	tone	10	100	1 000
Îngrășămintă minerale				
N - azotice	kg	120	1,6	192
P - fosfatice	kg	100	3,1	310
K - potasice	kg	80	1,8	144
Apă	m ³	132	0,1	13
Materiale pentru ambalare	saci	120	3	360
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (25 cm)	ha	1	400	400

Discuirea	hă	1	150	150
Cultivarea	ha	4	150	600
Fertilizarea	ha	1	150	150
Transportarea apei	t/km	1 320	2,5	3 300
Transportarea	t/km	60	3	150
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	20	30	600
Tăiatul în verde	om/zi	7	30	210
Recoltarea	om/zi	30	30	900
Sortarea și calibrarea	om/zi	10	30	300
Paza	om/lună	3	500	1 500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 073
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				12 042
MARJA BRUTĂ (A-G)				14 358
MARJA BRUTĂ (G/A)				54%

Sursa: "Nucul, Migdalul și Alunul", I. Țurcanu, E. Borozan, Chișinău 2002, pag. 40

Plantație de viță de vie cu soiuri de struguri pentru masă

Investiția	106 700 MDL
Vânzări în anul 5 de rod	56 000 MDL
Profit brut	44 700 MDL
Perioada de recuperare a investiției	9-10 ani

Descrierea afacerii

Cu toate că necesită multe mijloace financiare, producerea strugurilor de masă este o afacere profitabilă, profitul brut constituind cca. 44 mii lei la hectar anual. Este rentabil de plantat viță de vie și din următoarele considerente:

- Foarte multe terenuri agricole din țară pot fi eficient exploatate numai cultivându-le cu viță de vie
- Cererea pe piață a strugurilor de masă este în creștere
- La îngrijirea bună a plantației viticole aceasta poate fi exploatată pe parcursul a 25-30 ani
- Plantația viticolă poate preîntâmpina alunecările de teren și eroziunea solului

Investiția necesară

Productivitatea plantațiilor viticole și durabilitatea exploatarei lor eficiente depinde de valoarea biologică a materialului sădător, de corectitudinea înființării plantației și de nivelul de îngrijire în primii 3-4 ani după plantare. Plantația de viță trebuie înființată cu material sădător din clone înalt productive libere de viroze. Înființarea unui hectar de vie și îngrijirea acestuia până la intrarea pe rod (primii 4 ani) necesită cca. 100 – 110 mii lei: I an de vegetație cca. 54 mii lei; anul II de vegetație cca. 42 mii lei; și anul III și IV de vegetație cca. 5,6 mii lei anual. Deviz orientativ de cheltuieli privind înființarea și întreținerea unei plantații producătoare de struguri pentru masă în anii I-IV de vegetație (suprafața 1 ha):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE								
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1,000	1,000				1,000
B. COSTUL MATERIALELOR								
Material sădător	buc	2,450	12	29,400	2,940			32,340
Piloni de spalier	buc	660	30		19,800			19,800
Sârmă	tone	1	7,500		7,500			7,500
Tutori (suporturi)	buc	2,450	0.8	1,960				1,960
Material de legat	kg	2.8	10	28	28	28	28	112
Îngrășămintă organice	tone	70	100	7,000				7,000
Îngrășămintă minerale								
P - fosfatice	kg	300	3.1	930				930
K - potasice	kg	600	1.8	1,080				1,080
Substanțe chimice (insecticide și fungicide)				300	700	1,080	1,080	3,160
Apă	m3	49	0.1	5	5	5	5	20
C. OPERAȚII MECANIZATE								
Arătură de plantare	ha	1	650	650				650
Arătură (22 cm)	ha	1	400		400	400	400	1,200
Discurirea	ha	1	150	150	150	150	150	600
Cultivarea	ha	3	150	450	450	450	450	1,800
Fertilizarea	ha	2	150	300				300
Transportarea apei	t/km	245	2.5	613	613	613	613	2,450
Stropitul cu chimicale	ha	5	200	1,000	1,000	1,000	1,000	4,000
Transportarea pilonilor și sârmei	t/km	200	2.5		500			500
D. OPERAȚII MANUALE								
Plantarea	om/zi	30	50	1,500				1,500
Instalarea pilonilor și sârmei	om/zi	50	50		2,500			2,500
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	450	1,800
Tăiatul în uscat	om/zi	10	50	500	500	500	500	2,000
Tăiatul în verde	om/zi	8	30	240	240	240	240	960
Paza	om/lună	3	350	1,050				1,050
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				4,861	3,778	492	492	9,621
F. TAXE ȘI IMPOZITE								
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	440
Fondul social		1	130	130	130	130	130	520
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				53,706	41,793	5,647	5,647	106,793

Piața de desfacere

Ultimii ani s-a redus considerabil suprafața plantațiilor de viță de vie din soiuri de masă iar starea plantațiilor existente nu permite producerea strugurilor cu calitate bună pentru depozitare și export. Prețul mediu la care se comercializează strugurii de masă de la producător constituie la moment cca. 4 lei/kg iar pentru calitatea superioară se poate de comercializat și la prețul de 5-6 lei/kg. Printre principalii consumatori de struguri de masă pot fi numiți: întreprinderile de comerț cu ridicata (spre ex. Codru ST și Nectar) care de regulă posedă frigider de păstrare a strugurilor pe termen îndelungat și exportă strugurii pe piețele din Rusia, Belarusia, România și Ucraina, magazinele, populația din regiune, realizatorii de struguri la piețele din Chișinău, Bălți etc. Strugurii care nu corespund standardelor de depozitare se comercializează la fabricile de vin. Un factor important la producerea strugurilor de masă este ca întreprinzătorul să posede capacități de păstrare temporară și pe termen lung a strugurilor în frigider deoarece în perioada lunilor noiembrie – mai prețurile la struguri ating valoarea maximală.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de viță de vie de masă. La înființarea plantațiilor de vie producătoare de struguri pentru masă este necesar de plantat o gamă mai largă de soiuri cu perioade diferite de coacere care ar forma un conveier varietal pentru strugurii de masă. Este important ca materialul săditor viticol să fie procurat de la unitățile pepinieriste care dețin licență de producere a clonelor înalt productive libere de viroze așa ca: Institutul Național al Viei și Vinului, Sauron, Codru ST, Sadac Agro etc. Conveierul poate fi din soiurile:

- a) Soiuri cu coacere extratimpurie: Perla de Csaba, Muscat Iantarnii, Irșai Oliver etc.
- b) Soiuri cu coacere timpurie: Ranii Magaracia, Cardinal, Chișmiș Lucistii, Codreanca
- c) Soiuri cu perioada medie de coacere: Regina Viilor, Chasselas dore, Leana, Frumoasa Albă
- d) Soiuri cu coacere târzie: Ialovenschi Ustoicevii, Coarna Neagră, Alb de Suruceni, Moldova, Muscat de Hamburg etc.

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfundatul, în sol se încorporează 60 – 100 tone de îngrășăminte organice, precum și îngrășăminte minerale: superfosfat 300 kg/ha și sare potasică 600 kg/ha. Desfundatul se efectuează la adâncimea de 40-50 cm, după ce urmează nivelarea, pichetarea terenului și plantarea cu ajutorul burghiului hidraulic.

Întreținerea solului. Solul se cultivă de 3-4 ori la adâncimea de 8-12 cm, iar toamna se ară la adâncimea de 18-22 cm cu aruncarea solului spre butuci.

Administrarea îngrășămintelor. În viile pe rod se recomandă de administrat anual 90-100 kg azot, 90 kg fosfor și 100 – 150 kg potasiu la hectar.

Combaterea bolilor și dăunătorilor. Viile trebuie tratate contra manei (mildiu) și făinarei. În acest scop se fac 4-5 tratări cu preparate chimice. Tratarea se face pe timp liniștit și răcoros – de obicei dimineața sau seara. Printre dăunători se înregistrează buha semănăturilor, sîrmarii etc. care afectează lăstarii verzi ai vițelor după plantare, baza cărora se află în sol. În lupta cu acestea în timpul plantării, solul mușuroiului se prelucrează cu insecticide în formă de praf.

Recoltarea strugurilor. Recoltatul strugurilor de masă începe în decada a 2-3 a lunii august și se efectuează în 2-3 reprize, adică se aleg strugurii care sunt copti și se comercializează. Strugurii culeși se țin în locuri umbrite și răcoroase și trebuie urgent comercializați (pe parcursul a cel mult 3-6 zile în funcție de gradul de transportare și păstrare a soiurilor).

Păstrarea strugurilor. Strugurii destinați păstrării trebuie să fie bine maturați (conținutul de zahăr – cel puțin 170 g/l), cu toate boabele sănătoase. Se culeg atent, fără a deteriora stratul de pruină de pe boabe, se amplasează în lăzi noi cu capacitatea de 5-10 kg. Strugurii se culeg când nu mai au rouă pe ei și ploaia a fost cel puțin cu 2-3 zile în urmă. În ziua când camera s-a umplut se face o dezinfectare prin ardere a sulfului ($1,3 - 1,5 \text{ g/m}^3$), care se repetă peste fiecare 5-6 zile. În frigider regimul de păstrare este la temperatura aerului $-1+1$ grad și umiditate relativă a aerului $-92-94\%$.

Important:

- nu se recomandă de plantat pe sectoare cu expoziția nord, nord-est, nord-vest, cu adâncimea apelor freatice mai în față de 1,5m și pe soluri mlăștinoase sau cu umiditate excesivă.
- O vie cu suprafața de peste 0,5 ha se plantează numai în baza unui proiect executat de un birou de proiectare, care posedă licență
- Ultima tratare chimică se face la sfârșitul lui iulie - cu 22 zile înainte de începutul recoltării

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta la hectar de 14 tone. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 5 de rod atunci când plantația intră în perioada de plină producție. Pentru primii ani de rod recolta la hectar va constitui cca. 6 – 9 t/ha de struguri.

Schema tehnologică pentru creșterea strugurilor de masă în anul 5 de rod (anul 9 de vegetație), MDL:

A. VÂNZĂRI NETE	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
Struguri				
B. COSTUL MATERIALELOR	kg	14,000	4.0	56,000
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	100	1.6	160
P - fosfatice	kg	90	3.1	279
K - potasice	kg	120	1.8	216

Apă	m3	49	0.1	5
Material de legat	kg	15.0	10	150
Substanțe chimice (insecticide și fungicide)				1,500
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Arătură (22 cm)	ha	1	400	400
Discuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	3	150	450
Fertilizarea	ha	2	150	300
Transportarea apei	t/km	245	2.5	613
Stropitul cu chimicale	ha	5	200	1,000
Transportarea recoltei	t/km	140	2.5	350
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	20	50	1,000
Tăiatul în verde	om/zi	7	30	210
Recoltarea și sortarea	om/zi	25	50	1,250
Paza	om/lună	3	500	1,500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				998
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				11,221
MARJA BRUTĂ (A-G)				44,779
MARJA BRUTĂ (G/A)				80%

Sursa: „Calendarul viticultorului”, Vladimir Corobca, Chișinău-2001
 „Înființarea plantațiilor viticole”, Vladimir Corobca, Chișinău-2001

Desc

Cultur

- Este
- pro
- Asig
- Asig
- scăz
- În a
- Prez
- Creș

Invest

Produ
 săditor, d
 înființată
 până la in
 43 mii lei
 plantații p

A. ACTIVE

Elaborarea

B. COSTUL

Material s

Piloni de s

Sârmă

Tutori (sup

Material d

Îngrășăm

Îngrășăm

P - fosfat

K - potas

Substanțe

Apă

C. OPERAȚII

Arătură de

Arătură (2

Discuirea

Cultivarea

Fertilizare

Transport

Stropitul c

Transport

D. OPERAȚII

Plantarea

Instalarea

Prășitul pe

Tăiatul în

Operații în

Paza

E. ALTE CH

F. TAXE ȘI I

Impozitul

Plantație de viță de vie cu soiuri de struguri pentru vin

Investiția	124 000 MDL
Vânzări în anul 4 de rod	38 400 MDL
Profit brut	26 900 MDL
Perioada de recuperare a investiției	11-12 ani

Descrierea afacerii

Cultura viței de vie este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- Este ramura de bază a economiei naționale care asigură venituri considerabile și constituie cea mai mare parte a produselor destinate pentru export
- Asigură folosirea rațională a resurselor de muncă
- Asigură valorificarea terenurilor de pe pantele cu soluri erodate, pe care culturile tehnice și cele cerealiere dau producții scăzute
- În anii secetoși vița de vie se prezintă ca o ramură de asigurare economică a economiei naționale
- Prezența companiilor dotate cu echipament modern și specialiști calificați pentru prelucrarea viței
- Creșterea cererii și prețului pentru vinuri naturale și respectiv și pentru struguri calitativi

Investiția necesară

Productivitatea plantațiilor viticole și durabilitatea exploatării lor eficiente depinde de valoarea biologică a materialului săditor, de corectitudinea înființării plantației și de nivelul de îngrijire în primii 3-4 ani după plantare. Plantația de viță trebuie înființată cu material săditor din clone înalt productive libere de viroze. Înființarea unui hectar de vie și îngrijirea acestuia până la intrarea pe rod (primii 4 ani) necesită cca. 100 – 124 mii lei: I an de vegetație cca. 68 mii lei; anul II de vegetație cca. 43 mii lei; și anul III și IV de vegetație cca. 6 mii lei anual. Deviz orientativ de cheltuieli privind înființarea și întreținerea unei plantații producătoare de struguri pentru vin în anii I-IV de vegetație (suprafața 1 ha):

	unit	unit/ha	preț unit/lei	Anul I	Anul II	Anul III	Anul IV	TOTAL
A. ACTIVE NEMATERIALE								
Elaborarea proiectului de amplasare	buc	1	1,000	1,000				1,000
B. COSTUL MATERIALELOR								
Material săditor	buc	3,000	14	42,000	4,200			46,200
Piloni de spalier	buc	660	30		19,800			19,800
Sârmă	tone	1	7,500		7,500			7,500
Tutori (suporturi)	buc	3,000	0.8	2,400				2,400
Material de legat	kg	2.8	10	28	28	28	28	112
Îngrășămintă organice	tone	70	100	7,000				7,000
Îngrășămintă minerale								
P - fosfatice	kg	300	3.1	930				930
K - potasice	kg	600	1.8	1,080				1,080
Substanțe chimice (insecticide și fungicide)				300	700	1,500	1,500	4,000
Apă	m3	60	0.1	6	6	6	6	24
C. OPERAȚII MECANIZATE								
Arătură de plantare	ha	1	650	650				650
Arătură (22 cm)	ha	1	400		400	400	400	1,200
Discuirea	ha	1	150	150	150	150	150	600
Cultivarea	ha	3	150	450	450	450	450	1,800
Fertilizarea	ha	2	150	300				300
Transportarea apei	t/km	300	2.5	750	750	750	750	3,000
Stropitul cu chimicale	ha	5	200	1,000	1,000	1,000	1,000	4,000
Transportarea pilonilor și sârmei	t/km	200	2.5		500			500
D. OPERAȚII MANUALE								
Plantarea	om/zi	30	50	1,500				1,500
Instalarea pilonilor și sârmei	om/zi	50	50		2,500			2,500
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450	450	450	450	1,800
Tăiatul în uscat	om/zi	10	50	500	500	500	500	2,000
Operații în verde	om/zi	8	30	240	240	240	240	960
Paza	om/lună	3	350	1,050				1,050
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				6,178	3,917	547	547	11,191
F. TAXE ȘI IMPOZITE								
Impozitul funciar		1	110	110	110	110	110	440

Fondul social	1	130	130	130	130	130	520
TOTAL (A+B+C+D+E+F)			68,202	43,331	6,261	6,261	124,057

Piața de desfacere

La negocierea prețurilor pentru producția viticolă factorii cei mai importanți sunt: soiul, cantitatea și calitatea producției de struguri. De regulă, prețurile strugurilor din soiurile pentru vinurile roșii actualmente sunt mai superioare și variază între 3 și 5 lei/kg. Pentru a minimaliza riscul la înființarea plantațiilor de vie este important ca viticultorul să planteze 2-3 soiuri de viță de vie atât pentru vinurile roșii cât și pentru vinurile albe.

În sectorul vinificației activează cca. 130 de producători iar printre cei mai mari se poate de menționat Cricova, Cricova-Acorex, Aroma, Aspect-Invest, Basavin, Basvinex, Carahasani-Vin, Doina vin, Vinăria Baradar, Vitis Hincești, Vinorum, Vinăria din Vale, Dionysos Mereni etc.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de viță de vie pentru vin. Înființarea plantațiilor de vie trebuie efectuate numai cu material săditor din categoriile biologice „certificat” și „standard” care asigură o producție înaltă de struguri (12-16 t/ha) de o calitate superioară. Este important ca materialul săditor viticol să fie procurat de la unitățile pepinieriste care dețin licență de producere a clonelor înalt productive libere de viroze așa ca: Institutul Național al Viei și Vinului, Sauron, Codru ST, Sadac Agro etc.

Pentru înființarea plantațiilor de vie pot fi folosite:

- e) Pentru vinurile roșii: soiurile clasice – Cabernet Sauvignon, Merlot, Pinot noir, Molbec, Saperavi, Rară neagră, Jamay frreaux, precum și soiurile noi Negru de Ialoveni, Rubin, Saperavi Svetlii etc.
- f) Pentru vinurile albe: soiurile clasice – Chardonnay, Traminer, Riesling, Alegote, Muscat ottonel, precum și soiurile noi Bianca, Viorica, Riton, Muscat de Ialoveni etc.

Înființarea plantațiilor. Odată cu desfășurarea, în sol se încorporează 60 – 100 tone de îngrășămintă organice, precum și îngrășămintă minerale: superfosfat 300 kg/ha și sare potasică 600 kg/ha. Desfundatul se efectuează la adâncimea de 40-50 cm, după ce urmează nivelarea, pichetarea terenului și plantarea cu ajutorul burghiului hidraulic.

Întreținerea solului. Solul se cultivă de 3-4 ori la adâncimea de 8-12 cm, iar toamna se ară la adâncimea de 18-22 cm cu aruncarea solului spre butuci.

Administrarea îngrășămintelor. În viile pe rod se recomandă de administrat anual 90-100 kg azot, 90 kg fosfor și 100 – 150 kg potasiu la hectar.

Combaterea bolilor și dăunătorilor. Viile trebuie tratate contra manei (mildiu) și făinarei. În acest scop se fac 4-5 tratări cu preparate chimice. Tratarea se face pe timp liniștit și răcoros – de obicei dimineața sau seara. Printre dăunători se înregistrează buha semănăturilor, sîrmarii etc. care afectează lăstarii verzi ai vițelor după plantare, baza cărora se află în sol. În lupta cu acestea în timpul plantării, solul mușuroiului se prelucurează cu insecticide în formă de praf.

Recoltarea strugurilor. Recoltatul strugurilor pentru vin începe în luna septembrie. Strugurii culeși se țin în locuri umbrite și răcoroase și trebuie urgent comercializați (pe parcursul a cel mult 3-6 zile în funcție de gradul de transportare și păstrare a soiurilor). Un vin bun se capătă dacă conținutul de zahăr în boabe este de cel puțin 170g/l. La fermentarea alcoolică a 10g/l de zahăr se capătă 0,6 grade alcool.

Important:

- nu se recomandă de plantat pe sectoare cu expoziția nord, nord-est, nord-vest, cu adâncimea apelor freatice mai în față de 1,5m și pe soluri mlăștinoase sau cu umiditate excesivă
- O vie cu suprafața de peste 0,5 ha se plantează numai în baza unui proiect executat de un birou de proiectare, care posedă licență

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Pentru calculul veniturilor s-a folosit recolta la hectar de 12 tone. Această recoltă este caracteristică începând cu anul 4 de rod atunci când plantația intră în perioada de plină producție. Pentru primii ani de rod recolta la hectar va constitui cca. 5 – 8 t/ha de struguri.

Schema tehnologică pentru creșterea strugurilor pentru vin în anul 4 de rod (anul 8 de vegetație), MDL:

	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Struguri	kg	12,000	3.2	38,400
B. COSTUL MATERIALELOR				
Ingrășămintă minerale				
N - azotice	kg	100	1.6	160
P - fosfatice	kg	90	3.1	279
K - potasice	kg	120	1.8	216
Apă	m3	60	0.1	6
Material de legat	kg	15.0	10	150
Substanțe chimice (insecticide și fungicide)				1,500
C. OPERAȚII MECANIZATE				

Arătură (22 cm)	ha	1	400	400
Disuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	3	150	450
Fertilizarea	ha	2	150	300
Transportarea apei	t/km	300	2.5	750
Stropitul cu chimicale	ha	5	200	1,000
Transportarea recoltei	t/km	50	2.5	125
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (3 ori)	om/zi	15	30	450
Tăiatul în uscat	om/zi	20	50	1,000
Operații în verde	om/zi	8	30	240
Recoltarea și sortarea	om/zi	30	50	1,500
Paza	om/lună	3	500	1,500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1,018
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				11,434
MARJA BRUTĂ (A-G)				26,966
MARJA BRUTĂ (G/A)				70%

Sursa: „Calendarul viticultorului”, Vladimir Corobca, Chișinău-2001
 „Înființarea plantațiilor viticole”, Vladimir Corobca, Chișinău-2001

Plantații de căpșune

Investiția inițială	38 165 MDL
Vânzări în primul an	120 000 MDL
Profit brut (pe an)	81 835 MDL
Perioada de recuperare a investiției	5 luni

Descrierea afacerii

Căpșunul, specie pomicolă cu talia cea mai redusă, este foarte apreciat atât pentru rodul său bogat, cât și pentru calitatea fructelor sale, conținutului ridicat de vitamina C și de alte substanțe utile în alimentație. Alături de cireșe, căpșunele sunt primele fructe care apar pe piață, datorită maturității sale timpurii. Fructele de căpșun se consumă în stare proaspătă, dar și prelucrată sub formă de dulcețuri, gemuri, jeleuri, siropuri, sucuri, etc. Se utilizează, de asemenea, la aromatizarea produselor lactate, la pregătirea salatelor din fructe. Frunze împreună cu fructele se utilizează în medicină și în industria cosmetică, intrând în componență diferitor creme. Având o talie redusă (15-40 cm), căpșunul se poate cultiva în spații foarte mici din grădina casei, dar și în câmp, în sere sau solarii. În prezent, dintre toate speciile pomicole, cultura căpșunului este una din cele mai rentabile și mai eficiente culturi în condițiile unei cultivări corespunzătoare. Majoritatea soiurilor cultivate în republica noastră au un potențial biologic de peste 15 -20 t/ha.

Investiția necesară

Plantația de căpșun este o investiție pe termen scurt, care poate fi exploatată numai 3 ani de rodire. Pentru derularea afacerii cu cultivarea căpșunului trebuie de:

- **Teren agricol arendat sau propriu** – trebuie să fie uniform cu o fertilitate ridicată. Cele mai bune soluri pentru căpșun sunt solurile mijlocii: nisipo-lutoase și luto-nisipoase, fertile, suficient de umede. În condițiile Moldovei se impune plantarea căpșunului numai în terenuri irigate.
- **Material săditor – stoloni**. Calitatea biologică a materialului săditor joacă un rol important în reușita plantației de căpșun. Materialul săditor este reprezentat prin stoloni liberi de viroze, obținut la Institutul de Cercetări Științifice, Selecție și Tehnologii pentru Pomicultură. Prețul de piață a unui stolon este de 0,25 lei/buc. Pentru plantarea 1 ha de căpșun este nevoie de 80.000 – 100.000 bucăți stoloni. Investiția în material săditor în acest caz va fi de **25.000 lei**.

Căpșunul plantat în luna iulie dă roadă chiar din primul an de plantare, deci investiția inițială pentru derularea afacerii este echivalentă cu cheltuielile curente efectuate în primul an (vezi punctul 5).

Piața de desfacere

Prețul mediu de comercializare a fructelor de căpșun 12 lei pentru 1 kg. Consumatorii principali de fructe de căpșun sunt:

- populația autohtonă din regiunea amplasării gospodării țărănești – procură în cantități mici pentru necesități curente la prețul de piață
- piețele agricole regionale și en-gros – la aceste piețe se pot comercializează cantități mai mari, însă prețul de vânzare scade cu 20-30%
- fabricile producătoare de sucuri, gemuri (Alfa-Nistru, Orhei Vit, Coșernița) și fabricile de conserve. Încheie contracte de colaborare pentru cantități mari (de la 1 tonă și mai mult)
- fabricile producătoare de produse lactate (Incomlac, Alba etc.)
- fabricile producătoare de lichior – procură cantități mari pentru prepararea concentratului de suc utilizat în procesul tehnologic de producere a lichiorului.
- exportatorii de fructe congelate – unul din exportatori de fructe congelate din republică este întreprinderea de conserve Alfa-Nistru, care procură fructe proaspete pentru congelarea lor ulterioară în cantități mari și la preț negociat. Întreprinderea încheie contracte de cumpărare a fructelor de căpșun cu fiecare gospodărie țărănească în parte
- întreprinderi farmaceutice (Farmaco) – procură frunzele de căpșun din care prepară medicamente sau ceaiuri calmante.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de căpșuni pentru producție. Cele mai răspândite soiuri cultivate în republică sunt: *Regina, Sunrise, Red Gauntlet* și *Creastă de cocoș, Pocahontas, Gorrella*.

Înființarea plantațiilor. Terenul se desfunde mecanic cu cel puțin 10 -14 zile înainte de plantare. Se administrează în sol 30-40 tone de gunoi de grajd bine descompus, 200-400 kg superfosfat, și 200-250 kg de potasiu la 1 ha. Distanțele optime de plantare se stabilesc în așa mod încât să se obțină o desime de 80.000 -100.000 plante la 1 ha. Plantarea se poate efectua manual sau semi - mecanizat, cu ajutorul unor mașini specializate. O echipă din 10 muncitori poate planta manual circa 20.000 – 30.000 plante în timp de 10 ore.

Stolonii (răsadurile de căpșun) se pot obține atât de la plantațiile producătoare de fructe, cât și de la plantațiile-mama, anume înființate în acest scop. Recoltarea stolonilor se efectuează în a doua jumătate a lunii iulie, prin scosul manual al rozetelor înrădăcinate. Pentru inițierea afacerii stolonii pot fi procurați de la alți producători sau crescuți pe plantațiile deja existente.

Lucrările de îngrijire. În cazul plantării de primăvară, până toamna se fac 5-6 udări a câte 300 -350 mc/ha în funcție de regimul de precipitații. La 2-3 zile după plantare se face controlul plantării, acoperindu-se rădăcinile dezvelite, iar la 12-14

zile se înlocuiesc plantele care nu s-au prins. Pe parcursul perioadei de vegetație, în anul plantării, căpșunul trebuie îngrijit, pentru a deveni suficient de viguros și să diferențieze muguri de rod. În primăvara anului viitor, după zvântarea solului, se strâng frunzele uscate și materialul folosit pentru protejarea culturii. Se administrează circa 150 kg/ha azot de amoniu. Până la înflorire pe terenul ne acoperit sunt necesare 3-4 prășiri și 2-3 irigații, dacă timpul este secetos.

Cei mai răspândiți dăunători sunt:

Denumirea dăunătorului	Descriere	Măsurile de combatere
Păianjenul căpșunului	Este o insectă de culoare gălbuie.	Îndepărtarea frunzelor imediat după culesul fructelor. Prelucrarea primăvara sau după recoltarea fructelor cu Karate 5%, câte 0,5 l/ha.
Gărgărița florilor de căpșun	Este un gândăcel de culoare neagră, care ierneză sub resturile plantelor uscate.	Solul în jurul tufei trebuie bine lucrat. Tufele bolnave se strâng și se ard. În faza îmbobocirii (cu o săptămână înainte de înflorire), planele se stropesc cu soluție de Actellic, 50%- 0,6 l/ha, sau Karate, 5% -0,5 l/ha.

Recoltarea căpșunului. Polinizarea căpșunului se face cu ajutorul vântului și al insectelor. Amplasarea coloniilor de albine în cultura de căpșună are un rol foarte important în legarea fructelor și calitatea acestora. Recoltarea căpșunului se face la 30-40 zile de la începutul înfloritului. Perioada de recoltare durează 20-30 zile (de la sfârșitul lunii mai până la sfârșitul lunii iunie). Pentru că fructele de căpșun sunt moi și foarte ușor alterabile, recoltarea lor trebuie să se facă cu foarte mare atenție. Pentru recoltarea căpșunelor în bune condiții trebuie respectate următoarele reguli:

- La recoltat, fructele să nu fie prea coapte, în acest scop la începutul și sfârșitul perioadei de coacere recoltarea se face la 2-3 zile, iar în perioada coacerii în masă a fructelor se recoltează în fiecare zi.
- Recoltarea se face în orele de dimineață, pe timp răcoros, după ce se ridică roua.

Întreținerea după recoltare. După recoltarea fructelor, întreținerea plantațiilor de căpșun constă în: menținerea plantațiilor curate prin prășire repetată, irigarea, ori de câte ori este nevoie; sublimarea obligatorie a stolonilor odată cu prășitul, combaterea bolilor și dăunătorilor.

Cultura protejată a căpșunului. Se practică în adăposturi temporare sau permanente, cum sunt tunele din folie de plastic, serele-solar cu și fără biocombustibil, clopotele de sticlă, etc. Cultivarea căpșunului în aceste adăposturi permite primirea recoltelor timpurii și comercializarea fructelor de căpșun la prețuri înalte pe piața locală.

Analiza veniturilor și cheltuielilor

Pentru calculul venitului anual s-a folosit recolta medie la hectar 15000 kg de fructe, recolta data este caracteristică chiar pentru primul an de vegetație. Fructul de căpșun este un produs ușor alterabil și pe parcursul recoltării apar pierderi și rebuturi care trebuie de luat în calcul circa 20% de la volumul recoltei (3000 kg).

Volumul vânzărilor anuale

Produsul	Suprafața, ha	Cantitatea, kg	Cost unitar ,Lei	Total ,MDL
1. Fructe de căpșun	1	15000	10	150 000
2. Pierderi și rebuturi	1	3000	10	30 000
TOTAL				120 000

Schema tehnologică pentru creșterea plantației de căpșun în primul an de rod

	Unit	Unit/ha	Preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				120 000
Fructe de căpșun	kg	15000	10	120 000
B. Costul Materialelor				30 100
Stoloni	buc.	100000	0,25	25 000
Îngrășăminte organice	tone	40	100	4 000
Îngrășăminte minerale				
K - potasice	kg	200	1,8	360
P - fosfatice	kg	200	3,1	620
Azotat de amoniu	kg	75	1,6	120
C. Operațiuni Mecanizate				850
Arătură de plantare (35-40 cm)	ha	1	400	400
Disuirea	ha	1	150	150
Cultivarea	ha	1	150	150
Fertilizarea	ha	1	150	150
D. Operațiuni Manuale				3 300
Plantarea	om/zi	40	30	1 200
Prășitul	om/zi	10	30	300

Curățitul	om/zi	10	30	300
Culesul	om/zi	10	30	300
Paza	om/lună	3	400	1 200
E. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute				3 425
F. Impozite și taxe				1 040
Impozitul funciar			110	110
Fondul social			130	130
Plata trimestrială la apă			200	800
TOTAL (A+B+C+D+E+F)				38 715
MARJA BRUTĂ (A-G)				81 285
MARJA BRUTĂ, %				68%

Sursa: 1. „Cultura arbuștilor fructiferi”, L. Chira, București, 2000, pag. 1 -37.
2. „Tehnologia culturii căpșunului”, Ion Caraman, Chișinău 1999.

Cultivarea cepei

Vânzări nete	105 000 MDL
Cheltuieli totale	24 223 MDL
Profit brut	80 777 MDL
Suprafața de cultivare	1 ha

Descrierea afacerii

Ceapa se cultivă pentru bulbi care pot fi recoltate după atingerea maturității. Ceapa are un rol important în alimentație și industria alimentară. În Moldova ceapa se cultivă în toate raioanele țării. Suprafața cultivată cu ceapă în republică constituie 1,75 mii ha anual.

Cultivarea cepei este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- ceapa se întrebuițează pe larg în alimentația oamenilor și industria producerii conservelor;
- ceapa are un conținut bogat în substanțe nutritive;
- se usucă în uscătorii pentru comercializarea în străinătate;
- este o cultură ce permite de a obține profituri mari;
- ceapa se cultivă prin semințe și arpagic;
- cerere sporită pe piață locală și pe piețele străine a producției de ceapă.

Investiția necesară

Pentru producerea cu succes a cepei, producătorul trebuie să pregătească bine terenul pentru cultivarea cepei. Pământul destinat însămânțării trebuie să fie fertil, afânat și cu posibilitatea de irigare. Cultivarea cepei nu necesită investiții mari. Procesul tehnologic de cultivare a cepei este necesar de asigurat cu mijloacele de calitate.

Pentru cultivarea 1 ha de ceapă sunt necesare următoarele cheltuieli: mijloace circulante – 12907 lei, servicii mecanizate – 5195 lei, plata muncii angajaților sezonieri – 3700 lei, taxe și impozite – 240 lei și alte cheltuieli – 2180 lei. Sumând toate aceste cheltuieli, constatăm că pentru cultivarea 1 ha de ceapă este necesară suma de 24223 lei.

Piața de desfacere

În dependență de soi, perioada de vegetație, schema de plantare, agrotehnica aplicată și alți factori, de pe 1 ha de ceapă se poate obține: 40 t/ha, recoltă bună – 30 t/ha și medie – 20-25 t/ha. Ceapa obținută poate fi comercializată direct din câmp sau depozitată pentru o perioadă de timp în încăperi cu o aerisire bună și comercializată la prețuri mai avantajoase.

În cazul comercializării cepei cu ridicata direct din câmp intermediarii oferă producătorilor 2,5-3,0 lei/kg de ceapă. Pentru comercializarea cepei la prețuri mai avantajoase, producătorul va depozita producția de ceapă în beciuri (în cazul când dispune de spațiu de depozitare pentru cantități mari) și va comercializa cu ridicata la prețul de 3,5-4,5 lei/kg. La piețele agricole din republică prețurile de comercializarea cu amănuntul a cepei variază între limitele 3,5-4,5 lei/kg pentru sezonul de toamnă (sezonul de recoltare) și 4,5-6,0 lei/kg pentru sezonul de iarnă-primăvară.

Principalele direcții de utilizarea a cepei în țara noastră sunt:

- ceapa se consumă în stare proaspătă în alimentația oamenilor;
- întreprinderile ce dispun de frigiderie procură ceapa pentru depozitare-comercializarea la prețuri mai avantajoase;
- ceapa se întrebuițează pe larg în industria producerii conservelor;
- se usucă la întreprinderile care dispun de uscătorie, fiind comercializată peste hotare.

Desfășurarea afacerii

Soiuri și hibrizi de ceapă. Pentru cultivarea cepei din semințe sunt recomandate următoarele soiuri: semitempurii – Kasatic, pingvin, semitârzii – Halțedon, Stuttgarten Rizen, târzi – Dnestrovski (soi semidulce pentru salată).

În prezent un interes deosebit au soiurile de origine Olandeză așa ca: Candy F1 (coacere foarte timpuriu, bulbul are greutate de 800 g, se păstrează 6 luni, recolta 60-70 t/ha), Prestije F1 (coacere mediu târzie, bulbul are greutate de 350 g, se păstrează până la următoarea recoltă, recolta 70-80 t/ha) precum și așa soiuri ca Elsa și Daytona.

Ceapa este o cultură relativ rezistentă la temperaturi scăzute și la înghețuri.

Relații cu factorii de mediu. Temperatura optimă semințele încolțesc la temperatura minimă de 2-3°C, însă temperatura optimă este de 18-20°C. Plantele de ceapă suportă răcirea temperaturii din primăvara, dar sunt sensibile la înghețuri, în deosebi (-3)-(-5)°C. În perioada de vegetație temperatura optimă este de 27-30°C. Lumina – pentru plantarea cepei sunt necesare terenuri deschise și bine expuse la lumină. Umiditatea trebuie să satisfacă cerințele plantelor de ceapă atât în sol, cât și în aer. Ceapa este o cultură iubitoare de apă. Cantitatea cea mai importantă de apă este consumată în prima perioadă de vegetație, în timpul formării aparatului foliar și formarea bulbului. În perioada de maturizare a cepei, umiditatea excesivă negativ influențează la păstrarea bulbului în timpul depozitării. Solul și nutriția minerală – pentru cultura cepei cele mai potrivite sunt solurile fertile și bine afânate, cu reacție neutră a solului pH 6,4-7,9. Ceapa permite obținerea producțiilor mari pe solurile cu un conținut bogat în humus și substanțe minerale.

Culturi premărgătoare. În asolament de legume cele mai bune premărgătoare sunt varza timpurie și colorată, castraveți, tomatele, cartofii timpurii. Nu se recomandă cultivarea cepei pe ceapă și usturoi nu mai degrabă de 4-5 ani.

Pregătirea solului din toamnă prevede mărunțirea resturilor vegetale și aratul de zăble la 25-30 cm. Toamna sectorul se

nivelează și se introduc îngrășăminte. Până la semănat, solul se menține curat, se boronește și se cultivă pentru înlăturarea buruienilor și pentru pregătirea patului germinativ.

Semănatul cepei. În cultura cepei, un factor important pentru obținerea recoltelor înalte și stabile este norma de semănat și termenii optimi de efectuare a acestor procedee agrotehnice. Schema de semănat: cel mai rar se semănă în 4-5 fâșii la 70 cm una de la alta și 20-25 cm între rânduri (dacă se seamănă toamna târziu sau iarna, mai bine să semănați în parcele pregătite din timp ca primăvara solul să se încălzească mai repede) sau mai simplu 25-30 cm între rânduri. În condiții de producere, la semănatul cepei cu SO-4,2 schema de semănat este 8+32+8+32+8+52 sau după schema cu distanța dintre fâșii de 35-40 cm.

Materialul semincer autohton poate fi procurat de la SA „Semințe”, Institutul de legumicultură din Tiraspol și din rețeaua de magazine agricole din republică, semințele străine pot fi procurate de la SRL „Agrimatco service”, CÎ „Agrostoc”.

Irigarea și introducerea îngrășămintelor. Ceapa nu consumă multă apă. Dar există, însă, și perioade critice: primele 2 săptămâni după semănat, 2-3 săptămâni după răsărit și în timpul formării frunzelor și bulbilor. Doza: primele 2 udări 200 m³/ha, celelalte – 250-300 m³/ha. Îngrășămintele se administrează în perioada de vegetație: azotate (170 kg/ha), cele cu fosfor (160 kg/ha), precum și cele cu potasiu 100 kg/ha).

Sistemul integrat de protecție. Pentru nimicirea buruienilor dicotiledonate, graminee și perene pe suprafața de cultivare se administrează erbicide. Principalele boli în cultura cepei sunt: peronosporoza (mana) cepei, rugina cepei, tăciunele cepei, putregaiul cenușiu, putregaiul umed. La combaterea bolilor și dăunătorilor norma de consum a soluției de lucru va constitui 500 l la un hectar.

Recoltarea cepei va începe când 70% din frunze sunt veștede. Nu așteptați veștețirea totală, ca să evitați creșterea rădăcinilor suplimentare, fapt ce va afecta calitatea și capacitatea de păstrare a cepei. După recoltare ceapa se înșiră într-un loc deschis însoțit pentru uscare timp de 7-12 zile.

Important:

- § Cultivarea cepei necesită terenuri bine prelucrate și fertile.
- § Ceapă se cultivă prin semănat și arpagic.
- § Pentru comercializarea cepei este nevoie de certificat eliberat de la Centrul Medicinii Preventive.

Analiza vânzărilor și cheltuielilor

Calculul vânzărilor și cheltuielilor la cultivarea cepei prin semănat au fost efectuate pentru suprafața de 1 ha. Recolta medie posibilă la ceapă a fost estimată la 35 t/ha. Prețul de comercializare este de 3,0 lei/kg de ceapă, luând în considerație că producătorul va comercializa producția obținută după curățire și sortare. În cazul comercializării cu amănuntul a cepei pe piețele agricole sau după depozitare, vânzările vor spori și prețul de comercializare va fi mai avantajos.

Schema tehnologică pentru cultivarea cepei

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Ceapa	t	35,0	3 000	105 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Semințe	kg	6,5	1 142,0	7 423
Îngrășămintă minerale				
N - azotice	kg	170	1,6	272
P - fosfatice	kg	160	3,1	496
K - potasice	kg	100	1,8	180
Substanțe chimice				
Erbicide (Stomp)	l/ha	4,0	60,2	241
Erbicide (Pantera)	l/ha	1,5	248,4	373
Insecticide (Bi-58)	l/ha	1,0	107,9	108
Fungicide (Ridomil Gold)	kg/ha	2,5	386,4	966
Fungicide (Acrobat)	kg/ha	2,0	249,6	499
Fungicide (Oxihom)	l/ha	2,0	178,5	357
Insecticide (Bi-58)	l/ha	1,0	107,9	108
Apă	m ³	1 350	0,1	135
Saci pentru transportarea recoltei	unit	1 167	1,5	1 750
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Dezmăștierea	ha	1	150	150
Arătură (25-30 cm)	ha	1	450	450
Nivelarea terenului în 2 direcții	ha	2	100	200
Cultivarea	ha	2	150	300
Introducerea erbicidelor	ha	2	100	200
Semănatul	ha	1	150	150
Tăvălugirea semănturilor	ha	1	100	100
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul	ha	6	120	720
Cultivarea între rânduri	ha	4	200	800

Irigarea	ha	4	200	800
Săltarea cepelor	ha	1	300	300
Transportarea	t/km	350	2,5	875
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	30	30	900
Recoltarea cepei	om/zi	60	30	1 800
Încărcarea și descărcarea cepei	om/zi	10	30	300
Paza	om/lună	2	350	700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				2 180
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				24 223
H. MARJA BRUTĂ (A-G)				80 777
MARJA BRUTĂ, % (G/H)				76,9%

Sursa: „Rolul mijloacelor de producție și cultivarea legumelor”, Chișinău 2002, pag. 36

„Cultivarea cepei”, SRL „Semagro”, Chișinău 1999, pag. 8

„Cultura legumelor”, P.Patron, ed. tipografia UASM, pag. 400

Cultivarea morcovului

Vânzări nete	80 000 MDL
Cheltuieli totale	17 004 MDL
Profit brut	62996 MDL
Suprafața de cultivare	1 ha

Descrierea afacerii

Morcovul se cultivă pentru fructele care sunt folosite în alimentație, în stare crudă, preparată, sub formă deshidratată, de conserve și sucuri. Sucul de morcov intră în alimentația copiilor încă din primele luni de viață. Morcovul are un rol important în alimentație. În Moldova morcovul se cultivă în toate raioanele țării. Suprafețele cultivate cu morcov în republică constituie 3,47 mii hectare.

Cultivarea morcovului este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- morcovul se întrebuințează pe larg în alimentația oamenilor și industria producerii conservelor;
- morcovul are un conținut bogat în substanțe nutritive;
- morcovul se folosește la furajarea animalelor;
- este o cultură ce permite de a obține profituri mari;
- cerere sporită pe piață locală și pe piețele străine a producției de morcov.

Investiția necesară

Pentru producerea cu succes a morcovului, producătorul trebuie să dispună de teren arabil bine prelucrat, fertil, afânat și cu posibilitatea de irigare. Cultivarea morcovului nu necesită investiții mari. Procesul tehnologic de cultivare a morcovului este necesar de asigurat cu mijloacele agricole de calitate.

Pentru cultivarea 1 ha de morcov sunt necesare următoarele cheltuieli: mijloace circulante – 6300 lei, servicii mecanizate – 4940 lei, plata muncii angajaților sezonieri – 4000 lei, taxe și impozite – 240 lei și alte cheltuieli – 1524 lei. Sumând toate aceste cheltuieli, constatăm că pentru cultivarea 1 ha de morcov este necesară suma de 17004 lei.

Piața de desfacere

În dependență de soi, perioada de vegetație, schema de plantare, agrotehnica aplicată și alți factori, de pe 1 ha de morcov se poate obține 30-40 t. Morcovul obținut poate fi comercializat direct din câmp sau depozitat pentru o perioadă de timp în beciuri cu o aerisire bună și comercializarea la prețuri mai avantajoase.

Comercializarea morcovului cu ridicata direct din câmp se efectuează la 1,5-2,2 lei/kg. Pentru comercializarea morcovului la prețuri mai avantajoase, producția de morcov va fi depozitată în beciuri (în cazul când dispune de spațiu de depozitare pentru cantități mari) și va fi comercializat cu ridicata la prețul de 2,5-3,0 lei/kg. La piețele agricole locale prețul de comercializare cu amănuntul a morcovului variază între limitele 2,5-3,0 lei/kg pentru sezonul de toamnă (sezonul de recoltare) și 3,5-4,5 lei/kg pentru sezonul de iarnă-primăvară.

Principalele direcții de utilizarea a morcovului în țara noastră sunt:

- morcovul se consumă în stare proaspătă în alimentația oamenilor și copiilor;
- întreprinderile ce dispun de frigidere procură morcovul pentru depozitare-comercializarea la prețuri mai avantajoase;
- se utilizează ca furaj pentru animale, în special pentru tineret;
- morcovul se întrebuințează în industria producerii conservelor.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de morcov. Sortimentul existent în cultură prezintă soiuri cu diferite perioade de maturitate de la semănat: soiuri timpurii – 90-110 zile, soiuri semitimpurii – 110-130 zile, soiuri semitârzii – 130-150 zile, soiuri târzii – 150-200 zile. Pentru cultivarea morcovului în Republica Moldova pot fi recomandate următoarele soiuri: timpurii – Artek, semitimpurii – konservnaia și Krasavka. Morcovul este o cultură bienală.

În prezent o importanță mare o are cultivarea soiurilor de morcov Olandeze așa ca: Tit Top (mediu târziu, fructul 16-20 cm în lungime, consum curent și procesare), Royal Forto (mediu târziu, fructul 18-20 cm în lungime, 3,5-4 cm în diametru, consum curent)

Cultura morcovului este relativ ușoară, poate fi mecanizată în mare măsură, iar produsul se poate păstra ușor timp de 5-6 luni asigurând o aprovizionare eșalonată a populației, în tot cursul iernii și primăverii.

Relații cu factorii de mediu. Morcovul este o plantă de climat temperat și relativ umed. Temperatura optimă - semințele încolțesc la temperatura de 20-25°C cu răsărirea peste 10-12 zile. În perioada de vegetație temperatura optimă este de 18-22°C. Lumina – cerințele sunt moderate, dar la umbră frunzele se alungesc, sunt firave și producția de rădăcini scade. Umiditatea solului optimă este de 65-70% din capacitatea de câmp, la început și creștere la 75-80% în perioada îngroșării rădăcinilor. Consumul zilnic de apă variază în dependență de vârsta plantelor între limitele 10 și 420 g/plantă. Solul și nutriția minerală – pentru cultura morcovului cele mai potrivite sunt solurile mijlocii și ușoare, permeabile, adânci, bogate în humus, cu reacția neutră (pH 6,5-7,5).

Culturi premărgătoare. Câmpul trebuie să fie liber de morcov cel puțin timp de 4 ani. Planta premărgătoare trebuie să părăsească locul mai devreme, să lase terenul curat de buruiene și fertilizat cu îngrășăminte organice. Astfel, solonaceele,

cucurbitaceele, leguminoasele, cerealele sunt recomandate ca preîncălzitori buni. Nu se recomandă cultivarea morcovului după culturile care necesită un consum mare de substanțe nutritive și se recoltează târziu.

Pregătirea solului din toamnă prevede mărunțirea resturilor vegetale și aratul de zăble la 25-30 cm. Toamna sectorul se nivelează și se introduc îngrășăminte. Până la semănat, solul se menține curat, se boronește și se cultivă pentru înlăturarea buruienilor și pentru pregătirea patului germinativ.

Semănatul morcovului. În cultura morcovului, un factor important pentru obținerea recoltelor înalte și stabile este norma de semănat și termenii optimi de efectuare a acestor procedee agrotehnice. Morcovul este rezistent la frig și poate rezista la temperaturi de (-3)-(-5)°C. În funcție de scop, epocile de semănat pot fi: în preajma iernii - când temperatura solului este de 2-4°C (III decadă a lunii noiembrie), primăvara - mijlocul lunii martie începutul lunii aprilie, vara - prima decadă a lunii iunie. Pentru a se observa răsăritul plantelor, se poate adăuga semințe de ridiche sau mărar (500 g/ha) cu excepția semănatului în timpul iernii. Schema semănării morcovului: În fâșii de 8-10 cm lățime 60+40+40 cm sau 70+30+30+30 și în rând (50+30+30)X3-4 cm. Distanța între plante în rânduri 4-5 cm, adâncimea 2-3 cm cu densitatea de 800-1200 mii plante/ha. Norma de însămânțare 3-4 kg/ha.

La semănatul morcovului cu semănătoarea SO-4,2 schema se semănat este 8+32+8+32+8+52.

Materialul semincer autohton poate fi procurat de la SA „Semințe”, Institutul de Legumicultură din Tiraspol, semințele străine pot fi procurate de la SRL „Agromatco service”, CI „Agrostoc”.

Irigarea și introducerea îngrășămintelor. Morcovul este rezistent la uscăciune atmosferică, dar are nevoie de umezeală mai ales în perioada de germinare a semințelor și la începutul creșterii rizocarpilor. Morcovul nu suportă stagnarea înaltă a apei de sol sau inundarea, aceasta diminuează creșterea și productivitatea. Pentru o recoltă mai bună se vor aplica udări sistematice cu ploaie artificială, norma fiind de 200-450 m³/ha, în număr de 4-5. Alternarea irigației cu perioade lipsite de umiditate provoacă crăparea rizocarpilor. Îngrășămintele se administrează în perioada de vegetație: azotate (170 kg/ha), cele cu fosfor (240 kg/ha), precum și cele cu potasiu (145 kg/ha).

Sistemul integrat de protecție. Pentru nimicirea buruienilor dicotiledonate, graminee și perene pe suprafața de cultivare se administrează erbicide. Principalele boli și dăunări în cultura morcovului sunt: fomoza, alternarioza, vermii sârmă, musca morcovului, puricii frunzelor. La combaterea bolilor și dăunătorilor norma de consum a soluției de lucru va constitui 500 l la un hectar.

Recoltarea morcovului. În dependență de epocile de însămânțare recoltarea se începe: la semănatul în preajma iernii - în iulie-august, la semănatul de primăvară - august-septembrie, la semănatul de vară - în luna octombrie. Recoltarea morcovului semănat în iunie trebuie efectuate la timp, până la lăsarea înghețurilor. Respectând toate procesele agrotehnice, recoltele rădăcinoase, în funcție de soi, vor constitui 30-40 t/ha.

Temperatura optimă de păstrare este de 0-1°C, iar umiditatea atmosferică de 90-95%.

Important:

- § Cultivarea morcovului se poate cultiva prin semănat și pe terenuri bine prelucrate și fertile.
- § Conținutul de nitrați poate să crească la valori de 5-8 ori mai mare decât normal la o agrotehnică necorespunzătoare, prezentând pericol pentru alimentație.
- § Pentru comercializarea morcovului este nevoie de certificat eliberat de la Centrul Medicinii Preventive.

- Analiza vânzărilor și cheltuielilor

Calculul vânzărilor și cheltuielilor la cultivarea morcovului au fost efectuate pentru suprafața de 1 ha. Recolta medie posibilă la morcov a fost estimată la 40 t/ha. Prețul de comercializare este de 2,0 lei/kg de morcov, luând în considerație că producătorul va comercializa producția obținută direct din câmp. În cazul comercializării cu amănuntul a morcovului pe piețele agricole sau după păstrare, vânzările vor spori din contul comercializării la prețuri mai avantajoase.

Schema tehnologică pentru cultivarea morcovului

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Morcov	t	40,0	2 000	80 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Semințe	kg	3,5	608,0	2 128
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	170	1,6	272
P - fosfatice	kg	240	3,1	744
K - potasice	kg	145	1,8	261
Substanțe chimice				
Erbicide (Stomp)	l/ha	4,0	60,2	241
Insecticide (Decis)	l/ha	0,3	1 081,0	324
Insecticide (Zeamă bordoleză)	kg/ha	15,0	14,0	210
Apă	m ³	1 200	0,1	120
Saci pentru transportarea recoltei	unit	1 333	1,5	2 000

C. OPERAȚII MECANIZATE				
Dezmiriștirea	ha	1	150	150
Arătură (25-30 cm)	ha	1	450	450
Nivelarea terenului în 2 direcții	ha	2	100	200
Cultivarea	ha	2	150	300
Introducerea erbicidelor	ha	1	100	100
Semănatul	ha	1	150	150
Tăvălugirea semănăturilor	ha	1	100	100
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul	ha	2	120	240
Cultivarea între rânduri	ha	4	200	800
Irigarea	ha	5	200	1 000
Săltarea rădăcinilor	ha	1	300	300
Transportarea	t/km	400	2,5	1 000
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	30	30	900
Recoltarea morcovului	om/zi	60	30	1 800
Încărcarea și descărcarea morcovului	om/zi	10	30	300
Paza	om/lună	2	350	700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 494
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				16 674
H. MARJA BRUTĂ (A-G)				63 326
MARJA BRUTĂ, % (G/H)				79,2%

Sursa: „Rolul mijloacelor de producție și cultivarea legumelor”, Chișinău 2002, pag. 36

„Cultivarea morcovului”, SRL „Semagro”, Chișinău 1999, pag. 6

„Cultura legumelor”, P.Patron, ed. tipografia UASM, pag. 400

„Legumicultură”, ed. Didactică și pedagogică, București 1992, pag. 376

Cultivarea sfeclei roșii

Vânzări nete	64 000 MDL
Cheltuieli totale	15 192 MDL
Profit brut	48 808 MDL
Suprafața de cultivare	1 ha

Descrierea afacerii

Sfecla roșie se cultivă pentru fructele care pot fi recoltate după atingerea maturității tehnologice. Sfecla roșie are un rol important în alimentație. În Moldova sfecla roșie se cultivă în toate raioanele țării, mai ales în luncile râurilor. Suprafețele cultivate cu sfeclă roșie în republică constituie 3,28 mii hectare.

Cultivarea sfeclei roșii este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- sfecla roșie se întrebuințează pe larg în alimentația oamenilor și industria producerii conservelor;
- sfecla roșie are un conținut bogat în substanțe nutritive;
- este o cultură ce permite de a obține profituri mari;
- cerere sporită pe piață locală și pe piețele străine a producției de sfeclă roșie.

Investiția necesară

Pentru producerea cu succes a sfeclei roșie, producătorul trebuie să dispună de teren arabil bine prelucrat, fertil, afânat și cu posibilitatea de irigare. Cultivarea sfeclei roșie nu necesită investiții mari. Pentru cultivarea sfeclei roșie este necesar de asigurat procesul tehnologic cu mijloacele circulante de calitate.

Pentru cultivarea 1 ha de sfeclă roșie sunt necesare următoarele cheltuieli: mijloace circulante – 6753 lei, servicii mecanizate – 4340 lei, plata muncii angajaților sezonieri – 2500 lei, taxe și impozite – 240 lei și alte cheltuieli – 1359 lei. Sumând toate aceste cheltuieli, constatăm că pentru cultivarea 1 ha de sfeclă roșie este necesară suma de 15192 lei.

Piața de desfacere

În dependență de soi, perioada de vegetație, schema de plantare, agrotehnica aplicată și alți factori, de pe 1 ha de sfeclă roșie se poate obține 30-40 t de sfeclă roșie. Sfecla roșie obținută poate fi comercializată direct din câmp sau depozitată pentru o perioadă de timp în beciuri cu o aerisire bună și comercializarea la prețuri mai avantajoase.

În cazul comercializării sfeclei roșie cu ridicata direct din câmp intermediarii oferă producătorilor 1,8-2,5 lei/kg de sfeclă roșie. Pentru comercializarea sfeclei roșie la prețuri mai avantajoase, producătorul va depozita producția de sfeclă roșie în beciuri (în cazul când dispune de spațiu de depozitare pentru cantități mari) și va comercializa cu ridicata la prețul de 3,0-3,5 lei/kg. La piețele agricole din republică prețurile de comercializarea cu amănuntul a sfeclei roșii variază între limitele 2,0-3,0 lei/kg pentru sezonul de toamnă (sezonul de recoltare) și 3,5-4,5 lei/kg pentru sezonul de iarnă-primăvară.

Principalele direcții de utilizarea a sfeclei roșie în țara noastră sunt:

- sfecla roșie se consumă în stare proaspătă în alimentația oamenilor;
- întreprinderile ce dispun de frigideră procură sfecla roșie pentru depozitare-comercializarea la prețuri mai avantajoase;
- sfecla roșie se întrebuințează în industria producerii conservelor.

Desfășurarea afacerii

Soiuri de sfeclă roșie. Sortimentul existent în cultură prezintă soiuri cu diferite perioade de maturitate. Pentru cultivarea sfeclei roșii în Republica Moldova pot fi recomandate soiurile: Bordo 237, Crasnii Șar, Early wonder, Detroit dark red, Cylindria, Red pack, Red ace, Dietroit Nero.

Sfecla roșie este o cultură relativ rezistentă la temperaturi scăzute și la înghețuri.

Relații cu factorii de mediu. Temperatura optimă semințele încolțesc la temperatura minimă de 4-5°C. Plantulele răsărite rezistă până la (-2) °C și cele mature (-3) °C. În perioada de vegetație temperatura optimă este de 20-25°C. Lumina – pentru plantarea sfeclei roșie sunt necesare terenuri deschise și bine expuse la lumină. Umiditatea trebuie să satisfacă cerințele plantelor de sfeclă roșie atât în sol, cât și în aer. Solul și nutriția minerală – pentru cultura sfeclei roșie cele mai potrivite sunt solurile fertile și bine afânate, cu reacție neutră a solului. Sfecla roșie permite obținerea producțiilor mari pe solurile aluvionare și cu un conținut bogat în humus și substanțe minerale.

Culturi premărgătoare. În asolament de legume cele mai bune premărgătoare sunt varza timpurie, castraveți, ceapa, tomatele, în asolamentul cerealelor: cerealele de toamnă, ierburi anuale, porumb pentru siloz. Nu se recomandă rădăcinoasele de masă și culturile care necesită un consum mare de substanțe nutritive.

Pregătirea solului din toamnă prevede mărunțirea resturilor vegetale și aratul de zăble la 28-30 cm. Toamna sectorul se nivelează și se introduc îngrășăminte. Primăvara, până la semănat, solul se menține curat, se boronește și se cultivă pentru înlăturarea buruienilor și pentru pregătirea patului germinativ.

Semănatul sfeclei roșii. În cultura sfeclei roșie, un factor important pentru obținerea recoltelor înalte și stabile este norma de semănat și termenii optimi de efectuare a acestor procedee agrotehnice. În funcție de destinație și timpul de utilizare a producției sfecla roșie poate fi semănată primăvara (1-10 aprilie) și vara (1-20 iunie). Schema semănării sfeclei roșii este 70X35X35. Distanța între plante în rânduri 4-5 cm, adâncimea 2-3 cm pentru soluri grele și 4-5 cm pentru soluri ușoare cu densitatea de 500 mii plante/ha. Norma de însămânțare 5-6 kg/ha.

Materialul semincer autohton poate fi procurat de la SA „Semințe” și din rețeauă de magazine agricole din republică, semințele străine pot fi procurate de la SRL „Agrimatco service”, CÎ „Agrostoc”.

Irigarea și introducerea îngrășămintelor. Fiind crescute în lunile cu temperaturi ridicate sfecla roșie necesită apă multă pe

tot parcursul perioadei de vegetație. Perioada de udări depinde de cantitatea de ploi și temperatura aerului. Îngrășămintele se administrează în perioada de vegetație: azotate (260 kg/ha), cele cu fosfor (245 kg/ha), precum și cele cu potasiu (145 kg/ha).

Sistemul integrat de protecție. Pentru nimicirea buruienilor dicotiledonate, graminee și perene pe suprafața de cultivare se administrează erbicide. Principalele boli și dăunări în cultura sfeclei roșii sunt: păduchele foliar, muște și molii minere, afidii, acarienii, ploșnișele, gândacul negru al sfeclei, cercosporioză, perenosporoză, făinare. La combaterea bolilor și dăunătorilor norma de consum a soluției de lucru va constitui 500 l la un hectar.

Recoltarea sfeclei roșii. În dependență de termenii de semănat și destinație, sfecla roșie poate fi recoltată: (1) în starea coacerii tehnice (de legătură), de la semănăturile de primăvară, pentru consumarea în lunile iunie-iulie; (2) în starea coacerii de realizare (de consum), în lunile august-septembrie; (3) în coacere deplină, de la semănăturile de vară, pentru păstrarea îndelungată și consumarea în timpul iernii.

Important:

§ Cultivarea sfeclei roșii se poate cultiva prin semănat și pe terenuri bine prelucrate și fertile.

§ Sfecla roșie este atacată de înghețuri la temperatura de 2-3°C.

§ În timpul păstrării sfecla roșie este atacată de boli și putrezesc.

§ Pentru comercializarea sfeclei roșii este nevoie de certificat eliberat de la Centrul Medicinii Preventive.

Analiza vânzărilor și cheltuielilor

Calculul vânzărilor și cheltuielilor la cultivarea sfeclei roșii au fost efectuate pentru suprafața de 1 ha. Recolta medie posibilă la sfecla roșie a fost estimată la 40 t/ha. Prețul de comercializare este de 1,6 lei/kg de sfecla roșie, luând în considerație că producătorul va comercializa producția obținută direct din câmp. În cazul comercializării cu amănuntul a sfeclei roșii pe piețele agricole, vânzările vor spori și prețul de comercializare va fi mai avantajos.

Schema tehnologică pentru cultivarea sfeclei roșii

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Sfeclei roșii	t	40,0	1 600	64 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Semințe	kg	6	362,5	2 175
Îngrășămintele minerale				
N - azotice	kg	260	1,6	416
P - fosfatice	kg	245	3,1	760
K - potasice	kg	145	1,8	261
Substanțe chimice				
Erbicide (Dual)	l/ha	2,0	364,0	728
Insecticide (Sumition 50%)	l/ha	0,8	151,0	121
Fungicide (Bayleton)	kg/ha	0,6	354,2	213
Apă	m3	800	0,1	80
Saci pentru transportarea recoltei	unit	1 333	1,5	2 000
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Dezmiriștirea	ha	1	150	150
Arătură (28-30 cm)	ha	1	450	450
Nivelarea terenului în 2 direcții	ha	2	100	200
Cultivarea	ha	2	150	300
Introducerea erbicidelor	ha	1	100	100
Semănatul	ha	1	150	150
Tăvălugirea semănăturilor	ha	1	100	100
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul	ha	2	120	240
Cultivarea între rânduri	ha	3	200	600
Irigarea	ha	3	200	600
Săltarea rădăcinilor	ha	1	300	300
Transportarea	t/km	400	2,5	1 000
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	30	30	900
Recoltarea și curățirea sfeclei roșii	om/zi	20	30	600
Încărcarea și descărcarea sfeclei roșii	om/zi	10	30	300
Paza	om/lună	2	350	700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 359
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				15 192
H. MARJA BRUTĂ (A-G)				48 808
MARJA BRUTĂ, % (G/H)				76,3%

Sursa: „Rolul mijloacelor de producție și cultivarea legumelor”, Chișinău 2002, pag. 36

„Cultivarea sfeclei roșii”, SRL „Semagro”, Ch. 1999, pag. 6; „Cultura legumelor”, P. Patron, ed. UASM, pag. 400

Cultivarea varzei

Vânzări nete	112 000 MDL
Cheltuieli totale	24 128 MDL
Profit brut	87 872 MDL
Suprafața de cultivare	1 ha

Descrierea afacerii

Varza joacă un rol important atât în alimentație, cât și sortimentul de plante legumicole cultivate în republica noastră. Cultura varzei se practică în toate zonele de pe glob, caracterizate de climă temperată sau caldă. În Moldova varza albă are un areal de răspândire mare și se cultivă în toate raioanele țării, mai ales în luncile râurilor. Suprafața cultivată cu varză în republică constituie anual 5,65 mii hectare.

Cultivarea varzei albe are o importanță economică și alimentară mare și este o afacere profitabilă care are următoarele avantaje:

- varza se consumă pe tot parcursul anului în stare proaspătă, fiartă, înăbușită, deshidratată sau congelată;
- căpățâna de varză are un conținut bogat în hidrați de carbon, proteine, săruri și vitamine, având efect terapeutic;
- varza se întrebuițează pe larg în industria producerii conservelor;
- este o cultură ce permite de a obține profituri mari în rezultatul comercializării varzei pe piață internă și externă;
- soiurile de varză sunt rezistente la temperaturi scăzute și au cerințe mari față de umiditate;
- sunt plante bienale și alogame, se cer măsuri de izolare în spațiu a culturilor semincere;
- varza se poate cultiva prin semănare și plantarea răsadului;
- cerere sporită pe piață locală și pe piețele străine a producției de varză.

Investiția necesară

Pentru producerea cu succes a varzei, producătorul trebuie să dispună de teren arabil bine prelucrat, cu o expoziție bună la lumină și posibilitatea de a efectua irigarea. Cultivarea varzei nu necesită investiții mari în fonduri fixe. Pentru cultivarea varzei este necesar de asigurat procesul tehnologic cu mijloacele circulante calitative.

Varza poate fi cultivată prin semănarea suprafeței cu semințe sau prin plantarea răsadului. Răsadul de varză poate fi produs în condițiile casnice (sere) sau procurat de la întreprinderile specializate în producerea răsadului. Răsadul de varză poate fi procurat de la întreprinderea specializată „DAAC-Plant” (Chișinău) sau alte întreprinderi care practică producerea răsadului pe cale industrială. În cazul contractării de către client, „DAAC-Plant” poate produce răsad de varză cu semințele clientului. În acest caz un fir de varză se va comercializa la 0,14 lei. Dacă răsadul este produs cu semințele „DAAC-Plant”-lui, un fir se comercializează la 0,25 lei.

Pentru cultivarea 1 ha de varză cu coacere tardivă sunt necesare următoarele cheltuieli: mijloace circulante – 12378 lei, servicii mecanizate – 6620 lei, plata muncii angajaților sezonieri – 3400 lei, taxe și impozite – 240 lei și alte cheltuieli – 1490 lei. Sumând toate aceste cheltuieli, constatăm că pentru cultivarea 1 ha de varză tardivă sunt necesari suma de 24128 lei.

Varza obținută poate fi comercializată direct din câmp sau depozitată pentru o perioadă de timp în beciuri cu o aerisire bună și comercializarea la prețuri mai avantajoase.

Piața de desfacere

În dependență de soi, grupa de maturitate, perioada de vegetație, schema de plantare, agrotehnica aplicată și alți factori, de pe 1 ha de varză se pot obține 30-120 t de varză. Varza poate fi păstrată o perioadă îndelungată de timp sau poate fi comercializată direct din câmp. În cazul comercializării varzei cu ridicata direct din câmp intermediarii oferă producătorilor 0,8-1,0 lei/kg de varză. Pentru comercializarea varzei la prețuri mai avantajoase, producătorul va depozita producția de varză în beciuri pentru o perioadă de 2-4 luni (în cazul când dispune de spațiu de depozitare pentru cantități mari) și va comercializa cu ridicata la prețul de 2,0-3,5 lei/kg. La piețele agricole din republică prețurile de comercializarea cu amănuntul a varzei variază între limitele 1,8-2,5 lei/kg pentru sezonul de toamnă (sezonul de recoltare) și 3,5-6,5 lei/kg pentru sezonul de iarnă-primăvară.

Printre principalii consumatori de varză din țară este populația, care se consumă pe tot parcursul anului în stare proaspătă, fiartă, înăbușită, deshidratată sau congelată. O parte de varză este achiziționată de întreprinderile ce dispun de utilaj pentru producerea conservelor.

Desfășurarea afacerii

Soiuri și hibrizi de varză. Sortimentul existent în cultură prezintă soiuri și hibrizi de diferit tip de maturitate, care, fiind eșalonate bine în timp, permite aprovizionarea ritmică a pieței pe o perioadă mare de timp. Printre soiurile raionale în țara noastră cele mai valoroase sunt:

Denumirea soiului, hibridului	Grupa de maturitate	Perioada de vegetație, zile	Masa 1 căpățâni, kg	Recolta, t/ha	Folosirea
Iunskaja 3200	timpurie	90-110	0,7-1,4	30-42	stare proasp. înc. verii
Resitor (Olanda)	timpurie	84	0,8-1,2	44	stare proaspătă
Musketeer (Olanda)	timpurie	55-65	0,8-1,3	54-55	stare proaspătă
Slava	medie	125-140	2,0-3,7	45-50	stare proaspătă

Zolușca	medie	135-145	3,0-3,5	50-60	stare proaspătă
Vestri (Olanda)	medie	130-140	2,0-8,0	35-40	industr, stare proasp, păstrare 4 luni
Grenadier (Olanda)	medie	120-130	1,6-3,0	38-41	stare proaspătă
Erdeno (Olanda)	semitardiv	120-130	1,0-3,0	40-50	industr și stare proaspătă
Lada	tardiv	160-170	3,0-5,0	100	stare proasp, murat, păstrare 6 luni
Iujanka	tardiv	145-155	3,5-6,0	60-90	stare proaspătă și murat
Ivolga (Volna)	tardiv	155-165	3,0-5,0	50-60	stare proasp, murat, păstrare
Moldovanca	tardiv	155-175	3,0-5,0	60-90	stare proaspătă și murat
Zavadovakaia	tardiv	160-200	3,0-5,0	75-85	murat și păstrare 4 luni

Relații cu factorii de mediu. Varza este o plantă cu plasticitate biologică mare. Temperatura optimă în perioada germinării este de 18-20°C. În perioada de vegetație temperatura optimă este de 15-18°C. Toamna creșterea și dezvoltarea căpățânii continuă și la temperatura 5-10°C. Lumina – fiind o plantă de zi lungă, manifestă cerințe corespunzătoare față de lumină și pentru plantarea varzei sunt necesare terenuri deschise și cu înclinare sudică. Umiditatea trebuie să satisfacă cerințele plantelor de varză atât în sol, cât și în aer. În faza de formare și creștere intensivă a căpățânii, umiditatea în sol trebuie să fie de 70-75%, maximum 80%. Surplusul și insuficiența de umiditate încetinesc creșterea varzei. Solul și nutriția minerală – pentru cultura varzei cele mai potrivite soluri sunt cele luto-nisipoase, fertile, cu reacție neutră. Varza dă producții mari pe solurile aluvionare sau textură mijlocie, afânate, bogate în humus și substanța minerale. În perioada de formare a căpățânii varza folosește cea mai mare cantitate de elemente nutritive.

Culturi premărgătoare. Cei mai buni premărgători pentru varza tardivă este lucerna, tomatele, vinetele, leguminoasele pentru boabe, ceapă și castraveți. Nu se recomandă culturile vărzoase și rădăcinoasele de masă.

Pregătirea solului din toamnă prevede mărunțirea resturilor vegetale și aratul de zăble la 28-30 cm. Apoi sectorul se nivelează și se introduc îngrășăminte. Primăvara, se administrează îngrășămintele azotate (435 kg/ha), cele cu fosfor (325 kg/ha), precum și cele cu potasiu (195 kg/ha). Înainte de semănat sunt efectuate 2 cultivări și solul se tăvăluște.

Plantarea răsadului de varză tardivă în câmp se face în luna iunie. Răsadul poate fi procurat de la „DAAC-Plant” (Chișinău) sau alte întreprinderi specializate din regiune. Până la plantare solul se erbicidează. Plantatul se face manual sau cu mașina de plantat SKN-6A după schema (90+50)X45-50 cm sau 70X45-50 cm. În așa mod, la 1 ha revin circa 30 mii de plantule. Fiecărei plantule i se va administra nu mai puțin de 0,6 l de apă în timpul plantării. După 4-5 zile după plantare se vor completa golurile existente.

Irigarea se efectuează frecvent: în prima jumătate a perioadei de vegetație 300-350 m³/ha, în a doua jumătate 400-500 m³/ha. Când creștem varza pentru păstrare, ultima irigare se efectuează cu 20-30 zile înainte de recoltare.

Sistemul integrat de protecție. Bolile principale ale varzei sunt: putrezirea și căderea plantulelor de varză, mana varzei, alternarioza sau pătarea frunzelor de varză, nervațiunea neagră a frunzelor de varză sau bacterioza vasculară. Dăunătorii principali ale varzei sunt: păduchele cenușiu, musculița albă de seră, ploșnițele cruciferelor, puricii de pământ ai cruciferelor, albiștele cruciferelor, molia și musca varzei. La combaterea bolilor și dăunătorilor norma de consum a soluției de lucru va constitui 500 l la un hectar.

Recoltarea varzei. Varza tardivă se recoltează într-o singură etapă – la sfârșitul lunii octombrie (până ce nu dau înghețurile de (-4)-(-5) °C). După recoltarea varzei se execută curățitul manual suplimentar al căpățânii de frunze verzi. Dacă tehnologia de producere este respectată, recolta de varză tardivă poate constitui 80-120 t. Pentru consumul de toamnă la căpățână se lasă doar frunzele verzi îndesate și un cocean de 2-3 cm. La cele destinate păstrării se lasă 2-3 frunze protectoare verzi, care acoperă căpățâna și coceanul lung. Varza se păstrează la temperatura de (-1)-(+1) °C și umiditatea relativă a aerului de 90-95%.

Important:

- § Soiurile de varză sunt rezistente la temperaturi scăzute și au cerințe mari față de umiditate.
- § Cultivarea varzei prin răsad permite de a obține profituri mari de pe o unitate de suprafață.
- § Pentru comercializarea varzei este nevoie de certificat eliberat de la Centrul Medicinii Preventive.
- § sunt plante bienale și alogame, se cer măsuri de izolare în spațiu a culturilor semincere

Analiza vânzărilor și cheltuielilor

Calculul vânzărilor și cheltuielilor la cultivarea varzei cu coacere tardivă au fost efectuate pentru suprafața de 1 ha. Recolta medie posibilă la varza tardivă a fost estimată la 80 t/ha. Prețul de comercializare este de 1,4 lei/kg de varză, luând în considerație că producătorul va comercializa direct din câmp producția obținută. În cazul depozitării și păstrării varzei pentru o perioadă de 2-4 luni, vânzările vor spori din contul comercializării la un preț mai avantajos.

Schema tehnologică pentru cultivarea varzei tardive

Specificare	unit	unit/ha	preț unit/lei	TOTAL
A. VÂNZĂRI NETE				
Varza tardivă	t	80,0	1 400	112 000
B. COSTUL MATERIALELOR				
Fire de răsad de varză	fire	30 000	0,25	7 500
Îngrășăminte minerale				
N - azotice	kg	435	1,6	696
P - fosfatice	kg	325	3,1	1 008
K - potasice	kg	195	1,8	351

Substanțe chimice				
Erbicide (Stomp)	l/ha	3,0	91,0	273
Insecticide (Sumi Alpha)	l/ha	0,2	169,0	34
Insecticide (Zolone)	l/ha	2,0	161,0	322
Insecticide (Decis Forte)	l/ha	1,0	1 081,0	1 081
Insecticide (Bi-58)	l/ha	1,6	107,9	173
Insecticide (Actelic)	l/ha	3,0	273,7	821
Apă	m3	1 200	0,1	120
C. OPERAȚII MECANIZATE				
Dezmirișirea	ha	1	150	150
Arătură (28-30 cm)	ha	1	450	450
Cultivarea	ha	2	150	300
Introducerea erbicidelor	ha	1	100	100
Nivelarea terenului	ha	1	100	100
Plantarea răsadului	ha	1	450	450
Fertilizarea	ha	1	150	150
Stropitul	ha	6	120	720
Cultivarea între rânduri	ha	3	200	600
Irigarea	ha	8	200	1 600
Transportarea	t/km	800	2,5	2 000
D. OPERAȚII MANUALE				
Prășitul pe rânduri (2 ori)	om/zi	20	30	600
Plantarea răsadului	om/zi	10	30	300
Recoltarea	om/zi	60	30	1 800
Paza	om/lună	2	350	700
E. ALTE CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 490
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozitul funciar		1	110	110
Fondul social		1	130	130
G. TOTAL CHELTUIELI (B+C+D+E+F)				24 128
H. MARJA BRUTĂ (A-G)				87 872
MARJA BRUTĂ, % (G/H)				78,5%

Sursa: „Varza albă”, V.Andrieș, Chișinău 2003, pag. 56

„Rolul mijloacelor de producție și cultivarea legumelor”, Chișinău 2002, pag. 36

„Cultivarea varzei tardive”, SRL „Semagro”, Chișinău 1999, pag. 8

„Cultura legumelor”, P. Patron, ed. tipografia UASM, pag. 400

Plantație de usturoi

Vânzări, lei/an
Profit brut, lei/an

84 000
63 230

Descrierea afacerii

Usturoiul (*Allium sativum* L.) este una din cele mai răspândite și valoroase culturi legumicole bulbifere. Se deosebesc două varietăți de usturoi: fără tulpină floriferă și cu tulpină floriferă. În comparație cu usturoiul fără tulpina floriferă, pe usturoiul cu tulpina floriferă se dezvoltă bulbilii, care reprezintă organele de înmulțire vegetală. Compoziția chimică medie a usturoiului include 4-8,5% proteine, 14-21% zaharuri, 0,7% celuloză, 7-16 mg% acid ascorbic și glicozide, din care se extrag substanțe antibiotice. Valoarea energetică a căteilor de usturoi este de 128 kJ/100 g.

Principalele soiuri de usturoi cultivate în Moldova sunt: *Prichindel*, *Cmpeneu*, *Понєм* și *Basarabean alb*. Materialul săditor poate fi procurat la *Stațiunea Experimentală pentru agricultură irigată* din or. Ungheni.

Pentru mirosul și gustul specific (redat de uleiurile eterice), care ridică apetitul și ameliorează digestia, usturoiul este folosit în alimentația publică. Datorită funcțiilor bactericide se mai folosește în industria conservării legumelor și medicină. Usturoiul are acțiune antiinflamatoare și antimicrobiană, scade nivelul colesterolului, stimulează funcțiile motorică și secretorică a tractului gastrointestinal. Este indicat în formele ușoare de hipertensiune arterială, ateroscleroză, atonie stomacală și intestinală, colite. Usturoiul folosit la prepararea mezelurilor poate fi folosit sub formă conservată sau uscată.

Afacerea propusă are mai multe avantaje, printre care menționăm:

- plantația de usturoi este o afacere pentru care cheltuielile suportate se recuperează timp de un an și aceasta datorită productivității înalte a plantei și cheltuielilor operaționale mici;
- afacerea poate fi condusă de membrii unei familii, în cadrul terenului agricol de pe lângă casă;
- tehnologia de cultivare este simplă și nu necesită investiții adăugătoare, operațiile tehnologice fiind executate manual sau prin folosirea utilajului agricol arendat;
- o piață de desfacere stabilă.

În afacerea dată se propune înființarea unei plantații de usturoi pe un teren agricol cu suprafața de 0,5 ha.

În prezent, prețul mediu de vânzare a bulbilor de usturoi este de 16-22 lei/kg. Acest preț variază funcție de perioada de vânzare în timpul anului. Principala condiție care necesită respectare la desfacerea usturoiului constă în aspectul comercial al bulbilor și starea sănătății acestora.

Principalele piețe de desfacere a bulbilor de usturoi sunt:

- piețele agricole;
- obiectele de alimentație publică;
- firme comerciale de export;
- întreprinderile de fabricare a mezelurilor și a produselor din carne;
- fabricile de conserve și alți procesatori de legume;
- întreprinderile de colectare și prelucrare a plantelor medicinale.

Bulbii de usturoi vor fi vânduți en-gross și en-detail. Astfel, în estimările efectuate s-a prognozat, că 1000 kg de usturoi se va vinde en-detail și 4000 kg se va vinde en-gross. Prețul de vânzare a bulbilor de usturoi este de 16 (en-gross) și 20 (en-detail) lei/kg.

Pregătirea terenului. Usturoiul este exigent la fertilitatea solului, care trebuie să fie cu aciditate neutră. Usturoiul este pretențios față de plantele premurgătoare, predecesorii de bază fiind: varza, castravetele, dovlecelul, cartoful, tomate. Cultivarea usturoiului pe același teren se face peste 3-4 ani. Pregătirea terenului se începe în august prin introducerea în sol a unei linguri de superfosfat la 1 m², 2 kg de mranită și sulfat de potasiu. După aceasta solul se tratează cu o soluție de piatră vântată (o lingură la 10 litri apă) – 1 litru de soluție la 1 m².

Pregătirea materialului săditor. Pentru sădirea de toamnă se folosește usturoi din recolta anului curent. Pentru sădire se aleg bulbi bine dezvoltați, uscați și neatacați de boli și dăunători. Din bulbi se separă cu atenție căței, care se supun spălării într-o soluție de sare de bucătărie și piatră vântată.

Săditul. Săditul căteilor de usturoi începe la sfârșitul lui septembrie și durează până la sfârșitul lui octombrie. La sădire se asigură o densitate de 5000 plante la 1 ar, ce constituie circa 10...13 kg material săditor pentru 1 ar (1000-1300 kg/ha). La semănatul prin bulbili (în primăvară) consumul necesar de bulbili este de 60-80 kg/ha. Distanța dintre căței este de 6 cm, iar între rânduri – 25 cm.

Lucrări de îngrijire. În cazul anilor secetoși sunt necesare lucrări de irigare cu stropitoare: toamna de 2 ori și primăvara după necesitate (doza: 10-12 litri/1 m²). Cu 3 săptămâni până la recoltare usturoiul nu se udă. Îngrijirea plantației începe cu prășitul. După răsărirea plantelor se face plivitul.

Recoltarea. Maturizarea deplină a usturoiului se manifestă prin îngălbenirea și căderea frunzelor. Este bine ca plantele să fie săpate cu furca, fără afectarea bulbilor prin lovături. Pământul de pe suprafața bulbilor se înlătură manual, cu multă atenție. Recoltarea se face numai pe timp uscat. După scoatere usturoiul se lasă la uscat, după care urmează retezarea tulpinilor. Greutatea unui bulb maturizat este de 20-50 g. Recolta medie a bulbilor de usturoi constituie 9,6-13,5 t/ha.

Estimările s-au făcut pentru un teren agricol de 0,5 ha cultivat cu usturoi de toamnă, la un volum de producție recoltat de 5 t.

Prețurile la fertilizanți corespund prețurilor actuale de pe piața republicii (I.M. "Moldagrochim", tel. 022/233-413).

Important!

1. nu se admite uscarea excesivă a usturoiului în câmp, deoarece aceasta aduce la mari pierderi la păstrare în timpul iernii;
2. bulbii selectați pentru sădire se păstrează la $t = +10 + 15^{\circ}\text{C}$, în încăperi neîncălzite;
3. usturoiul pentru consum se păstrează în lăzi din lemn sau în saci din țesătură rară, la $t = 0^{\circ}\text{C}$.

Proгноza cheltuielilor

Indicatori	U.M.	Consum, un.	Preț, lei/un.	Cheltuieli, lei/an
A. Costul materialelor				
Administrarea îngrășămintelor (20 cm):				
superfosfat (sept)	kg	75	3,2	240
piatră vânăță (sept)	kg	7,5	10	75
mraniță (sept)	t	10	100	1 000
carbamidă (mai)	kg	25	3,5	87,5
nitroamofoscă (iunie)	kg	75	2,8	210
superfosfat (iunie)	kg	150	3,2	480
Material săditor	kg	650	15	9 750
Apă	m ³	60	1,0	60
Sare de bucătărie	kg	75	1,2	90
B. OPERAȚII MECANIZATE				
Arat	ha	0,5	450	225
Discuirea	ha	0,5	150	75
Cultivarea (de 2 ori)	ha	0,5	300	150
C. OPERAȚII MANUALE				
Săditul	om/zi	20	35	700
Udatul în toamnă	om/zi	7	30	210
Udatul în primăvară	om/zi	7	30	210
Plivit	om/zi	20	40	800
Prășit	om/zi	22	35	770
Udatul în primăvară	om/zi	7	30	210
Udatul în vară	om/zi	7	30	210
Fertilizarea în mai	om/zi	7	30	210
Fertilizarea la început de iunie	om/zi	7	30	210
Fertilizarea la sfârșit de iunie	om/zi	7	30	210
Paza	luni	3	350	1050
D. RECOLTAREA				
Recoltarea manuală (iulie-august)	om/zi	26	40	1040
Transportarea				500
E. ALTE CHELTUIELI ȘI CHELTUIELI NEPREVĂZUTE (10%)				1 877
F. TAXE ȘI IMPOZITE				
Impozit funciar	ha	0,5	110	55
Fond social	ha	0,5	130	65
TOTAL				20 770

Proгноza vânzărilor anuale

Indicatori	Valori, Lei
Volum de producție anual, kg/an	5 000
Vânzări en-detail, kg	1 000
Vânzări en-gross, kg	4 000
Preț de vânzare en-detail, lei/kg	20
Preț de vânzare en-gross, lei/kg	16
Total vânzări	84 000

Marja anulă:

- Vânzări 84 000 lei
- Cheltuieli 20 770 lei

Marja brută 63 230 lei (75%)

- Surse: 1. Ботнар В.Ф., Брынзла Д.Г. Сорты и гибриды овощных культур, распространенные в Республике Молдова, Chișinău, Colograf-com, 2001
2. Kilinciuc A. Ceapa și usturoiul pe lotul de lângă casă, Chișinău, Porumbeni, 1997

Cultivarea ciupercilor (Șampinion)

Investiția inițială	15 050 MDL
Vânzări	90 000 MDL
Profit brut (anual)	25 928 MDL
Perioada de recuperare a investiției	7 luni
Numărul de persoane	2

Descrierea afacerii

Cultivarea ciupercilor este încă un domeniu relativ nou pe piața Moldovei. Ciuperca albă prezintă o valoare nutritivă ridicată având un conținut în proteine de 20-25 %, grăsimi 2-3%, hidrați de carbon 30 %, vitamine (B, A, C) și numeroase substanțe minerale. Ciupercile pot fi consumate și ca aliment dietetic deoarece nu conțin

amidon iar grăsimile sunt în cantități foarte reduse și numai sub formă combinată de fosfatide, lecitine, agaricine și ergosterile. Pe lângă valoarea nutritivă și acțiunea dietetică ciupercile sunt apreciate și pentru gustul lor deosebit, constituind o variație plăcută și necesară în alimentație. La nivel individual afacerea se rezumă la dotarea încăperii cu rafturi pe care vor crește șampinionii, instalarea lăzilor, procurarea / pregătirea substratului și semănarea mycelium – ului.

Inițierea unei astfel de afaceri are următoarele avantaje:

- Delicatețea gustativă a ciupercilor este bine cunoscută de aceea cererea are un caracter dinamic.
- Afacerea nu necesită o investiție mare de aceea perioada de recuperare a acesteia este de aproximativ 1 an.
- O singură persoană poate implementa și administra afacerea.

Investiția necesară

Pentru calculul investiției necesare se va considera că inițiatorul afacerii dispune de o încăperea de 200 m², astfel se va obține o suprafață efectivă de cultivare a șampinionilor de 300 m².

	U.M.	Cantitatea	Preț unitar, Lei	Total
Costul materialelor				
Rafturi	buc	50	25	1250
Lăzi	buc	300	25	7500
mycelium	kg	150	42	6300
Total Investiții				15050

Piața de desfacere

Șampinionii se comercializează în magazinele specializate sau la piețele agricole, prețul acestora variind de la 20 lei/kg (angro) – 25 lei/kg (en-detail). O posibilitate de comercializare este e reprezentată de întreprinderile industriei alimentare. Astfel de întreprinderi sunt:

- Fabrica din Costina SA
- Fabrica de conserve din Florești
- Agroconservit SA, Chișinău
- Fabrica de conserve din Olănești
- Fabrica de conserve din Glodeni
- Fabrica de conserve din Anenii Noi
- Fabrica de conserve din Călărași, etc.

De pe o suprafață de 300 m² se vor recolta 4500 kg de șampinionii. Sub formă congelată termenul de păstrare a ciupercilor poate fi extins până la 2-3 săptămâni.

Șampinionii au o piață de desfacere destul de vastă, începând cu organizațiile alimentației publice și terminând cu consumatorul de rând. Pentru a face continuu procesul de furnizare a ciupercilor acestea se vor cultiva în etape, astfel se vor evita cheltuielile de păstrare care pot duce la deteriorarea produsului final.

Important: Pentru ca perioada de recuperare a investiției să fie de 1 an, vânzările zilnice trebuie să fie de 10 kg. Acest nivel poate fi menținut prin livrarea ciupercilor către organizațiile alimentației publice.

Desfășurarea afacerii

Afacerea se va desfășura într-o încăperea de 200 m², acest lucru va acorda o suprafață de 300 m² de suprafață efectiv cultivată. Acest lucru se datorează rafturilor în trei niveluri pe care vor fi plasate lăzile care vor avea mărimea de 1 m². Pe fiecare raft vor fi plasate câte 6 lăzi, adică câte 2 lăzi la fiecare nivel. Pentru a putea urmări și interveni, dacă e nevoie, în procesul de creștere a ciupercilor între rânduri va fi lăsat spațiu liber de 1 m. Pregătirea spațiilor de cultură constă în: repararea dacă este cazul a acoperișurilor, pereților, pardoselii, ușilor, ferestrelor și astuparea găurilor făcute de rozătoare; igienizarea spațiului care constă în curățirea de resturi vegetale, deratizare; spălarea cu apă curată și dezinfectarea cu una din soluțiile:

- sodă calcinată 5 % (50 g sodă la 1 litru apă),
- formalină (40 %) soluție cu concentrația 2-5% (20-50 ml la 1 litru apă).

Pereții și pardoseala se văruiesc, adăugându-se în zeama de var și 20-30 grame de piatră vântă (sulfat de cupru) la 1 litru de emulsie.

După ce se efectuează aranjamentele și pentru a desfășura o afacere în acest domeniu este necesară cunoașterea anumitor momente tehnologice care sunt vital importante pentru succesul acesteia. Șampinionii sunt culturi care se înmulțesc prin spori și sunt constituiți din *mycelium* și *corp*. Ciclul de dezvoltare/creștere este următorul: spori – *mycelium* – corpul ciupercii – spori.

Sporii sunt folosiți pentru creșterea materialului de răsădire – *mycelium*.

Mycelium – ul – organul de hrănire și înmulțire vegetativă – este compus din rădăcini (hifă) subțiri care împânzesc substratul din care acestea extrag substanțele nutritive. Cantitatea de *mycelium* necesară pentru desfășurarea afacerii se va calcula din proporția 1 litri de *mycelium* la 1 m² în substratul pasteurizat și 1,5 litri în cel ne pasteurizat.

Corpul – este compus din picior și pălărie. Mediul cel mai prielnic de creștere și existență a șampinionilor poate fi compus din material de natură vegetală în proces de fermentare, bogat în azot, acesta poartă denumirea de *substrat*. Procesul de pregătire a compostului constituie 2 etape: 1- fermentare; 2-pasteurizarea. Cantitatea de substrat necesară desfășurării afacerii se va calcula în mediu din raportul 100 kg de substrat la 1 m². Pentru creșterea șampinionilor lumina nu este necesară.

Odată ce *mycelium* – ul a crescut în substrat acesta este acoperit cu un strat de acoperire (înveliș).

Startul de acoperire – startul cu care se suplimentează *substratul* în momentul în care începe procesul de dezvoltare a corpului, pentru ca acesta să fie alimentat cu apă, schimbul de gaze și stabilizează pH mediului.

De regulă, rolul de înveliș îl joacă turba; în condițiile noastre poate fi amestec din sol și meluză (2:1)

Procesul de creștere și dezvoltare cuprinde două etape:

Etapa de creștere	Temperatura, °C	Umiditatea relativă a aerului, %	Conținutul CO ₂ , %
Vegetativă	24 – 27	90 – 95	1,5 – 2,0
Generativă	14 – 17	85 – 90	< 0,1

În etapa vegetativă se includ următoarele procese tehnologice: însămânțarea cu *mycelium*, creșterea lui în compost, acoperirea cu înveliș și trecerea *myceliului* în el, afânarea și irigarea (6 săptămâni). În etapa generativă, după schimbarea condițiilor microclimatului, începe procesul de formare și creștere a ciupercilor și colectarea roadei de la 3 până la 5 ori (6 săptămâni). Durata întregului proces constituie 12 săptămâni – 84 zile.

Procesul tehnologic de creștere a șampinionilor variază în dependență de metoda de creștere, care poate fi unizională și multizională. În sistemul unizional procesele: pasteurizarea, creșterea *myceliului* în compost și înveliș, și creșterea ciupercilor au loc într-o încăpere, iar în sistemul multizional fiecare proces se desfășoară în încăperi diferite (special amenajate: cameră de pasteurizare, cameră de creștere și de strângere a roadei).

Dese ori cultivatorii de ciuperci folosesc sistemul bizonal, utilizează camera de pasteurizare și de cultivare în care pe parcursul procesului se schimbă microclimatul.

Creșterea șampinionilor se poate efectua în cele mai diverse locuri – subsoluri, depozite, sere, etc., dar creșterea acestora în scopuri industriale trebuie efectuată în locuri special amenajate.

Important Pasteurizarea substratului trebuie făcută foarte minuțios, în caz contrar inevitabil vor apărea boli și paraziți care vor reduce considerabil roada. Tehnologiile de pregătire și pasteurizare a substratului pot fi găsite în cărți de specialitate.

Venituri și cheltuieli

Pentru calculul veniturilor s-a folosit productivitatea medie de 15 kg de pe un m², perioada de vegetație de 84 de zile. Cantitatea necesară de substrat (compost) se va calcula din proporția 100 kg / 1 m² cu norma de plantare 0,5 kg / 1 m²

	unit	cantitatea	preț unit/lei	Total (lei)
A. Vânzări nete				
Productivitate	kg/m ²	15	20	300
Productivitate totală	kg/300 m ²	4500		90 000
Vânzări nete				90 000
B. Costul materialelor				54 900
Renovarea spațiului	lei			3 000
Substrat	tone	30	600	18 000
Pasteurizarea substratului	lei			6 000
Înveliș	m ³	9	50	450
Total				27 450
C. Agent energetic				1 007
Curent electric	kWh	0,2	0,8	
Total energie electrică	kW	461	369	369
Încălzire	m ³	3	0,9	270
Total				369

D. Apă				2 340
Apă	m3	2600	0,9	2 340
Total apă				
E. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (10%)				5 825
F. Total Cheltuieli =B+C+D+E				64 072
Marja brută (A-F)				25 928
Marja brută ((A-F/A),%)				29

Sursa: Ioan PUIU, „Cultura ciupercilor de balebă”, Chișinău, 2000

Atelier de reparație a încălțămintei

Investiția, lei	5 000
Vânzări, lei/an	14 000
Profit brut, lei/an	10 268
Perioada de recuperare a investiției, luni	6
Numărul locurilor de muncă	1

Descrierea afacerii

Sarcina de bază a atelierului constă în satisfacerea cerințelor populației în reparația calitativă a încălțămintei și crearea unor condiții de confort clienților în spațiul de deservire. O mare semnificație îl are nivelul de organizare a deservirii populației, și anume: durata și calitatea executării comenzilor și asigurarea clienților cu comodități suplimentare. Un rol destul de important trebuie acordat reparației părților superioare și inferioare a încălțămintei, ce va asigura reînnoirea stării și forme inițiale a încălțămintei uzate.

Piața deservirii sociale a populației se caracterizează printr-un număr destul de mare de clienți, iar amenajarea unui atelier de reparație a încălțămintei necesită investiții neînsemnate, afacerea putând fi organizată în ograda gospodăriei agentului economic. Totodată, micile ateliere de reparație au posibilitatea de a se retehnologiza, aplicând în producere semifabricatele ieftine procurate de la producătorii de încălțăminte și servicii suplimentare – repararea încălțămintei din cauciuc, ajustarea, vopsirea și împropătarea acesteia etc.

De menționat că afacerea, în mare măsură, este destinată populației cu venituri mici și medii, care nu-și poate permite cumpărarea încălțămintei noi în fiecare an. Pentru ca afacerea să fie profitabilă se recomandă ca atelierul de reparație a încălțămintei să fie amplasat în localități cu populație de peste 3000 oameni, în care lipsesc astfel de servicii. Dacă în localitate există concurenți, atunci acest atelier trebuie să aibă un avantaj concurențial – dotare cu cele mai bune utilaje, lucrările să fie executate de un profesionist (cu studii medii speciale în domeniu și experiență de lucru) la cele mai avantajoase prețuri pentru clienți, rapiditatea executării comenzilor, o gamă largă de servicii etc. Numai în acest caz se va asigura stabilitatea și creșterea perpetuă a numărului de clienți.

Investiția necesară

Pentru demararea afacerii este nevoie de un spațiu de producere branșat la linia de curent electric, mașină de cusut, mașină de șlefuire, polizare și periere a încălțămintei, presă de lipire, rafturi pentru depozitarea încălțămintei, brațul de lucru pentru efectuarea lucrărilor de reparație, o masă de lucru și un fotoliu.

Pentru activitatea operațională va fi nevoie de un spațiu de producere, din proprietatea agentului economic, cu următoarele cote de gabarit (m): lungimea – 3; lățimea – 3; înălțimea – 2,5. Mașinile de cusut și de polizare vor fi cumpărate la mână a doua.

Echipament și materiale	Unități	Lei/unitatea	Total
Mașină de cusut încălțăminte	1	1000	1000
Mașină de șlefuire – polizare și periere	1	2000	2000
Presă	1	500	500
Braț de lucru tip YP	1	500	500
Rafturi pentru încălțăminte	2	250	500
Masă de lucru tip CP	1	200	200
Fotoliu	1	100	100
Materiale și scule	1	200	200
Total, lei			5000

Clienții atelierului de reparație a încălțămintei vor fi oamenii localității respective și populația aflată în vizită.

Tipurile de servicii propuse clienților:

1. restabilirea și reîmpropătarea proprietăților încălțămintei și aspectului acesteia – reparația, curățirea, vopsirea, apretarea, ajustarea și restaurarea încălțămintei;
2. sporirea proprietăților de exploatare a încălțămintei (instalarea tălpii suplimentare etc.);
3. reînnoirea încălțămintei de fașon vechi;
4. consultații privind îngrijirea încălțămintei.

Clienții atelierului de reparație a încălțămintei vor beneficia de următoarele forme de deservire:

- colectarea comenzilor de la clienți;
- recepția și executarea comenzilor de reparație a încălțămintei în prezența clienților;
- recepția comenzilor privind reînnoirea încălțămintei conform unor modele propuse clienților;
- livrarea comenzilor prin autodeservire.

Conform calculelor efectuate, pentru o localitate cu 3000 oameni de serviciile atelierului vor beneficia circa 21% din populație, numărul de clienți deserviți zilnic fiind de 2 oameni la un volum de vânzări de circa 47 lei/zi. Prețurile la serviciile propuse clienților reprezintă prețurile practicate în prezent de atelierele amplasate în localitățile rurale.

Suplimentar la activitatea de bază, atelierul poate desfășura activitate comercială propunând clienților un șir întreg de

mijloace și materiale pentru încălțăminte: perii de curățare, creme de diverse nuanțe, vopsele, furnituri, șireturi, pardoseală și altele.

Clienții vor fi deserviți preponderent prin metoda cea mai progresistă – forma de deservire urgentă, care prevede executarea reparațiilor mici a încălțăminte în prezența clientului. Reparațiile de complexitate medie vor dura 3 - 24 ore, iar cele de complexitate mare se vor efectua în maximum 48 ore. În volumul total de lucrări reparațiile mici vor ocupa 65 - 70%, iar reparație de complexitate medie circa 15 - 20%.

Lucrările de reparație vor fi efectuate de proprietarul afacerii. Regimul de lucru va fi următor: 6 ore pe zi și 300 zile lucrătoare pe an. Consumul mediu zilnic de energie electrică luat în calcul este de 6 kW/oră.

Clienților aflați în așteptarea executării comenzilor li se va oferi informații privind îngrijirea încălțăminte, reviste de specialitate etc.

Proгноza vânzărilor

Tipuri de servicii prestate	Număr anual de clienți	Prețul mediu al serviciului, lei	Vânzări anuale, lei
Lucrări de reparație generală	60	10	600
Curățirea încălțăminte cu detergenți și vopsirea	35	20	700
Apertarea încălțăminte	35	15	525
Ajustarea încălțăminte	30	20	600
Restaurarea părții superioare a încălțăminte	40	25	1 000
Lucrări de reparație a tocurilor	100	15	1 500
Lucrări de reparație a tălpilor	80	25	2 000
Reînnoirea încălțăminte	80	30	2 400
Restaurarea cizmelor de damă	54	30	1 620
Reparația cizmelor de damă	61	30	1 830
Schimbarea furniturii	49	25	1 225
Total	624		14 000

Proгноza cheltuielilor

Indicatori	Cheltuieli	
	Lei/lună	Lei/an
Consum energie electrică	117	1404
Cheltuieli generale și administrative	50	600
Cheltuieli comerciale	40	480
Cheltuieli neprevăzute	10%	248
Impozite și taxe		1000
Total		3732

Marja brută anuală:

- Vânzări 14 000 lei
- Cheltuieli 3 732 lei

Marja brută 10 268 lei (73%)

Atelier de reparație și confecționare a îmbrăcăminte

Investiția inițială, lei	7 750
Vânzări, lei/an	25 000
Profit brut, lei/an	20 380
Perioada de recuperare a investiției, luni	5
Numărul locurilor de muncă	1

Descrierea afacerii

Activitatea atelierului de reparație a îmbrăcăminte face parte din domeniul deservirii sociale a populației și are ca scop executarea calitativă a comenzilor în termenii solicitați de clienți. Atelierul de reparație a îmbrăcăminte îndeplinește următoarea funcție de bază – repară și ajustează articolele fabricate de industria ușoară, ținând cont de cerințele individuale ale clienților. De menționat că prestarea serviciilor de reparație a îmbrăcăminte este întotdeauna însoțită de confecționarea îmbrăcăminte la comandă, și aceasta datorită faptului că utilajul din dotare permite executarea acestor lucrări.

Considerăm că această afacere va avea succes deoarece există o cerere în creștere pentru produsele și serviciile pe care le va oferi atelierul.

Pentru afacerea dată sunt prioritare următoarele obiective: crearea unei clientele stabile și largirea volumului activității cu sporirea gradului de utilizare a mașinilor din dotare. Totodată, pentru atragerea clienților este necesar ca persoana încadrată să fie calificată, cu experiență în domeniu și o cultură de deservire mai calitativă decât la concurenți.

Afacerea va decurge într-un spațiu special amenajat aflat în proprietatea agentului economic.

Pentru desfășurarea afacerii va fi nevoie de un spațiu din proprietatea administratorului, cu suprafața de circa 20 m². Unele din mașinile de specialitate folosite în procesul de producție vor fi procurate la mâna a doua, în mod treptat, ceea ce înseamnă că nu este obligatorie demararea afacerii simultan cu toate tipurile de servicii. Astfel, mașinile de reparație a articolelor din piele și blănuri, precum și pentru coaserea părții inferioare a hainei vor fi procurate în ultimul rând. De menționat, că existența în atelier a tuturor acestor mașini va permite diversificarea serviciilor și satisfacerea tuturor comenzilor clienților în diverse tipuri de reparații ale îmbrăcăminte și confecționare a acestora.

Utilaje și materiale necesare	Unități	Valoarea investiției
Mașină universală de cusut, clasa 22	1	1000
Mașina de tivit, clasa 51	1	1000
Mașină de reparație a articolelor din piele	1	2000
Mașină pentru coaserea părții inferioare a articolelor	1	1500
Furnitură	1	500
Masă de recepție a comenzilor și scaun	1	200
Masă pentru croitor și scaun	1	300
Masă pentru lucrări de călcat	1	150
Fier de călcat	1	600
Vitrină cu oglindă	1	400
Cuier	1	100
Total, lei:		7750

Clienții atelierului de reparație a îmbrăcăminte vor fi oamenii localității date și populația aflată în vizită.

Tipurile de servicii și produse propuse clienților:

1. reînnoirea și împrăștierea îmbrăcăminte, cu refacerea proprietăților sale de consum și modificarea sortimentului (recoaserea îmbrăcăminte pentru oamenii maturi în îmbrăcăminte pentru copii; coaserea scurtelor și jachetelor din paltoane etc.);
2. refacerea artistică a îmbrăcăminte uzate prin reparația și montarea copcilor, nasturilor, piturilor metalice, cataramelor și cordonului din stofă;
3. reparația completă sau parțială a tricotatelelor, articolelor din blănuri, pălăriilor, căciulilor, mănușilor și genților;
4. reparația albiturilor, huselor, cuverturilor, pijamalelor, draperiilor, sacilor de dormit, saltelelor, fețelor de masă și cămășilor;
5. ajustarea îmbrăcăminte, a cușmelor, chipiurilor și pălăriilor;
6. coaserea la comandă a fustelor, pantalonilor, rochiilor și costumelor din materia primă a clientului.

Clienții atelierului de reparație a îmbrăcăminte vor beneficia de următoarele forme de deservire:

- în salonul atelierului;
- la domiciliu.

Atelierul de reparație și confecționare a îmbrăcăminte va avea două grupuri – țintă de clienți, cu putere de cumpărare diferită:

1. prima grupă de clienți, cu venituri reduse, vor beneficia de serviciile de reparație;
2. a doua grupă vor avea putere de cumpărare mai mare și vor apela la serviciile de confecționare a îmbrăcăminte.

În estimările efectuate s-au luat 3 clienți pe zi, la un volum de vânzări de 83 lei/zi. Astfel, pentru o localitate cu 4000 oameni atelierul va deservi anual circa 25% din populație, serviciile de bază axându-se pe repararea hainelor și înlocuirea furniturii. Confecționarea îmbrăcăminte se va axa, în principal, pe clientelă stabilă, cu venituri sporite, care vor constitui circa 1% din clienții atelierului.

Cheltuielile preconizate pentru reclamă vor ține de informatizarea populației privind amplasarea atelierului, orarul de lucru, tipurile și formele de deservire, termenii de deservire a serviciilor noi și formarea activă a cererii la serviciile acordate.

Atelierul va fi dotat cu mașini ce vor permite îndeplinirea întregii game de servicii de reparare a îmbrăcăminte. În salonul atelierului se va expune: lista serviciilor acordate, albume cu modele de lucrări și servicii, jurnale de modă, vitrină pentru demonstrarea materiei de cusut și a furniturii, informație despre termenul de garanție al articolelor reparate și regimul de lucru.

Afacerea va fi dusă de un croitor calificat. La solicitare lucrările de reparație a îmbrăcăminte vor fi efectuate în prezența clienților. Așadar, principalele puncte tari ale afacerii vor fi: o amplasare favorabilă a întreprinderii, lucrări calificate, servicii prestate la calitate și preț avantajoase pentru clienți.

Regimul de lucru va fi următor: 6 ore pe zi și 6 zile lucrătoare pe săptămână.

Proгноза veniturilor

Tipuri de servicii	Număr anual de clienți	Prețul serviciului, lei	Vânzări anuale, lei
Ajustarea hainelor	50	20	1000
A. Reparația pantalonilor	50	15	750
Reparația sacourilor, scurtelor și paltoanelor	70	25	1750
Înlocuirea furniturii	360	15	5400
Reparația articolelor de piele și blană	50	25	1250
Reparația căciulilor, chipiurilor și pălăriilor	10	15	150
Repararea cearșafurilor, lenjeriei, cămășilor, pijamalelor ș.a.	180	10	1800
Cârpirea hainelor	180	10	1800
B. Vopsirea hainelor din piele	30	100	3000
Cusutul îmbrăcăminte la comandă	54	150	8100
Total	1034		25000

Proгноза cheltuielilor, lei

Articole de consum	Cheltuieli	Total anual, lei
Aprovizionare energie electrică	5 kW×oră/zi	1200
Materii prime și materiale (ață, ace, furnitură, material)	85 lei/lună	1000
Procurarea patentei de întreprinzător	250 lei/3 luni	1000
Cheltuieli generale și administrative	40 lei/lună	500
Cheltuieli comerciale	40 lei/lună	500
Cheltuieli neprevăzute (10%)	35 lei/lună	420
Total		4620

Marja brută anuală:

- Vânzări 25 000 lei
- Cheltuieli 4 620 lei

Marja brută 20 380 lei (82%)

Surse: Дуденкова И.Г., Шатаева И.М. Справочник хозяйственника службы быта, 2 тома, Москва, Легпромбытиздат, 1985

Baie publică

Investiția inițială, lei	75 000
Vânzări, lei/an	66 000
Profit brut, lei/an	26 000
Perioada de recuperare a investiției, ani	3
Numărul de persoane	3

Descrierea afacerii

Serviciile de baie sunt parte componentă a modului sănătos de viață, contribuind la păstrarea și fortificarea sănătății. Cu toate că fac parte din categoria serviciilor de primă necesitate, în prezent în puține localități rurale putem găsi băi publice și saune. Astfel, segmentul activității în domeniul prestării serviciilor sociale este încă liber și oferă posibilități reale pentru potențialii agenți economici de a investi cu succes în acest domeniu.

Afacerea propusă va avea succes reieșind din următoarele considerente:

- cerințele vitale ale populației la serviciul social propus;
- existența în localități a edificiilor necesare pentru amenajarea băii – saunei;
- lipsa băilor în gospodăriile particulare ale populației, fapt condiționat de nefuncționarea sistemelor centralizate de încălzire a caselor de locuit și de aprovizionare cu apă și canalizare a acestora;
- prețuri accesibile la serviciile prestate pentru majoritatea populației;
- în localitățile care sunt gazificate cheltuielile suportate de întreprindere pentru încălzire și generarea aburului și apei calde vor fi minimalizate.

La promovarea serviciului social propus trebuie să contribuie și atitudinea pozitivă față de acesta a unor persoane cu autoritate din localitate – medicii, învățătorii și funcționarii publici.

În estimările efectuate s-au luat în calcul lucrările de reparare și amenajare a încăperilor unei clădiri existente în localitate, dar care pentru demararea afacerii necesită reparație capitală. Pentru aprovizionare sigură cu apă va fi necesar să se construiască o fântână proprie în nemijlocita vecinătate a clădirii băii publice. În vederea minimalizării cheltuielilor investiționale, mini-cazangeria și pompa de apă se vor procura la mâna a doua.

Cheltuieli investiționale	Valoarea investiției, lei
C. Materiale de construcție și lucrări de reparare și amenajare a clădirii	45000
Construcția fântânii și lucrări de amenajare	14000
Pompă de apă	2000
Mini-cazangerie	5000
Amenajarea rețelelor de aprovizionare cu agent termic, apă și canalizare	9000
Total	75000

Serviciile de baie vor fi prestate populației din localitatea în care va fi amplasată baia și populației din localitățile învecinate. Conform calculelor efectuate, numărul clienților deserviți anual este de 4 464 persoane. Aceasta înseamnă că în cazul în care clientul frecventează baia de 4 ori pe lună, la regimul de lucru indicat mai jos, vom avea 93 de clienți lunar. Așadar, pentru o localitate cu 2000 - 3000 locuitori de serviciile băii vor beneficia 3 - 5% din populație.

Clienții băii după vârstă și solicitarea serviciilor prestate se clasifică în modul următor:

Categorii de clienți după vârstă	Servicii duș	Servicii baie publică+saună	Servicii saună
D. Cu vârsta cuprinsă între 18 - 30 ani	45%	45%	10%
Cu vârsta cuprinsă între 31 - 50 ani	25%	55%	20%
Cu vârsta cuprinsă între 51 - 60 ani	11%	85%	4%

Serviciile preconizate spre prestare vor include: 1 – saună, 2 – servicii de duș și 3 – baie publică + saună. Clienților li se vor oferi 5 dușuri și 2 saune, dintre care o saună pentru persoane individuale, iar alta – pentru public. Indicii calitativi meniți să satisfacă cererea clienților sunt: cabinele separate cu dușuri, calitatea servirii, prețuri accesibile, asigurarea continuă a băii cu apă fierbinte și rece.

Activitatea băii este sezonieră. Se preconizează ca în perioada caldă a anului să crească numărul de clienți care vor solicita servicii de duș, iar în perioada rece a anului – servicii de saună.

Prețurile practicate sunt orientate spre atragerea clienților și pot următoarele:

Serviciul duș	Serviciul baie publică și saună	Serviciul saună
5 lei/om	15 lei/om	30 lei/om/ora

Baia publică și sauna va dispune de rechizite necesare acestor servicii (prosoape, săpun, șampon, burete etc.), lăsându-i clientului dreptul de a alege tipul de produs. Această afacere poate fi diversificată prin amenajarea unei frizerii, a unui bar, săli de biliard, bazin, spălătorie chimică etc., toate acestea lărgind segmentul de piață prin atragerea unui număr mai mare de clienți.

După finisarea lucrărilor de reparație și amenajare a încăperilor procesul de activitate a băii va decurge în modul următor: apa va fi pompată din fântână cu pompa electrică în rezervoarele pentru apă rece. Din ele apa se va distribui în sistemul de distribuție a apei reci și în cazanul de încălzire a apei. Mini-cazanul de încălzire va utiliza în calitate de combustibil lemne și cărbune. În perioada rece a anului apa fierbinte se va utiliza și pentru sistemul de încălzire a încăperilor. Alimentarea cu curent electric se va face de la liniile electrice existente. Apele reziduale se vor scurge în rețeaua de canalizare sau într-un bazin de colectare existent lângă baie.

Activitatea băii va fi asigurată de un operator la cazangerie, o casieră și un paznic. Regimul de lucru va fi următor: 3 zile lucrătoare pe săptămână (144 zile pe an), a câte 9 ore pe zi.

Important!

- demararea afacerii date necesită obținerea licenței de activitate;
- pentru afacerea dată este necesar de a evita impactul asupra mediului ambiant și de a coordona acțiunile sale cu Inspectoratul Ecologic;
- pentru a demara această afacere este obligatorie autorizația Serviciului Sanitaro-Epidemiologic și Certificatul Igienic de la Centrul de Medicină Preventivă.

Proгноza vânzărilor

Tipul serviciilor	Numărul zilnic al clienților	Prețul serviciilor, lei	Vânzări		
			Lei/zi	Lei/lună	Lei/an
Servicii duș	7	5	35	420	5 040
Servicii baie publică + saună	20	15	303	3 640	43 680
Servicii saună	4	30	120	1 440	17 280
Total	31		455	5 460	66 000

Proгноza cheltuielilor anuale

Articole de consum	Total anual, lei	Comentarii
Salarizarea muncii	16800	Operator – 500 lei/lună; Casieră – 500 lei/lună; Paznic – 400 lei/lună.
Consum apă	864	3 m ³ /zi; 2 lei/m ³
Consum lemne	1080	0,05 m ³ /zi; 150 lei/m ³
Consum cărbune	9216	0,08 t/zi; 800 lei/tona
Consum energie electrică	3041	3 kWxoră; 0,78 lei/kWxoră
Rechizite pentru baie	2300	Prosoape; săpun; șampon; burete
Cheltuieli legate de întreținere și reparații	1000	Executarea lucrărilor de reparație
Cheltuieli generale și administrative	500	Cheltuieli de birotică, servicii bancare, telefon, etc.
Cheltuieli comerciale	500	Cheltuieli de transport și reclamă
Impozite și taxe	1000	Impozit funciar, impozit pe imobil, amenajarea teritoriului, impozit pentru activitatea de antreprenariat
Cheltuieli neprevăzute (10%)	3699	
Total	40000	

Marja brută anuală:

- Vânzări 66 000 lei
- Cheltuieli 40 000 lei

Marja brută 26 000 lei (39%)

Frizerie

Investiția necesară	6600 Lei
Vânzări	7834 Lei
Profit brut	5605 Lei
Perioada de recuperare a investiției	14 luni
Locuri de muncă noi create	1

Descrierea afacerii

Aspectul frumos al coafurii, fiecare dintre noi îl poate obține la frizerie. La nivel individual, dezvoltarea unei afaceri în acest domeniu se poate realiza, spre exemplu, într-o cameră de apartament sau casă de locuit, astfel încât suma investiției să atingă cifra de aproximativ 6600 lei. Persoana care poate administra afacerea și concomitent lucra în calitate de coafor nu va necesita studii de durată și specializare înaltă. Studiile de coafor durează 6 luni și costă în mediu 1200 lei.

Localitatea în care se va desfășura afacerea trebuie să numere aproximativ 1500 locuitori, iar efortul pe care trebuie să-l depună proprietarul pentru a obține 5257 lei/an va necesita atragerea a 1/6 din populație.

Inițierea unei frizerii poate fi o afacere profitabilă deoarece are următoarele avantaje:

- Este o afacere mică, care nu necesită investiții majore și cheltuieli materiale și financiare mari.
- Afacerea poate fi administrată și executată de o singură persoană.
- Calitatea serviciilor peste poate fi menținută sau îmbunătățită în orice moment și continuu, lucru care va mări numădecat segmentul de piață deservit și va elimina concurența (dacă există)

Investiția necesară

Pentru lansarea afacerii este nevoie de un spațiu de 50 m². Acest spațiu poate fi în proprietatea întreprinzătorului sau închiriat pe o perioadă îndelungată pentru prestarea serviciilor.

Utilajul și obiectele strict necesare pentru lansarea afacerii sunt:

	unit	cantitatea	preț unit/lei	Total
Costul materialelor				
Aparat de casă cu memorie fiscală	buc.	1	2404	2415
Mașină de tuns	buc.	2	250	500
Uscător de păr manual	buc.	1	300	300
Fotoliu pentru frezat	buc.	1	1000	1000
Oglindă (1x2,5)	buc.	1	250	250
Dulapior	buc.	1	300	300
Cuier	buc.	1	200	200
Set instrumente pentru frezat	buc.	1	685	685
Prosop	buc.	5	70	350
Pelerina impermeabilă	buc.	2	150	300
Inventar auxiliar	-	-	-	300
Total				6600

Opțional la această listă pot fi anexate și așa obiecte cum sunt:

	unit	cantitatea	preț unit/lei	Total
Costul materialelor				
Boiler	buc.	1	1360	1360
Dulăpior cu oglindă	buc.	1	500	500
Total				1860

Se va presupune că afacerea va fi inițiată cu obiectele strict necesare pentru aceasta.

Piața de desfacere

Piața serviciilor de frizerie a cunoscut o creștere explozivă la începutul anilor '90 și una lentă la sfârșitul acestora. Segmentul de piață pe care îl va deservi frizeria va depinde de vârsta medie a locuitorilor comunei, satului sau a centrului raional. Vârsta maximă a clienților care se presupune că vor apela la serviciile frizeriei este de aproximativ 65 de ani. Astfel piața țintă pe care o va deservi frizeria va fi compusă din persoane de la 3 – 65 ani.

La moment prețurile pentru serviciile oferite de frizerii în raza municipiului Chișinău sunt:

	Bărbați	Femei	Copii
Tunsoare simplă	12	15	8
Permanent	N/A	40	N/A
Vopsirea părului	N/A	20	N/A

Succesul afacerii în cazul dat va depinde foarte mult de amplasarea frizeriei. Pentru ca aceasta să deservească în mediu 3 persoane pe zi frizeria trebuie să fie plasată în locuri ușor accesibile și cu un grad de aglomerare înalt. Astfel de locuri pot fi: stații de autobuz, piețe, în incinta băii (dacă există), magazin, primărie, etc.

Desfășurarea afacerii

Decizia de investire și desfășurare a afacerii trebuie luată numai după identificarea segmentului de piață pe care îl va servi frizeria. În așa fel, pentru o localitate cu o populație de 1500 locuitori existența a 250 persoane care să apeleze la serviciile frizeriei o dată la trei luni va asigura un nivel anual al veniturilor de 5274 lei sau 864 tunsori pe an. În așa fel fiecare al șaselea locuitor trebuie identificat ca potențial client.

Este necesar ca frizeria să lucreze după un regim. Într-o localitate rurală se poate practica metoda stabilirii orei de deservire de către client, astfel coaforul/administratorul afacerii va beneficia de timp liber pentru alte ocupații. Însă, în cazul în care coaforul nu știe la ce oră vor veni clienții regimul de lucru va fi următorul:

Regimul de lucru propus:

- Schimburi pe zi 1
- Ore pe schimb 8
- Persoane angajate 1
- Zile lucrătoare pe an 288 (24 zile/lună)

Amenajarea încăperii este o etapă importantă, deoarece are implicații directe asupra nivelului vânzărilor. Specificul afacerii necesită o iluminare puternică și culori plăcute a interiorului încăperii. Dacă nu vor fi respectate aceste două condiții sunt posibile erori tehnice ale coaforului și/sau neînțelegeri cu clienții.

Important!

Este important ca în momentul inițierii afacerii în rază de un kilometru să nu existe concurență.

Venituri și cheltuieli

	unitatea de măsură	cantitatea	preț unit/lei	Total
Vânzări nete				
Frezat bărbați	pers.	250	8	2000
Frezat femei	pers.	200	10	2000
Frezat copii	pers.	264	6	1584
Coafură de seară	pers.	150	15	2250
A. Total		864		7834
Curent electric	kW/h	0,7	0,8	
Total energie electrică	kW	1613	1290	1290
Încălzire (gaz)	m3	4	1,08	
Total încălzire	m3	600	648	648
B. Total				1938
C. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (15%)				291
D. Total A+B+C				2229
Marja brută (A-D)				5605
Marja brută ((A-D)/A),%				72
Perioada de recuperare (luni)				14

Calculul veniturilor s-a efectuat în baza presupunerii că pe an frizeria va deservi 864 clienți pe an.

Spălătorie și vulcanizare auto

Investiția, lei	54 000
Vânzări, lei/an	90 000
Profit brut, lei/an	40 000
Perioada de recuperare a investiției, luni	13
Numărul de persoane	3

Descrierea afacerii

Spălătoria auto desfășoară lucrări nu numai de îndepărtare a prafului și murdăriei de pe caroseria automobilului, dar și o serie întreagă de servicii cosmetice ce țin de spălarea și îngrijirea salonului, redarea luciului pentru vopseaua de pe caroseria mașinii, îndepărtarea petelor de rugină și a celor lăsate de smoală pe suprafața ușilor etc. Astfel, spălătoria mijloacelor de transport auto deschide automobiliștilor noi posibilități de deservire tehnică a automobilelor, la un nivel înalt de cultură.

Spălătoria auto permite îngrijirea automobilului prin utilizarea celor mai avansate metode, detergenți cu destinație specială și utilaje de specialitate.

Activitatea spălătoriei auto prin implicitatea sa este destul de atractivă și, totodată, este în curs de dezvoltare. La moment, principala barieră cu care se confruntă acest domeniu de activitate constă în veniturile slabe ale majorității populației, printre care se înscriu și o bună parte de proprietari de automobile. De aceea, conceptul afacerii va fi următor – spălătoria trebuie să fie simplă în deservire (fără utilaje sofisticate), astfel oferind clienților servicii de calitate înaltă la prețuri minimale. Pentru a fi și mai aproape de clienți spălătoria auto va presta servicii de vulcanizare a anvelopelor. În timpul prestării serviciului de vulcanizare clientul va beneficia de serviciile spălătoriei, astfel asigurându-se economia de timp a clientului.

Importanța și avantajele afacerii sunt următoarele:

- cerințele crescânde ale șoferilor la un nivel înalt de deservire și îngrijire a automobilelor;
- un număr mare de automobile în localitățile republicii;
- existența în localități a edificiilor necesare pentru amenajarea spălătoriei auto;
- un număr foarte mic de spălătorii auto în localități;
- prețuri accesibile la serviciile prestate.

Spălătoria auto va fi situată pe marginea unui drum cu trafic auto intens, în nemijlocita apropiere cu o localitate des populată cu mulți posesori de automobile, care va avea o infrastructură dezvoltată. În cazul în care afacerea dată nu poate să atingă obiectivele vizate (volumul de vânzări, număr de clienți și altele) se va recurge la diversificarea de activități sinergice, și anume: magazin de piese auto, atelier de reparație și deservire tehnică etc.; toate acestea lărgind segmentul de piață. O altă strategie care poate fi abordată va fi cea de integrare pe termen scurt cu un agent economic existent în teritoriu, ce va permite afacerii să intre și să se stabilească pe piață.

În estimările efectuate s-au luat în calcul lucrările de reparație și amenajare a unei clădiri existente în localitate, dar care pentru demararea afacerii necesită reparație. Astfel, spălătoria auto va fi amplasată într-o clădire cu suprafața de circa 50 m². Clădirea spălătoriei va conține următoarele încăperi: stația de vulcanizare; oficiul administratorului și spațiul de lucru al spălătoriei, care trebuie să reprezinte o copertină înaltă cu acoperiș și doi pereți. Este necesar ca spălătoria să aibă o groapă de deservire a mașinilor, fabricată din beton. Clădirea va fi branșată la linia electrică trifazică. Pentru aprovizionare sigură cu apă va fi necesar ca lângă clădire să existe o fântână.

Costuri investiționale	Valoarea investiției
Materiale de construcție și lucrări de reparație și amenajare a clădirii	20000
Mașina de spălat sub presiune cu sistem de încălzire a apei	15000
Aparat pentru curățirea chimică a țesăturilor	5000
Lucrări de amenajare a fântânii și a rețelei de aprovizionare cu apă	5000
Instalație de dezmembrare – vulcanizarea roților	3000
Compresor pentru pomparea anvelopelor	2000
Materiale și scule necesare pentru demararea afacerii (șampon, detergenți pentru motor, caroserie, geamuri, anvelope, tapițerie, bureți)	4000
Total, lei	54000

În calitate de mașină de spălat sub presiune cu sistem de încălzire a apei se va folosi aparatul tip HDS 797 fabricat de firma Kärcher (Germania), care s-a recomandat foarte bine pe piața republicii. Pentru început este bine ca această mașină să fie cumpărată la mâna a doua, deoarece prețul unei mașini noi este de circa \$2500. Aparatul folosit pentru curățirea chimică a covoarelor și mochetelor este de marca Puzzi 100 cu productivitatea de 10 - 15 m²/oră. Un astfel de aparat se va procura nou, de la distribuitorii oficiali ai firmei Kärcher din or. Chișinău. La demararea afacerii va fi nevoie de salopete pentru muncitori, mănuși și încălțăminte de lucru, precum și alte ustensile.

Instalația de vulcanizare și compresorul se vor folosi pentru desfășurarea lucrărilor de vulcanizare a anvelopelor. Aceste instalații vor fi procurate la mâna a doua. Totodată va fi nevoie de cric și chei pentru deșurubarea și scoaterea roților.

Serviciile prestate de spălătorie auto și stația de vulcanizare vor fi destinate deținătorilor de mașini din localitatea în care va fi amplasată spălătorie, șoferilor din localitățile învecinate și agenților de circulație aflați pe traseu și șoferilor ce se vor opri pentru vulcanizarea roților.

Potențialii clienți ai spălătoriei auto vor fi: deținătorii de autoturisme cu venituri medii și mari; șoferi de TIR-uri; șoferi de microbuze; șoferii care pregătesc mașinile pentru vânzare. Spălătorie va avea două tipuri de clienți: cei care vor spăla mașina ocazional (trimiși de organele de poliție, la pregătirea pentru inspecția tehnică, la mergerea la un eveniment important) și clienții care sunt fideli și atenți cu mașina sa și vin în mod constant să le întrețină la nivelul cel mai înalt. Conform calculelor efectuate numărul clienților deserviți anual este de 2756 persoane. De serviciile de vulcanizare vor beneficia 3 clienți/zi, la un volum de vânzări de 250 lei/zi.

Serviciile preconizate spre prestare vor include: spălarea caroseriei, curățirea și îngrijirea salonului, spălarea motorului, servicii cosmetice, curățirea chimică a salonului și portbagajului, lustruirea (polish) manuală a caroseriei, schimbarea mochetelor în salonul autoturismului, vulcanizarea roților.

La stabilirea prețurilor se va ține cont de prețurile practicate pe piață și mărimea prețului pe care cumpărătorul este gata să-l plătească pentru servicii. Strategia de preț va garanta ca raportul preț/calitate să rămână accesibil pentru clienți. Cea mai bună reclamă pentru serviciile prestate de spălătorie va veni de la clienții mulțumiți care vor recomanda și altora serviciile spălătoriei. O formă de atragere a clienților va fi sistemul de reduceri propus la prețuri.

Activitatea spălătoriei este sezonieră, numărul de clienți crescând în perioada rece a anului. În afară de spălarea mașinilor, spălătorie auto va presta servicii către populație privind spălarea covoarelor și mochetelor, la un preț de 8 lei/m². După cum arată practica, acest serviciu este foarte solicitat în urbe.

Pentru spălarea banchetelor automobilului, covoarelor și mochetelor se va folosi un aparat profesional specializat de tip Puzzi care funcționează în modul următor: înainte de curățirea pe cale umedă țesătura este aspirată de praf. Petele de pe suprafața țesăturii (de cerneală, cremă pentru încălțăminte, grăsimi și uleiuri) se prelucrează în prealabil manual cu soluții speciale de curățare și igienizare. Soluția chimică, folosită la spălarea cu această mașină, se refulează în țesătura covorului sub presiunea de circa 1,5 bar, diluând astfel murdăria. După această murdăria este simultan aspirată într-un rezervor al aparatului. Operația finală constă în clătirea țesăturii cu apă curată. Rezultate bune se obțin la curățirea cu apă, la temperatura de +50°C.

Pentru spălarea automobilului se va folosi mașina specializată de spălat sub presiune cu sistem de încălzire a apei de tip HDS. Acest utilaj are elemente configurate pentru operații distincte. Spălarea mașinii cu apă și detergenți chimici încălziți va accelera procesul de curățire, va crește eficiența detergenților cu îndepărtarea mai rapidă a murdăriei și petelor uleioase și grase. Totodată, mașina de spălat va genera abur necesar pentru spălarea cu succes a secției motorului, ceea ce va garanta pornirea fără probleme a automobilului.

Lustruirea caroseriei (polish) și curățirea chimică a automobilelor se va face manual cu diverse mijloace cosmetice ale firmelor BMW, AUDI, AVTOGILYM, CONAUBA, VINET etc.

Procesul de spălare este următor: spălatul se începe cu înmuierea și șamponarea; mașina se va spăla de sus în jos, din față către spate, mai întâi luneta, apoi parbrizul și geamurile laterale; se termină cu ștergerea finală și lucrările de finisaj. Durata de spălare a mașinii durează circa 40 minute.

În activitatea spălătoriei auto și a stației de vulcanizare vor fi antrenați trei muncitori, iar întreaga activitate va fi condusă de un administrator. Angajații vor fi îmbrăcați în salopete și vor arăta estetic, fiind foarte atenți și corecți cu clienții. Serviciile spălătoriei auto se vor evidenția prin operativitate și calitate.

Spălătorie auto va lucra 6 ore pe zi, 360 zile pe an.

Important: Pentru activitate va fi nevoie de certificat ecologic, a cărui rezolvare este legată de problema decantării și filtrării apelor reziduale obținute la spălarea mașinilor într-o sistemă de bazine decantoare. Înainte ca apele să părăsească spălătorie din ele trebuie îndepărtat nămolul și produsele petroliere.

Proгноza vânzărilor

Denumirea serviciilor	Prețul serviciului, lei	Număr anual de clienți	Vânzări anuale, lei
Spălarea caroseriei autoturismului	30	400	12 000
E. Spălarea caroseriei Jeep-ului	40	50	2 000
Spălarea caroseriei microbuzului	50	446	22 300
Spălarea secției motorului pentru autoturism	45	150	6 750
Curățirea salonului și portbagajului autoturismului	25	300	7 500
Curățirea salonului microbuzului	35	80	2 800
Curățirea chimică a salonului autoturismului	100	40	4 000
Curățirea chimică a salonului microbuzului	200	15	3 000
Spălarea secției motorului pentru microbuz	60	30	1 800
Spălarea părții inferioare a microbuzului	60	10	600
Lucrări de lustruire manuală a mașinii	100	40	4 000
Curățirea chimică a setului de mobilă moale	135	10	1 350

Spălarea de TIR-uri	300	5	1 500
Spălarea covoarelor și mochetelor cu dimensiuni de 6 m ²	42	100	4 200
Vulcanizarea anvelopelor	15	1 080	16 200
Total		2 756	90 000

Proгноza cheltuielilor anuale

Indicatori	Cheltuieli	
	Lei/lună	Lei/an
Arenda încăperii	150	1 800
Consum energie electrică	140	1 685
Remunerarea muncii a 3 muncitori	1 500	18 000
Materii prime și materiale	1 000	12 000
Cheltuieli generale și administrative	100	1 200
Cheltuieli comerciale	64	770
Cheltuieli neprevăzute	10%	3 545
Impozite și taxe		1 000
Total		40 000

Marja brută anuală:

- Vânzări 90 000 lei
- Cheltuieli 40 000 lei

Marja brută 50 000 lei (56%)

Internet Centru

Investiția necesară	57582 Lei
Vânzări	63360 Lei
Profit brut	34957 Lei
Perioada de recuperare a investiției	20 luni
Persoane angajate	1

Descrierea afacerii

Prestarea serviciilor Internet este un domeniu care se dezvoltă foarte dinamic pe piața Moldovei. Afacerea este destinată utilizatorilor ce au nevoie de poștă electronică, informații de interes, noutăți la fel și celor care sunt amatori ai jocurilor electronice. Esența afacerii constă în instalarea computerelor, conectarea lor la rețeaua Internet, procurarea programelor și aplicațiilor necesare pentru lucrul centrului.

Avantajele pe care le prezintă centrul Internet ca afacere sunt:

- Cererea pentru serviciile electronice este mare și în creștere dinamică
- În zonele rurale oferta serviciilor de acest gen este mică și deci inițierea afacerii nu va avea concurență.

Investiția necesară

Pentru calculul investiției necesare s-a presupus că inițiatorul afacerii este proprietarul unei încăperi de 50 m² iar componentele necesare pentru desfășurarea acesteia sunt:

	unit	cantitatea	preț unit/lei	Total
A. Costul materialelor				
Computer Pentium 4 - 1,8 GHz	buc.	4	11340	45360
Masa	buc.	4	300	1200
Scaun	buc.	4	100	400
Mentor Switch HUB PTC -SW8PR100/100 Mb/s, internal power, stackable	buc.	1	840	840
Căști Stereo	buc.	4	60	240
Copiator Canon FC - 208	buc.	1	3542	3542
Imprimantă HPLaserJet 1000 w 1200 dpi	buc.	1	3500	3500
Conexiune Dial - up	pachet	1	150	1800
Cabluri, conectoare, periferie			700	700
B. Total				57582

Piața de desfacere

Segmentul țintă pe care îl va deservi centrul Internet este reprezentat de tineri cu vârsta medie de 18 – 19 ani, iar pentru cei care preferă jocurile electronice vârsta medie este de aproximativ 15 – 17 ani. La moment prețul serviciilor pe care le poate oferi un centru similar în regiunile urbane este:

Servicii prestate:

• Lucru cu pachete de programe, Internet (1 oră)	7 lei
• Jocuri distractive (1 oră)	5 lei
• Culegerea rapidă a textului (pagină)	10 lei
• Tipărirea textului la imprimantă (pagină)	1 lei
• Xerox (pagină)	0,5 lei

Succesul afacerii va fi determinat de numărul persoanelor care vor accesa serviciile Internet sau jocurile electronice. Astfel un centru, timp de un schimb (8 ore), în care funcționează 4 computere, unul fiind conectat la Internet și celelalte trei destinate jocurilor electronice, oferă posibilitatea utilizării acestora timp de 224 ore pe săptămână. Dacă fiecare dintre utilizatori va petrece în mediu 2 ore în fața computerului oferit de centru, piața efectivă de desfacere a serviciilor centrului va număra 112 persoane. Pentru a asigura acest număr de utilizatori este necesar ca centrul Internet să fie amplasat, spre exemplu, în școală, în vecinătatea localurilor de distracție sau cu alte cuvinte în locurile des vizitate de persoanele cu vârsta cuprinsă între 12 – 30 ani.

Desfășurarea afacerii

Decizia de investire și desfășurare a afacerii trebuie luată numai după identificarea segmentului de piață pe care îl va deservi centrul. În așa fel, pentru o localitate cu o populație de 1000 locuitori existența a 112 persoane care să acceseze serviciile centrului Internet o dată pe săptămână va asigura un nivel anual al veniturilor de 50448 lei sau 820 ore lucru pe an. În așa fel fiecare al zecelea locuitor trebuie identificat ca potențial client.

Odată instalată, tehnica de calcul este gata de utilizare și deci activitatea centrului poate începe imediat.

Nomenclatorul de servicii pe care îl poate presta centrul Internet este prezentat în capitolul Piața de Desfacere.

Venituri și cheltuieli

Reieșind din nivelul scăzut al cererii pentru serviciile date în regiunile rurale, calculele au fost efectuate pentru un lucru efectiv de 8 ore pe zi a 4 computere. Pentru accesarea Internetului se vor aloca lunar în mediu câte 10 ore, restul timpului va fi destinat jocurilor electronice. Culegerea rapidă a textului se va putea efectua în afara programului de muncă.

Proгноza vânzărilor

Categoria de servicii	preț	Venit din activitate (lei/lună)
Lucru cu pachete de programe, internet (1 ora)	7	70
Jocuri distractive (1 ora)	5	4480
Culegerea rapidă a textului (pagina)	8	720
Tipar text la printer (pagina)	1	5
Xerox (pagina)	0,5	5
Total pe lună		5280
Total pe an		63360

Proгноza rezultatului din activitatea operațională

	unit. măsură	cantitatea	preț unit/lei	Total
A. Vânzări nete				
Prestare servicii	luni	12	5280	63360
Total				63360
B. Servicii comunicare				
Servicii telefonie	lei	10	3,6	432
Pachet Internet Provider	luni	12	150	21600
Total				22032
C. Agent energetic				
Curent electric	kW/h	1	0,78	
Total energie electrică	kW	2304		1797
Încălzire (gaz)	m3	17	1,08	
Total încălzire	m3	85		92
Total				1889
D. Consumabile				
Cartuș printer	buc	1	950	950
Cartuș xerox	buc	1	950	950
Total				1900
E. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (10%)				2582
F. Total B+C+D+E+F				28403
Marja brută (A-F)				34957
Marja brută ((A-F)/A)%				55
Perioada de recuperare	luni			20

Cabinet stomatologic

Investiția, lei	95 000
Vânzări, lei/an	76 440
Profit brut, lei/an	42 051
Perioada de recuperare a investiției, luni	27

Descrierea afacerii

Afacerea dată prevede înființarea unui cabinet stomatologic și acordarea către populație a serviciilor de consultație și tratament a dinților. Scopul activității cabinetului stomatologic constă în îmbunătățirea condițiilor de deservire medicală a populației. Avantajul de bază al afacerii constă în importanța vitală a serviciilor medicale pentru populație.

Cabinetul stomatologic va fi înzestrat cu aparatură și instrumente necesare pentru investigare și tratament operator. Obiectivele activității cabinetului stomatologic vor ține de dezvoltarea asistenței medicale specializate în domeniul stomatologiei și satisfacerea necesităților populației în astfel de servicii.

Cabinetul stomatologic va fi amplasat într-un spațiu, cu suprafața de 14 m², din cadrul proprietății private a medicului stomatolog, care va include două încăperi: sala de așteptare și cabinetul de consultații și tratament. Spațiul de lucru va fi bransat la rețeaua de energie electrică, apă și canalizare. De menționat, că spațiul de lucru trebuie să corespundă cerințelor prezentate "Regulamentul sanitar pentru instituțiile stomatologice". Unitatea stomatologică va include mai multe echipamente și instrumente electrice (fotoliu, bor-mașina, sistem aspirație, compresor) cu tuburi suspendate, oportune pentru munca operatorului. În setul de instrumente intră: escavator, fuluar, pensetă, suport pentru oglindă, sondă, spatulă, netezitoare și tăviță. Aparatură și instrumentele vor fi procurate la distribuitorii de utilaje și echipamente medicale, precum și la firme din domeniu.

Cheltuieli investiționale	Nr. de un.	Preț unitar, lei	Total, lei
Unitate stomatologică	1	60000	60000
Masă tehnică dentară	2	2000	4000
Etuvă de uscare	1	1000	1000
Scaun pentru medic	1	2000	2000
Set de instrumente	20	500	10000
Casolete	2	100	200
Halate medicale	2	150	300
Radio-viziograf	1	7000	7000
Aparat cu ultrasunete tip Suprasson	1	5500	5500
Dulap cu ușă	1	1000	1000
Lampă	1	1000	1000
Lucrări de amenajare a încăperilor			3000
Total			95000

De serviciile cabinetului stomatologic va beneficia populația localității respective și din localitățile învecinate. Pentru serviciile prestate piața de desfacere poartă un caracter stabil.

Concurența este prezentată de cabinetele stomatologice din policlinici și spitale. Principalul dezavantaj al acestor cabinete este programul de lucru limitat. Pentru lărgirea poziției pe piața de desfacere activitatea cabinetului stomatologic se va axa pe calitatea serviciilor prestate, pe un grafic de lucru flexibil acomodat la cerințele clienților, pe condiții sanitaro-igienice perfecte. Activitatea cabinetului stomatologic se va baza pe deservirea clienților cu putere de cumpărare mică și medie. La debutul afacerii cabinetul stomatologic va practica prețuri de penetrare a pieței de desfacere – prețuri mici, pentru a atrage mai mulți clienți.

Mixul promoțional va fi axat pe legăturile personale ale medicului stomatolog și recomandările clienților cunoștințelor sale. Recomandările clienților se vor datora unui raport preț/calitate optimal.

Principalele servicii și produse acordate clienților vor fi:

1. Stomatologie terapeutică:
  - diagnosticul afecțiunilor dentale;
  - tratamentul conservativ a dinților;
  - tratamentul paradontitei;
  - tratamentul afecțiunilor mucoasei cavității bucale;
  - profilaxia afecțiunilor dentale (înălbire, detartraj, ermetizarea fisurilor).
2. Stomatologie chirurgicală:
  - extracția dinților;
  - tratamentul chirurgical a proceselor inflamatorii odontogene
  - tratamentul chirurgical al tumorilor cavității bucale;
  - tratamentul chirurgical al traumelor și defectelor dento-buco-faciale (repoziția luxației mandibulare, imobilizarea fracturilor maxilare).
3. Stomatologie infantilă:
  - tratarea afecțiunilor stomatologice la copii prin metode chirurgicale, terapeutice și ortopedice.

Prețurile la serviciile acordate sunt cele practicate în prezent în cabinetele stomatologice din țară.

În estimările efectuate s-au luat 8 clienți pe zi, la un volum de vânzări de 255 lei/zi. Astfel, pentru o localitate cu peste 5000 oameni, cabinetul stomatologic va deservi anual circa 50% din populație (în cazul unei vizite a clientului pe an).

Medicul stomatolog va fi proprietarul afacerii; va avea studii superioare și categorie superioară de atestare. Funcțiile medicului vor cuprinde practica stomatologică.

Consumul de energie electrică luat în calcul este de 5 kW/oră/zi.

Regimul de lucru va include 6 zile lucrătoare pe săptămână, 300 zile lucrătoare pe an. Se preconizează ca regimul de lucru să nu fie strict stabilit și să fie receptiv la cererile clienților, îndeosebi aceasta se referă la zilele de odihnă și sărbători, când nu activează concurenții. În zilele de lucru programul cabinetului stomatologic va include orele de dimineață și de seară.

Proгноza veniturilor

Produse și servicii	Preț unitar, lei/un.	Nr. de clienți anual	Vânzări, lei/an
Acordarea ajutorului medical de urgență	20	120	2400
Examinarea cavității bucale	10	600	6000
Viziografia	25	60	1500
Tratarea cariei dentare cu EVICROL	25	240	6000
Tratarea cariei dentare cu materiale tip pasta-pasta	30	120	3600
Tratarea cariei cu POINT	200	12	2400
Tratarea pulpitei (fără anestezie)	50	120	6000
Tratarea periodontitei (fără anestezie)	50	120	6000
Retratarea periodontitei (fără anestezie)	35	60	2100
Tratarea afecțiunilor mucoasei cavității bucale	15	60	900
Înălbirea dinților	40	60	2400
Profilaxia cariei cu Biflurid	50	60	3000
Ermetizarea fisurilor	50	60	3000
Poleirea dinților	50	48	2400
Detartraj manual	40	120	4800
Detartraj cu ultrasunet	200	12	2400
Anestezie trunculară	20	120	2400
Anestezie aplicativă	10	120	1200
Extracția dintelui	25	120	3000
Extracție atipică a dintelui	35	24	840
Operarea tumorii benigne a țesuturilor moi	50	12	600
Chistectomie	70	24	1680
Alveoloectomie	50	36	1800
Gingiopectomie	50	48	2400
Tratarea proceselor inflamatorii odontogene	45	60	2700
Tratarea alveolonevritei	45	48	2160
Tratarea nevralgiei prin metoda de blocare	35	36	1260
Repoziționarea luxitei acute a mandibulei	25	36	900
Imobilizarea fracturilor maxilare	50	12	600
Total		2568	76440

Proгноza cheltuielilor

Indicatori de consum	Cheltuieli	
	Lei/lună	Lei/an
Consum energie electrică	98	1 170
Consum materiale (seringă, vată, tifon, lidocain, spirt etc.)	2 500	30 000
Cheltuieli generale și administrative	50	600
Cheltuieli comerciale	50	600
Cheltuieli neprevăzute	5%	1 619
Autorizații		400
Total:		34 389

Marja anulă:

- Vânzări 76 440 lei

- Cheltuieli 34 389 lei

Marja brută 42 051 lei (55%)

Cabinet medical

Investiția, lei	39930
Vânzări, lei/an	44000
Profit brut, lei/an	33073
Perioada de recuperare a investiției, luni	15
Număr de angajați	2

Descrierea afacerii

Afacerea dată prevede înființarea unui cabinet medical cu acordarea populației serviciilor medicale în domeniul otorinolaringologiei (ORL). Scopul activității cabinetului medical constă în îmbunătățirea condițiilor de deservire medicală a populației și creșterea numărului de servicii specializate. Totodată, activitatea cabinetului medical va contribui la dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii localității. Avantajul de bază al afacerii constă în importanța vitală a serviciilor medicale pentru populație.

Cabinetul medical va fi înzestrat cu aparataj și instrumente necesare pentru investigare, tratament conservativ și operator. Obiectivele activității cabinetului medical vor ține de dezvoltarea asistenței medicale specializate în domeniul ORL și satisfacerea necesităților populației în astfel de servicii. Activitatea cabinetului medical respectiv va reduce morbiditatea populației prin maladiile ORL.

Cabinetul medical va fi amplasat într-un spațiu arendat, care va include trei încăperi: sala de așteptare, cabinetul de consultație și cabinetul de proceduri – operații. Rațional ar fi ca cabinetul medical să fie amplasat în punctul medical (sau policlinica) din localitate. Acest lucru este argumentat prin corespunderea amenajării încăperilor conform cerințelor medico – sanitare de specialitate.

Echipament și materiale	Nr. de un.	Preț, lei/un.	Total, lei
Aparat laser	1	5600	5 600
Inhalator cu ultrasunete	1	800	800
Autoclav BK-30	1	8400	8 400
Aparat piercing	1	4200	4 200
Etuvă de uscare a instrumentelor medicale	1	1000	1 000
Set de instrumente medicale	30	300	9 000
Coagulator electric	1	5000	5 000
Laringoscop	1	1120	1 120
Masă chirurgicală	2	200	400
Lampa de cuarț	1	300	300
Reșou electric	1	100	100
Fotoliu cu masă de birou	1	400	400
Lampă de masă	1	150	150
Scaun	3	100	300
Halat medical	3	120	360
Casoleță	3	100	300
Lucrări de amenajare a încăperilor			2500
Total			39 930

De serviciile cabinetului medical vor beneficia oamenii care nu au posibilitate de a se deplasa în alte localități pentru consultații și tratamente.

Principalele servicii și produse acordate clienților vor fi: consultații primare și repetate; diagnosticarea și tratamentul maladiilor otorinolaringologice (ORL); manipulații medicale; operații chirurgicale minore; lucrări de piercing; terapie cu laser și ultrasunete.

De serviciile cabinetului medical vor beneficia următoarele categorii de clienți:

- copiii de vârstă preșcolară, care frecvent fac viroze, suferă de adenoidi și amigdalită;
- elevii și adolescenții;
- oamenii de vârstă a treia;
- persoane bolnave cu maladii legate de activitatea profesională (pedagogi, mecanizatori).

Prețurile la serviciile acordate sunt cele practicate în prezent în instituțiile medicale din țară.

În estimările efectuate s-au luat 4 clienți pe zi, la un volum de vânzări de 147 lei/zi. Astfel, pentru o localitate cu 5500... 6000 oameni, cabinetul medical va deservi anual circa 20% din populație.

Medicul ORL va fi proprietarul afacerii; va avea studii superioare și categorie superioară de atestare. Funcțiile medicului vor cuprinde consultația, diagnosticarea și tratamentul clienților.

Activitatea asistentei medicale va ține de:

- asistența medicului la operații și manipulații;
- prelucrarea și sterilizarea instrumentelor medicale și pregătirea materialelor sterile;

- evidența bolnavilor etc.

Consumul de energie electrică luat în calcul este de 5 kW/oră/zi.

Regimul de lucru va include 6 zile lucrătoare pe săptămână, 300 zile lucrătoare pe an.

Pentru desfășurarea activității va fi nevoie de licență și autorizații respective.

Proгноza veniturilor

Produse și servicii	Preț unitar, lei/un.	Nr. de clienți anual	Vânzări, lei/an
Consultația primară	25	300	7 500
Consultația repetată	15	150	2 250
Insufierea și introducerea medicamentelor în meatul acustic extern	10	50	500
Insufierea și introducerea medicamentelor intratubar	20	30	600
Spălarea lacunelor amigdalelor cu substanțe medicamentoase	20	50	1 000
Instilații medicamentoase în laringe	20	40	800
Badijonarea faringelui cu substanțe medicamentoase	15	50	750
Deschiderea abceselor cu diferite localizații	50	8	400
Spălarea sinusurilor maxilare	20	10	200
Anemizarea mucoasei nazale	5	20	100
Îndepărtarea cerumenului	20	50	1 000
Spălarea urechii medii	25	20	500
Insufierea trompelor auditive	10	10	100
Terapia cu laser	20	50	1 000
Efectuarea găurilor în urechi	100	20	2 000
Piercing cu cercei	130	20	2 600
Blocade parametrale	35	10	350
Îndepărtarea corpului străin cu diferite localizații	50	5	250
Inhalatie cu ultrasunet	15	40	600
Reeducarea funcției auditive	20	10	200
Operații ORL			
Cauterizarea cornetelor nazale cu coagulator	200	10	2 000
Dezintegrarea cornetelor nazale	200	10	2 000
Puncția sinusurilor nazale	40	10	400
Polipotomia nazală	150	10	1 500
Polipotomia la ureche și îndepărtarea granulației	200	10	2 000
Adenotomie cu anestezie locală	200	35	7 000
Adenamigdalotomie cu anestezie locală	270	20	5 400
Septoplastia	200	5	1 000
Total		1 053	44 000

Proгноza cheltuielilor

Indicatori	Cheltuieli lunare, lei	Total cheltuieli, lei/an
Consum energie electrică	98	1170
Remunerarea muncii asistentei medicale	500	6000
Arenda încăperii	100	1200
Cheltuieli generale și administrative (telefon, birotică)	50	600
Cheltuieli comerciale (deplasări, reclamă etc.)	50	600
Cheltuieli neprevăzute	10%	957
Procurare de autorizații		400
Total		10927

Marja anulă:

- Vânzări 44 000 lei

- Cheltuieli 10 927 lei

Marja brută 33 073 lei (75%)

Cinema club / Sală de cinema

Investiția, lei	5 500
Vânzări, lei/an	23 000
Profit brut, lei/an	11 704
Perioada de recuperare a investiției, luni	6
Numărul locurilor de muncă	1

Descrierea afacerii

Succesul unei săli de cinema depinde de tipul și calitatea filmelor derulate, relațiile cu furnizorii de casete video, profesionalismul angajaților și nivelul calitativ al mijloacelor tehnice din dotare.

Pentru populația rurală, îndeosebi pentru tineret, care trăiește departe de centrele culturale dotate cu teatre, săli de concert și muzee, sala de cinema reprezintă unica sursă accesibilă de agrement public. Totodată, sala de cinema aduce tineretului nu numai o odihnă bine organizată, dar și o educație estetică. Desigur că aceasta numai în cazul unor filme cu nivel înalt de cultură, care aduc spectatorilor un confort sufletesc și contribuie dezvoltării armonioase a personalității.

Potrivit estimărilor efectuate o sală de cinema poate să activeze cu succes într-o localitate cu populația peste 5000 oameni, în care numărul copiilor, adolescenților și tinerilor cu vârsta până la 25 ani este de minimum 1500 persoane. În această categorie de comunități se încadrează și localitățile în care activează școlile profesionale – tehnice și colegiile. Totodată, această afacere poate fi demarată în localitățile care sunt frecventate des de tineretul din satele învecinate, ce sunt amplasate în nemijlocita apropiere (1-3 km).

Pentru activitatea operațională se vor аренда încăperi din cadrul casei de cultură locale, cu mobilier necesar existent. Sala de cinema va avea circa 50 locuri. Pentru activitate va fi nevoie de un aparat video, un video – proiector și un ecran. Pentru demararea afacerii va fi necesar de un set casete video (25 un.) și alte materiale (cabluri, prelungitoare etc.).

Cheltuieli investiționale	Unități	Lei/unitate	Total, Lei
Aparat video	1	1800	1800
Video-proiector	1	3000	3000
Ecran	1	200	200
Set casete video și materiale			500
Total			5500

Clienților sălii de cinema li se va oferi desene animate și filme artistice. Clienții sălii de cinema vor fi preponderent copiii, cu vârsta până la 10 ani, și spectatorii tineri ai localității, cu vârsta până la 25 ani.

Afacerea va avea două grupuri – țintă de clienți, care vor frecventa sala de cinema în modul următor:

- 20 copii pe zi vor frecventa desenele și filmele destinate copiilor;
- 44 tineri vor frecventa câte un film din cele 2 filme propuse – în total 88 de tineri pe zi.

Astfel, numărul de clienți deserviți zilnic va fi de 108 persoane, la un volum de vânzări de 221 lei/zi.

Pentru o localitate cu 5000 de oameni segmentul de piață va fi următor:

- copiii vor alcătui 4% din numărul total al copiilor localității;
- tinerii cu vârsta până la 25 ani vor constitui 8% din numărul total al tinerilor localității.

Estimările s-au efectuat potrivit unor surse de informații statistice care menționează, că o localitate cu o populație de 5000 oameni are circa 450 de copii cu vârsta de până la 10 ani și aproximativ 1100 tineri cu vârsta de 11...25 ani.

Prețurile oferite clienților sunt atrăgătoare, fiind următoarele:

- un film (desene animate) pentru copii va costa 1 leu;
- un film artistic pentru tineret va costa 2,5 lei.

Prezentarea filmelor va necesita o încăpere special amenajată și ferită de lumina intrată pe ferestre. Sursele străine de lumină sustrag atenția spectatorilor, iar dacă acestea sunt evidențiate – înrăutățesc calitatea imaginii create pe ecran. De aceea, ferestrele și ușile trebuie bine închise cu draperii obscure. Ecranul se va amenaja la o înălțime care permite spectatorilor de a urmări perfect imaginea proiectată. Boxele se vor așeza în spatele sau în fața ecranului, cu condiția ca să nu fie în câmpul vizual al spectatorilor, pentru a nu afecta senzația realității. Impresiile spectatorilor asupra filmelor privesc depind, în mare măsură, de demonstrarea acestora fără deficiențe tehnice și alte incomodități. Filmele vor fi derulate pe ecran de pe aparatul video, prin intermediul proiectorului. Pe lângă cele spuse, succesul afacerii depinde și de reacția administratorului la solicitările clienților privitor la filmele derulate. De aceea, clienților li se vor oferi filme de producție recentă și reușite. Afacerea va fi administrată de un specialist în domeniu.

Pentru activitatea de 1 an va fi nevoie în total de 104 desene animate și 208 filme artistice. Pentru reînnoirea nomenclatorului de filme se va folosi același set de casete video care vor fi reînregistrate cu filme în atelierele specializate, la prețul de 10 lei fiecare. În cheltuielile de materii prime, în afară de reînregistrarea filmelor pe casete, sunt incluse și cheltuielile legate de deplasări. Consumul zilnic de energie electrică luat în calcul este de 8 kW/oră.

Regimul de lucru va cuprinde două zile lucrătoare pe săptămână (sâmbăta și duminica). Numărul total de zile lucrătoare pe an va fi de 104 zile. Consumul de energie electrică luat în calcul este de 7 kW/oră/zi. În fiecare zi se vor derula câte 3 filme – unul pentru copii (desene animate) la ora 15⁰⁰ și două filme pentru tineret – la orele 17⁰⁰ și 19⁰⁰.

Prognoza vânzărilor

Tipul produselor	Nr. de zile lucrătoare pe lună	Numărul zilnic al clienților	Preț unitar, lei/film	Vânzări anuale, lei
Derularea filmelor pentru tineret (2 filme)	8	88 (2x44)	2,5	21 080
Derularea desenelor animate și filmelor pentru copii	8	20	1	1 920
Total				23 000

Prognoza cheltuielilor

Indicatori	Cheltuieli	
	Lei/lună	Lei/an
Arenda și paza încăperii	150	1 800
Materii prime și materiale	400	4 800
Consum energie electrică	50	600
Cheltuieli de întreținere și reparație	50	600
Cheltuieli generale și administrative	30	360
Cheltuieli comerciale	100	1 200
Cheltuieli neprevăzute	10%	936
Impozite și taxe		1 000
Total		11 296

Marja brută anuală:

- Vânzări 23 000 lei
- Cheltuieli 11 296 lei

Marja brută 11 704 lei (51%)

Turism rural

Vânzări, lei/an	8000
Profit brut, lei/an	4000

Descrierea afacerii

Noțiunea de *turism rural* înseamnă, în primul rând, ospitalitatea oamenilor de la sate. În prezent, în Europa acest tip de turism se dezvoltă destul de rapid, în unele țări el deservind o bună parte din fluxul de turiști.

Turismul rural reprezintă venituri suplimentare la activitatea de bază desfășurată de fermieri, iar în viitor va putea deveni sursa de bază a veniturilor oamenilor de la sate. Importanța acestui tip de deservire este determinată de creșterea numărului de oameni care doresc să se odihnească la țară, în condiții de confort maximal la prețuri minimale.

Avantajele generale ale turismului rural țin de posibilitatea recreării și odihnei oamenilor de la oraș (și nu numai) în condiții de țară, în care mulți și-au petrecut copilăria, au amintiri plăcute, sau doresc să-și familiarizeze copiii crescuți în urbe cu viața de la sat. Printre *avantajele turismului rural* menționăm faptul, că clientul nu este deservit de un personal special angajat, nu stă în rând sau nu așteaptă să fie deservit, ci se află în ospetie și este asigurat de o atenție individuală din partea gazdei. Clientul are posibilitatea singur să-și întocmească meniul, să admire procesul de preparare a bucatelor tradiționale, să colecteze ciuperci și pomușoare în pădure, să pescuiască etc.

În afacerea dată sunt necesare investiții în lucrări de adaptare a imobilului gazdei la cerințele clientului. Este inutil de estimat cât va costa reparația odăilor sau mobilarea cu cele necesare, deoarece fiecare caz este individual și depinde de starea actuală a imobilului și infrastructura existentă. Totodată, fiecare persoană are preferințele și dorințele sale, și vede starea lucrurilor în modul său individual. De aceea, în acest proiect nu ne-am axat atenția pe cheltuielile investiționale, ci numai am prezentat ce și-ar dori clientul să vadă la țară și modul Lui de odihnă.

Principalele localități care vor avea un număr considerabil de clienți vor fi:

- satele amplasate lângă orașe, râuri, bazine acvatice, codri și alte zone pitorești;
- satele cu mănăstiri, complexe arheologice și alte obiecte istorice (peșteri, cetăți);
- centrele raionale.

Clienți. Clienții de bază ai acestei afaceri vor fi:

- familii cu copii;
- grupuri de copii cu persoană de supraveghere;
- oameni de vârstă a treia (cu nepoți sau fără);
- companii de oameni tineri;
- persoane aflate în deplasare în scopuri de serviciu;
- persoane amatoare de pescuit, sport, strâns ciuperci etc.

În estimările efectuate, numărul anual de clienți deserviți este de 25 persoane. Clientul pentru o zi de odihnă va plăti 80 lei. Astfel, un client pentru o perioadă de 4 zile va plăti 320 lei.

Concurența. Principalii concurenți ai afacerii vor fi vilele și hotelurile. Dar aceștia au un șir de dezavantaje, printre care menționăm: pentru hoteluri este caracteristic confort minimal și preț maximal, iar pentru vile este necesar de preparat mâncare, de încălzit încăperile etc.

Așteptările clienților:

- liniștea și monotonia vieții de la sat;
- aer curat și proaspăt (miros de fân, iarbă și pădure);
- produse ecologic pure (fructe, legume etc.);
- confortul condițiilor de trai (în primul rând asigurarea unor condiții igienice);
- să fie mai aproape de natură;
- să primească noi emoții pozitive;
- odihnă activă (sport, pescuit, strânsul ciupercilor și pomușoarelor de pădure etc.).

Servicii prestate. Clientul va beneficia de următoarele tipuri de servicii:

- mâncare preparată din ingredientele provenite din gospodăria sătească;
- vin de casă;
- pâine de casă (coaptă în cuptor);
- produse lactate întotdeauna proaspete;
- odăi amplasate la etajul 2, destinate pentru cazare, cu comodități;
- garaj pentru automobil;
- gazda va familiariza clientul cu locurile pitorești și interesante din localitate.

Clientul va avea posibilitate să culeagă fructe, struguri și legume în grădina proprietarului, să participe la lucrările de colectare a fânului, la îngrijirea stupilor cu albine, la prepararea brânzei, să viziteze stâna cu oi etc.

Mixul promoțional. Pentru a fi cunoscut în localitate, gazda va lansa informație în locurile publice și în presă privind serviciile prestate, iar în perspectivă va avea pagină WEB. Totodată, ca instrumente de promoție vor servi legăturile personale și recomandările clienților cunoștințelor sale. Pentru clienții permanenți se vor practica reduceri la prețul serviciilor prestate.

Agroturismul poartă mai mult un caracter sezonier, manifestându-se activ în perioada caldă a anului și de sărbători – Crăciun, Boboteaza, Hramul satului etc.

Afacerea va fi condusă de membrii unei familii.

Proprietarul afacerii, în casa în care locuiește are etajul 2 liber, și va oferi persoanelor aflate în vizită în localitatea respectivă cazare cu întregul set de servicii.

Calitățile de care va dispune proprietarul afacerii sunt:

- ospitalitatea și amabilitatea;
- atenția și toleranța;
- abilități comunicative.

Atractivitatea casei. Punctele tari ale proprietarului afacerii vor fi:

- infrastructura dezvoltată a casei de locuit (drum asfaltat, trotuare pe lângă casă, telefon, centrală de încălzire pe gaz, cramă, garaj, grădină cu livadă etc.);
- amplasare geografică reușită (lângă pădure, bazin acvatic, parc, stadion).

Nivelul de confort. Oamenii practică turism rural nu în căutare de aventuri și muncă, ci pentru odihnă. Astfel, odăile de la etajul 2 vor avea mobilierul necesar, televiziune prin cablu sau satelit, telefon, apă caldă la robinet, toaletă, baie. Etajul 2 va conține 3 odăi mobilate, care vor permite deservirea a 4 persoane. Odăile în caz de necesitate vor fi încălzite de la centrala de încălzire de la etajul 1.

În agroturism nu sunt necesare condiții luxoase, principalul este să fie curat pretutindeni și servicii calitativ prestate – ospitalitate, lenjerie curată și mâncare gustoasă.

Produsele alimentare necesare pentru pregătirea bucatelor vor fi din gospodăria personală a proprietarului sau vor fi cumpărate de la alți locuitori ai localității.

Indicatori	Un. de măsură	Total
Cheltuieli:		
Servicii telefon	lei/client/zi	1
Consum de produse alimentare	lei/client/zi	25
Prepararea bucatelor alimentare	lei/client/zi	3
Lucrări de îngrijire a locuinței	lei/client/zi	4
Lucrări de spălare a lenjeriei	lei/client/zi	1,6
Consum energie electrică	lei/client/zi	1
Gaz pentru încălzirea apei	lei/client/zi	2
Consum apă	lei/client/zi	1
Servicii de reclamă	lei/client/zi	1
Cheltuieli neprevăzute	%	1
Subtotal cheltuieli:	lei/client/zi	40,0
Numărul anual de clienți	clienți/an	100
Total cheltuieli anuale	Lei/an	4000
Marja de profit	%	100
Vânzări anuale	Lei/an	8000
Marja brută	Lei/an	4000
Marja brută	%	50

Atelier de reparație a aparatelor electronice, aparatelor de radio și televizoarelor

Investiția, lei	7 000
Vânzări, lei/an	17 000
Profit brut, lei/an	11 715
Perioada de recuperare a investiției, luni	7
Numărul locurilor de muncă	1

Descrierea afacerii

Prezența la populație a unui număr foarte mare de aparataj electronic aduce la necesitatea în deschiderea și dezvoltarea atelierelor de reparație a aparatelor electronice. Perspectivile de dezvoltare a atelierelor de reparație a aparatajului electronic sunt nemijlocit legate de oportunitatea dotării cu aparataj modern de diagnosticare, control și reparație, cu mijloace măsurătoare, scule speciale, cărți tehnice și scheme electrice ale aparatelor electronice.

Sarcina principală a atelierului de reparație a aparatajului electronic constă în satisfacerea completă a cerințelor populației în depănarea calitativă a aparatelor electronice, aparatelor de radio și televizoarelor. Pentru realizarea cu succes a acestei sarcini atelierul va îmbunătăți în permanență procesul de organizare a deservirii clienților (servicii gratis post-vânzare) și va lărgi tipurile și formele de deservire. Misiunea afacerii va viza reducerea duratei de executare a comenzilor și îmbunătățirea calității serviciilor. Totodată este necesar ca serviciile de depănare să fie executate de persoane profesioniste, cu studii medii speciale (sau superioare) în domeniu, care se bucură de o bună reputație în domeniul depănării aparatelor electronice. De dorit ca atelierul să fie dotat cu telefon. Una din strategiile de intrare cu succes pe piață va fi utilizarea de către atelier a unei mărci comerciale deja celebre, cum ar fi "Alfa", "Polar" și altele pentru promovarea serviciilor prestate.

Pentru activitatea operațională este nevoie de un spațiu cu suprafața de circa 20 m². Pentru minimalizarea cheltuielilor și excluderea plăților de arendă și pază, atelierul se va amplasa într-o clădire din cadrul gospodăriei a proprietarului afacerii. Unele din aparatele și sculele necesare pentru activitate vor fi procurate la mâna a doua.

Echipament și materiale	Unități	Valoarea investiției, Lei
Oscilograf	1	1500
Aparat de control a cinescopului	1	1500
Video – testator	1	1500
Aparat de verificare a condensatoarelor	1	1400
Tester	1	100
Alte materiale și scule	1	1000
Total		7000

Clienții atelierului de reparație a aparatelor electronice, a aparatelor radio și televizoarelor vor fi oamenii localității și populația localităților învecinate.

Atelierul va oferi clienților un ansamblu întreg de servicii și produse:

- servicii de reparație a magnetofonelor, casetofonelor pentru autovehicule, aparatelor video și camerelor video;
- servicii de depănare a aparatelor de radio, radiotelefonelor, fax-urilor, centrelor muzicale, amplificatoarelor, boxelor, televizoarelor și antenelor;
- servicii de reparație a aparatelor de jocuri electronice tip "Sega" și "Dandy";
- reîncărcarea de cartridge și xerox;
- servicii de reparație a instrumentelor muzicale electronice;
- servicii de reparație a calculatoarelor, aparatelor xerox, scanner – elor și imprimantelor;
- depănarea cuptoarelor cu microunde.

Clienții vor beneficia de următoarele forme de deservire:

- deservirea și reparația aparatajului electronic în atelier, în baza unui contract (deservirea prin abonament);
- înlocuirea tubului televizorului la domiciliu;
- deservirea și reparația aparatajului electronic la domiciliu;
- deservirea prin schimb de obiecte;
- reparații urgente;
- recepția comenzilor la telefon.

Atelierul va încheia contracte directe cu dealer-ii oficiali și firme producătoare de aparate electronice, aparate de radio și televizoare ("Alfa", "LG Electronics", "Samsung", "Sharp", "Panasonic" etc.), în vederea efectuării lucrărilor de reparație în perioada termenului de garanție.

Conform calculului efectuat, afacerea poate fi demarată cu succes în localități cu o populație de peste 3000 oameni. În acest caz de serviciile atelierului vor beneficia 20% din populația locală, numărul de clienți deserviți zilnic fiind de 2 oameni la un volum de vânzări de circa 57 lei/zi. Prețurile la serviciile acordate corespund puterii de cumpărare a clienților cu venituri mici și medii.

Potrivit estimărilor efectuate, ponderea în totalul vânzărilor a serviciului de reparație a televizoarelor, care se defectează cel mai des și care sunt prezente în fiecare casă de locuit, este de 13%; celelalte servicii în structura vânzărilor au o pondere de numai 1-3%.

Clienții vor fi deserviti preponderent prin metoda cea mai progresistă – forma de deservire urgentă. Pentru reparații în regim de urgență prețul serviciului se majorează cu 40%.

Pentru televizoare se vor efectua următoarele tipuri de lucrări: *operațiuni generale* – instalare bloc UIF, conectare video jocuri, instalare telecomandă, instalare bloc cromatică video – pal, asistență tehnică, instalate sistem "teletext"; *depanări* – depanarea televizoarelor color și alb – negru la domiciliu și în atelier, înlocuirea tubului etc.

Proprietarul afacerii va fi un muncitor calificat, specialist în domeniul reparației aparatelor electronice.

Regimul de lucru va fi următor: 6 ore pe zi, 6 zile lucrătoare pe săptămână, ce constituie 300 zile lucrătoare pe an.

Proгноza vânzărilor

Denumirea serviciilor prestate	Prețul serviciului, lei	Număr anual de clienți	Vânzări anuale, lei
Reparația casetofoanelor și magnefoanelor	35	30	1 050
Reparația aparatelor video și camerelor video	70	2	140
Reparația aparatelor de radio	30	25	750
Reparația centrelor muzicale și radiotelefoanelor	50	2	100
Reparația amplificatoarelor, boxelor și antenelor	25	20	500
Reparația televizoarelor	30	380	11 400
Schimbul cinescopului pentru televizor	80	15	1 200
Reparația PlayStation (tip "Sega", "Dandy")	20	2	40
Reparația instrumentelor muzicale electronice	150	2	300
Reparația calculatoarelor, aparatelor de multiplicat, imprimantelor și scanner-elor	50	2	100
Reparația nodului electronic la electrocasnice	50	8	400
Depanare cuptor cu microunde	20	1	20
Chemări la domiciliu	10	100	1 000
Total		589	17 000

Proгноza cheltuielilor

Indicatori	Cheltuieli	
	Lei/lună	Lei/an
Consum energie electrică	225	2 696
Cheltuieli generale și administrative	50	600
Cheltuieli comerciale	50	600
Cheltuieli neprevăzute	10%	390
Impozite și taxe		1 000
Total		5 285

Marja brută anuală:

- Vânzări 17 000 lei
- Cheltuieli 5 285 lei

Marja brută 11 715 lei (69 %)

Proгноza vânzărilor	Numărul de clienți deserviti anual	Preț unitar lei	Vânzări anuale lei
Reparația casetofoanelor	30	35	1 050
Reparația aparatelor video	2	70	140
Reparația aparatelor de radio	25	30	750
Reparația centrelor muzicale	2	50	100
Reparația amplificatoarelor	20	25	500
Reparația televizoarelor	380	30	11 400
Schimbul cinescopului	15	80	1 200
Reparația PlayStation	2	20	40
Reparația instrumentelor muzicale	2	150	300
Reparația calculatoarelor	2	50	100
Reparația nodului electronic	8	50	400
Depanare cuptor	1	20	20
Chemări la domiciliu	100	10	1 000
Total	589		17 000

Atelier de confecționare a cheilor și de ascuțire a instrumentelor

Investiția, lei	4 000
Vânzări, lei/an	13 000
Profit brut, lei/an	7 464
Perioada de recuperare a investiției, luni	7
Numărul locurilor de muncă	1

Descrierea afacerii

Sarcina de bază a atelierului constă în satisfacerea cerințelor populației în confecționarea cheilor, sporirea calității lucrărilor de executare a comenzilor și culturii de deservire a clienților. Confecționarea cheilor face parte din categoria serviciilor auxiliare și este oportună pentru populație, contribuind la ridicarea nivelului de deservire socială. Paralel cu confecționarea cheilor pentru utilizarea maximă a capacităților atelierul va efectua și alte tipuri de servicii, cum ar fi: reparația lacătelor și instalarea lor la domiciliu, ascuțirea instrumentelor și cuțitelor, aprovizionarea brichetelor cu gaz, reparația ramelor de ochelari și reparația umbrelor.

Acest tip de deservire își trage începuturile din vremurile cele mai vechi și este bine cunoscut de către populație. În prezent observăm astfel de ateliere preponderent în localitățile urbane, oamenii de la sate fiind nevoiți să piardă din timpul personal și să se deplaseze în urbe pentru a procura o cheie de rezervă sau să repare un lacăt necesar în gospodărie.

De menționat, că pentru succesul acestei afaceri este nevoie ca atelierul să fie amplasat într-o localitate des populată (îndeosebi în centrele raionale), frecventată de un flux permanent de vizitatori, cu o populație de peste 6000 oameni, în care se desfășoară târguri de vite și piețe agricole și de mărfuri, iar activitatea trebuie desfășurată la costuri foarte mici.

La demararea acestei afaceri va fi nevoie de un spațiu branșat la linia de curent electric, un polizor cu mecanism de copiere, un raft pentru expunerea cheilor, umbrelor și lacătelor, o masă de lucru și un fotoliu.

Pentru activitatea operațională este nevoie de un spațiu cu suprafața de circa 9 m². Spațiul de lucru va fi din proprietatea privată a agentului economic, astfel evitându-se cheltuielile de arendă a clădirii. Masa de lucru și fotoliul vor fi la fel din averea agentului economic. Pentru desfășurarea activității va fi nevoie de diferite materiale și scule necesare pentru lucru. Pentru diminuarea cheltuielilor investiționale se va procura un polizor cu mecanismul de copiere la mâna a doua, aflat într-o stare de funcționalitate bună.

Cheltuieli investiționale	Unități	Valoarea investiției, Lei
Polizor cu mecanism de copiere	1	3000
Raft	1	500
Materiale și scule	1	500
Total		4000

Clienții atelierului de confecționare a cheilor vor fi oamenii localității date și populația aflată în vizită.

Tipurile de servicii și produse propuse clienților:

1. servicii de confecționare a cheilor pentru locuințe;
2. servicii de confecționare a cheilor pentru mijloace de transport auto;
3. servicii de reparație a diverselor tipuri de lacăte;
4. instalarea lacătelor la domiciliu;
5. servicii de ascuțire a cuțitelor și sculelor (daltă, burghiu, fereastră, topor, sapă, coasă etc.);
6. servicii de aprovizionare a brichetelor cu gaz;
7. servicii de reparație a umbrelor;
8. servicii de reparație a ramelor de ochelari.

În estimațiile efectuate s-a luat deservirea zilnică a 12 clienți la un volum de vânzări de 43 lei/zi. Astfel, pentru o localitate de 6000 oameni activitatea atelierului se va baza preponderent pe următorul segment de piață: confecționarea cheilor – 2%; reparația ramelor de ochelari – 5%; aprovizionarea brichetelor cu gaz – 26%; ascuțirea cuțitelor și altor scule tăietoare – 25% din populația localității.

Clienții vor fi deserviți preponderent prin metoda cea mai progresistă – forma de deservire urgentă. Sursele de aprovizionare cu semifabricate, materii prime și materiale de întreținere – reparații vor fi procurate la piețele și magazinele specializate din or. Chișinău. Consumul zilnic de energie electrică, luat în calcul, este de 4 kW/oră.

În executarea lucrărilor va fi antrenat un lucrător cu experiență în domeniu care, în afară de procesul de producție, va administra și aproviziona afacerea cu materii prime și materiale necesare.

Regimul de lucru va fi de 6 ore pe zi. Numărul total de zile lucrătoare pe an constituie 300 zile.

Proгноza vânzărilor			
Servicii prestate	Numărul de clienți deserviți anual	Preț unitar, lei	Vânzări anuale, lei
Chei pentru locuințe	144	5	720
Chei pentru mașini	48	25	1 200
Reparația lacătelor	48	10	480

Instalarea lacătelor	48	30	1 440
Ascuțirea cuțitelor	1 500	3	4 500
Încărcarea brichetelor	1 550	0,7	1 084
Reparația ramelor de ochelari	300	10	3 000
Reparația umbrelor	48	12	576
Total	3 685		13 000

Proгноza cheltuielilor anuale

Indicatori	Cheltuieli	
	Lei/lună	Lei/an
Materii prime, materiale pentru reparații și întreținere	150	1 800
Cheltuieli comerciale	100	1 200
Cheltuieli energie electrică	94	1 123
Cheltuieli neprevăzute	10%	412
Impozite și taxe		1 000
Total		5 536

Marja brută anuală:

- Vânzări 13 000 lei
- Cheltuieli 5 536 lei

Marja brută 7 464 lei (57%)

Producerea nutrețurilor combinate

Investiția, lei	4 000
Vânzări anuale, lei	23 000
Profit brut	17 625
Perioada de rambursare a investiției, luni	3
Numărul locurilor de muncă	1

Descrierea afacerii

Nutriția rațională, cu folosirea eficientă a substanțelor nutritive din compoziția nutrețului, influențează direct asupra creșterii, dezvoltării, sănătății și productivității animalelor și păsărilor. Alimentația eficientă depinde de echilibrul furajelor în substanțe nutritive, care trebuie să satisfacă pe deplin necesitățile animalelor și păsărilor în proteine, aminoacizi, microelemente, vitamine etc. Malnutriția și întreținerea insuficientă a animalelor și păsărilor aduce la un grad înalt de îmbolnăvire și de mortalitate. Alimentația animalelor și păsărilor cu nutrețuri combinate echilibrate în substanțe nutritive aduce nemijlocit la cheltuieli mici de hrană, ceea ce reduce costul producției finite (carne, lapte, ouă, lână). Fabricând nutrețuri din diferiți componenți în proporții strict determinate se pot obține efecte tehnologice dorite prin alimentația animalelor și păsărilor (creșterea randamentului de carne, lapte, ouă etc.).

Prestarea serviciilor în producerea nutrețurilor combinate este o afacere cu următoarele avantaje:

- posibilitatea realizării unei tehnologii de producere destul de simple;
- costuri mici de producere;
- afacerea poate fi administrată de membrii unei familii.

Această afacere va avea succes în următoarele cazuri:

- în localități unde lipsesc astfel de servicii;
- dacă se va folosi instalația de măcinare cu reglarea gradului de măcinare a produselor, ce va permite fabricarea nutrețurilor atât pentru puii de păsări, cât și pentru animale.

Pentru demararea afacerii este nevoie de un spațiu de producere branșat la linia electrică de curent trifazic, cântar cu capacitatea de până la 200 kg, instalația de măcinare a materiei prime.

Pentru activitatea operațională este nevoie de o clădire de producere cu următoarele cote de gabarit (m): lungimea – 4; lățimea – 3; înălțimea – 2,5. Clădirea nu necesită amenajări speciale, principala condiție fiind ca spațiul interior să fie ferit de precipitațiile atmosferice. Pe lângă clădire va fi nevoie de un spațiu improvizat cu suprafața de circa 20 m² pentru staționarea mijloacelor de transport a clienților. Clădirea folosită va face parte din proprietatea privată a agentului economic, astfel evitându-se cheltuielile de arendă și construcție. Pentru aceasta poate fi folosită o clădire auxiliară din gospodăria agentului economic.

Instalația de măcinare poate fi procurată atât pe piața locală, cât și în străinătate. Instalația de măcinare cu capacitatea de 500 kg/oră poate fi procurată din magazinele or. Chișinău la un preț de circa 3000 lei.

Echipament necesar	Valoarea investiției, Lei
Cântar pentru saci	1000
Instalația de măcinare a cerealelor, leguminoaselor și oleaginoaselor	3000
Total	4000

Producerea furajelor va purta un caracter de *prestări servicii*. În acest caz riscul afacerii este minimal, deoarece nu există stocuri de materii prime și produse finite. Totodată, nu va fi nevoie de spații de depozitare și tehnologii speciale de păstrare a materiei prime și produselor finite. În cazul dat, de nutrețuri vor beneficia clienții din zona geografică respectivă ce se ocupă cu creșterea animalelor și păsărilor, în principal gospodăriile individuale țărănești.

Prețul prestării serviciilor este orientat la prețul practicat de producătorii din țară și constituie 1 leu pentru 10 kg de furaje fabricate.

Considerând că într-o gospodărie individuală pe durata unui an se cresc în mediu 20 de pui de găină și un porc, va fi nevoie în total de 1140 kg de nutrețuri pentru un client. Aceste estimări s-au făcut conform normativelor zootehnice care prevăd, că pentru creșterea puilor de găină până la vârsta de 4 luni este nevoie de 140 kg nutrețuri (7 kg/pui), după care găinile se pot hrăni cu boabele cerealiere; iar pentru creșterea unui porc până la greutatea de 110 kg sunt necesare 800 kg de concentrate fabricate prin măcinarea cerealelor, oleaginoaselor și leguminoaselor. Dar deoarece clienții hrănesc animalele cu nutrețuri obținute și de la alți agenți economici (de exemplu, târâța de la mori), în calcule s-au luat numai măcinarea de către un client a 500 kg de nutrețuri, ce constituie 45% din cantitatea necesară.

Astfel, pentru capacitatea anuală de fabricație a instalației de măcinare luate în calcul, egală cu 234 t/an, numărul clienților va fi de 470, ceea ce înseamnă un număr de 3 clienți deserviți zilnic la un volum de vânzări de 150 lei/zi. Pentru o localitate cu circa 3000 oameni de serviciile agentului economic respectiv vor beneficia 50% din locuitori.

Procesul operațional de fabricare a nutrețurilor nu este sofisticat și poate fi deservit de o persoană, care va cântări sacii cu materia primă a clientului, după care va măcina materia primă la instalația de măcinare.

Instalația de măcinare se compune din: moara cu ciocane, jgheabul de alimentare, ciclon, ventilator. Moara cu ciocănele se compune dintr-un cadru metalic și un rotor acționat de un motor electric. Consumul mediu de energie electrică este de

circa 5 kW/h. La partea inferioară a morii cu ciocane este prinsă o sită demontabilă de evacuare a produselor măcinate. Prin schimbarea acestei site se modifică gradul de mărunțire a materiei prime intrate la măcinare. Activitatea operațională va include recepția materiei prime de la clienți, cântărirea și măcinarea acesteia la gradul de mărunțire dorit de client.

În estimatii s-a luat următorul *regim de lucru*: se va lucra într-un singur schimb de 6 ore/zi, timp de 3 zile pe săptămână. Activitatea operațională poartă un caracter sezonier, deoarece este influențată de efectivul de animale și păsări și cantitatea produselor cerealiere la clienți.

Proгноza vânzărilor

Numărul de clienți deserviți zilnic	Cantitatea de nutrețuri măcinate anual pentru un client, kg	Număr de zile lucrătoare pe an	Vânzări	
			Lei/zi	Lei/an
3	500	156	150	23 400

Proгноza cheltuielilor anuale

Indicatori	Cheltuieli lunare, lei	Total cheltuieli, lei/an
Consum energie electrică	304	3 650
Cheltuieli de întreținere-reparație	50	600
Cheltuieli generale și administrative	50	600
Cheltuieli comerciale	20	400
Cheltuieli neprevăzute	10%	525
Impozite și taxe		1 000
Total:		5 775

Marja brută anuală:

- Vânzări 23 400 lei
- Cheltuieli 5 775 lei

Marja brută 17625 lei (75%)

Secție de fabricare a mezelurilor

Investiția, lei	204 000
Vânzări, lei/an	525 960
Profit brut, lei/an	116 312
Perioada de recuperare a investiției, ani	1,8

Descrierea afacerii

Afacerea dată vizează producerea mezelurilor de calitate, fabricate din materii prime ecologic pure.

Această afacere va avea succes, deoarece:

- mezelurile fac parte din categoria produselor alimentare solicitate frecvent în consum;
- consumul mezelurilor crește într-un ritm mai mare decât consumul direct de carne;
- posibilitatea achiziționării materiei prime ieftine direct de la producătorii locali;
- lipsa exportului de carne.

Un indice pozitiv al afacerii preconizate va fi administrarea afacerii de către o persoană cu experiență în domeniul prelucrării și comercializării mezelurilor și produselor din carne.

Spațiul de producere a mezelurilor va fi amplasat într-un local ce corespunde specificului producerii de mezeluri și va fi arendat. Spațiul necesar va include: depozit de materii prime, sala de tranșare, sala de fabricație și camera de afumare dotată cu celule speciale și generator de fum. Spațiul de producere va fi brănat la rețeaua de energie electrică, apă potabilă și canalizare.

Volful servește pentru mărunțirea prealabilă a cărnii, consumul energiei electrice fiind de 2,5 kW/h la productivitatea de 250 kg/oră. Cuterul va fi folosit pentru tocarea mecanică a cărnii, la un consum de 30 kW/h. Malaxorul este destinat pentru amestecarea cărnii și altor materii prime cu obținerea unei compoziții omogene. Șprițul (mașina de umplut) servește pentru împingerea compoziției în membrane, cu un consum de energie electrică 4 kW/h, la productivitatea de 250 kg/oră. În categoria altor utilaje intră: tăvi; bazin pentru saramurare; cărucioare și bețe de agățare. Stația de generare a energiei electrice va servi drept sursă de alternativă a energiei electrice, pentru asigurarea funcționalității continue a frigiderelor. Prețurile la utilaje sunt cele oferite pe piața internă (S.R.L. "Energie", tel. 022/731-352).

Cheltuieli investiționale	Nr. de unit.	Preț, lei/un.	Total, Lei
Lucrări de reparație și amenajare a încăperilor			20 000
Volf	1	6 000	10 500
Cutter	1	50 000	50 000
Malaxor cu cuva	1	5 000	21 700
Șpriț	1	4 000	21 700
Stație de generare a energiei electrice	1	10 000	10 000
Cameră de afumare cu generator de fum	1	5 000	44 800
Frigider	2	5 500	11 000
Alte utilaje (schimbător de căldură, ventile electromagnetice)			6 000
Mobilă (scaune, mese, dulapuri, cuiere)			4 000
Materiale (lăzi de aluminiu, lăzi de inox, căldări, cratițe etc.)			4 300
Total			204 000

Clienții secției de fabricare a mezelurilor vor beneficia de 18 tipuri de produse.

Principalele produse oferite clienților vor fi:

- preparate afumate și semiafumate la cald și la rece;
- specialități pasteurizate și fierte;
- specialități preparate prin metoda mixtă.

Întreprinderea v-a realiza produsele la prețul mediu de pe piață, care acoperă totalmente costul de producere și asigură o marjă stabilă de profitabilitate.

Pentru a fi competitiv pe piață va fi necesar de a stabili cu claritate consumatorii, printre care menționăm: magazinele și cafenelele din localitatea dată și din localitățile învecinate, precum și punctele de desfacere a mezelurilor din piețele agricole.

Activitatea operațională se va baza pe folosirea materiei prime locale, astfel oferind clienței produse finite la prețuri mai mici decât concurența. Furnizorii de materie primă și materiale auxiliare vor fi selectați conform următoarelor condiții: calitatea materiei prime și celei auxiliare; condițiile de achitare; prețul; condițiile de livrare. Materia primă de bază va fi achiziționată de la abatoare și direct de la producătorii de taurine și porcine. Materia primă auxiliară se va procura de la bazele de mărfuri en-gross și piețele agricole. Rumegușul din lemn pentru camera de afumare se va procura de la întreprinderile de fabricare a mobilei și prelucrarea lemnului. Stocurile de materie primă vor asigura procesul de producție timp de 50 ore. Acest lucru va minimaliza cheltuielile operaționale. Estimările s-au efectuat pentru o linie tehnologică cu productivitatea de 60 kg/zi.

Activitatea include următoarele operații primare:

- achiziționarea cărnii de vită și porc, slănină și subproduse de abator;
- dezosarea - îndepărtarea cărnii de pe oase;

- separarea cărnii după categorii;
- păstrarea materiei prime la $t=2-4^{\circ}\text{C}$ maxim 72 ore.

Principalele operații tehnologice la prepararea mezelurilor sunt:

- pregătirea materiei prime;
- mărunțirea materiei prime;
- sărarea și condimentarea materiei prime;
- prepararea tocăturii și formarea semifabricatelor;
- prelucrarea termică a semifabricatelor cu obținerea produselor finite.

În procesul de producție se va folosi materia primă auxiliară: subproduse de abator; azotit de sodiu; acidul ascorbic; săruri de sodiu; polifosfați; aromatizant; usturoi; derivate proteice; zahăr, sare; apa tehnologică ș.a.

În activitatea secției de mezeluri vor fi antrenați 1 contabil, 1 tehnolog, 1 muncitori și 2 paznici.

Regimul de lucru va include 5 zile lucrătoare pe săptămână (300 zile/an).

Pentru încăperile de producere se va asigura o igienă strictă, efectuând la timp lucrări de combatere a rozătoarelor și insectelor.

Proгноza vânzărilor în anul I al activității

Sortiment de produse	Volum de producere		Preț de vânzare, lei/kg	Vânzări	
	kg/lună	kg/an		lei/lună	lei/an
Krakow	135	1 620	31	4 185	50 220
Cabanos	135	1 620	30	4 050	48 600
Otaci	90	1 080	28	2 520	30 240
Odeskaia	120	1 440	31	3 720	44 640
Crenvurști	150	1 800	24	3 600	43 200
Cârnăciori	150	1 800	23	3 450	41 400
Ciainaia	120	1 440	22	2 640	31 680
Molocinaia	75	900	25	1 875	22 500
Liubiteliskaia	30	360	33	990	11 880
Gustărică	45	540	20	900	10 800
Șuncă presată	45	540	31	1 395	16 740
De porc	60	720	30	1 800	21 600
De ficat	60	720	18	1 080	12 960
Costiță	30	360	50	1 500	18 000
Afumături	90	1 080	25	2 250	27 000
Pastrama	30	360	80	2 400	28 800
Mușca	30	360	60	1 800	21 600
Polonez	105	1 260	35	3 675	44 100
Total	1 500	18 000		43 830	525 960

Proгноza cheltuielilor în anul I al activității

Indicatori de consum	U.M.	Total, un./an	Preț, lei/un.	Cheltuieli, lei/an
Materie primă de bază:				288 851
carne de vită calitate I	kg	1 585	18,0	28 530
carne de vită calitate II	kg	4 962	13,2	65 498
carne de porc calitate superioară	kg	3 170	30,0	95 100
carne de porc calitate I	kg	4 175	13,5	56 363
costițe	kg	962	10,0	9 620
slănină	kg	1 248	10,0	12 480
mușchi de piept	kg	1 248	12,5	15 600
ficat de porc	kg	713	5,0	3 565
ficat de vită	kg	419	5,0	2 095
Materie primă auxiliară	kg	925	-	73 229
Consum energie electrică	kWxh/zi	12	0,78	2 808
Consum rumeguș	m3/zi	0,04	150	1 800
Remunerarea muncii				25 200
Cheltuieli de transport	zile	300	16	4 800
Lucrări de dezinsectizare și deratizare	zile	300	4	1 200
Arenda încăperilor	lună	12	500	6 000

Cheltuieli generale și administrative	lună	12	200	2 400
Cheltuieli comerciale	lună	12	80	960
Alte cheltuieli (impozite și cheltuieli neprevăzute)	lună	12	200	2 400
Total				409 648

Marja brută anuală în anul I al activității:

- Vânzări 525 960 lei
- Cheltuieli 409 648 lei

Marja brută 116 312 (22%)

Sisteme de irigare

Investiția necesară	80000 Lei
Vânzări	20790 Lei
Profit brut	18612 Lei
Perioada de recuperare a investiției	4,3 ani
Persoane	3

Descrierea afacerii

Cu toate că fertilitatea pământurilor noastre este binecunoscută, Republica Moldova este caracterizată drept o țară a cărei grad de risc în agricultură este ridicat (în special în regiunile de sud ale țării), toate acestea din cauza instabilității condițiilor climatice. Statistica secolului 20 spune că în Republica Moldova mai mult de 50 ani au căzut precipitații insuficiente, fapt care a avut consecințe dăunătoare asupra agriculturii și asupra economiei țării. La nivel individual dezvoltarea unei afaceri în domeniul irigației se va rezuma la achiziționarea sistemului RONMAT 90 și instalarea acestuia pe lotul destinat irigației. De cele mai multe ori, afacerea are un caracter auxiliar, proprietarul sau proprietarii unui lot de pământ achiziționează sistemul pentru a-și iriga terenurile. Afacerea se extinde dacă capacitatea sistemului permite prestarea serviciilor de irigare unor persoane terțe.

Avantajele utilizării utilajului dat în irigarea culturilor de câmp sunt:

- Este semiautomat și necesită minim de muncă manuală
- Lungimea țevii din polietilenă este de 450 m, fapt care îi permite ca suprafața maximă de irigare să fie de 1 hectar / etapă sau 400 m depărtare de sursa de apă
- Sistemul are capacitate autonomă de mișcare în procesul de irigare
- Pentru realizarea derulării normale al afacerii sunt necesare 3 persoane.

Investiția necesară

Suprafața medie pentru care are rost achiziționarea unui astfel de sistem de irigare este 8 ha. Metoda de irigare pentru care este destinat sistemul achiziționat – metoda de ploaie.

	unit	cantitatea	preț unit/lei	Total
Costul materialelor	U.M.	Cantitatea	Preț Unitar, Lei	Suma, Lei
Utilaj pentru irigare RONMAT 90	blocuri	1	50000	50000
Pompă (Famos)	buc	1	30000	30000
Total				80000

Piața de desfacere

Piața de desfacere pentru aceste servicii este foarte îngustă. Afacerea are un caracter sezonier, se desfășoară în perioada mai – august și este forțată să deservească loturile de pământ din apropierea surselor mari de apă (râuri, lacuri, etc.). Mai mult ca atât, cererea pentru servicii de acest gen manifestă activitate în anii cu precipitații reduse (250 – 300 mm), din această cauză afacerea va avea un caracter auxiliar.

Beneficiarii finali ai serviciilor de irigare sunt proprietarii de pământ a căror loturi se află în apropierea surselor de apă. Cantitatea de substanțe tari (îngrășăminte) care se vor distribui împreună cu apa, cu ajutorul sistemului, se va calcula din proporția 1:100. Astfel, piața de desfacere se va mări prin diversificarea nomenclatorului de servicii.

Prețurile existente pe piață se calculează ca % din volumul total de apă utilizat pentru irigare. Astfel, cu cât volumul de apă utilizat va fi mai mare cu atât prețurile vor fi mai ridicate. Prețul se va calcula ca 10% din volumul total de apă utilizat pentru irigare. Pentru loturile de pământ ce se află în imediata apropiere a lacurilor, râurilor prețul mediu de irigare a unui hectar este de 300 – 400 lei. Pentru așa culturi cum sunt cartofii, ceapa, morcovii, sfecla roșie irigarea se efectuează pe parcursul a trei luni: mai, iunie și iulie. Astfel, perioada efectivă de desfășurare a serviciilor prestate se va rezuma la aceste trei luni.

Culturile a căror cerere pe piața Moldovei este suficient de mare pentru a acoperi cheltuielile de cultivare și cele de irigare sunt: varză, cartofi, harbuji, roșii, castraveți, ceapă. Câteva din aceste culturi pot fi păstrate o perioadă îndelungată, astfel nu va apărea necesitatea comercializării lor îndată după recoltare.

Desfășurarea afacerii

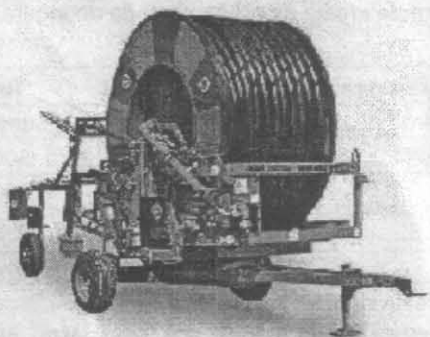
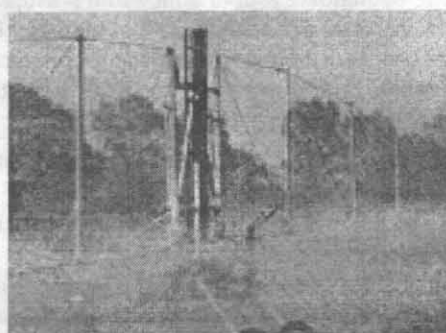
Irigarea solului este o afacere ce necesită cunoștințe de specialitate, astfel persoana care o va desfășura va fi specialist în domeniu. Pentru o gospodărie țărănească care are în dotare 8 hectare sistemul de irigare RONMAT 90 reprezintă cea mai bună alegere ce va răspunde tuturor cerințelor proprietarilor de pământ. Suprafața posibilă de irigat este determinată de lungimea țevelor de polietilenă și lățimea stativului de irigare. Astfel 400 m a țevelor și 25 m de lățime a stativului vor asigura într-o singură etapă irigarea a 1 hectar. Ca durată o etapă poate varia în dependență de volumul de apă necesar pentru fiecare cultură. De exemplu, pentru roșii sunt necesari 3300 m³ la hectar. Capacitatea de pompare a apei, motorul FAMOS, este 25 m³/h. Irigarea se va face de trei ori pe sezon, astfel pentru fiecare irigare va fi necesară o cantitate de 1100 m³ de apă pentru un hectar. Astfel irigarea completă a unui hectar de roșii se va efectua în 2 zile.

Mișcarea sistemului se efectuează în bază lucrului unei bobine de distribuție care se învârt de la presiunea apei ce vine din pompă. Această bobină de deapănă țeva din polietilenă, iar acesta trage stativul aducându-l în mișcare.

Cultura	Productivitatea t/ha	Consumul de apă la 1 t de roadă (m. cubi)	Total m. Cubi / 1 ha
Varză timpurie	25	90	2250
Vază medie	40	90	3600
Varză târzie	40	90	3600
Roșii	15	220	3300
Castraveți	15	220	3300
Ceapă	10	250	2500
Morcov	30	120	3600
Sfeclă	25	120	3000
Cartofi	20	80	1600
			2972,22222

Parametri tehnici:

Lungimea țevii de polietilenă	450 m
Diametrul țevii de polietilenă	90 mm
Grosimea peretelui țevii	8,2 mm
Mărimea instalației	
lungimea	6,4 m
lățimea	2,50 m
înălțimea	3,4 m
Greutatea – instalația fără apă în țeavă	2700 kg
- instalația cu apă în țeavă	4100 kg

Venituri și cheltuieli

Pentru calculul veniturilor se vor considera sursele de bani primite de către proprietarul sistemului din prestarea serviciilor de irigare. Volumul serviciilor prestate se calculează din capacitatea totală a sistemului, astfel irigarea a 8 hectare (lotul de pământ al inițiatorului afacerii) se va efectua în 16 zile. Celelalte 14 zile sistemul poate iriga alte 7 hectare de pământ aflate în raza de acțiune a sistemului. În decursul întregului sezon de irigare (90 zile) proprietarul va putea iriga 21 hectare de pământ.

	U.M.	Cantitatea	Preț unitar/lei	Suma, Lei
A. Vânzări nete				
Suprafața de irigat	ha	21	330	
Total				20790
B. Costul materialelor				
Motorină / 1ha	l	40	4	160
Total	l	120		480
C. Salarizare				
Salarii operatori	lei			1500
D. Alte cheltuieli și cheltuieli neprevăzute (10%)				198
E. Total B+C+D				2178
Marja brută (A-E)				18612
Marja brută ((A-E)/A), %				90
Perioada de recuperare (ani)				4,3

Secție de fabricare a covrigilor

Investiția, lei	30 000
Vânzări anuale, lei	83 200
Profit brut, lei	20 964
Perioada de rambursare a investiției, luni	17
Numărul locurilor de muncă	3

Descrierea afacerii

Consumul diverselor produse de panificație pe cap de locuitor este de circa 0,33-0,35 kg/zi. Acest consum nu poartă un caracter sezonier și este stabil pe tot parcursul anului. Produsele de panificație sunt indispensabile pentru om, fiind și în viitor solicitate în permanență. Așadar, consumul acestor produse nu va scăde, dimpotrivă, va crește, pe măsura diversificării producției de specialități de panificație și creșterii nivelului de trai al populației. Astfel, afacerea propusă este rentabilă și poartă un caracter de producere permanent. Deoarece specialitățile de panificație sunt consumate zilnic este foarte important ca aceste produse să fie nu numai gustoase, dar și valoroase din punct de vedere alimentar și nutritiv.

Factorii de succes ai afacerii:

- Produsele fabricate să fie cât mai aproape de client;
- O activitate perpetuă asupra atragerii clientului;
- Supravegherea calității produselor;
- Un raport reușit dintre preț și calitatea covrigilor;
- Posibilități de lărgire a sortimentului de produse fabricate;
- Simplitatea tehnologiei de producție;
- Posibilitatea integrării cu alte afaceri (de exemplu, cu brutăria), ce va spori vânzările.

Investiția necesară

Trebuie de menționat, că afacerea respectivă se va bucura de succes dacă va fi amplasată în preajma instituțiilor de învățământ sau în orașe mari, în care se va vinde majoritatea producției fabricate. Menționăm, că din cauza gamei sortimentale restrânse această afacere este vulnerabilă. Deoarece utilajele din dotare permit fabricarea produselor de patiserie și de panificație lărgirea gamei sortimentale de produse fabricate va servi drept sursă de existență a afacerii, cu creșterea segmentului de piață. Totodată, pentru ca produsele să fie cât mai aproape de clienți, trebuie găsite posibilități de amplasare a secției de producere în încăperile libere ale instituțiilor de educație din localitate.

Pentru demararea afacerii este nevoie de o clădire ce dispune de spații suficiente pentru desfășurarea procesului de producție și pentru amenajarea unui depozit pentru materia primă. Totodată există necesitatea amenajării unei gherete de desfacere a covrigilor nemijlocit în ograda acestei clădiri. Clădirea trebuie să fie branșată la rețeaua de energie electrică și sistemul de apă potabilă și canalizare.

Pentru a diminua cheltuielile investiționale utilajele tehnologice folosite în procesul tehnologic vor fi procurate la mână a doua. Calcululele sunt efectuate pentru utilajele produse de Uzina experimentală mecanică Moldcoop, or. Chișinău. Alegerea utilajului este justificată prin posibilitățile sale tehnologice și accesul la piesele de schimb produse pe piața internă.

Echipament necesar	Unități	Valoarea investiției, Lei
Cântar pentru saci cu făină	1	1000
Malaxor cu o cuvă	1	4000
Mașina de divizare și modelare	1	8000
Mașină de vâlțuire	1	5000
Dulap de dospire	1	3000
Cuptor cu vatră	1	9000
Total		30000

Produsele fabricate vor fi vândute în următoarea proporție la:

- a. ghereta de pe lângă brutărie – 15% din volumul total al producerii;
- b. magazine, baruri, chioșcuri și cafenele din localitate – 25%;
- c. școli, grădinițe și alte edificii cu menire socială din comunitatea dată și din localitățile învecinate.

Pentru o localitate cu 3000 de locuitori piața – țintă a secției de fabricare a covrigilor în grădinițe și instituții de învățământ, vor fi deserviți zilnic circa 200 de copii numărul total al acestora în localitatea respectivă. La ghereta de pe lângă brutărie vor fi și baruri – 70 covrigi zilnic. Prețul de vânzare va fi de 1 leu/bucata.

Avantajele propuse clienților:

1. vânzarea produselor proaspăt scoase din cuptor nemijlocit la ghereta amplă;
2. un sortiment, care pe măsura dezvoltării afacerii, va crește;
3. calitatea înaltă a produselor – cu valoare alimentară sporită, cu durată îndelungată;
4. acces nelimitat la covrigi calzi și proaspeți;
5. stabilitate în aprovizionarea magazinelor cu produse de panificație calitate;
6. amplasarea brutăriei în nemijlocita apropiere cu clientela.

Pentru produsele fabricate și prestările de servicii, forma cea mai bună de reclamă va fi asigurarea unei calități superioare a covrigilor cu obținerea unei imagini destul de pozitive a firmei în rândul populației.

La fabricarea covrigilor se utilizează materiile prime și auxiliare ca și în cazul pâinii și produselor de franzelărie. Procesul tehnologic este însă diferit.

Ciclul de producție constă în următoarele etape:

1. frământarea și fermentarea aluatului;
2. vâlțuirea, divizarea și modelarea aluatului;
3. dospirea finală a semifabricatelor de covrigi;
4. opărirea semifabricatelor și coacerea covrigilor;
5. ambalarea și depozitarea covrigilor.

Pentru asigurarea organizării corecte a procesului tehnologic de producție va fi nevoie de un plan tehnologic, care cuprinde: tipul produselor conform standardelor, gramajul produselor, randamentul produselor, rețetele aprobate, indicii de calitate ai făinii, consumul de materie primă, metoda de preparare a aluatului, regimul și parametrii procesului tehnologic, indicii de calitate ai covrigilor și altele.

Pentru a minimaliza prețul de cumpărare a făinii, care este principala materie primă și influențează considerabil asupra costurilor de producție, se propune colectarea grâului de la producătorii agricoli. Grâul colectat va fi transportat la moara din localitate și măcinat. Tărâța obținută va fi vândută pe piețele agricole și fermelor de păsări și animale, iar făina se va transporta la brutărie. Aceasta schemă de lucru va permite obținerea făinii la un preț cu numai 30-35% mai scumpă decât prețul grâului.

În estimății s-a luat următorul *regim de lucru*: cuptorul va lucra timp de 4 ore/zi, timp de 5 zile pe săptămână. Numărul total de ore lucrate anual este de 962. Consumul de energie electrică este de 20 kW/oră. Prețul energiei electrice este de 0,78 lei/kW/oră. Prețul făinii luat în calcul este de 4 lei/kg.

Procesul tehnologic va asigura fabricarea a 320 de covrigi pe zi, cu gramaj de 50 g fiecare. În cadrul procesului de producție vor lucra 2 brutari, cu salariu de 600 lei/lună, și un operator, cu un salariu de 500 lei/lună.

Important! La lansarea afacerii sunt necesare următoarele autorizații:

- licență de activitate;
- contract cu autoritățile publice locale;
- contract cu Centrul de metrologie, standardizare și certificare;
- contract cu serviciul Sanitaro - Epidemiologic;
- contract cu inspectoratul contra - incendiar;
- contract cu rețelele electrice;
- transportul auto trebuie să posede pașaport sanitar.

Proгноza volumului de producere și a vânzărilor

Numărul de zile lucrătoare pe an	Număr de covrigi fabricați zilnic, buc.	Număr de covrigi fabricați anual, buc.	Preț de vânzare, lei/buc.	Vânzări anuale, lei
260	320	83 200	1	83 200

Proгноza cheltuielilor

Indicatori	Consumuri	Total cheltuieli, lei
Consum de materii prime, dintre care:		
făină calitate I și superioară	2900 kg/an	11600
drojdie comprimată	17 kg/an	210
sare de bucătărie	30 kg/an	33
zahăr	60 kg/an	465
Consum energie electrică	1369 kW/oră/an	12814
Consum gaze	260 m ³ /an	260
Chiria auto	1 600 lei/lună	19200
Salarii brutari	23 lei/zi	7200
Salarii operator	150 lei/lună	1800
Alte cheltuieli	100 lei/lună	1200
	50 lei/lună	600
	10%	5852
		1000
		62236